

his fuit filius veneris et mercurij nomine hermophroditus. **H**ermes enim mercurius dicitur. et aphrodite venus. **C**hir manus dicitur. cuius genitrus est chiros. **I**nde chiroteca. **P**ars puer dicitur cui genitrus est pados grece. qui significat id quod pueri genitrius. paedagogus ductor pueri. **E**chardus credidit pados esse nomen cum inquit. **A**tes pedos puer est hinc paedagogus erit. **C**ephale graece latine caput dicitur. **I**nde acephalus sine capite. et cephalicus ad caput pertinens. **C**ephas autem non fit caput ut echardus credidit. sed nomen hebraicum est significans id quod petra. **T**ercia pars grammaticae syntactica dicitur. **S**yntaxis enim coordinatio vel constructio dicitur. **I**nde syntactica constructoria. **P**o test et ea pars synthetica dicitur. hoc est compositoria. quia docet componere orationem ex dictionibus. **Q**uarta pars grammaticae prosodia dicitur quod docet quis accentus dictionibus debeatur. prosodia enim accens interpretatur. **A**lexander in secunda parte doctrinalis syntacticae docet. quia docet componere dictiones ut ex eis fiat oratio agra et latina.

E Sequitur textus.

Cap. 8.^m est de
regimine con-
structibili.

Inciubet ordo libri vocum regimen
referari.

Ordo huius libri iubet ut regimen vocum referatur. id est manifestetur in hoc octavo huius libri capite. **R**egimen vocum est constructio vocum cum casu vel casibus. vel cum aliquo pro casu posito. **C**onstructio nomen est quod regimen. quod ubique regimen est ibi necesse est constructionem esse. sed potest alibi constructio esse ubi non sit regimen. **D**ictionem regere est dictionem cum casu vel casibus debitis construere. vel cum aliquo quod casus officio fungitur. ut **A**mo litteras. doceo te grammaticam. docere pueros grammaticam bonum est. **Q**uedam dictiones regunt diversos casus in eodem sensu. ut dives agri et agro. plenus vini et vino. miserere nostri et nobis. **Q**uedam in diversis sensibus. ut timeo te. timeo tibi. timeo te cum timeo ne quid mali facias mihi. timeo tibi cum timeo ne quid tibi mali fiat. timeo te cum es inimicus meus. timeo tibi cum amicus es. **C**onuenio te. id alloquor te. conuenio tibi. id est sum tibi conueniens. **I**oannes contingit te est tangit te. legere contingit tibi est accidit tibi. **Q**uedam dictiones in diversis sensibus unum casum regunt et tales ordines ambiguas faciunt sententias. ut liber emat a petro. **C**um enim ita dicitur nescitur an petrus emat an vendat librum. **O**mne verbum passivum cuius actiuium regit ablativum intervenientis praepositionis a vel ab. potest ambiguam orationem facere. ut liber emitur. accipitur. auferitur a petro. **G**rammatica discitur a iohanne. **N**ihil regitur nisi casus id est pars casualis. aut quod officio casus fungitur. hoc est quod pro casu po-

nitur quāq; infinitiū vt studere bonum est. qñq; orō ex infinitiū et
suppositio eius constans que dictum dicitur. vt deum esse est necesse.
Quandoq; orō ex infinitiū 2 a posito eius pñans q attributum dñ.
Apponitur quādoq; infinitiū infinitiū. vt velle peccare est peccare
qñq; obliquus. vt seruire deo est regnare. Omnia pñerūt preter ama/
re deum. vbi hec orō amare deum p accō ponitur. Aduerbiū sepe p
accō ponitur. vt satis virium habeo. satis virium est mihi. Clay ma/
ne fenestras intrat. Aduerbiū potest pro casu apponi ppositioni. vt
a mane vsq; ad vespñ iōānes studet. Orō incipēs a pñcula q p casu
ponitur. vt q iōānes studet nemini magis pducit qñ ipsi. Orō incipi/
ens a pñcula vt pro casu ponitur vt volo vt legas. ibi em̄ hec orō vt
legas pro accō pñitur. Omni orōni pro casu posite potest addi pño/
men demonstratiū. vt cum dñ id volo vt legas pñomen id est demonstra/
tiū huius orōnis vt legas. Cum dicitur id volo te legere pñomen
id demonstratiū est huius dicti te legere. Cum dñ id iōāni conducit q
studet pñomē id demonstratiū est huius orōnis q iōānes studet. Orō
incipēs a pñcula ne pro casu ponitur. vt timeo ne magister veniat.
vbi ne magister veniat pro accō ponitur. Et potest huiusmodi oratio/
ni addi demonstratiū. vt hoc timeo ne magister veniat.

¶ Dictum quāq; mutatur in orōnem incipientem a q. vt scio petrum
legere mutatur in hanc orōnem scio q petrus legit. qñq; in orōnem in/
cipientem ab vt. vt volo te legere. volo vt tu legas. qñq; in orōnem in/
cipientem a ne. vt timeo petrum rediisse. timeo ne petrus redierit. qñq;
in orōnem a quin incipientem. vt nō dubito petrum rediturū esse. non
dubito quin petrus rediturus sit. ¶ Orō incipēs a dictione que
sitiua potest p casu poni 2 potest ei demonstratiū addi. vt nescio an pe/
trus rediturus sit. i. nescio an petrus rediturus sit. nescio hiccine lege/
rit an nō. i. nescio hiccine legerit an nō. Nescio quo iturus sit iōānes
i. nescio quo iōānes iturus sit. ¶ Orō que officio casus fungit
qñq; fungitur officio nti. vt legere libros bonum est. qñq; officio ac/
cusatiui. vt credo legere libros bonum esse. Qñq; officio ablatiui. vt
habeo opus legere libros. sum pñentis videre petrū. qñq; officio dati/
ui. vt iōānes vni rei studet se doctum fieri. qñq; officio gñ. vt iōānes
spem habet se doctum fore. vbi se doctum fore p gñō ponitur. qz nomē
spē gñūm exigit. ¶ Om̄s pñes orōnis regere pñt pñer pñctiōem
que neq; regit neq; r egit nisi p noīe poñatur. quō pñilius tam licenter
ponit cum ait. Que regio anchisen qñq; habet locus illius ergo. Veni
mus. vbi ergo poetica licētia p causa ponitur. In his tritis pñiculis.
Qui caruere nisi nō sunt multi mihi visi. Ab seq; sed esto bon' sine vix
dño famuleris. pñctiōes p casib; ponuntur 2 reguntur. Coniunctio ideo
nō regit qz nullū casum exigit. sed pñgit casus q a ceteris pñib; regū/
tur. Coniunctio natura sua neq; similes casus exigit. neq; dissimiles.
An pñ hāc orōnem petrus 2 pauli tam latinam esse qñ hanc petrus 2
paulus. Potest em̄ seruius pauli nomine petrus latine dicere. ego sum
petrus 2 pauli sicut latine dicitur petrus 2 paulus currūt a iij

De rēgimē nū
positi i q̄structi
one q̄grua a p̄t
an a vbo p̄sōi

Vult intransitio rectū supponere verbo.

Depersonali tñ hoc intellige dici

Cōstructio intransitiua vult supponere nū casum verbo psona/
li. Nū casus dī supponi verbo psonali. nō supponere quo mō funda
mētum supponitur parietī nō supponit. Sed qñ dicimus nū suppo
nere verbo improprie loquimur vtentes verbo actiuo p passiuo q̄ mō
ecclesia canit. Qui pascis inter lilia. hoc est pasceris. Quaedā verba
exigunt nū ex p̄ssum. vt amat legit. qdam p̄tenta sunt nū subintelle
cto. c. modi sunt verba prime z scde psonaz q̄ pferri pnt sine supposi
tis. Quodā nullum casum sibi supponi volunt eo q̄ sine supposito pfe
ctū sensum faciant. vt verba impersonalia passiue vocis z verba excepte
actionis. cuiusmodi sunt nūgit pluit tonat luceſcit diluceſcit adueſpa
ſcit. Pluit verbū qñq̄ sine oī casu p̄fertur. sūt adueſpaſcit z diluceſcit
vt tps est vt nos recipiam⁹ in vrbem iam em̄ adueſpaſcit. Tps ē sur/
gendi diluceſcit ei. Verba aiunt dicūt ferūt phibent loquunt nū sub
intellecto p̄tenta sunt. vt dicunt iōannē reuerſum eſſe. Leḡ ferunt ire
penituisse tue. **T**heren. Et quim⁹ aiunt qñ vt volum⁹ nō licet. **S**i
verbū impersonale dī cui non supponit casus. verbū impersonale ē i hac
orōe p̄tis est succurrere nato. **S**i at verbū impersonale est cui neq̄ casus
supponit neq̄ aliqd fungens officio casus verbū est nō est impersonale
qz hec orō succurrere nato q̄ fungit officio nū ei supponit. Unde p̄z q̄
verbū impersonale h̄z duas rōnes. gñalem q̄ est verbum cui non suppo
nit casus. ſpecialē q̄ est verbum cui nihil supponit. **V**erbum pso
nale duas rōnes h̄z vnam gñalem z alterā ſpecialē. **G**ñalis rō eius
est verbum cui supponit casus aut aliqd fungens officio casus. **S**pe
cialis rō eius est verbū cui supponit casus. **L**ū verbum psonale gñali
rōne ē omne verbū cui aut supponit casus aut aliqd pro casu tūc est
captum p̄ p̄tinet p̄structum cum ḡtō z infinitiuo in hac orōne interest
p̄tis succurrere nato verbū psonale ē. qz licet non h̄z casum suppositū
h̄z tñ aliquid p̄ casu. **C**um at p̄bum psonale ſpeciali rōne tñ ea verba
fēt q̄ casum aliquem suppositum h̄nt. tunc p̄bum est in hac orōne non
est psonale sed impersonale. **R**efert z interest cum p̄struuntur cum ḡtō
aut abtō z cum infinitiuo p̄ba psonalia sunt si p̄bum personale gñali
ter accipiat si ſpecialiter impersonalia sunt. **C**um ei dī interest mea lege
re. infinitiu⁹ legere supponit p̄bo interest abtēs mea apponit. **C**origit
accidit euenit z cetera p̄ba q̄ cum drō z infinitiuo p̄struunt psonalia p̄
ba sunt si p̄bum psonale gñaliter dicat impersonalia si ſpēaliter. **C**um ei
dī placet mihi legere. infinitiu⁹ legere supponit p̄bo placet z dtūs mi/
hi apponit. **I**uuat delectat oz verba psonalia sunt si p̄bum psona
le gñalem rōnem habeat. **C**um ei dī iuuat me legere. legere supponit
verbo iuuat z me eidem apponit. **E**odem modo sciendum est de his
verbis nocet prodest expedit p̄ducit latet fugit p̄terit. in his orationi
bus nocebit tibi nihil didicisse. proderit tibi didicisse aliquid. expedit
tibi studiosum eſſe. latet me te id fecisse. **V**erba hec debet ſolet po/

test incipit cepit desinit quæ ex adiunctis impersonalia fiunt dicuntur impersonalia si specialiter accipiatur verbum impersonale. sed personalia dicuntur si generaliter verbum personale accipiatur. Cum enim dicitur incipit mea interesse legere. verbum legere supponitur verbo incipit. Pro notio infinitum verbum potest verbo supponi. ut studere est bonum. Qui si volumus addere adiectum id erit generis neutri. plus. Velle suum cuius est nec voto vivitur vno. **L**ittera syllaba dictio vel oratio materialiter capta. ut a est littera. ba est syllaba. amo est verbum. homo currit est oratio. **T**ota oratio dicitur potest materialiter accipi et supponi verbo. Potest enim dici pater noster quod est in celis etc. est oratio dicitur. Attributum ut servire deo bonum est. **D**icum ut pueros studere bonum est. **A**ppellatum ut quod soror mea reliquit me solam ministrare non est tibi cura. **A**ppellatum est oratio incipiens a coniunctione quod vel ut vel ne vel quo vel aliqua simili. **E** Lauendum est aut ne in appellato viciose coniunctio per coniunctionem ponitur. Quidam ponunt quatenus per ut. **D**icunt enim **R**ogo te quatenus legas sed an satis late consulantur scripta auctorum. **O**ratio incipiens a quod supponitur verbo est regenti duos duos post se. ut quod iohannes studet erit ei magno honoris. **V**erbis facit efficit ut quod iohannes studet facit ut euadat doctus. quod iohannes non habet pecuniam efficit ut nihil emat. **C**um verbo facit supponitur oratio incipiens a quod apponenda est ei oratio incipiens ab ut vel quo vel ne. ut quod iohannes frequentat ludum litterarum facit quo minus valet quod iohannes ludi magistro. quod petrus raro frequenter scholas facit quo minus doctus euadat. quod scio iohannem nihil discitur esse facit ut timeam ne reuertatur. **V**erbo impedit et orationi est impedimento supponitur oratio incipiens a quod et apponitur oratio a quo minus. quod ut non vel ne si significat incipiens. ut iohannes impediunt me. aut impedimento mihi fuit quo minus frequentarem scholas. **V**erbo fit supponitur oratio incipiens ab ut quod apponitur verbo facit. quia fit est verbum passivum huius verbi facit ut fit ut iohannes euadat doctus eo quod frequentat ludum litterarum. factum est ut iohannes euaderet doctus. eo quod frequentavit ludum litterarum. **H**uic orationi fuit in causa supponitur quod et apponitur. ut vel ne vel quo. ut quod iohannes non frequentabat scholas fuit in causa quo minus euaderet doctus. **A**dverbum per notio supponitur verbo. ut maius est. satis panis mihi est. ubi et quoniam adverbium a multis pro notio ponitur. **D**icunt enim quando relinqui in re temporali ex adiacentia temporis ubi autem in corpore ex loci adiacentia. sed qui negant aliquam formam accidentalem ex adiacentia temporis vel loci relinqui in rebus non habent necesse his adverbis pro nominibus uti. **N**omina collectiva singularis numeri id privilegium habent. ut possint supponi verbis pluralis numeri. **I**n evangelio. **P**lurima autem turba strauerunt. etc. **E**t itaque hec oratio turba strauerunt. et similes non per legem sed per privilegium congrue sunt.

Hoc nomen pars cum collectivum nomen est quod fit cum multitudinem significat potest. per privilegium supponi verbo numeri pluralis. **V**irgilius **P**ars in frustra secant. **N**omina que per metonymiam collectiva fiunt possunt supponi verbis pluralis numeri. **U**t in psal.

in ista oratione
est in ista oratione
est in ista oratione
est in ista oratione

Iubilare deo ois terra. i. oēs terrigenæ. ¶ **N**ota distributiva q̄lia sunt quisq; vter p̄t supponi p̄bo pluralis numeri. **Q**uidius. Quo ruitis vestras quisq; redite domi. **A**rtis et ingenuæ cultor vterq; sum. ¶ **N**on est necesse nota collectiva et distributiva s; vti suis privilegijs. bñ enīz dī turba stravit p̄s fecat vterq; fecit. sed de his postea dicet. **P**artim hoīm interfecti sunt latine dī. q; partim positum. p hoc noīe collectivo pars p̄t supponi p̄bo psonalis numeri. **V**ille militū occisum est latine dī. q; mille cum nomen subm est singularis numeri est et neutri generis ergo p̄t supponi p̄bo pluralis numeri. **P**lus positū. p plures p̄t supponi p̄bo pluralis numeri. vt plus q̄ decem hoīes perierunt. i. plures q̄ decem. **P**nt plus et amplius cōstrui cum dictionibus numeralibus absq; adverbio q̄. vt plus millies hoc audiui. pl̄ decem hoīes occisi sunt. **P**linius li. xiiij. c. xiiij. **L**ucullus puer apud p̄m nūq; lautum iuuuū vidit in quo plus semel græcū vinū dare. ¶ **R**elatiuum q̄ facit sæpe subintelligi suppositum p̄bi. vt q̄ currit mouet. subaudit is. **I**tem latine dī. quas lrās mihi misisti gratæ mihi fuerunt. subaudiendum est eæ. **N**on tñ latine a nobis dī lrās quas mihi misisti gratæ mihi fuerunt. q; ponit ibi casus p casu. **S**i dicimus nos. quas lrās mihi misisti gratæ mihi fuerunt eclipsim facim⁹. scz lrās mihi misisti gratæ mihi fuerunt. si at dicimus lrās quas mihi misisti et anti/prosum. p̄bitam facimus. **E**ccelesiasticis tñ scriptoribus et poetis permixtum est huiusmodi antiptosi vti.

De r̄gimie n̄i a parte post a v̄bo v̄bō. p̄bo. ac silem habente vim

Sepe vocans p̄bum sibi vult apponere rectū.

Et substantiuū vel quod vim seruat eoz

¶ **V**erbū s̄bm. p̄bum v̄m et p̄ba vim eoz h̄ntia volunt apponere sibi n̄m. **A**tūs p̄prie dī a pponi p̄bo n̄ apponere. igit cū n̄m apponere dici m⁹ ip̄prie loq̄mur ponētes actm. p passiuo **S**ubstātia cū est nomen ḡnale fr̄ oē id qd̄ grece vsia qd̄ eēntia interpretat. **I**n p̄bum s̄bm trahit nomen suū. **E**st at p̄bum s̄bm e⁹ significatum p̄tinet ad s̄bm cuiusq; rei. hoc est cuius significatū nulli rei accidit et tale p̄bum est sum. si significat eū sum esse quod nulli rei accidit. cum nulli rei p̄ter e⁹ corruptioem abesse possit. **P**otest etiam sum dici p̄bum s̄bm. vt p̄tinet ad substantiam cuiusq; verbū cum omē p̄bum intra se claudat p̄bum s̄bm et suū p̄cipiū. p̄pterea definientes p̄bum s̄bm dicimus p̄bi s̄bm esse qd̄ substat alijs p̄bis in declinando et resoluēdo. **V**erbum s̄bm in declinando substat p̄bis passiuīs cōibus deponētibz et neutropassiuīs. q̄ verba neq; p̄terita p̄fecta h̄rēt neq; t̄pa ex eis formata nisi h̄rētus verbum s̄bm. **V**erba etiā actiua non h̄rēt futurū infinitiui modi neq; neutra. nisi haberemus verbum s̄bm sum. **N**emo eū diceret iōanem amatur aut cursum esse nisi haberemus verbum s̄bm. **V**erbum substantiuū substat in resoluendo omnibus verbis quibus non desunt p̄cipia in quæ debeant resolui. **S**i amor haberet participium passive significationis p̄ntis t̄pis posset resolui in verbis substantiuū et p̄nt

pius. sed quia principium pñtis tps ei deest. etiam deest ei talis resolutio
Potest tñ pbum amor resolui in pbum substantiuum ⁊ in suum pbi
actiuum. vt amor id est sum quem aliquis amet. **Fio** est pbum substā
tiuū qz ad substantiam pboz impersonalium pñet. **Illa** em̄ omnia
resoluitur in pbum fit ⁊ infinitum. vt legitur id est legere fit. currit id est
currere fit. **Sum** hēt pñitū pñm pmodato acceptū a pbo suo. cui⁹
pbi pñs tempus indicatiui modi ⁊ tpa ex eo formata nō sūt in vñ.
Sum duo principia habet. vñm ppiūm quod est ens. alter pmodato
acceptum a pbo suo quod est futurus. **Utrūqz** principium pbi sum p⁹
se nēm regere pñt. qz principium cum casum post se regit quem pbum eius
Latine ergo dicitur petrus est bonus. paulus est futurus bonus. **S**
tamen interest inter ens ⁊ futurus qz futurus est tritum principium.
Ens aut̄ non est ab autoribus tritum. **Composita** ex verbo sum hñt
preterita commodata ⁊ principia in rus definitia. sicut sum eoz ps vñ
pponūtur. vt desum defui defuturus. assum affui affuturus. sed nō sūt
pba substantia hñmōi composita. nec copulant similes casus. **Assum**
desum dñō iunguntur. vt ego adero tibi. **Cum** dicitur petrus longe a
dauentria abest. abest ablo iūgitur. **Io.** suis adest. io. suis deesse non
solet. **¶** **Dei** tui sui nostri ⁊ vestri masculino genere dicitur a/
mici **Dea** tua sua nostra vestra bona alicuius dicuntur. **Malo** mea
qz meos amittere. hoc est malo bona amittere qz amicos. **¶** **Verbū**
substācū post se regere pñt oēm nēm nomīalem pronomīalem principia
lem. adiectiui substantiū. vt sum homo. sum albi. **Ego** sum ego. meus
amicus alter ego est. **Tullius** persuasi mihi te alter me esse. **Tu** es
tu. **Amicus** tuus alter tu est. **Amicus** hominis alter ipse est. **Nullus** ⁊
omnis apponi possunt verbis substantiuis. vt hic sol omnis sol est.
Chimera nulla est. **Silf** aliqz appōitur pbo sum. vt phenix si aliqz
est auis est. **Socrates** si aliqz est homo est. si nullus est homo non est.
¶ **Ex** fio pponūtur desio ⁊ suffio que pba substantia nō sunt. **Desio**
dñm post se regit ⁊ fit deesse. **Virgilius.** **Lac** mihi nō estate nouū nec
frigore desit. **Suffio** accm̄ regit ⁊ fit suffumigare. **Inde** suffinis us ui.
vapor vel fumigatio dicitur. **Fio** pstruitur cum nō sibi appposito. quē
verisimile est regi a pbo esse subaudito. hec em̄ ozo actiua **Ioānes** sa/
cit petrum esse doctum mutatur in hanc passiua. petrus fit a ioāne
doctus. quo modo hec petrus dicit ioannem esse doctum. mutatur in
hanc. ioannes dicitur a petro esse doctus. **¶** **Quidam** dicūt ideo esse
tria substantia pba. qz tres sūt subē. materia forma ⁊ ppositū. forme tñ bu
unt ēē. materie fieri. pposito extare. **Id** neqz veteres obfuiare. neqz nos
obfuiam. **Dic⁹** em̄ oē id ēē qd ē in rez natura siue id sit matia siue for
ma siue ppositū. **Cōpositū** āt pñie n̄ dñ extare s⁹ extare. oē em̄ ppositū
pñat ex suis pñib. **¶** **Esse** qñqz ē pbi gñale. qñqz speciale. **Cū** est gñale
le pbi oēm id esse dicitur qd est in rez natura. siue id sit de⁹ siue creatu
ra. hoc est siue ab aliquo esse accepit. siue a nullo. **Cum** aut̄ est verbuz
speciale solum id esse dicitur quod a nullo accepit quod est. hoc modo
esse accipitur cum canitur. **Ego** sum qz sum. **h** est qz a nullo accepit qd
sum **Similiter** cū dicitur. **Qui** est misit me. **h** est qui a nullo est misit

me. Cum a theologis q̄ est d̄r esse p̄rium nomen dei est v̄bum specia-
le est non ḡniale. **E**xtare q̄nq̄s idem est qd̄ superesse z nodum perisse.
Tullius. **A**d huc **C**arthonis extat oratio Item qdam opera **T**ullij ex-
tant qdam non extant. **Q**uq̄s extare est ex alijs stare. vt h̄o qui est p̄e-
riori statuta qm̄ circumst̄tes se extare ex eis d̄r. **E**xistere pene idē
est qd̄ extare. vt **I**sela sedit qz terra q̄ h̄eri tecta fuit aq̄ nunc existit. h̄
est eminet z apparet. **F**or̄ ēz fore apponunt sibi n̄m̄. vt spero fore doct̄
id est esse futur̄ doctus **F**ore em̄ ēt futur̄ esse **P**rofore defore affore ab
fore etiam futur̄ tps̄ p̄signat̄ **H**oratiū. **Q**uā nocuere seq̄r fugio q̄ p̄
fore credo. i. p̄futura. **S**pero deū mihi defore nuncq̄. i. defutur̄. **C**redo
ioannem cras affore. i. affutur̄. **E**uado z efficioz n̄m̄ sibi apponit
sicut fio. vt efficioz doctus. **E**uado indies doctior. **E** Verbum subm̄
non solum apponit sibi n̄m̄ sed etiam aliquid p̄ n̄o. vt legere est agere
Nisi em̄ v̄bum sibi sibi apponeret aliquid p̄ n̄o dialectici nō possent
hanc enunciationē quertere. q̄ iohannes visitat scholas facit vt euadat
doct̄. cum in p̄uersione ex supposito fiat appositū. **C**onuertitur at sic.
Quod facit vt iohannes euadat doctus est q̄ is visitat scholas. **E** Ver-
bum v̄m̄ est v̄bum significans vocationem. vt vocoz socrates
E Verbum v̄m̄ omne nomen rei sibi apponere potest. siue id sit no-
men p̄rium siue p̄mune. **N**on em̄ res minus vocatur noie cōi q̄ noie
proprio. **N**am qui dicit dicor homo non minus latine loquit̄ nec mi-
nus verum dicit q̄ is qui dicit dicor sores. **E** Verbum v̄m̄ eadem
sibi apponat quā v̄bum substantiū. qm̄ omnis res quicquid ē idē eti-
am dici p̄t. **Q**ui est homo. h̄o dici p̄t. **Q**ui aīal est aīal dici p̄t. **E** Ver-
bo v̄o possunt apponi relatiū. quāsitū. demonstratiū. vt quis vo-
caris tu. vocoz is qui tu vocaris. hoc est sum tibi cognominis. i. suz eo
nomine quo tu es. **C**ognominis ne dicitur tautonice ghenanne. sed bi-
nominis ne d̄r qui duo noia habet **E** Verbo v̄o bene apponit infi-
nitius modus p̄ n̄o. vt auferre aliena vocatur furari **E**thulare aīaz
vocatur mori. **P**otest ei etiam apponi adiectiū. vt qui grammaticaz
scit grammaticus dicitur. qui iusticiam facit iust̄ vocatur **E** Verba
vocationis sunt h̄ec quinq̄s. nuncupoz. appelloz. nominor. dicoz. vocoz.
Quib̄ adduntur cognominor z denominor. vt symon cognominor ce-
phas. ab albedine homo denominat̄ albus **E** Inscribitor apponit sibi
n̄m̄ operis. hoc est significat̄ opus aliquod auctoris. vt hic liber in-
scribitur secunda pars doctrinalis Alexandri. **P**rim̄ liber moysi in-
scribit̄ **G**enesis. secundus **E**xodus. **I**ntitulatur v̄bum ab vsu tritum
n̄m̄ sibi apponit si apud auctores reperiat̄ **I**ntepretat̄ cum passiōe
ē apponit sibi n̄m̄. vt iohannes interpretatur gratia dei. **I**esus inter-
pretatur saluator. hoc est nomē hebraicum ielus em̄ ēt quātum nomē
latinum saluator **E** H̄e orōnes idem significant̄ vocoz iōanes iōan-
nes est nomē meum. **E**st mihi nomē iohannes **H**ebeo nomen iohannes.
Quidus in primo metamorphoseon. **L**actea nomen h̄z **E**st mihi no-
men iohannis. habeo nomē iohannis. **S**um nomē iohannes. sum noie io-
annis. **E**st mihi iohanni nomen. **I**n postrema antiphrasis est. d̄us ei io-
anni q̄ cum supposito puenire deberet puenit cum appposito **E** Ver-

ba vocaliua actiue vocis aponit sibi duos accōs quorū alter fr rem
vocatam. alter est nomen rei vt **V**oco te iōanem. vocas me azinuz q̄ ip
se azinus es. **I**n euāgelio scribitur **G**los vocātis me magister ⁊ domiē
vbi p̄ accō noīs p̄ antiprosim vocatiū ponitur eo q̄ vto casu hoīs
vocare solemus. Alij dicūt q̄ magister ⁊ dñe sunt ablati casus ⁊ mate/
rialiter accipiūt. **E**st em̄ sensus. **V**os vocatis me his nōibus mgi
⁊ dñe. **I**tem om̄e x̄bum vtrū regit post se ablatū nomīe p̄ter nēm
vel accm̄. vt vocabāt eū nomīe patris sui zachariam. Bene queritur
quo nomīe vocaris ⁊ bñ rīdetur vocor nomīe patris mei iōannes
Quo nomīe vis vocare filiū. volo eum vocare iōannem nomīe aui
mei. **N**omen iesu est nomē filij dei. ⁊ etiam est suū ipsius nomē. om̄e
em̄ nomē suū ipsius nomē est cum om̄e nomē sc̄pm̄ significet. q̄ signi
ficat angelus apud euangelistam cum inq̄t ad beatā virginem mariā
Et vocabis nomē eius iesum **F**ilius em̄ dei iesus vocatur. ⁊ nomen
filij dei etiam iesus vocatur. **E**x quo patet om̄i rem suo nōi esse cogno
mīem **S**ūt q̄dam q̄bus p̄sua sum est cum casum q̄ aponit x̄bis vris
accipi materialiter ⁊ poni p̄o ablatiue vt vocor iōannes id est vocor
hoc nomīe quod est iōannes. Alij subaudiūt x̄bum substantiuum
vt voco te homīem. subaudi esse hoc est voco te esse homīem. **U**
co q̄nq̄ idē est qd̄ accerso. vt voca iōannem cēnatū h̄ ē ad cenādū. q̄n/
q̄ est idē qd̄ dico **I**n vocal' p̄cipiū qd̄ etiā ābiguū est. fr em̄ q̄nq̄ id
qd̄ accersitus. vt paul' vocat' apl's h̄ est accersit'. q̄nq̄ idē est qd̄ dicit'
Voco iōanem petr' ābigua orō ē. **A**mbiguū em̄ ē an vocē eū q̄ iōan/
nes est nomē petri an eū q̄ petrus ē noīe iōāns. **V**oco a p̄oit sibi
duos infinitiōs. vt nō recte puer vocat' epistolam scribere dicare. **D**i
ctare em̄ est alicui scribēdū aliqd̄ dicere nō scribere. **V**erbum h̄ns
vīm x̄bi substantiui regēs nēm resoluitur in x̄bū substantiū ⁊ in gerūdī
u m̄ vel in p̄cipiū vel in aduerbiū cū ⁊ p̄iūctm̄ x̄bū vt iōannes redijt
domū ponis. h̄ est in redeūdo domū aut rediēs domū. aut cū rediret
domū erat potus. **P**otus vno mō idem est qd̄ ebrius. **A**lio mō idē est
qd̄ bibitus. vt quo plus sunt pote plus sitiunt aque. **P**rimo x̄ba in/
cessiua habent vīm x̄bi substantiui. vt incedo vado curro redeo eo ve/
nio ⁊ similia. vt petrus iuit cubitū incenat'. i. nō cenauit anq̄ iret cu
bitum. **P**etrus venit domum trib' comitatus. h̄ est cum tribus co/
mitib'. **C**omitatus regit accm̄ vel ablatm̄. **C**omitatus iōanem q̄ seq̄t
iōannem **C**omitat' iōāne quē iōānes seq̄tur **P**i me' veit dauēsam
terciū. i. ipse erat tercius cū veniret dauēsam. **C**redo nō esse dicēdum
met tercius cū met tm̄ p̄nōib' addat. **S**ecdo x̄ba passiua aponūt sibi
nēm quorū actiua aponūt sibi duos accōs vt video te bonū. videris
mibi bonus. **E**xistimo credo cōsleo iudico habeo puto efficio recdo
spero despero duco. vt existimo iōannem redituz. i. iōānes existimatur
rediturus. **R**editur doctus tam ⁊ si ppe nihil nouit. **H**abet diues q̄
uis ppe nihil possideat. vel q̄uis ppe nihil habeat in loculis. **E**redit
inlons ⁊ innocuus q̄uis sit callidus veteratoz. **T**ercio x̄ba dura
tua vt manet pmanet subsistit persistit perstat iacet stat sedet. vt iacet
resupinus. stat resupinus. **R**esupinare den̄ hals achterwaert

hoghen. vt aues cū bibunt resupinant collū. **E**uuo naseor mortior
 apponunt sibi ntīm. vt iohannes natus est diues morietur pauper **C**hi
 stus natus est pauper. mortuus paup. vixit paup. **I**ohannes est natus
 cecus surd⁹ amens. **Q**ui amens nat⁹ est peccare non p̄r vulgo dī. **I**n
 uitus apponit verbo. z perinuit⁹ z inuitissim⁹. vt inuit⁹ veni dauentriā
 et sibi libens vt libens hīne recessi. z ponunt hęc adiectiua p̄ aduerbijs
Io. tacitus p̄terijt me. voluto tacit⁹ qđ heri audiui. **P**rimus vltim⁹
 postremus apponunt verbis. vt hodie prim⁹ intraui scholas. hoc est
 inter intrantes erā primus. postremus exiui. hoc est exeuntiu eram po
 streu⁹. **I**o. postrem⁹ lectū petijt z primus deseruit. hī ghinc laetste te
 hedde en stont ierst op. **D**e p̄bum adiectiū apponit sibi ntīm partici
 pij. vt io. sedet dormiens. dormit sedens it cantans

Hoz consimiles debet coniungere casus.

Copula. psonam dum p̄tineant ad eandem

Copula hoc ē natura copulatiua verborū substantiuorū vtōz z vim
 eorū hñtium iungit siles casus. dummo hī casus ad eandē personā p̄
 tineant. **C**opula est vīculū canū sed p̄ tropum p̄bum z p̄uictio copu
 læ dñr. **V**erba z p̄cipia siles casus copulantiā nō solum siles ntōs
 copulant s̄ etiam siles obliquos. vt vellē me esse bonū. vellem me dici
 bonū. vellem me videri bonū. vellem me hñ doctū. **V**erba finiti mo
 di tm̄ siles ntōs copulant. vt petr⁹ est bon⁹. **V**erba at infinitiui mo
 di pñt z similes ntōs z similes obliquos copulare. vt volo esse bonus.
Disereor petri volentis esse boni. faueo petro volēti esse bono. **V**ideo
 petr⁹ volentē esse bonū. vtōz familiariter petro volēte eē bono. **H**ęc
 infinita vocari dici credi z cætera easdem p̄structiones hñt quas esse z
 fieri hñt. **P**articipia p̄boz substantiuorū vtōz z vim eorū hñtium si
 miles casus copulare pñt. vt io. ens bonus. homo futurus cadauer au
 det sup̄bire. liber est petri futuri docti. **V**ir vocatus iohannes. vir voca
 tū iohannē. vir iacens resupin⁹. vir habitus bonus. **I**ohannes ē mihi vi
 sus subtristis. **P**articipiū apud **C**atullū si codex mendo sus non ē
 copulat siles vtōs in hoc p̄su. **R**use mihi frustra ac ne quicq̄ credite
 amice. **S**enuius in **V**irgiliū dī **D**ignare. i. digne habite digne iudi
 cate. **Q**ux orōes si latine sunt licet nobis dicere. petre credite docte cu
 ra talis esse qualis esse crederis. **R**egulæ sequunt. **E**sse apponit sibi
 ntīm copulat suppositū verbi p̄sonalis cū casu sibi apposito. vt volo eē
 bonus. spero esse bon⁹. credo esse bon⁹. dico esse bon⁹. **E**sse apponit si
 bi accīm cum est suppositū verbi p̄sonalis. vt esse diuītē meli⁹ est qđ esse
 paupem. **E**sse p̄bum z indoctū prestat qđ esse improbiū z doctū. **E**sse
 diuitem z credi paupem prestat qđ esse paupem z credi diuītē. **L**um eē
 apponitur p̄bo p̄sonali z nō copulat suppositū verbi p̄sonalis cum ca
 su sibi apposito tūc non erigit sibi apponi ntīm casum. **N**on enī dī **I**o.
 dedit mihi esse doct⁹. **N**ecq̄ dī dedit eis potestatem filij dei fieri. **L**uz
 esse apponit p̄bo p̄sonali vel impersonali regenti post se gñm. tunc eē ap

ponit sibi grām vel accm̄. vt filioꝝ est esse pioꝝ aut pios in patres. **Cū** esse aponit ꝑ bo personali vel impersonali regenti dñm post se tūc esse aponit sibi dñm vel accm̄. vt non licet filijs eē impijs aut impijs in patres. **Cū** esse supponit sibi accm̄ etiam sibi accm̄ aponit. vt velle me esse doctum. **Cū** dicitur deus dedit petro esse hominem subauditur accm̄ cum quē copulat esse cum accō hoiem. **Cū** dicitur petrus accepit a deo esse hominē subauditur accm̄ se quem copulat esse cum accō hominem. Potest etiam dici Petrus a deo accepit esse homo ita vt esse copulet nominatiuū petrus cum ntō homo. **Si** dicitur latine petr⁹ accepit a deo esse hoiem. etiā videtur recte dici petr⁹ vult eē doctū. ita vt esse copulet accm̄ doctum prolatum cū accō se subaudito. **E In** **E**saia scribitur Nunquid vobis parum est molestos esse hominibus vbi esse copulat accm̄ molestos cū accō subaudito vos. **E**ssē semp̄ similes casus copulat. Proferūtur autē qñq; ambo casus quos copulat. vt volo esse bonus qñq; alter eoz subauditur. vt huic placet esse. ꝑbum subauditur eī se. **Cum** dñ liber est petri. est copulat ntñ platum liber cū ntō subaudito ens. Quocirca pueri debet ea orō in hāc **E**ns petri est liber. **Cum** dicitur iohannes turpe ducit nihil scire. sed nō ducit turpe nihil discere. ꝑbum esse subauditum copulat infinitiū pro accō positum cum adiectiuo turpe

De vi regim̄is **Vlti**
a parte ante

Ex vi persone rectum regit initialem

Rectum qui sequitur verbi natura gubernat

Causa qui supponitur ꝑ bo regitur ex vi psonæ. **Ant**is q̄ appōitur ꝑ bo ex vi naturæ regitur. **Q**uestio de vi regiminis est questio de causa eius. **Q**uærere ex qua vi ꝑbum regat casum. **V**erbum ꝑprie nō regit ntñ suppositum ex vi psonæ. h̄ est eo q̄ psoām habet. **E**o etiā q̄ amo est pñmæ psonæ. h̄ ē eo q̄ ē actum rei de se loquēt; tātū exigit sibi supponi casum aliquem significantem rem de se loquētē. h̄ est casum pñmæ psonæ nō ntñ. **I**mꝑprie tñ ꝑbū psoāle dicitur regere ntñ suppositū ex vi psonæ. h̄ est ex vi ꝑbi psoālis. **Q**uæ q̄dem vis cuiusmodi sit vtz sciat an nesciatur parum interest. qmō etiā nō interest vtz sciat an nesciatur qua vi teutonicū ꝑbum casum suppositum sibi regat. **N**eo etiā querere solet ex qua vi h̄ teutonicū ꝑbum byn regat hūc ntñ ic in hac orōne ic byn. **I**ta nec interest vtz sciat an nesciatur ex qua vi lñm ꝑbū regat ntñ. **P**ossū dicere ꝑbū ideo regere ntñ. qz cogitatio ea ai ē ꝑbū psonale nota ē exigit cogitationē ea c⁹ ntñ casus nota ē. ita vt dicaꝝ regimē vocū ex regimē cogitationū ortū h̄r. l' possū dicere ꝑbū iō regere ntñ qz olim puenit inter veteres grammaticos vt ꝑbū regeret ntñ ante se. **S**i etiā puenisset inter veteres vt ꝑbō supponere tur accūs ꝑbum regeret accm̄. **Ant**is q̄ appōitur ꝑ bo regitur vi naturæ copulatiuæ. **N**atura ei copulatiua exigit vt casus q̄s pūngit ꝑbum substantiū similes sint. ergo cum casus suppositus ꝑbo substantiuo sit. ntñs necesse est zc.

De rēgimine nri
positi in qstione
figuratā Et p.
in Appositione.

Apponens duplices substantiuos sibi iunges

In casu simili poteritq; genus variari

Tunc illos ad rem spectare decebit eandem.

Et plus commune precedere debet in illis

Sicut homo sortes aial capra consimilesq;

¶ Volens appositioem facere debet iungere duo nomina substantiua similium casu. i. poterit esse dissimiliū genēz ad eandem rem spectantia quoz magis cōe debet pcedere minus cōmune. Appositio est immediata associatio duoz noim substantiuoz. hoc est inter substantiua ex qbz appositio pstat nō debet interuenire pūctio nisi cū pūctio exornande orōnis grā repitur. vt maria ⁊ mater ⁊ ego. Appositio pstat ex nōibz diuersoz numeroz vt Formosum pastor corrydon ardebat alerum. Delicias dñi. vbi numerus pluralis delicias appōitur numero singulari alerim. Delicie alicuius he res dicūtur qbz vehemēter delectatur. vt libz q hō delectatur possumus dicere delicias eius.

¶ Tribus modis appō fit ex substantiuis diuersoz numeroz. Uno mō cum alterz substantioz caret numero singulari. vt capris coriolis vrbē volscoz. Capris hyerosolymis metropoli iudee. Sol est in piscibus signo humido. Arestoniles docuit philosophiam arthenis vrbē grecie. Altero modo cum alterz eoz collectiuū est. Virgilius Ite mee quōdam felix pecus ite capellæ. Pecus em neutri gñis collectiuum ē. Item Quid meruere boues aial sine fraude dolisq;. Item Quid meruistis oues placidum pecus. Iuuenalis. Quanta est gula q sibi totos ponit apros aial ppter pūiua natiū. vbi aial nomē collectiuū est significans tm quātum genus aialium. De beata p̄gine canit. Gaudz chorus angeloz p̄ciues. vbi chorus collectiuū est. **¶** Tercio mō cum substantiua minus cōia singularia copulata iunctione apponunt magis cōi plurali. vt in Gen. Tolle arma tua pharetram ⁊ arcū. In euangelio. Obtulerunt ei munera auz tuis ⁊ myrrham. In Virgilio. Tetis et rapido fessis messoribz aestu. Alea serpilliq; herbas p̄tundit olēas

¶ Appositio qñq; fit ex vno substantiuo prolato ⁊ altero subaudito. Virgilius. Qualis erā cum p̄mam aciem p̄neste sub ipsa. Subaudi vrbē qd nomen subaudiri oz. eo q p̄neste est gñis neutri. Quid? Tāta est albula pota deo. subaudi aqua. Albula em cum nomē fluuij sit gñis masculini est. non potens p̄strui cum adiectiuo sei gñis. Noia fluuioz esse gñis masculini testat hīc p̄sus Quidj. Turbidus hybernis ille fluebat aq;. vbi de cremera fluuiio loquit Uñ p̄z q vrbēz lanine dē Isela est magna ⁊ Isela est magnus quo mō. Quidius vrbēz dicit albula est pota ⁊ cremera est turbidus. Cui placet p̄ dicere noia fluuioz in a desinentia esse dubij gñis. ⁊ cum inquit Alexā. Quæ sunt pp̄ia. ⁊ c. sīmā eius fuisse q noia fluuioz qñq; essent gñis masculini. Lum Boetius inq;. Gla foelicio olīm viridisq; inuenit Solan. subaudi

endum ē nomē camoene. Cum donatus inq̃t accūs in am cor reprim
subauditur syllabā ¶ Appō p̃t fieri ex diuersis casibz cū h̃mōi casus
regūtur a dictiōe potēte diuersos casus regere. vt in cātico marie ꝑgis
Sicut lo. est ad pa. nostros. rē. ¶ Nō est necariū apositiōi magis cō
munc. pcedere ⁊ minus cōe seq̃ Autores em̃ alibi magis cōe apponūt
minus cōi alibi ꝑtra minus cōe magis cōi. Virgilius. Castaneasq̃
nucēs mea quas amarillis amabat. vbi genus apponitur speciei. Pux
fructum oēm cuius cortex durus est. sicut pomū oēm fructū cui⁹ cor
tex mollis est. ¶ Nō lignū pomifex d̃r oñe lignū poma ferēs Pomū ge/
nus est. spēs eius sunt malū p̃z prumū nō prumellū cerasum cotone
um mespilum. Prumoz qdā persica dicūtur: qz ex ꝑside olim in cete/
ras terras aduecta sunt qdā dama scena a damasco vrbē syrie. Cesar i
ꝑmētarijs alibi inq̃t. Gallos ab aquitanis garūna flumē diuidit alī
bi flumē rheno latissimo atq̃ altissimo Uñ p̃z yrrūq̃ latine dici a
nimal homo ⁊ homo animal. Potest em̃ dici Sexta die creatus ē hō
aiāl oim animātium pstantissimū Potest etiā dici sexta die creatū est
animal oim animātium pstantissimū homo nōie. Silt d̃r Papa Six
tus Sixtus papa. Petrus apls Apl̃s Petrus. ¶ Appō n̄ ē vi/
ciosa oꝝo. Quāuis em̃ n̄ sit facta ad hāc reglām. Cum duo noīa sub/
stantiua ueniūt in vnam oꝝdem alterꝝ corꝝ erit gr̃i casus. tñ ꝑterea n̄
est viciosa. Vult em̃ ea regla vt duoz substantiōz ad diuersa ꝑtincētiuz
alterꝝ sit gr̃i casus. q̃lia nō sunt substantiua ex q̃bz appō cōstat ¶ In
omni appōne eclipsis est. Deest em̃ appōni ꝑticipiū ens. qd̃ cū subaudi
tur oꝝo ꝑficatur. Nihil em̃ aliud ē. Sathens ascendit in arborē sꝑ/
comoz q̃s in arborē entem sycomoz. H̄ ē q̃ erat sycomorus. Nec magis
viciosa ē appō q̃s hec oꝝo. Gl̃a. pa. ⁊ filio. vtraq̃ em̃ eclipsica n̄ ē vicio
sa ¶ Appōnem faciūt noīa vrbium. vt vrbem rhomā ꝑuidere troia
ni. noīa motiū vt motē cauca sū phama rhomāoz nodū trāserat mōs
olympus. Itē noīa mēsum. vt mense decembri hec scripta sunt Vbi
si cui libet p̃t dicere decēbri adiectiū esse. Dia em̃ noīa mēsum adie/
ctiua sunt. quāꝑpter bñ d̃r kalēdis decēbribz dedi lrās ad petrū. Sil
tia apud br̃m paulū in epla appōnem facit. cū inq̃t duodecim millia
drachmas. Cum nos eo noīe vti volumus cū gr̃o ꝑstruemus. dicem⁹
em̃ vndecim millia ꝑginū apud coloniam cesa sunt. Cum d̃r sumite
scutum inepugnabile eq̃tatem nō sit appō. n̄ em̃ subaudif ꝑticipiū
ens sed ꝑpō in. Ita vt sumite scutum eq̃tatē tācū polleat quātū sumi/
te eq̃tatem in scutum. Deus dedit filium suum vnigenitum ꝑciū mū
di. H̄ est in ꝑciū mūdi. Eps fecit iohannem sacerdotem nō ē appō. qz
n̄ subauditur ens sed esse. ¶ Appō fit ex ꝑbo ⁊ nomīe. vt adulte/
rare fedissimū crimē nostro seculo hoēstū ducit. Adiectiū appposito
rie oꝝoni additū debet ei substantiūo sille esse cui adiacet. vt capris h̄ye
rosolinis vrbē opulētissima triginta iudei vno denario venūdabant
Appō fit ex interpretato ⁊ interpretatiōe vt anchropophagi homiēs hu
manis carnibz vescētes. in scithya nascuntur. Hippopodes homiēs
eq̃nis pedibz in insula quadam nascuntur. ¶ Sol est in signo a
rietis latine dicitur: ⁊ itē sol ē in ariete signo vernali. Sidus saturni

De r̄gimine n̄d
positi i Euocat̄o

est sup̄remū erraticorū fidēz latine d̄r. 2 itē saturnus s̄dus frigidū
et tardū erraticūm stellaz longissimē a terra abest

Terne persone generaliter omnis habetur

Rectus. sed demas p̄nomina quattuor inde.

Ista vocant rectos ad primam siue secundā.

Paup ego ludo dum tu diues mediteris

Nos tuti loquimur dum vos timidi taceatis

¶ Dis nt̄is ē terciā p̄sonā p̄ter hos q̄tuor nt̄os. ego nos tu 2 vos. q̄
q̄tuor nt̄i vocant nt̄os terciā p̄sonāz vt secū supponant p̄bis primā
vel secundā p̄sonā. At̄is eo terciā p̄sonā est. q̄z ē rem de qua fit s̄mo
¶ At̄is est secundā p̄sonā eo q̄ ē rem quā alloquimur. ¶ Gen⁹ 2 spe/
cies in h̄ d̄nt. q̄ genus est nomen magis cōe q̄ species ei⁹. species at̄ no
men minus cōe est q̄ genus eius. hoc est gen⁹ plura s̄t q̄ species. sp̄s
pauciora q̄ genus eius. vt q̄ animal plura s̄t q̄ homo. 2 h̄o pauciora
s̄t q̄ aīal. ideo aīal genus est. h̄o aut̄ species. ¶ Inde ḡnālis p̄t̄ens ad
genus. 2 specialis p̄t̄ens ad sp̄m. ¶ Un̄ nomen ḡnāle d̄r nomen id q̄d
gen⁹ est. hoc est q̄d in diuersas sp̄s s̄t diuidi. vt Philicānus inq̄r. Ho
meri⁹ vero speciale d̄r nomen q̄d sp̄s est. Genus totū d̄r. sp̄s at̄ pars
eo q̄ ex res quas sp̄s s̄t pars sunt eaz rez quas s̄t genus. vt vn̄uer/
si hoīes qui significant noīe hoīs sunt pars vn̄uerforū aīalium quāz si
gnificant noīe animalis. Ḡnāliter aduerbiū idem est q̄d vn̄uerſaliter
vt cum dico oē aīal h̄re ſenſum tactus loquor ḡnāliter de vn̄uerſis aīa
libus. Ḡnāliter idem est q̄d cōiter. Cum eī dico ſocrates 2 plato p̄bi
fuerunt. loquor cōiter de ſocrate 2 platone. ſz non ḡnāliter. Cum at̄ di
co. oēs p̄bi ſunt ſapīe amatores ḡnāliter oībus p̄bis loquor. hoc est d̄
vn̄uerſitate p̄horū. ¶ Quidā vocant nt̄m rc̄m ḡnālem. vt̄m ſp̄ale Sed
id non videtur rōne aliqua n̄ti. ¶ Non eī vn̄tis maḡ ad sp̄m p̄t̄et q̄
nt̄is. neq̄ oīs nt̄is ad gen⁹ p̄t̄et cū ſint multi nei indiuidui q̄b̄ nul
lū gen⁹ rez ſignificat quā p̄ter n̄ p̄t̄ iure ḡnāles vocari. ¶ Euocatio ſit
cū dem̄r̄t̄m 2 dem̄r̄t̄m diuerſaz p̄sonaz p̄bo alicū supponunt q̄d de
monſtratio p̄formā non dem̄r̄to. vt ego paup ludo. Dem̄r̄t̄m ex q̄
euocatio p̄ſtat eſt ſp̄. p̄nomen. Dem̄r̄t̄m p̄t̄ eſſe. p̄nomen. vt ego ipſe
lego. nomē vt ego io. lego. p̄ncipiū. vt ego ſedēs ſcribo. Dem̄r̄t̄m vo/
cat̄ ſuppoſitū. euocans. dem̄r̄t̄m vero ſuppoſitū euocatū. ¶ Euoca
tio ſit ex ſuppoſit̄ diuerſoꝝ n̄croꝝ. cū ā aliq̄s de ſeipſo p̄lter loq̄t. vt
nos petr⁹ loq̄mur. aut ſuppoſitū euocatū nomē collectiū ē. vt nos p̄p̄s
ſupamur ab vno. aut ſuppoſita euocata copulant̄ iunctione. vt nos
petr⁹ 2 paul⁹ legim⁹. aut ſuppoſitū euocatū diſtributiū ē. ¶ Qui. ¶ In ma
gnis leſi rebz vt rezq̄ ſumus. ¶ Prima p̄sona p̄t̄ euocare ſcdam int̄uen
tione h̄⁹ n̄ois alter. 2 ſcdā p̄mā. vt tu alter ego me non diligis. hoc est
tu qui es alter ego. hoc est q̄ es amicus meus. Ego alter tu diligo te h̄
est ego q̄ ſum alter tu hoc est amicus tuus diligo te. ¶ Cum ſup
poſitū euocat̄ p̄ſert̄ euocatio explicita vocat̄ cū ſubaudi^r implicita. vt

petiores roga. t. an. n. **H**ac t. p. amides mitto ledea salute. Pronome ip
 se euocatioez implicita facit. vt ipe veio ipsi veni. **I**ps accs euocatioez
 implicita facit **U**irgi. **I**lle meas errare boues vt cernis z ipz **L**udere q
 vellem calamo pmissit agresti. **I**plum ludere. h. est meipz ludere **Q**ui
 relatum euocatur a subaudito supposito. vt pater noster q es in celis.
Dignus es q ameris ab onib. **P**articipiu euocatur a supposito sub/
 intellecto. vt celus disco. **R**edempti modulemur christo laudes. **D**i/
 stributum euocatur a pnoie subaudito. vt omis gaudeamus in dno
Iactamus iam pridem omnis te thoma beatam ¶ **U**niuersi z
 singuli euocationem implicitam facere pnt. vt vniuersi sumus fortiores
 te. singuli autem debiliores ¶ **U**niuersi z singuli drnt. qz nomie
 vniuersoz tota multitudo significatur. sed nomine singloz vnusqz
 ex multis significatur. **I**taqz decem homies possunt dicere ad aliquē
 fortem homiem. **U**niuersi sumus fortiores te. singuli autē sumus de/
 biliores. ¶ **N**omen vniuersorum hoc est nomie significans vni/
 uersa vel vniuersitatem vocatur vniuersale. vt homo animal. **C**ū em
 dico oem homiem esse animal de vniuersis homib loquor ¶ **S**i
 nature cōmunes aliq eent ex vniuersalia qdam eent. qz ptinerent ad
 vniuersa quoz vniuersales nature eent. vt humanitas cōmunis si aliqua
 esset. vniuersale quiddam esset. qz ptineret ad vniuersos homies. **S**i
 autē nature cōmunes nulle sunt nō pnt ylia aliqua esse. cū id qd nihil
 est nō possit ad vniuersa ptinere. **N**omē singuloz hoc est nomen signi/
 cans singula ex multis. vocatur nomen singulare. vt socrates plato.
Uterqz z vtriqz euocationem faciūt. pnt em duo homies dicere vterqz
 fecimus hoc. **P**nt duo paria hoim dicere vtriqz fecimus h. **D**uo item
 ternioes aut quaternioes hoim dicere pnt utriqz habitamus dauētric
Ternio ternionis ē numerus ternarius. quaternio nūcrus quaternari
 us. **C**oder dr hīc decē aut duodecīm quaternioes aut qnūoēs. h ē qua/
 ternioes quinterne. **C**omposita ex quis z q euocatioez facere pnt. **E**a
 to **S**ecuram qcuqz cupis deducere vitā. **Q**ui. **C**uram man furi q/
 quis amor habes. **S**i q euocationem facit. vt **S**i qua voles apte nu
 bere nube pari. hoc est si tu aliq voles nubere. zc. **S**i q voles latine
 loq discē grammaticā. **Q**uisqz silt. vt quo nitis vras quisqz redite do
 mos. quotqz euocationem facit. vt quotqz baptisati estis **Q**ui relatur
 ad pnomem possessiuū euocationem facit. vt oēs laudauere fortunas
 meas q hēm filiū tali ingenio pditū. **E**uocatoria orō non est vicio sa.
 nec ē facta ptra hanc regulā. **S**u ppositū z pbiū volunt eē siltum psoā
 rū. **N**on ei vult ea regula vt pbiū hīs duo supposita diuersay psoāz
 sit vtriqz pforme cū hoc sit impossibile fieri. nulla āt reglā exigit id qd
 impossibile est. s. vult vt suppositū qd dz esse pforme pbo sit ei pforme
 hoc āt sit in euocatione cū suppositū euocans est pbo pforme. q si sup
 positū euocans esset pbo difforme euocatū pforme euocationi viciosa eēt
Nec eget viciū euocationis qd nullum ē roibus excusantib. **I**d ei qd
 mundum ē non hz op⁹ mundari. p euocatōem nonnūqz corrigeť viciū
 orōis **H**ac em orō petre qui legit veni corrigit hac orōe petre q legis
 veni. ergo euocatio ipsa sine vicio est **N**on em vicio viciū corrigit

Personas genera numeros ꝓceptio iungit

Conceptio ꝓiungit dictiones dissimiliū ꝓsonarꝝ generꝝ numerosꝝ
 vt ego ꝝ mulieres sumꝝ albi. In qua orōne triplex ꝓceptio ē ꝓsonarꝝ ge-
 nerꝝ ꝝ numerosꝝ. Cum autꝛ dico ego cum mulieribꝝ albi sumus. quorꝝ
 conceptiones facio. qmꝫ ꝓter tres ꝓdictas ꝓceptioēm casuū facio. **F**it
 autꝛ ꝓceptio casuum cum ꝑbo alicui supponunt diuersi casus interuē-
 tione ꝓpositionis cum. vt petrꝝ cum paulo legūt. Cum emꝫ ꝑbo alicui
 supponunt similes casus copulati ꝓiunctione copulatiua potest alter
 eorꝝ mutari in ablatiū. ꝝ ꝓiunctio in ꝓreꝓōnem cum. ex qua mutatione
 efficitꝝ ꝓceptio casuū. vt petrus ꝝ paulus legunt. mutatꝝ in hanc orōne
 petrꝝ cum paulo legunt. **Q**uidꝫ inquit in fastis. **A**lia cum laus de mi-
 nutore sati. subaudi sunt. in qua orōne due ꝓceptiones sunt generꝝ ca-
 suū. **C**redo petrꝝ ꝝ paulum reuersuros esse mutatꝝ in hanc orōem con-
 ceptioē. credo petrꝝ cum paulo reuersuros esse. **C**onceptio numerosꝝ
 fit cum supposita aut substantiua diuersorꝝ numerosꝝ ꝓiuncta copula-
 tiua ꝓiunctione aut ꝓreꝓōne cum. cum ꝑbo vel adiectiuo ꝓlis nume-
 ri ꝓstruuntur. vt mgtꝝ ꝝ discipuli eius legunt. dñs cum seruis moritu-
 ri sunt. **C**asuū ꝓceptio non est orō viciosa. est emꝫ facta ad hanc regulā
Duo supposita quorꝝ alterꝝ est nti casus alterꝝ ablati ꝓiuncta ꝓꝓōne cū
 ꝓnt supponi ꝑbo personali finiti modi. vt petrus cum paulo legunt
Aut ad hāc regulam. **D**uo supposita quorꝝ alterꝝ est acci casus. alterꝝ
 ablati ꝓiuncta ꝓreꝓositione cum ꝓnt supponi ꝑbo infinitiui modi. **U**t
 credo petrꝝ cum paulo reuersuros esse. **C**onceptio numerosꝝ non est vi-
 ciosa. **E**st emꝫ facta ad hāc regulam. **D**uo supposita vel substantiua di-
 uersorꝝ numerosꝝ ꝓiuncta ꝓiunctione copulatiua aut ꝓpositione cum
 volunt ꝓstrui cum verbo vel adiectiuo pluralis numeri. vt mgtꝝ ꝝ di-
 scipuli sunt albi. **I**taqꝝ neqꝝ viciū conceptionis casuū neqꝝ numero-
 rum excusatione indiget cū nullum sit. **Q**uomodo emꝫ hec teutonica
 orō. **J**ohan ende syn broeders syn te deuenter. ꝓgrua est. ita ꝝ hec lati-
 na **J**oannes ꝝ frēs eius sunt dauentrie. **I**te hec latina orō **J**oānes ꝝ
 petrꝝ sūt albi nꝫ plus viciū hꝫ qꝫ hec teutōica **J**ohan ende peter syn wit.
Est emꝫ facta ad hanc regulam. **D**uo supposita singularia copulata
 ꝓiunctione copulatiua aut ꝓꝓōne cum exigunt ꝑbum plurale. **D**uo
 singularia supposita ꝓiuncta ꝓiunctione disiunctiua non exigūt ꝑbus
 plurale sed singulare. vt **J**oānes vel petrꝝ legit. nisi cum ꝓiunctio dis-
 iunctiua negat. **C**um emꝫ duo supposita singularia ꝓiunctione dis-
 iunctiua negata ꝓiungunt ꝑbum plurale eis a ꝓponi ꝓt. vt non petrꝝ aut
 paulꝝ fecerunt hoc. **P**ollet emꝫ hec orō tñ quantū. neqꝝ petrꝝ neqꝝ pau-
 lus fecerunt hoc. **C**um neqꝝ in orōe repetit ꝓt. ꝓ posteriore aut ꝓni ve
Neqꝝ petrꝝ neqꝝ paulꝝ legunt. hoc est neqꝝ petrꝝ aut paulus legunt
Quidꝫ. **N**on mihi venistis semele lede vt docetis. hoc est non semele
 neqꝝ lede venistis docende mihi. **C**um multa supposita ꝓ asyntheton.
 qꝫ figura ꝝ dialyton dꝫ ꝓferuntur sine ꝓiunctione a ꝓponi potest eis ꝑ-
 bum plurale. **C**omicus. **D**um etas magister metus ꝓhibebāt. **C**um
 plura supposita ꝓ polysyntheton ꝓlibus cōiunctionibus copulatiuis

iunguntur plurale eis a poni p. vt **Et color et thesaurus et vox ad**
ire puelle **Item Dulcibere capti marisq; venulosq; dolis** **¶** Notandum
 in q pluribus suppositis singularibus aut qz postremum singulare est. siue
 ea pferatur siue iunctio. siue cu iunctioe coplatia siue disiunctia siue
 cu iunctioibz. pbiu singulare p zeugma a pbi p. vt no ioanes no petr⁹
 legit **Ioanes et petrus legit** No discipuli no magister legit **Discipuli**
 et magister legit **Et discipuli et magister legit** **Discipuli** aut magister le
 git. **Iunctalis.** Nil rumbi nil dama sapit. **Coiunctioes** nec et neq; faci
 unt duobz suppositis singularibus a poni pbiu plurale. **Comicus.** Si id
 neq; ego neq; tu fecimus. **Tam** et qz non faciunt duobz suppositis singu
 laribus a poni pbiu plurale. **Faciunt** em zeugma no pceptioes **Itaqz di**
cedu est **Tam** petrus qz paulus legit **Tam** ioanes qz petrus alio est
Et significat p tam et qz aliquiditas. **Cum** em dico **Ioanes tam alio**
 est qz petrus. significo eos eque albos esse.

Personas sibi dissimiles pceptio iungit
Ac p et in medio positam pceptio fiet
Si pponatur pceptio nulla paratur
Concipies simile sibi vult. pbum retinere
Prima duas alias recipit sed no viceversa
Concipiens media da ternam nec retrouerte
Concipit in ternis que pma locatur in illis
Sic ego tuqz damus. ego te fraterqz rogamus
Tu fraterqz datis. dñs seruusqz pcantur
Per cum sed nuqz per vel pceptio fiet
Tu mecum iuste debemus iura tenere

Sic ego cum petro gaudemus iura tenendo
¶ **C**ceptio iungit supposita dissimiliu psoaz **Cu** at a posita dissim
 um psoaz iungunt pbo no fit pceptio. vt diligo te et me. **Et** fit p pui
 ctioem copulatiua no enclitica posita inter supposita picipies et pceptu
Que si ppoatur vtriusq; supposito no fit pceptio vt et ego tu damus
 pceptoria ordo no est. si no fiat repetitio iunctiois **Cu** em repetit iunctio
 p vtriusq; supposito pponi. vt et ego et tu damus. **¶** Nam vtriusq; pceptio
 et psoaz et gnm fit p iunctioem repetitam. eo q iunctio repetita potest
 facere vt duobz suppositis singularibus a ppoatur pbiu plurale **Virgilius**
Egregiam vero laudem et spolia ampla refert **Tuqz tuusq; puer.** vbi
 pceptio psoaz fit p qz repetitum **Et** qm p qz repetitum fit pcep. videt etz

De regimine nra
 positi in Concepti
 one personaz

falung
 rraia
 vel dona
 ranohe
 penito
Ex
S
 Lunt
C
 buq
 zabo
 q' a
 eit v
 cito
 pon
 doni
 myli
 gite
Ex
 durat
 duria
 fidet
 (obq
 bo fr
 a. pe
 paul
 rion
 ref a
 tre p
 pauls
 nien h
 fuzien
 dia)
 tu. B
 pnoe
 rare z
 jbo f
 pety
 cie de
 n' cog
 jbo i
 cu in
 em lie
 poyou
 de abo

saltem gentibz vanti credat. **Q**uiz accipit dīfūctie ⁊ dūgīt dīctiōnes
vt oē aīal est rōnale vel irrōnale. **Q**uiz dūgīt orōnes vt hō est azīnus
vel deus est. **Q**uiz accipit copulatie vt si pī vel mīr iusserūt. **I**n hac o
ratione **S**i frater vel soror nudi inter vos fuerint sit ꝓceptio p vel ⁊
ponitur ea orō in eplā iacobi.

Sed non per quintum fiet ꝓceptio casum

Si quintus desit tu petre tuiqz rogate

Lumqz tuis socijs orate sacer dionysi

Per vtm n̄ fiet ꝓceptio si vtrū desit h̄ est si nō possit supponi
bo. qz ꝓceptio tm̄ fit ex casibz q̄ p̄nt suppoi ꝓbo quales sunt n̄s ⁊ accs
⁊ abltus in n̄m vel accm̄ mutabiles. vt ego ⁊ tu legimus. ego tecum le
gi. me ⁊ te legere bonū est. me tecū legere bonū ē. **Q**uorūda opinio
est vtm nō posse supponi ꝓbo. **E**t hi p vtm negāt ꝓceptiōem fieri. dī/
cētes in hac orōe. scē dionysi cū socijs tuis orate. vtm dionysi neqz sup
poni ꝓbo orate neqz ꝓcipe sed n̄m tu subintellectū ⁊ supponi ⁊ ꝓcipe
dicūt. vt sit sensus **O** scē dionysi tu cū socijs tuis orate. h̄ est o scē dio/
nyssi tu ⁊ socij tui orate. **S**iles orōnes sunt h̄e. petre cū socijs meis le/
gire. petre cum socijs iōānis legite. **O** petre tu cū socijs iōānis legite.
Unde pr̄ iudicio eoz in h̄moi orōnibz esse ꝓceptiōem implicat ⁊ in
directā. **I**mplicitā iō qz dictio ꝓcipies subaudit. **I**ndirectā aures q̄a
dictio ꝓcipies ⁊ ꝓcepta sunt dissilium casuū. **S**ed hec opio p̄sertim d̄
subintellectiōe p̄nois in ꝓbo orate n̄ est pbabil. qm̄ in ꝓbo plis nūeri
scē p̄loē nō subintelligit p̄nomē singularis numeri tu sicut nec in ver
bo p̄m̄e p̄loē. plis nūeri subaudit p̄nomē ego. alioqn̄ hec eēt orō p̄gru
a. petre cū paulo legi. **P**erficeret em̄ p subauditioēz sic. o petre ego cū
paulo legi. **P**reterea si hac orō scē diony. ⁊c. eēt ꝓceptorīa p subaudi/
tiōem p̄nois tu. hec etꝫ ꝓceptorīa eēt **O** petre ⁊ paulo legite. subaudi
ret em̄ tu suppositū ꝓcipies ⁊ fieret ꝓceptio. **I**te hac eēt ꝓceptorīa. pe
tre ⁊ paulus legi. **P**erficeret em̄ subauditioē p̄nois ego sic. o petre egor
paulus legim. **I**te si in ꝓbo plis nūeri subintelligit p̄nomē singlis
nūeri. h̄e orōnes eēt ꝓceptorīe. cū paulo legi. cū paulo legitis **P**er
ficerēt em̄ sic. **E**go cū paulo legi. tu cum paulo legitis. **P**⁊ q̄ ex p̄/
dictꝫ h̄e orōem **S**cē dionysi ⁊c. n̄ eēt ꝓceptorīa p subauditioēz p̄nois
tu. **A**lioz opio ē vtm posse suppoi ꝓbo ipati moi. **E**t p vtm dicūt ꝓce
prioēz fieri. dicūt ei vtm dionysi ꝓcipe abltm̄ i hac orōe. scē dio. c. s. t. o
rate ⁊c. q̄ opio n̄ videt pbabil. **O** ei qd̄ suppoi ꝓbo p̄loali p̄t apponi
ꝓbo substatio siue sit n̄s siue accs siue ablt. vt peti. ē peti. petz eē
petz. fm̄ ē. peti. cū paulo **U**ts at n̄ p̄t appoi ꝓbo substatio. cū n̄ eo re
cte dicat. petre esto petre. neqz petre esto hōe. dicūt ei oēs petre esto bo
n̄ copulātes n̄m bo. cū n̄to subaudito i ꝓbo esto. q̄ p̄t vtr̄ n̄ suppoi
ꝓbo neqz p eū sit ꝓcep. ex q̄ seqt h̄e orōem. scē dio. ⁊c. n̄ eēt ꝓceptorīa
cū in ea nō supponātur supposita diuersay p̄loay ꝓbo orate. **P**erficiť
em̄ sic. **O** sancte dionysi cum socijs tuis vos orate. quā orōem nemo
ꝓceptorīa dicat. **A**duerbū em̄ vocādi siue sit. platū siue subauditū
p̄t p̄strui cū duobz vtr̄s p̄iuctis p̄iuctiōe ⁊. vt petre ⁊ paulo legitis.

diuerſa p̄tinetia p̄pter has oꝛōnes. Anima rōnalis ⁊ caro vnus eſt hō
 factum eſt veſpe ⁊ mane dies vnus. Legere ⁊ nō intelligere ē negligere
 re. Caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi. In q̄bꝫ copulata nō p̄tinent ad
 diuerſa. Eſt em ſenſus huiusmodi oꝛōnum. Ens. hoc eſt q̄d eſt anima
 rōnalis. ⁊ caro vnus eſt hō. Ens caro ⁊ ſanguis. h̄ eſt hō nō reuelauit
 tibi. Ens m̄ae ⁊ veſpe ē factū p̄m̄ dies. Id q̄d eſt legere ⁊ nō intelligere
 ē negligere. Quicqꝫ duobꝫ iſinitis ſuppoſitis appoſit ꝑbum plurale. vt ſu
 rari ⁊ mechari diuerſa p̄tā ſunt. Quicqꝫ ꝑbum ſingulare cū ad idem ꝑ
 tinet vt inuenire amiſſa ⁊ ea retinere ſurari eſt. Dicitꝫ coplata ꝑiunctioe
 coplatiua p̄pter ſingularia ſuppoſita ꝑiunctioe diſiunctiua ꝑiuncta. vt ſi
 oculus tuus aut pes tuus ſcandalizat te. Dicitur ꝑiungere dictiones.
 qꝫ ſi ꝑiunctio ꝑiungat oꝛōnes zeugma facit ⁊ ſeq̄tur ꝑbum ſingulare. vt
 petrus ⁊ paulus legit. ¶ Alia regula eſt. duo ſingularia ſubſtan
 tiua ad diuerſa ꝛc. exiꝑiūt plurale adiectiuū. vt petrus ⁊ paulus ſunt
 albi miſeres petri ⁊ pauli medicatiū. ſaueo petro ⁊ paulo ſtudentibus
 ⁊ ita ꝑ ceteros caſus trāſeūdo. ¶ Alia regula eſt duo ſingularia
 ſubiecta ⁊ diuerſa ꝛc. exiꝑiūt plurale ꝑdicatū. vt io. ⁊ pe. ſunt homines
 p̄nt tñ ſingularia ſubiecta habere ꝑdicatū ſingulare. cum ſubiecta ſi
 gnificant ꝑres ⁊ ꝑdicatū totū. vt ioānes ⁊ petrus par hoīz ſunt. Nec
 enūciatio vera eſt. ioānes ⁊ petrus homo eſt. ſi ⁊ oꝛōnes ꝑiungat ⁊ zeu
 gma faciat falſa ſi dictiones ꝑiungat hec vera. ioannes ⁊ paulus ho
 mines ſunt. hec falſa. ioānes ⁊ petrus homo ſunt. ¶ Alia regula. duo
 ſingularia a ſubcedētia ad diuerſa ꝛc. exiꝑiūt plurale relatiuum. vt equ⁹
 ⁊ mulus q̄bꝫ n̄ eſt intellectus. ꝛc. ¶ Alia. duo ſingularia adiectia ad
 diuerſa ꝛc. exiꝑiūt plurale ſubſtantiuū. Quidius Daꝑ minorꝫ fere
 vbi alloq̄tur viſas celeſtes. Ioānes ⁊ canōicus. Bonaltheriſis ⁊ dauē
 triciſis eccl̄az. Deus ⁊ tuus libri iacēt in ſcholis. Inter has duas
 oꝛōnes Deus ⁊ tuus libri iacent in ſcholis. ⁊ meus ⁊ tuus liber ia
 cet in ſcholis. h̄ intereſt. qꝫ ꝑ h̄ac de vno comuni libro loquor ꝑ illaz
 de duobꝫ libris. Si tñ ⁊ in poſteriori oꝛōne ꝑiungat oꝛōnes ꝑ zeugma
 idem ſignificant. Quo modo d̄. Deus ⁊ tuus patres fuerunt amici
 Quidius. His tamen amboꝝ ꝑrecibus eſtote rogati. Q̄ multū
miſeri meus illuſqꝫ parentes.

Ut ꝑſonarum generum conceptio fiet
 Adiectiua tenet generis ꝑceptio. maſqꝫ
 femineū recipit ⁊ neutꝫ. nec. retrouerte
 Dic ꝑꝛoꝫ ⁊ toꝛo ſunt iuncti mente remoti
 Sūt dño grati virgo cum ꝑgine iuncti
 Bos ⁊ iumentum ſunt ad ꝑreſepe ligati
 Neutraꝫ femineis tāꝫ ꝑcepta videbis
 Per vim ſunt leges ⁊ plebiſcita coacte

De r̄gimine Noīati
 poſiti in Conceptioe
 generꝫ;

Conceptio genēz fit sicut conceptio psonarū fit p adiectiua. **D**icitur
linū genēz pceptū fecim t neutz qd non fit econuerſio: ſcīm āt pceptū neu
tz. **C**onceptio genēz qñqz fit p nōia voce t ſignificatione adiectiuarū
to. t berta ſunt albi. qñqz p adiectiua ſignificatione tm̄. vt io. t berta
ſunt rectorēz. **I**o. t berta ſunt liberi petri. brunellus t brunella ſunt
aſini petri. **I**n ppter t iuno credebant eſſe dii ſup̄i. **P**luto t pſperia cre
debant eſſe dii inferi. **¶** **U**ocat āt adiectiū ſignificatione hic oē nōm
ſerū ſignificās. qñqz p adiectiua voce tm̄. vt bartoſolomē. t katherin
ſunt hi q legunt. **C**oeceptio gñm fit p relatiua t demōſtratiua. vt adduce
runt pullū t aſinū t impoſuerūt veſtimētia ſua ſup eoſ. hi ſunt iōānez
t katherina. **¶** **C**um coniungunt ſubſtātiua diuerſorū genēz res hñtes le
xum ſignificatiua. vel q credebant a veteribz ſecum hēe qz aliter eſt ma
ſculini gñis adiectiū erit maſculini gñis. vt yr t mulier ſciz docti. pal
lor t febris menādi ſunt. **C**redebant em̄ a genitibz pallor deus eſſe
bris dea **I**gnis t aq amandi ſunt. **C**redebant em̄ ignis dōs aqua dea
¶ **P**oteſt etiā hmoi ſubſtantiuiſ relatiui aut demōſtratiui maſculini gñis
coniungi. vt ignis t aqua ſunt qz diligimus **I**gnis t aq ſunt qz odim?
Ignis t aqua mihi aduerſi ſunt. **C**ū vero coniungunt ſubſtātiua diuer
ſorū gñm q nec ſignificant nec credebant ſignificare res ſerū hñtes pōt
eis adiungi adiectiū relatiui aut demōſtratiui neutri gñis. vt **Ps**. **U**irga
tua t baculus tu⁹ ipſa me ſolata ſunt. **I**n **Gen**. **G**enſus t cogitatio
hoim ſunt. pna ab adoleſcētia ſua ad malū. **Ps**. **G**et t aſtati tu plaſ
maſti ea. **Ite**. **I**gnis grando nix glacies ſpūs pcellaz q faciunt ſcbum
eius. **I**n **Saluſtiu**. **H**uic ab adoleſcentia bella inſtina cades rapie
discordia ciuilibz grata fuere. **¶** **U**ir t mancipiū eius ſunt viſi a me recte
dō ſiue mancipiū ſeruus ſit ſiue ſerua. **¶** **M**ulier t mancipiū ſunt viſe
a me. credo non recte dici ſi mancipiū ſit ſeruus. **N**on em̄ aequū eſt. vt
foeia dicat de ſe t mancipio maſculo. **E**go t mācipium meū ſumus vt
ſe. **¶** **A**n rectius dicat. petrus t veſtimētū eius ſunt albi. qz ſunt alba.
hoc ē an maſculinū ſignificans rem aiālem poſſit pceptū neutz ſignē
ānālati p ſuſcit auctores. **C**redo recte dici petri t veſtimētū ē alba ſz. neu
tz ēi genus pl⁹ iuris hz qz alia gñā. p em̄ qñqz adiungi maſculo gñi
vt triſte lupus ſtabilis. turpe ſenex miles. **¶** **Q**ñqz ſcio gñi. vt **E**urpeia
cens mulier multo madaſcāta lico. t cen dioncke wiſſis cen lileidinc
¶ **V**ariū t mutabile ſp ſeia. bonū mihi lex oris tui. **¶** **Q**ñqz adiungit co
pūlato ex ſubſtātiuiſ ſei gñis. vt **I**n pmoūdō erat ſi matutitas t mox
grauitas t trāp ſeia indaganda ſunt. **¶** **Q**ñqz copulato ex ſubſtātiuiſ di
uerſorū gñm. vt ver t aſtate tu plaſmaſti ea. **¶** **C**oeceptio gñm nō eſt vi
cioſa ozo. qz in ea ē debita pueniētia adiectiui t ſubſtātiui. h ē ſubſtāti
ui qd dō puenire qz in ea ſubim pceptiēs puenit cuius adiectiuo cū quo dō
conuenire. **N**on āt dictio pcepta dō puenire cuius adiectiuo cū quo di
ctio pceptiēs puenit cum h ſit impoſſibile. **N**ihil āt impoſſibile fieri dō
quare nihil vicij ē in pceptione cū in ea ſit ois pueniētia debita t poſſi
bilis. **A**n latinuiſ dō. **¶** **B**erta t veſtimētum ē ſunt alba qz alba t ſu
ſant auctores. **C**redibile ē hanc ordēm eſe latinam. **B**erta t veſtimētū
eius ſunt alba. beneficio priuilegij nois adiectiui neutri generis. **E**ui

plac pnt dicere adiectm in pceptioe gnm positu ee epitemi gnis. Et a
vtriusq sexu sub vno articulo qd e ppiu epiceni gnis **I**taq quod hec n
e viciola masculus et femella sunt curu. ita nec hec vir et mulier est albi
Quida dicit hac ozdem zeugmatica esse leges et plebisca it coacte q
et lucano depmpra est q ait. **D**esurag iuris. **U**is erat hinc leges et
plebisca coacte. **I**o dicit qz negat seim posse pape neutz. **N**egat ei
his ozioib pceptioem ee matrona et scortu sut albe. dia et macipiu sut
nigre. cu no loqmur p eas de reb dissimulu sexu. s e de mare et feia.

Hoc etiam sepe facies in distribuyente

Pronus vterq iacet de petro dichelenaq

De pceptioe genez
implicita;

Coceptio sepe fit p distributu vt vterq iacet pnus loquendo
de petro et helena. **C**oceptionu altera explicita cu dictio concipies
et pcepta pferuntur. vt petrus et katheria sunt albi. altera implicita cu
no pferuntur. **E**t sic cu de mare et femina loqmur p masculinu genus

Coceptio implicita fit p distributu. vt cu dr demonstratis pcr
et katheria. vterq hoz e albi. aut cu dr demonstratis viris et mulienbus
quisq hoz est albi. aut nullus hoz est albi. **Q**ui dr vterq hoz est albi
si demonstrat duos mares nulla pceptioem facit. si duas femias soloe
cismu facit. qz dicdu est vtracq haz est alba. si marem et femina conce
pnoem facit. **Q**ui dr vterlibet vestz legat. aut vteriq vestru scribat
pceptioem facit. si marem et femina alloqur. si duos mares sine conce
pnone loq. si duas femias soloe cismu facit. vterq vestz legat et vter
libet vestz legat differut. qz p illam iubeo ambos legere quos alloqr
p hac po vnum ex eis cui libet. **C**um dico quisq vrm legat iubeo oes
legere quos alloquor. **C**um po dico quilibet vestz legat tantum eum
iubeo legere cui libet.

Fit etiam pceptio p. noia picularita
tem significatia. an aliqs vestz legat pceptoria ozd est si alloquor ma
res et femias. **A**lius vestrum legat pceptoria est si marem et feminam
alloquar.

Pronoia demonstratia pceptioem facit. vt hi sunt al
bi. demonstratis mare et femina pceptio est. **P**ot e tñ demonstratim sei
gnis demonstrare marem et femiam. aut multas femias si addatur ci.
substantiu epiceni gnis vt demonstratis duabz femis de gncipicaz aut
mare et femina licet dicere. **D**e pice nificat in nostro horto. **Q**uestia
pceptioem facit. vt vter hoz est mas cu m de mare et femina querim
veste virili indutis. **R**ecte dicitur vtra horum est femina mare et femia
demonstratis. **R**ecte dicitur **Q**uis horum est mas. vno mare et mul
tis feminis demonstratis. **R**ecte dicitur **Q**uaz hoz est foemina vna fe
mina et multis marib demonstratis. **R**ecte dr. **A**ltera hoz feia e ma
re et femina demonstratis. **Q**ui crediderit et bap. su. salu. erit. pcepto
ria ozd est significans tñ qntum. **Q**ui vel que crediderit et baptiza
vel baptizata fuerit saluus vel salua erit. **Q**uicqz vult salu. esse op
est vt teneat catholicam fidem pceptoria est. **N**o em mulieres minus
obligate sunt vt fidem teneat qua mares. **C**um aliquis demonstratis
viris et mulienbz dicit. nullus hoz est femia abigu ozonem facit.

Aur em se nullū viroz ex hoibus demonstratis esse feminā ⁊ vix st.
aur se nullū viroz. aur nullam feminā ⁊ ex hoibus demonstratis esse fe
minā ⁊ sūm st. Latona pestit gemellos ꝑceptoria est. pepit em phebuz
et dianam. Leda pepit gemellos ꝑceptoria nō est. eo q ꝑepisse dī ca/
storē ⁊ pollucem. Cum dico iōānes est pius in parentes suos ꝑcepto/
ria est. eo q ꝑ de mare ⁊ femina loquor

De regimine nū
positi in Prolepsis

Disiungit regimen quod iunxerat ante plepsis

Hi metuunt alius dños aliusq; magistros.

Prolepsis grecū nomen est significās id qđ ꝑ acceptio. ꝑ em ꝑ dīz
lepis acceptio. Qui dicunt. plemplis barbarismū faciunt. sicut q se/
lemplis dicunt duos barbarismos faciunt. dī em recte syllepsis cū du
plicato ll ⁊ sine m. ¶ Prolepsis est cum totū grammaticū in ptes diui
dit. vt gemelloz alter studiosus alter desidiosus. Totū grammaticū
est dictio casualis plis numeri. aur nomen collectiū singlis numeri
aur copulatū ex singlibus. vt hī pueri student hic grāmāice ille diale.
ctice. Hec turba studet alij grāmāice alij dialectice. Copulerantq;
greges cor ydon ⁊ thyriss in vñū. Thyriss oues cor ydon distentas la/
cte capellas. vbi copulatū ex ntis cydon ⁊ thyriss ē grammaticū to
tū. Prolepsis qñq; fit ponēdo totum ⁊ ptes in recto. vt iōānes ⁊ hen/
ricus student. h grammāice ille rhetorice. Qñq; in obliquo. vt dicit
petr ⁊ iōānem studere. hūc grammāice illū rhetorice. Qñq; totum in
obliquo ponit ptes in recto. vt scholasticoz alij studiosi alij desidios.
¶ In plepsi ꝑ grō diuiso ꝑ antiptosim nonnūq; ntis ponit. vt schola
stici alij studiosi. alij desidios. Galustius. Multi q de castris ꝑcesse
rant amicum alij. ps hospitem aut cognatū reperiebant. Cum in ple
psi totū est grā casus pnt ptes cuiuslibet casus esse. vt hoim alius di/
ues alius paup. hoim alius recordādum est alius obliuiscēdum. hoim
alij parcēdum alij nocēdum. hoim alii diligo alii odio habeo. Cum
totum tm̄ duas res fit vtimur noie alter cū plepsim facimus. vt luari
um alteꝝ ꝑest diei alteꝝ nocti. sunt em duo luminaria sol ⁊ luna. Luz
vero plures q; duas res fit vtendū est noie alius. vt hoim alius gram
maticus alij dialecticus. alius physicus. Est em alter vnus ex duob.
sed alius vnus ex multis. ¶ Cum totū est nomen tm̄ numeri plis. opꝝ
partes plis numeri esse. vt iōānes dedit binas ad me lrās alteras ꝑi
die kalendas decembres. alteras ipsis kalendis. Cū totum fit tres res
ita faciēda est plepsis. Vbi ad te ternas lrās vnas kalendis. alteras
nonis. terciās idib. Petrus hꝝ ternas aedes vnas in vico. alteras. ꝛc.
Ercipit hoc nomen liberi opꝝ qđ filios fit qđ diuidit in ptes singular.
numeri. vt liberoꝝ iōānis vnus petrus vocatur. alter paulus. tetaꝝ
thomas. ¶ Qñcūq; totū fit certum numez rez partes pnt esse vnus
alter tercius qrtus quintus. ꝛc. vt video quatuor hoies quoz vnus ē
grammatic⁹ alter dialectic⁹. tercius physicus. quartus musicus. Sed
tunc non significat ordo partiū. Aur pnt partes esse primus secundus
tercius quartus. ꝛc. cum ordo aliq; ptiū significat. vt quoz hoies

intrauerūt domum. quoz primus erat grammaticus. scds rhetor. ter
cius musicus. postremus aut quartus phisicus. Ex quo pz q recte de
tres homies simul intrauerūt domū quoz vnus vocatur a alter b. ter
cius c. sed nō recte dr tres homies simul intrauerūt domū. quoz pma
vocatur a. scds b. tercius c. qm simul intrantium nullius est pma

In plesi pres pnt esse diuersoz casuū. vt hominum alij lris stu
det alijs odio studium litteraz est. **I**n plesi qñqz totum z pres p
feruntur. z vocatur explicita ut hi metiūt alius dñm alius magistrū
qñqz aut totum subaudiūt aut pres. z vocatur implicita vt legimus
vnusqz doctrinale alexandri. Tiana locuti sunt vnusquisqz ad primū
suū. Alter alterius onera portate vbi in xbo portate subaudiūt pno
men vos. z ponitur alter pro eo qd est quisqz. ita vt sit sensus. vos por
tate onera quisqz alterius. Cum alloquor duos homies p dico. Alter
alter diligite. iubeo vtrūqz alterz diligere ita vt alter ponat pro eo qd
est vterqz. Cum aut alloquor plures qz duos z dico. Alter alterz
diligite. iubeo qñqz ex eis alterz diligere. z ita ponitur alter pro eo qd
est qñqz. **P**rolepsis nō est viciosa Totum em in prolepsi pnt
cum xbo vel adiectiuo expresso. pres at cum xbo vel adiectiuo subau
dito. z id nihil in ea vicij dephendi pnt. Nec est necē in plesi pres pnti
re cum xbo totius cum nō supponātur xbi totius h est xbo expsso. sed
suis ipsoz xbis subintellectis. **I**n eadem orōne pnt esse plesi
z pceptio. vt video duos homies quoz alter ē masculus altera femina
In prolepsi pres z totum pnt esse dissimilium gener. Vno modo cū
totus est heteroclitum. ut cedorum aliud chrysellinum aliud empyreū
Altero modo cum totum collectū est. ut turbe alijs cātat alijs loq
tur. Tercio mō cum totum integrale diuidit. ut domus aliud tectum
aliud parietes aliud fundamētum. h est alia ps zc. **P**rolep
fit ex toto z pntibz aduerbijs. ut petrus vicesies hodie bibit. decies vi
num z totiens aquam.

Aut quod pposuit extra sumendo reducit

Nipperant z ego tu ludis z ille sedendo.

Zeugma est qñ idem xbum vel adiectū attribuit duobz sup
positis. vel substantijs. quoz aut vtrūqz pformat. ut petrus est albus z
paulus. aut alteri tñ. ut petrus currit z ego. iōānes ē albus z katheria
Horādum qz plex est zeugma. scz. protozeugma. mesozeugma. z
hypozeugma. Protozeugma est qñ xbu vel adiectū pōitur in pncipio
ut in euangelio. Erūt signa in sole z lūa z in terris pflura gētiū. **I**tem
Turbatus est rex herodes z ōnis hierosolyma cum eo. **M**esozeug
ma ē qñ xbum vel adiectū pōitur in medio Verbū. ut Hebrei sunt
z ego. Adiectū. Huc cades o melibee caper tibi saluus z hedi. Ipse
fecit nos z nō ipsi nos. **H**ypozeugma ē qñ xbu vel adiectū pōitur
in fine. Virgilius. Nihil hic nisi carmina delunt. Quid nisi secreta le
serū phillida silue. Grego. Quid p digitos nisi dona spūs sancti desi
gnantur. De adiectiuo exemplum. Neqz sydus radio neqz xgo filio fit

*De regimine Notati
positi in Zeugmate*

corrupta. **I**tem notandū p̄būm v̄l adiectū in mesozegmate
 p̄formabit se priori. Sed in prozegmate et hypozegmate p̄formabit
 se posteriori. **S**unt tñ duæ exceptiones cū non p̄format se posteriori qñ
 fit p̄ aduerbia p̄pandi vel similitudinis vt melius ego istud q̄ vos fecistis
 hoc ē melius ego istud q̄ vos fecistis fecissem. De aduerbio similitudinis.
 hoc ille ita prudenter vt ego fecissem. **I**tem Zeugma p̄t fieri sine medio
 vel cū medio. **S**ine medio vt ego disce grāmaticā. pet̄ logica. **I**urgi.
Hic illi anna. hic currus fuit. **C**ū medio fit diuersis modis sc̄ per et
 vt hebrei sunt et ego. Per vel. vt pet̄ currit vel ego. p̄ neq̄. vt neq̄ pe
 tr̄ currit neq̄ ego. p̄ an. vt id v̄iso tu an ille in sanāt. p̄ nisi. vt nesciat h̄
 quisquā nisi tu. p̄ tam q̄ atq̄ ac. vt non sec̄ te diligo atq̄ pet̄. p̄inde
 te diligo atq̄ pet̄. i. tam te diligo q̄ petrus. i. t̄arum te diligo q̄ tū pe
 trus. Per sed vt **G**os estis mūdi s̄ non oēs. Nullā cām inuenio in eo
 sed neq̄ herodes. **I**te Zeugma facit hypoteticā p̄ponem non categoricā
 vt vos estis mūdi s̄ non oēs. hoc ē plurimū ex vobis mundi sunt nō ar
 oēs. **N**ota q̄ supposita in Zeugmate capiunt dupl̄r. **U**no mō p̄m
 ctim. i. categorice. et sic faciunt p̄ceptōem. vt vos et nos currim̄. **A**ltero
 mō hypoteticē. et sic faciunt Zeugma. vt pueri et nos legim̄. **U**el ego et
 tu legis. **L**ucanus. **C**artago mariūsq̄ tulit. **H**oratiū. **T**u q̄ ego et
 p̄p̄s mecum desiderat audi. et c. **I**tem fit aliqñ Zeugma per diuersa t̄pa
Paulus. **U**idem nunc p̄ speculum in ænigmate tunc at facie ad fa
 ciem. **Q**uō Zeugmatica non ē viciosa. qm̄ in ea altez supposito p̄for
 matur p̄bo exp̄resso altez subaudito. quo mō nec viciolē r̄ndet intero
 gatus. quis fecit si dicat ego subauditur em̄ feci

De absolutio. Nā

Inuenies rectū qñq̄ regente solutū.

Actūs saepe ponit absolute. i. sine regente exp̄resso. vt pax vobis. gl̄a
 p̄i et filio. **N**ota absolutū est nomen ambigū. **U**no mō est nomen
 grammaticū. et valet tñ q̄tum carēs regente et sic accipit hic. **S**ecun
 do dñr etiā quodam p̄ba in grammatica absoluta. i. perfecta. et sunt q̄
 perfectum faciūt sensum sine accō. vt dormio sedeo. **D**ñr in gramma
 tica etiam noia absoluta. i. quæ non indigent adiectiuo. vt pax d̄s an
 gelus p̄tus. **N**on em̄ bona pax dicere indigemus. **T**ercio ē in vsu di
 alectico et hoc modo nomē absolutum ē quod fit aliqñ et nihil con
 significat cui opponitur nomē p̄notatiuū. **Q**uarto ē in vsu iurisperi
 torū. et sic d̄r aliquis absolutus a vīculo excommunicatiōis. **Q**uinto
 est nomē theologicū. et sic d̄r aliquis absolutus a p̄ctis. **E**tiam ē idē
 quod finitus. vt liber p̄pe absolutus ē. **A**ctūs ponit absolute cā bre
 uitatis. vt **D**irabile dictū. haud mora. fide maius. quis culpa. gran
 de vicium. **L**iber gñationis iesu christi. et c. id ē hic est liber. omelia b̄ti
 gregoriū. i. hæc ē **O**melia. **I**nicū sancti euangelij sc̄dm̄ io. i. hoc est in
 cium. et ille modus magis ibi. **V**erbum multo n̄cs substantiū. et c.
Secundo causa relationis. et etiam causa breuitatis. et ille modus t̄
 gitur ibi. **P**ontis ob id solum p̄cedens. **T**ercio apud veteres ponit
 tur notatiuus absolute ablti loco in designatione p̄sequentiæ. vt **L**u⁹

humilitate dñs respiciēs ego h̄cepit filiū. hoc est dño respiciente. In
hymno **L**ustra sex q̄ iam pacta tēpus implet corpis. hoc est sex lustr̄
pactis. hoc est triginta ānis pactis. **L**ustrum em̄ tm̄ quinq̄s ānos p̄ti/
net. In hymno. **A**udita vt preconia. i. auditis p̄conijs. ¶ **I**te circa
hic locum dicit̄ aliqui n̄m̄ poni absolute causa dubij remouēdi. vt
In quertēdo dñs r̄. ponēdo dñs p̄ dñm. q̄ fm̄ illos si gerūdium iter
accōs ponere tūc esset amphibologia sicut si infinitiuus poneretur in
ter duos accōs. sed hoc falsum est q̄ gerūdium nūq̄ ponitur inter du/
os accōs. nec p̄t facere amphibologiam more infinitiuū. sed melius est
loqui p̄ abltōs absolute positos. vt dño quertēte capitates syon facti
sumus p̄solati. vel dum dñs quertēteret r̄. Gerūdii em̄ nequa q̄s regit
accōm an̄ se. sed hēbit dñm post se ap̄d latinos. licet greco more bñ habe
at accōm an̄ se. Nō em̄ latine dicimus scribentem hñdum est pēnam. s̄
scribēti hñdum est pēnam **H**oratiū **S**i vis me flere dolendum est p̄
mū ipsi tibi. **S**yllogizanti ponēdum est terminōs **E**t d̄r ad hāc orōem
Elizabeth impletum est tempus parienti q̄ potius elizabeth est ibi
gū casus cōstructum cū gerundio. r̄ si eēt acci casus tuus tamen esset
imitatio græca.

Ecce tibi rectū quartum ve solet dare casum

¶ **H**oc aduerbiū demonstrādi ecce vult p̄strui cū ntō vel cū accō. **E**xē
plū de ntō. **E**cce ancilla dñi. ecce agnus dei. ecce lignū crucis. **E**xēplū
de accō vt plautus dicat **O**pus ne tibi est aduocatio ecce me. **A**p̄d p̄/
gilium **S**is bonus o felixq̄ tuis en quattuor aras **E**cce duas tibi da
phni. duosq̄ altaria phoebo **P**ocula bina nouo spumantia lacte q̄tānis
Craterasq̄ duos r̄. ¶ **N**ota ecce frequētius ntō iungitur r̄ raro a c
cusatiuo in soluta orōne. **I**nuenitur ecce sine casu sepe. vt ecce dies ve
niūt. ecce sponsus venit exite obuiam ei. **E**t vtiū hoc aduerbio ecce
semp loquēdo de eo q̄ an̄ p̄spectū nost̄r adest vt ecce ego. ecce homo.
ecce me. ecce ille. sed raro iūgit̄ accō in soluta orōne. **E**rgo falsum dī/
cunt q̄ dicunt p̄ ecce de absente loquēdum in accō. de rep̄nti sp̄ in ntō.
¶ **I**te notādum cum loq̄mur de paz noto adiūgimus ntō p̄nomen
dicentes. **E**cce ille petrus quasi ille tibi incognitis sed audit̄ **D**e cō
positione huius aduerbiū ecce satis habet in p̄ma pte ibi. **E**st declinā
di. ¶ **S**icdum q̄ en̄ habet eandem p̄structionē quā hēt ecce. hoc ad/
iūgitur ntō vel accō r̄ ponitur indicādo vt hic. **E**n p̄amus sunt h̄ etiā
sua premia laudi. **E**t etiam exprobrādo ponitur cum accō ap̄d **V**ir/
gilium **E**n agros r̄ quā bello troiane penisti. **E**n honorem quem pe/
teli **P**onit r̄ en̄ quā sine casu. vt en̄ q̄ discordia ciues p̄duxit miseros
En q̄ p̄sueuimus agros **Q**uis id est q̄b̄ **A**pud comicos hem̄ pio en̄
positū ntō vel accō iūgit̄. **I**tem o s̄litr̄ regit n̄m̄ vel accō **D**e ntō **O**
beatus partus ille. **D**e accō **O** viz laudabilem **O** fortunatos sua si
bona r̄. de q̄ latius infra **E**t sic in summa quatuor reperit̄ur dicti/
ones q̄ regūt n̄m̄ vel accō. s̄z ecce en̄ o r̄ hem̄.

De regimine ob-
liquorum Et primo
gemitui;

Est obliquorum regimen quod scire laboras
In primis regimen quod fit per noia. post hec.

Quod per verba. de hinc quod fit per cetera dicam

Hinc exempla notes quibus ista videbis apte

Genus est casus significans id est alter. wes een dinck is stabit in
gto. Item alia coniunctio grati quod fere sepe teutonice terminat in es grati ca-
sus vel ablati casus. quod ablati ponit sepe loco grati. ut panis multum
panis satis pecunie nihil homini nihil mali. ut quantum numerum habet quisque in ar-
ca tamen habet et fidei. **N**otandum quod solet genus tripliciter accipi. scilicet actiue pas-
siue et possessiue. Actiue. ut prudentia dei deligit quod deus prouidet. Passi-
ue. timor dei. id est deus timeatur. Possessiue. ut regnum dei quod regnum dei pos-
sident. Ex illo sequitur quod oratio in qua ponitur genus sepe est amphibologica. id est
ambigua et dubiosa. ut amor dei suspitio uxoris charitas patris. per enim
esse sensus quod nos diligimus aut ipse diligit nos sic dubium est de vtro si-
at sermo an de amore quem deus habet in nos an de amore quem nos in se
De charitate patris in filios an filiorum in patrem. De suspensione matris
li an de suspensione uxoris. Inueniunt tamen sepe in vna oratione ab vna di-
ctione duo grati recti. vnde actiue alter passiuue absque amphibologia. ut apud
Ciceronem in catone maiore. Quid de publici lucii crassi et pontifi-
cij et iuris ciuilibus studio loquor. studio iuris significat ius disci. et studio
crassi significat actiue crassius discere. Aliud exemplum eiusdem in prin-
cipio officiorum. Quare lucii sillae et Caesaris pecuniarum translatio a iu-
stis dominis ad alienos non debet liberalis videri. translatio lucii actiue. tran-
slatio pecuniarum passiuue significat. **N**ota secundo quod genus facit quatuor mo-
dis amphibologiam. Primo quando regitur a prebalibus. ut amor iohannis. odium
petri. amor dei fit enim deum amare vel re. Secundo quando genus regitur a diuersis
viribus. ut liber aristotelis. id est liber possessus ab aristotele. vel possessus ab
aristotele vel iohanne. Sic etiam fit quando genus regitur a diuersis dictionibus. ut
isti fratres episcopi sunt. ibi per regitur vel a fratres vel a sunt. Tercio fit amphibolo-
gia quando infinitiuum ponitur inter duos gradus. ut est iohannes. misereri pauli. quod est re-
gula prisciani quod cum infinitiuus ponitur est inter duos similes casus. tunc vter
libet casus per construatur. quod non tamen intelligitur de acco. vixit enim de his ca-
sus. de dicitur et maledicere mihi placet tibi. de acco cupio te videre me. de
ablati. vixit per digno filio. Quarto quando genus regitur vel absolute ponitur. id est
quando per in vna oratione regitur vel non regitur. ut recordor dauentrie. id est illa ciuitas
tis. vel in dauentria alicui rei habeo memoriam. Disceor dauentrie vel
dior et similes. Et adhuc modus qui non facit amphibologiam sed equo-
cacionem. scilicet quando eadem dictio per esse diuersorum casuum. ut a simi sunt episcopi. cuius
orationis est duplex sensus. vnde si episcopi est grati casus. tunc est sensus quod a simi pos-
sident ab episcopo. Secundo sensus est impossibilis et falsus. scilicet si episcopi est nri casus
Item notanda sunt hic alique regulae. Prima Quicunque casum regit to-
tus nrius eundem regit et obliqui. ut rex troiae regis troiae. et per omnes casus.
Item per totum nrius intelligunt nrius in masculino seio et neutro generibus. quod si

z vto. z n̄ in alijs obliq̄s: qz solū regit in neutro gñe. z n̄ in masculīno ne
qz scīno gñibz. ¶ Secūda regla Quēcūqz casum regit idicatiū. eūde regit
oēs alijs modi. vt amo ama amē amarē deū. z sic i vltijs tpibz. Sic gerū
dia supia. z vt vto causa amādi deū. Et tñ excipit n̄tus rect⁹ p̄ntes
bi substanti vti vel eoz vim hñt⁹. vt liber ē petri iacēt⁹ supini z nō su/
pinus. Et excipit p̄bū passiū qd̄ n̄ regit accm̄ sui p̄bi acti. ¶ Ter-
tia Quēcūqz casum regit positīū. eūde regit p̄patīū. z suplatīū. vt in
gto amās mei amātiōr mei z amātiſsim⁹ mei. In deo siliſ filioz sumi/
lunus mihi. de accō z abltō vltērius sic zc. ¶ Quarta Quēcūqz gñi re/
gūtū a noīe substantiō ijdē fere oēs regūt a p̄bis substantiis vel eoz vim
hñtibz except⁹ his q̄ regunt a p̄balibz. vt lib petri. liber ē petri. hō mī
re speciei. hō ē mire speciei. z sic vltērius p̄ regimē gñi. Liber videt⁹ pe/
tri. videtur triū solidoz. z sic de alijs verbis. Exceptis tñ rectis a p̄/
balibus z gradibz compatiōis.

Nomen significans possessum da gto

¶ Dictio significans rem possessam regit gñm possessor⁹. vt ager petri.
do petri. p̄dū nicolai. Itē hęc p̄ns lra p̄telligi de p̄bo substantiō z p̄/
bis ei⁹ vim hñtibz. vt ager ē petri. ager apparer petri. vt p̄z in q̄ta re/
gla gñali. ¶ Nota p̄ hęc reglam nomē rei possessor⁹ z p̄bū substantiū
p̄nt regere quēlibet gñm mūdi p̄ter qñqz gtoſ p̄mitie speciei mei tui sui
nri vti. q̄s nō regūt s̄z loco eoz assumūt possessor⁹ i fili casu. Ex h̄ orit⁹
q̄ dicēdū ē liber ē me⁹ ip̄ius vn̄ius solius z nō mei solius vn̄ ip̄ius
Sic liber est n̄r ip̄oz soloz triū oīm. z n̄ nri ip̄oz soloz dicēdū erit. z
si q̄s d̄iceret cū p̄scīō q̄ p̄ possessor⁹ possz p̄i gtoſ p̄mitui. q̄ cū d̄i li/
ber ē me⁹ et⁹ d̄i liber est mei. Dicēdū q̄ h̄ itelligēdū sit de possessor⁹ p̄/
notālibz. vt s̄a fñia reg⁹. vel regna saturni. qz nūqz aliter latini autores
locuti sunt. licz graci ponūt gñm p̄mitui. vt i orōe dīca dicūt graci
p̄i nri vbi nos dic⁹ p̄i n̄r. z sic de alijs in gto. s̄z nos nō ita dicē. Et li/
cet aliqui ita loquūt h̄i nō latine loquūt sed grecisiant. i. sequūt graci/
cos. ¶ Item h̄i gñi p̄mitui mei tui sui nostri vti p̄nt bñ iungi alijs p̄/
bis a p̄bis substantiis z nōibz dicēz vt memi mei solius tui solius mei
ip̄ius Deminim⁹ alioz sed nostri ip̄oz nō meminim⁹.

¶ Nota q̄ ad cuius a um nomē possessor⁹ nūqz rñdet in fili casu siue
p̄eūdē ca sum. nisi in tribz p̄nōibz demonstratiis possessor⁹. scz meus
tuus z suus. vt cum querit Cuius pecus. rñdetur meū tuum suum
nō āt rñdet mei tui sui. Qd̄ h̄ sit p̄m p̄z p̄ Lomicum dicētem. Cuiū
puer huc posuisti rñdet vestri. quærēt vltērius. Cuius nostri. z rñdet
pamphili. Potest etiam fieri rñsio p̄ idem interrogatū. vt cuius est.
est cuius esse debet. Item exempla huius regulæ qñqz ouertuntur z
positiſsimū in nōibz apellatiuæ qualitatē. vt p̄z ex sensu vbi sic/
ri possit aut si vt aula ducis ē regimē possessor⁹ passiua s̄z dux aula ē
regimen possessor⁹ actiua. quia a dictione regente fit denomina/
tio regiminum. Non enim conuertitur liber petri dicēdo petrus
libri.

De regimine gñi.
Ex vi possessionis

Per plures species huius diuifio fiet.

¶ Dicitur quod duplex est possessio. scilicet pura. et est quando vere dici potest hæc est res mea sine aliquo adiecto. Et hoc tunc fieri potest dum res tractari potest secundum placitum possessoris sicut hinc est. Sed impura est quando non potest dici sine adiecto hæc res est mea. scilicet cum res non potest tractari secundum voluntatem hinc est. Igitur non sequitur. Quicquid est tuum id potes vendere. istud est tuum demandando primum vel fortitudinem sapientium. tunc ergo istud potes vendere. fit et fallacia equivocationis. Non enim simpliciter de prædicto. ille est meus. sed est per meos. hoc dicere sed improprie est meus. Et dicitur ulterius in tertio quod si mulier modo habendi impure. sed unus est modus habendi pura possessione. ergo mulier tamen reguntur ex vi possessionis impure. et isti modi possessionis impure de quibus loquitur autor in libro dñi ab. **Aristotele** in **isagogis** modi habendi. in ante prædicamentis dñi modi essendi in. ut insunt per se totum. et. **¶** Nota ut supra dictum est. quod per orbes possessionis puræ et impuræ sunt lapides orbes amphibibologie. ut liber aristotelis. statua herculis. græci per denotare vel possessoris statuæ vel opificis et vel repentinam per cam

Vir duri capitis ⁊ forme femina turpis

Hic ponunt quatuor regulas et incipit determinare de possessione ipsius
Prima dictio significat partem vel integram et essentialiter est multitudo regis grati
 totius. De preterit regis partes domus. De preterit centum. corpus anima hominis. De preterit
 multitudo. regis. ut videtur plebs. **N**ota quod totum et pars accipiuntur hic in secunda
 impone. prout significantur nomina. et sic habet et vera pars regis totum. In dictio partis re
 gitur decem totum. Et sic in hac tota secunda parte reginis accipiuntur nomina in
 secunda impone. ut cum pars totum prius possessione effectus. relatum proutum
Nota secundo sapere nomen partis intelligitur in hac prima regula. prout dicitur
 habet. Genesim. primo. id est primo capitulo genensis sic primo regum. primo. id est primo
 libro regum primo capitulo eiusdem. significat enim prior numerus semper l
 bz. aliter numerus per capitulum. siue posterior. **U**t prima petri primo.
A Thomas secunda secunda id est in secunda parte secundae summae bea
 ti thomae. Sic dimidium regni dabo tibi. id est dimidiam partem regni

Reliquū etatis meę id ē reliqua pars etatis meę Aliud. reliquū vi-
te meę deo deuouebo **S**at mūdo fuiuiū? sat voluptatibz pcellimus
reliquū etatis deo dandū z psecrādū ē. i. reliqua ps vitā seu etatis **S**ic
de summū dom? mediū do? .i. summa ps vel media ps do? **S**edā di-
ctio significās ppietate. i. formā accētale p̄t regere gīm subiecti. vt mā-
cies z pallos faciei decor sunt moāchi. vt bernard? dicit **R**ubor vult?
albedo parietis ¶ **N**ota p hāc reglām abstracta regūt gīm casum z
nō p̄retū. nisi positū fuerit p̄retū abstracti loco. vt albū cygni nigrū z
corui. i. albedo z nigredo cygni aut corui. **I**te infinitū? abstracti loco
positus etiā regit hūc gīm. vt scire petri. posse iacobi p̄ncipis .i. p̄tās
p̄ncipis **S**ic velle nolle iacobi legere henrici ē bonū. i. lectio. **T**ercia
regula p̄uertit p̄mā z est talis **N**omē totius regit gīm p̄tis mediante
adiectiuo laudis vel vituperij. vt vir fortis dextre. homo pallide faciei
robusti corporis. **Q**uarta regula p̄uertit terciā z est talis. **D**ictio signi-
ficās subiectum alicuius accētis regit gīm significantem talem p̄p̄icta-
tem. i. accētis mediāte noie adiectio significātē laude vel vituperiū. vt
homo magne estimatiōis opiniōis nois. homo p̄sp̄i successus. ¶ **N**o-
ta circa has duas reglās. q̄ adiectm p̄t q̄nqz subtrici z gīs solus p̄oi.
exēplum vt hō pacis vir p̄siliū. vt tullius. **N**ōne q̄s pulit Scipiones
z metellos an fuerūt opiniōis z glē. z sit h̄ solum in grō. z cū h̄ raro et
nūqz in abltō. ¶ **N**ota scōo gīm loco p̄t poni abltō in h̄ regimie. vt ma-
gne auctoritat? vir est. vel magna auctoritate vir est **E**st durā ceruicis
iudaicus p̄pls siue homo. z est elegātius loq̄ in abltō q̄ in grō. ¶ **N**o-
ta tercio sepe in vna z eadem orōne miscet abltō cum grō. vt **B**oetius
Sulter reuerēdi admodum vult? oclis p̄spicacibz colore viuūdo atqz
ierhaulti vigor? **S**ic apud **C**iceroem **L**entulum n̄m exūmia spe sū-
me p̄tūz adolesecētem fac crudias. **I**nter q̄s diuersos casus h̄? regimi-
nis p̄t mediare p̄iunctio. vt petrus est pallide faciei z macro corpore.
¶ **Q**uarto nota q̄ p̄ exēpla hui? regimīs mōstrat res qualis est. h̄ est
laudat? z vituperat? **E**t q̄tuor modis laus vel vituperium exp̄mi p̄t.
p̄mo in grō in demonstratiōe cēntie vt hō pallide faciei **S**edō in abltō
p̄ idem regimie demonstratiōis vt hō pallida facie p̄ illā reglām **T**oti-
da p̄t **T**ercio p̄ synecdochen in accō. vt homo pallidus facie. p̄ illā re-
glām **S**epe qd̄ est p̄tis. **Q**uarto p̄ synecdoche in abltō. vt hō palli-
dus facie p̄ illā reglām **S**ynecdoche iungas. **U**itāt tñ oratores sum-
mope synecdoche q̄ magis poetaz est z h̄istoriā scribētū q̄ oratoz. s̄
loquūt p̄ regimie demratiōis z frequētius in abltō. vt rūs tñ bonum
est. vt hō p̄cto corp̄e lāck vā liue. elegāti forma. hō h̄irto corp̄e. pilos
humis. p̄calua frōte. aduncis naribz caninis dentibz. rep̄adis auribz.
Quinto nota q̄ casum h̄? regimīs regunt p̄mo noia vt p̄pls dure cer-
uicis. **S**edō p̄noia vt tu modice fidei **I**n abltō apud **B**oetium **I**lla
vultu placido. videt tñ q̄busdam ille abltō regi a p̄bo inq̄r. **T**ercio a
p̄bis subltatis. vt iste est magne fame. magni nois. magnaz lrāz. **S**ic
fio fore. vt spero me fore magne lrature **E**t sub p̄bis subltatis p̄phen-
dunt p̄ba vīm corz h̄ntia. vt io. videt appet habet magne prudētie.
Et qd̄ dictum est de p̄bis etiam de p̄cipijs intelligitur. ¶ **N**ota ser

to dictio regens scz nomen. p nomen ꝑbum seu ꝑticipium hunc casum
quqz subintelligit. vt in psalmo. Qui habitare facit vnus moris. in do/
mo. i. hoies vnus moris. Sic in euangelio. Beati mundo corde id e
et cates mundo corde.

Et debet ꝑt quod ps fuit annumerari.

Hic dicit q ps in regine lre superioris ampliat ꝑ eo qd est vel fuit ps.
vt pes porci q est vel q fuit porci. Ibi em est duplex sensus. vnꝰ. Pes
q est membꝝ actuale porci sic hanc est flā. comedi pedē porci. Alter sen
sus ē. q fuit membꝝ porci. ꝛ sic est ꝑa. comedi pedem porci. Sic caput
hois ibi caput ampliat ꝑ eo qd est caput hois. vel fuit caput siue mē/
bꝝ hois. ꝛ sic de alijs. **N**ota hanc ampliatio ꝑt ꝛ esse in alijs regimibꝝ
vt in regimine possessionis. vt tunica saluatoris nři est roma. i. tunica
q possidet a saluatore. Bñr in regimine relationis. vt ꝑ iōānis ē hic
h dum sermo fit de iōāne mortuo. Iꝛ talis ampliatio in exēplis regi
minis ꝑt casus ꝑt fieri ad oēm dñam tꝑis. h. est exempla intelligenda
sunt in ꝑnti ꝑterito ꝛ futuro. vt columna domꝰ. i. columna q ē fuit vl
erit ps domꝰ. Sic ager petri q est. fuit vel erit possessus a petro. **N**o
tādum q sicut nomen signis rem q fuit ps ꝑt regere gñm signem to/
tum. ita etiam nomen signis rem q fuit qlitas alicuius subiecti ꝑt rege
re gñm signem subiectā cuius illa res qlitas fuit. vt post pferandem
manet albedo panis. h. est albedo q fuit qualitas panis. ꝛ sapor panis
hoc est sapor q fuit qualitas panis. figura panis. i. figura q fuit in pa
ne. Et dñr hñōi qualitates species panis a theologis. Unꝰ ps q hanc
orō albedo panis ambigua ē. ꝛ em albedinem q est in panet q fuit in
pane quāuis defierit in eo esse. Vocant āt species panis ab ecclesia signū
cum canit. Nulla rei fit scissura signi tñ fit fractura. ꝛc

Clausum sub parte dices tunc tꝑis esse

Hic ponit scđm additamētuz dices q aduerbiū tunc regit gñm tꝑis
in regimine tꝑis: qz tunc hꝛ se vt ps ad tꝑis. Dicit enim tꝑis esse totum
successiū. Et totum successiū est cuius ptes sunt in diuersis tꝑibus.
Ad. **N**otand ꝑmo q ista aduerbia tꝑis tūc nunc iā heri cras raro inue
niunt regere gñm apud autores. ergo nō sunt multū vsurpada a nobis
in gñō. **N**otādum scđo illa aduerbia q frequētius regunt gñm sunt
aduerbia tꝑis vel loci. i. tꝑis Accipit em locus aliqui. ꝑ tꝑe. vt apd **L**o
micū. ꝛ dixit multa alia q nunc nō est narrādi locus. Sic iā dudū. vt
apud **L**omicum. Iā dudum ætatis facte sunt lites int eos. Sic mini
me gentiū ꝑ nullo pacto inuenit. Prædie illiꝰ dici. ꝑdie nonaz decēbri
um. Sed ꝑdie vesꝑi de hac orōne triplex solet esse opinio. Quidam di
cunt vesꝑi esse gentiū casus ꝛ regi in hoc regimīne. Quidam ablatiū
casus. vt vesꝑi ꝑ vesꝑe. Quemadmodum luci ꝑ luce. ꝛ ruri ꝑ rure
Aliqui dicunt esse aduerbiū in hac oratione quod componitur cum ꝑ
vt ꝑvesꝑeri. Similiter adiungit alijs aduerbijs scz tam vesꝑeri quod
non accidit nominibus substantiis. **L**omicus dicit. Nunꝰ tam ma

ne egredior. neq; tam vesperi reuertor. qn te aliqd in fundo laborare
sine agere aspicio. Sic dicitur hesterno vespi et sic de alijs. ¶ Notan-
dum q; p̄die et postridie hnt quadruplicē p̄structionē. Uno mō regit̄
qm̄ ut p̄die illius diei. postridie illius diei. Sedo cū accō. ut p̄die ka-
ledas ianuarias. p̄die nonas idus ianuarias. Tercio cum aduerbio.
ut p̄die quā christus pateretur accepit calicem bñdicēs et agēs etc.

Pridie veni q; tu. ¶ Quarto ponitur sine casu. et sine qm̄. ut apud
Comiciū. Venit ad me chremes postridie clamitans indignus sc̄m
p̄perisse se. id est posteriori die illius diei quo hec gesta sunt. Sic cum
veni dauentriam audiui petrum p̄die recessisse id est p̄ori die. Non tñ
dicendum est pridie vel postridie huius diei. Cum sit s̄mo de hodierni-
no die. q; habemus alia vocabula scilicet cras heri. sed cum loquimur
de alio tempore non p̄nt. ergo pridie huius diei nūq; p̄prie dicemus:
sed sic dicimus. Cum petrum adijssē loquēdi gratia orauit me di-
cens cras ad me redeas et nō postridie. vel rugauit me vt postridie re-
dierem. et non cras. Significat em̄ p̄die tñ quātum p̄ori die siue vno
die ante et postridie id est vno die post siue in p̄terito siue in futuro. et nō
in p̄sē. De futuro. p̄die quā cam in p̄sē p̄tebor p̄cā. Postridie
quā pater obiit epulum feci. Sic in futuro Postridie cum in patriam
me recepero mundo valedicam. A p̄die venit p̄dianus. ut p̄dianus di-
es p̄diana hora sit horam siue diem. et in futuro et in p̄terito alio p̄tē.
ut Barcente adhuc stomacho p̄diani cibi onere. Inuenitur hester-
nus in p̄terito et futuro pro p̄dianus. ut ex iure hesterno panem arrum
vorant. A postridie nō venit postridianus. sed pro eo vtinur crastin⁹
a um. q; etiam sit tempus et p̄teritum et futur⁹. et nō mō sit diem sequē-
tem. sed quēlibet alium. vt Virgilius Si vero ad solem rapidum
lunales sequētes. Ordine suspicies nūq; te crastina fallēt. Hora neq;
insidijs noctis capiere serēne. Item phēdie ut de die sequēte cras ita
de die p̄rio p̄ crastinū diē dicit phēdie vt tul. dicit cras l'ad sumū phēdie
iñ dies phēdidiñ ē dies ab hīc tci⁹. ouermorgē. phēdinare ē in diē sc̄m
manere. Sed comprehendinare est in longum differre de diē in diem.

¶ Item nudius dicitur s̄m aliquos quasi nunc est dies. sed nō
inuenitur sine compositione. sed dicimus nudius tertius id est nunc est
dies tertius. nudius quartus id est nunc est dies quartus. sed inuenitur
in philopho et tullio. qui latius numerant. ut nudius quintus sext⁹ vi-
cesimus centesimus. ¶ Item mane inuenitur dupliciter. Uno
modo nominaliter. et sic dicimus mane est. hoc est matutinum tempus.
Parsius. Nempe hec assidue iam clarum mane fenestras intrat. Et
eodem modo etiam capitur cum dicitur veni in ciuitatem dauentriam hoc
mane sicut hoc meridie. Alio modo mane ponitur aduerbialiter. et sit
vroe. et sic dicimus mane veni premature veni. In tpe veni. sero veni.
Sic dicimus mane pridie. mane postridie. mane hoc est ante lucem. p̄
vros significato. des morgens of vroe. ¶ Item Sero tria sit.
Primo accipitur pro vespere. id est post occalum. des auondes. Sedo
idem est q; post tempus debitum id est tardius teutonice toe laten. ut
Licero. Cum accusator milonis identidem interrogatus q; tempe clo

di' esset occisus. vrbine rñdit sero. hoc ē tardius ⁊ post tps quo debu' /
 isser occidi. Tercio accipit p tarde ⁊ non p tardius. vt apud **Seneca**.
Sero nos ille referat senect'. ⁊ **Idem**. Nemo ad id sero venit vñ nun /
 q̃ cum semel venit potuit reuerti. A primo significato dñ hora serot /
 na. pluuia serotina. Sed a posterioribz duobz significatis dicim'. po /
 ma serotina. vñ serotina. i. q̃ post legitimũ tps ceteris pomis l' y /
 nis tardius maturefcunt. Sic e contrario p̃coces vñ. p̃cocia poma q̃ /
 ante p̃luctum tps cito maturefcunt. Sic etiā transumptiue dicimus.
 p̃cox ingenium. een p̃stant dat gheringhe rijpt. vt **Quintilianus** illd
 ingenioꝝ velut p̃cox gen' nō tenere vñq̃ puenit ad p̃fectiōem. Itē p̃
 matur' a ū. ⁊ p̃mature aduerbiū dñ id qd̃ est añ alia matur' ē vtrūmē
 ta p̃matura. poma p̃matura. ⁊ dñ etiā p̃matur' siue aduerbiū p̃manu
 re p̃ translatiōem. vt p̃matur' ē militiā. i. matur'. p̃matur' ē audiendā
 phiā. Ego sum matur' militiā l' huic rei sic dicit' matura ætas hō ma
 tur'. senilis ætas dñ matura. Sunt ei hæc synonoma p̃mature añ diē
 añ tps. vt filius añ diē patrios inq̃rit in ānos. Et intelligit añ diē ier
 to tpe ⁊ nō certo. vñ añ diē rez potiri voluit. Sic sero ⁊ vltra tps idēz
 significāt. re late. Itē añhac ⁊ posthac sunt demōstratiua p̃ns nē. s. voer
 of na dese tijt. s. z ārea ⁊ postea s̃t relatiua tps cuiuslibet. vt me posthac
 videbitz nūq̃. hesternō diē vidi petz. quē antea vidi nūq̃ l' postea vide
 bo nūq̃. Inuenit tñ añhac ⁊ posthac etiā qñq̃ relatiue sicut ārea ⁊ po
 stea. Añhac sepe fidē p̃diderat creditū aburauerat. Valuit? Sic sue /
 toni' in domiciani vita dñ. Pari arrogātia cū paratoꝝ suoz noie for
 malē dīctaret eplam sic cepit. Dñs ⁊ dñ nī sic iubet fieri. vñ instituti
 posthac. i. postea. vt ne sc̃pro qd̃ ac sermone cuiusquā appellaret alit.
 ¶ Nota nūc aduerbiū vsurpani solet sine significatiōe tps. vt apd̃ **Li**
cerone dinatione. Quæ qd̃ multo p̃la euenirēt si ad q̃terem integri ire
 ni' Nūc onusti cibo ⁊ vino p̃sula ⁊ p̃turbata cernim'. Nūc etiā qñq̃ s̃t
 q̃tum instās. vt ex h̃ nunc vsq̃ in sc̃lm. vbi nūc ē nomē ⁊ valet tñ qñ
 tū post hoc instās. Donit etiā qñq̃. p̃ aliquē. vt nūc lege. nunc ora. nunc
 cū ferioze labora. ¶ Nota vltio Alias ē p̃teriti ⁊ futuri tps. s. frequē
 us futuri tps. vt h̃ dicent' alias Inuenit etiā in p̃terito. **Plinius** L
 p̃tutes nunc magis miroꝝ q̃ alias. qz magis intelligo

Contentū regit hos ⁊ res q̃ continet illud

Ut vinū vasis sunt ⁊ duo dolia vini

¶ Dicitio significās rem p̃tentā regit gēm significāntē rem p̃tinentem
 vt vinū vasis. Et p̃uertitur regula sic. Dicitio significās rem p̃tinentē
 regit gēm significāntē rem p̃tentā. vt duo dolia vini in limine iouis po
 sita. ⁊ c. Boetius dñ. Significabāt ei aduersam ⁊ p̃spērā fortunas ab
 oi hoīe degustādas. Cad' olei in euan'. Epor' tritici. Sinū lactis. i.
 vas Virgi. Calix aq̃ frigidæ. Calix em̃ s̃t een vat daermen vt dñne /
 ket. vñ **Fecundi calices quem non fecere disertum**. Vas vini. Lam
 pus lini rape. Volucres cœli ⁊ pisces maris. est hic etiā exemplum
 Volucres cœli id est aeris. vt hic cœlum est clemētius. Sic em̃ equi /

locatur celum significans etiā aerē. vt volucres edī. i. p̄tēti i aerē. f̄m
secrānū modū cēndi in. sicut locatū in loco. s̄z stelle celi nō est regimē
tinētiē. sed potius regimē p̄tis. ¶ Notāndū p̄mo q̄ multe sunt di
ctioēs que includūt ḡtū regimīs quibz nō opz addi explicite ḡtū. z
substantia in ariū desinētia. que significant locum in quo res repo
nūt. vel ipsaz rerum que in loco sunt copiam. vt armariū locus vbi
reponūtur libri. ceteraqz h̄mōi. qz singuli opifices h̄nt sua arma. Ar
mamētariū vbi reponūtur a r̄mamēta z arma cuiuslibet opificis. qz
sunt arma nauē. arma pistoz. Aramētariū a sculū qd̄ p̄tinet a tra
mētū. Alucariū locus vbi sunt aluei apum vel copia aluoz. Ala
mariū. i. pēnariū vbi pēne reponūtur. Comētariū est id in q̄ nade
res z capita rez ponūt. vt **Licero**. Nō est orō s̄z capita rez z orōnis
p̄mētariū. z inuenit p̄mētariū in neutro sub um. vel masculino sub u s
ḡtū. Arariū est repositoriū aris id est numerum similitudinū qz
p̄ciosaz atqz opum. Granariū est cumera frumētī. Graphiariū cū
dinck daer die griffel in steet Graphiū cū griffel. Pennariū est
repositoriū pennaz. Penariū est vbi reponitur penus. h̄ est ad vi
cium p̄tinētia q̄ p̄prie f̄t penus. Pomariū locus pomozum reponē
dorum vel pomis constitus. Quidam hoc pomeriū vocant. sed non
est ita. qz pomeriū est locus apud murum intra z extra vbi edificare
non licet quasi post menia. Et pomeridianum pro post meridianum
Sic merides pro meridies. Item rosarium est locus vel copia fructū
cum rosas gignētium. Sacrarium est repositoriū sacroz. Summa
rium sub paucis summam totam p̄tines vt argumētum libri d̄r sum
mariū libri. Tabularium est locus vbi tabule id est instrumenta z
l̄re reponūt. sicut testamēt schat b̄r yēuē. Unum tñ est regēs ḡtū.
vt viuariū anguillaz murenarum vel murenulaz. Et sicut f̄t repo
sitorum piscium sic etiam accipit̄r pro alijs animalibz vt viuariū
gallinacoz anserum gallinarum. Et rō est qz cōfule f̄t repositoriū
vbi p̄tinetur vel pisces vel aues. vel fere q̄ dūtaxat ad victum spectāt.
Ergo h̄ indiget specificatiōe ḡtū recti. qz regimē d̄r inuētum. vt dictio
recta specificet dictiōem regētem. Diceret hic aliquis an ōniā nomiā
in ariū desinētia significet locum. Dicēdum q̄ nō omnia qz quedaz
significant rem primitiuam. vt plantariū plantam. seminariū se
men ipsum. calciarium id est calcius. tamen bene acciperetur pro loco
vestiariū vestis. abarium cibus. carnarium significat cū vley sch
wyme. sic pampinariū significat pampinum cū wēn blat. Dona
rium donum dicitur. Corollarium p̄cium certaminis. vt **Boetius**.
Ecce corollarium tibi dabo. Diarium p̄cium vnius diei. Solarius
sol die. Cipharium p̄cium cantus.

¶ Notāndū sc̄do q̄ noia in ctū formata a nōibz herbaz vel arboz sig
nificat etiā locū p̄tinētiē in q̄ herbe p̄tinetur vel arbores. vt **Cocyletiū**
queretū p̄tinetū elsculetū cannetū arūdinētū teut̄ daer riet staet. v̄t r̄
cetū. spinetū. mirtū hōppe. rubetum teut̄ daer b̄ aem staet. v̄p̄retum.
palmētum la petum vbi stant lapekletten. salicetum. filicetum san
dictū. a sandi. quo coloratur pannus. gazetum inuenitur pro lo /

co gale. Inueniunt aliqua in etum vel in etum. vt fruticetū. viresetum
vel viresetū. carietum vel caretū. vt tu post carecta latebas. ¶ Nota
q̄ noia in orium significant locū in quo aliquid fit vel exercetur. vt au
ditorium est locus vbi audimus p̄ceptorē vel aliquid recitare. Ale
atorium een dobbel schole. Sic dicunt cambucatorū. sed p̄prie pilato
rium. Deambulatoriū locus vbi deambulamus. Dormitoriū. diuer
soriū. tentoriū vbi tendimus vela p̄ra iniuriam celi siue ipsa vela ten
ta p̄ra celi iniuriam et aeris inclementiam. Inuenit vnum regens scz
armariū vt videt. q̄ p̄fise fit repositorium vestīū armorū librorū. Et
excipiuntur ab ista regula pauca. vt amatoriū est genus veneni amorē
vel infantiā inferens. Portorium est vectigal aquarū. rectoriū est p̄uī/
mentum. siue incrustatio parietis. teutonite als die want met leem be
smeert is. ¶ Notandum q̄ noia in arius masculina vel feminina in ariā
hōis officia vel qualitatem significant. vt. Comprarius. saltuarius.
pennarius. salinarius. classarius. i. custos campi. salis salus classis ve
stiaris linearius sagarius. i. venditor vestīū. linteorū vel sagorum
¶ Via in arius actiue siue actionem significat. demptis paucis q̄ signi
ficant passiuē. vt legatarius. p̄modotarius. bñficiarius. depositarius.
id est q̄ legatum p̄modatum depositū bñficiū accepit. Sic aliq̄ acci
piunt tributarius et stipendarius q̄ obnoxii sunt reddere tributū et sti
pendium. ¶ Notandum adiectiua in orius actionē significant. vt accu
satorius. defensorius. petitorius. fiduciarius. exercitarius. institutori
us. Per p̄tinent in lra intelligitur locus. et p̄ p̄tentum corpus. i. loca
tum corpus in loco. Sic oē corpus est in loco p̄ter vltimū celū. Et sic
p̄ hanc regulam. De nomen corporis p̄t regere gēn huius regule siue
corpus sit in celo. i. sub celo. siue in terra siue in mari. vt volucres celi
p̄fices maris. bestie terre. P̄fices marinus. p̄ eodem. p̄tentus in ma
ri vel delatus ex mari. Nam oē marinus d̄r quod mare incolit. i. p̄tinet
vel fuit p̄tentum in mari vt lupus marinus. sed maritimū quod mare
accolit. vt Ciuitas maritima. bellū maritimū. Per eādem regulā dici
mus. herba hori qui gēns mutatur in possessiū. et d̄r herba hortēsis
Arbor paludis d̄r p̄ hanc regulam. et p̄t mutari gēns in possessiū. et
dici arbor palustris. et sic de similibus. Sic p̄ idem regimen dicimus.
p̄fices fluuiialis. i. fluuii. w̄ een riuier dat lopec. Sic equatilis aial qd̄
in aquis degens. saxatilis. i. incola saxorū. ¶ Secunda regula. De no
men p̄prium hōis p̄t regere gēn loci in q̄ natus est. vt io. maguntie p̄fue
tie. i. ortus maguntie vel p̄fuentie. Delius tñ est loqui per adiectiua
possessiua. vel in abltō mediante p̄positione de. vt petrus maguntin⁹.
vel de maguntia. leonardus aretin⁹. vel de aretino. q̄ apud autores ele
gantes. priores orōnes vir sunt vsurpate. sed dicūt egidiū roman⁹ vel
de roma. ¶ Tercia regula. De nomen p̄prium loci regit gēn alterius
nois loci ad equiuocationē tollendam. vt thebe grecie a qua d̄r theba
ni. Thebe egypti a qua d̄r thebei ad d̄r am thebanorū. thebe iudee. vñ
thebites. Sic dicimus regiū calabrie de quo regini. regiū gallicie cisalpi
ne de quo regiensēs. Sic monasteriū cyllie. monasteriū w̄stfalie. Lo
lonia almanix. Sic in actibz ap̄lorū paulus dicit se natum tharso ci

etiam ubi ponitur ablativus per gratia charsi. Et Virgilius Crete veniemus
oaxen id est ad fluvium illius terrae

Contentis suberūtea q̄ p̄tenta fuerūt

Hic dicitur q̄ regimē p̄tētie etiam intelligēdum sit p̄ ampliatiōem
sive extēdēdum ad omne tempus. vt dictum est ibi. Et debet parti. Et
sic in exemplis h̄ lre fit amphibologia. vt bibi vinum va sis. i. qd̄ ē cō
tentū vel qd̄ fuit p̄tētum in vase p̄ ampliatiōem. Est ei ampliatio extē
sio termini ad diuersa tpa. vt in logica Et cetera omnia hic intelligenda
sunt vt dictum est supra. et debet parti.

Tempus qui fiunt in eodem p̄tinet actus

Hic dicitur q̄ dictio significās tempus regit grām significātē actum
q̄ fit in tpe. vt tempus putatiōis. tps melliōis. tempus satiōis. temp⁹
frondatiōis. teur⁹ datinē die blade of snyder. Sic annus remissionis.
ānus redētiōis Sic dies gaudij dies belli luctus pacis. dies bōi nun
cij. hora cōenae dicere inuitat⁹. vt venirēt. **Notādū** p̄mo q̄ grām hui⁹
regulā q̄nqz est nomē s̄bale. vt tempus satiōis vacatiōis et nō vacan
tiar. Q̄nqz grām est gerūdium vt tps serēdi putādi frōdandi surgendi
discendi. **Nō** est tps ludendi sed discendi tempus. Et si gerūdium rexe
rit accm̄ tūc mutari p̄t in p̄ticipiū. vt p̄ illo tps putādi vites d̄r. est vi
tium putāda⁹ tempus. est arbor⁹ frondādarum tempus. Eadem mu
ratio etiam potest fieri nō solum in hoc regimine sed vbiqz gerūdium
regitur si saltem posset regere accm̄ illud gerūdium. vt mariā veneran
dā causa intrāit ecclām Q̄nqz grām huius litterae f̄t substantiam. vt tē
pore tiberij. tpe octauiani claruit ille vel ille Q̄nqz grām rectus f̄t tem
pus vt dictio regēs vt tempus infantiae tempus puericie. adolescentie
iunētutis. virilis. ætat⁹. senij Aliq̄ etiā ponūt sub regimine tempus cre
pusculi teur⁹ des auondes hora nona. **Cōticipij** quādo dormiūt. galli
cantus. diluculi q̄n̄ die scit. sed illa apud autores frequētius ponūtur i
ablatiō. vt factum est in crepusculo in gallicatu. **Intempesum** substā
tiū teur⁹ p̄t midnache. **Crepusculum** eēt h̄t licht is. **Auroa** mor
ghenroet. Q̄nqz grām f̄t certam mensuram temporis. vt ieiunium bi
dui tridui quadridui octidui. Et p̄nt hęc exempla teneri sub regula cō
uersiua. Sic dictio significās actum regit grām significātē actum
horarum. ieiunium bidui Sic ieiunium quinquennij vt supra. Item
sub p̄ori reglā p̄nt teneri hęc exempla. vt tempus sex mensum. vel tē
pus semestre. **Composita** a mēsis termiāntur in estris vt bimestris tri
mestris quadrimestris. Ita etiā labor bidui tridui. vel labor bidui
anus miduanus. Sunt em̄ hęc synonyma tempus tempestas et loc⁹.
vt homies huius tempestatis. Item nō est nunc narrandi locus. nihil
loci est signifiq̄ atqz secordiā quātum intellecti. **Item** in sacra scrip
tura ponitur temp⁹ stellae et exponūt sic qdām id est tempus apparitio
nis stellae Sic dicunt iter vnius diei sub hac reglā id est ābulatio vni⁹
diei. Iter em̄ facere est ambulare.

His adiungatur prelatio cum famulatu

Rex huius populi veniet regisq; minister

¶ **H**ic ponit duas regulas. p^{ma}. dictio significans p^{la} turā regit gēti
vt rex p^{pli} princeps p^{pli}. dñs serui. princeps ei refert ad p^{pli}m. dñs ad
seruū. ¶ **N**otandum p^{mo} q^d hæc regula intelligit^r de p^{la} tura spūali z
seculari. vt episcopus ecclesiæ. primas germaniæ. rex franciæ. anglia.
dux austriæ. Et quædā p^{la} tura regunt duplicem gēti. scz gēti gentis
et gēti loci. vt rex franciæ vel francor. Dux normaniæ vel dux norma
nor. Cardinalis græciæ vel græcor. vel in possessiū. vt cardinal græ
cor vel græcus. Sic quædā iungunt adiectiū loco gēti. vt ep^s colonie
ensis. Item q^ddam talia noīa ponunt sine casu. vt p^{to}z. p^{ul}. quæstor.
censor ædilis. Et est p^{to}z qui p^{ra} tura. p^{ul} q^d p^u laturum. quæstor q^d que
stur. ædilis q^d ædilitatem. censor q^d censuram gerit. Sed p^{ra} torius co
sularis. quæstorius censorius ædilitius q^d gessit eam dignitatē. Sena
tor q^d est vel q^d fuit senator. ¶ **N**ota scdo q^d iste dictiones p^{ra} tatus p^{se}
ctus p^{po} situs accipiunt substantiue z sic regunt gēti. h^{ic} est noīaliter. z
adiectiue hoc est p^{ri} cipialiter sic regunt dēti. z sic p^{la} tus p^{po} situs si
gnificant voer g^{he} set. vt p^{la} tus mihi p^{la} tus alicui rei. Hinc fit vt dē
ctus p^{se} ctus vrbis vel p^{se} ctus vrbis ex recto z obliquo. Item p^{se} ctus
p^{si} dii q^d nunc a multis capitaneus d^r. Prefectus ecclie est cui ecclia no
mine alterius regenda p^{mi} ssa ē. ¶ **S**ecunda regula. Dictio signis fa
mulatum etiā regit gēti. vt minister regis. pincerna regis ægypti erat
ioseph. armiger ionathæ. z ē armiger q^d in p^{li}o gerit arma dñi sui. vt ar
cum lanceam z h^{mo}i. z non armatus æques. Alia exempla hui^{us} l^{re}
potens reginæ candacis. z ē ipse potens gerens magistratū. i. p^{re} ses l^r
p^{to}z. vt in actibus apostolor. Ecce vir æthiops eunuchus potens cā
dacis reginæ. z est distinguendum potens eunuchus. Villicus petri
economus petri. z ē villicus gubernator ville. i. domus ruralis. vñ
Horatius. Villice siluar^{um} custos. economus vero frugum z oīm que
dñs possidet gubernator. Sic scriba regis scriba vrbis. teutonice scri
uer. Et multa in arius nomina famulatum significāt. ad est officium.
vt cubicularius stabularius. ¶ **Q**uædam nomina famulatus sunt in
declinabilia. vt a comentariis arepōsis acalculis. ascretis. teutoni
ce die sulck werck verwaert. acatulis die de honden verwaert. Item
in plurali ministeria seruitia z officia hæc tria accipiuntur pro mini
stris z officia exhibentibus. Salustius. Seruitia repudiabat quorū
magna ad eum copia p^u luebat. Item nuncius regis. Est enī nuncius
qui nunciat vel res quæ nunciatur.

Proximitas contrarietas genus his sociatur

Huius vicinus hostis regis pater eius

¶ **H**ic ponit tres regulas. Prima. Dictio. p^{ri} mitatis regit genitiū

vt vicinus petri. ¶ **Nota** pmo q hec regla intelligēda est de p^{ri}ta
 re z locali z temporali. De locali vt vicinus petri. Cōfines dicunt q
 hnt eodē fines vt dauentrienses sunt p fines siue finitimi gelrensi
 vicinus petri. i. q habitat iuxta petz. Sic eregione petri teut^{er} reghen
 ouer. De p^{ri}mitate t^{em}p^{or}is ptemporane^{us} petri q fuit cum petro eodē tem
 pore. collectaneus coequales. Coetaneus collactaneus regis teut^{er} te
 famen ghesoeker. ¶ **Scda** regula. Dictio significās p^{ri}arrietatem
 regit g^{en} vt hostis regis inimicus petri. Emulus iacobi. z est emulus
 q habet aliū odio. vel q aliū emulatur. accipit em z in bonum z i ma
 lum. Et intelligit textus de p^{ri}arrietate hostili. vt aduersarius p^{ri}ar^{er}
 hostis. ¶ **Nota** q hic p^{re}hendit alia regula ex opposit^{is}. scz dictio
 significās familiaritatem. id est amicitiam regit g^{en}. vt amicus pau
 li. necessarius pauli. familiaris pauli. Ioānes est familiaris petri. vel
 est petro familiaritate coniunctus. vel petrus vnitur eo familiariter. p
 eodem d^{ic}. Et inuenitur p eodem in tullio. Est petro cum illo magna
 vsura vel vsus vel p^{er}ueto. Sic socius comes sodalis. Est em soci^{us}
 in rebz arduis vel difficilibz sodalis in rebz leuioribz z sape voluptuo
 sis Pompeius festus Sodales dicti q vna sederant z essent. i. p^{re}mede
 rēt. vel q ex suis datis soliti sunt. q collatio d^{ic} simbolum dare. i. p^{ri}tri
 buere ad p^{re}cedūm. Et sodalicium talis p^{re}gregario. s^{oc}daen ghesel
 schap. Sic complex. complices catilinæ. quade gheselschap.

¶ **Tercia** regula. Dictio significās p^{er}sanguinitatem siue gētilitātē ge
 fliche regit g^{en}. Cōsanguinitas est p^{re}gregatio p^{ro}āz ab eodē stipite de
 scendētū. vt m^{at}r petri iacobi maiores liberi id ē filij iacobi. gētiles io
 annis. est sunt gētiles alicuius omīs aliq sanguie p^{ri}uicti. Item hostis
 apud veteres ē idem q peregrinus een v^{re}cent mā. z nūc host^{is} p^{er} duel
 lionē accipitur. ¶ **Nota** q sub his reglis p^{re}hēdunt adhuc due re
 gule. quaz p^{ri}ma est. Nomē affinitat^{is} regit g^{en}. Et est affinitas p^{ri}mi
 tas p^{ro}āz ex p^{ri}uio p^{re}ueniēs. vt vir seu maritus catherine. vxor ioan
 nis relicta ioānis. een v^{re}ouwe der cer mā is af gestoruē. Sic socrus io
 annis tenebat magna infirmitate. ¶ **Scda** regla. Nomē affinitatis
 spūalis q alio noie p^{re}gnatio spūalis d^{ic} regit et^{er} g^{en}. vt p^{er}pater. een ghe
 uader. vt saluus sit meus p^{er}pater. p^{er}mater petri. een gheuadersee peters
 ¶ **Notandum** circa lrām siue reglam p^{er}sanguinitat^{is} p^{re}ponūt vt pater
 auus p^{ro}auus abauus atauus tritauus. Sic mater aua p^{er}aua abaua
 ataua tritaua. Sic descendēdo filiū nepos p^{re}nepos abnepos atne
 pos. trinepos. Sic filia neptis p^{re}neptis abnept^{is} atnept^{is} trinept^{is}. Itē
 etiam dicimus auus paternus de patre z auus maternus de matre
 Sic aua paterna de patre. z aua materna de matre. Et descendit per
 ista nomina p^{re}dicta vsqz ad septimā etatem. Ista sunt in recta linea z
 his non licet viuere vna in p^{ri}ugio in quarta linea sed bene in linea col
 laterali. ¶ **Regula**. Quotquot p^{er}sonæ sunt de quibus quiritur com
 putatis intermedijs vna dempta tot sunt gradus inter eos vt a me ad
 abauum sunt quatuor g^{en}us z totidem a me ad abnepotem ab abauo
 meo ad nepotem meum sunt octo gradus.

De consanguinitate vocabula:

Pater est q me genuit. **Auius** pater pris mei. **Proauus** ē pater aui mei. **Abauus** ē pater pavi mei. **zē. z sic ascendēdo** **Sed** patru' ē pris mei frater. **Amica** pris mei soror. **Auuncul'** mris meæ fr. **Matrtera** mris meæ soror. **Maioz patru'** ē aui vel auæ patru' **Maioz amita** ē aui vel auæ amita. **Maioz auuncul'** ē aui z auæ auunculus. **Maioz matrtera** ē aui z auæ matrtera. **Sic ascendēdo ppatri'** pamita **Itē** de alijs **Fili'** nepos vt supra. **Sed etiā ē paternitas z filiatio** in adoptione vt **Fili'** adoptiu' quē qd adoptat z accipit datū a priē. z eōuer so p' adoptiuus ē **Fili'** arrogatus ē ille q a nōq electus ē in filiū sui iuris extitit z post mortē sui pris se alteri p suo filio irrogato dedit. **Itē** posthumus est q natus ē post prēm humatū. **Proculus. i. filius** natus prē paul peregrināte. **Opiter** ē pater auo uiuo mortuus ē **Patrimēs z matrimēs** cuius prēs z mris adhuc viuunt. **Itē pupillus z orphanus** q non hnt parētes sed neq prēm neq mrem.

De affinitate vocabula.

Affinitas fit swagherchap. **Cōsanguitas** mæchscap. vt oīa vocabula supradcā sunt vocabula panguinitat'. **Affinitas** spūalis sue cōgatio spūalis vaderschap. **Familiaritas** videntischap. sic dicimus **Est** mihi sanguine affinitate spūali siue cognatione siue familiaritate iunctus. **Itē** gētilis ē etiā idem qd panguine' **Joānes** ē mihi panguineus affinis vel familiaris. **zē. Noīa** affinitatū sunt hæc. **i. siue maritus** **Socer** ē p' mariti vel vxoris **Prolocer. i. auus** mariti v' vxoris **Prolocus. i. aua** viri vel vxoris **Socer magnus. i. vxoris** meæ auus **Socrus magna** vxoris meæ aua **Maioz socer** ē vxoris meæ pauus. **Maioz socer'** vxoris meæ paua. **Itē gener** filiæ meæ marit' **Huius** filij mei vxor. **Progener** ē neptis meæ maritus **Pronurus** ē nepotis mei vxor. **Leuir** ē viri mei frater. vel iugis meæ frater. quē quidam dicūt sororū. **Relictus** dicitur is q alterā duxit post obitū prioris. **Et relicta** q alteri nupsit post obitū primi mariti. **Houerca** q pri meo nupta est. **Uitricus** q mrem meam duxit. **Prinignus** est filius vxoris meæ. **Pri uigna** est filia vxoris meæ.

De affinitate spirituali

Affinitas spūalis p'rahit vel in sacramēto baptis'matis vel pfirmationis. z hz solum tres species. scz ppaternitas. paternitas. fraternitas. **Copaternitas** attendit inter frēm spūalem. i. tenentē vel leuantē z patre carnalem. z dñr isti ppatres. z mulieres inter se cōmatres. **Secundo** paternitas attenditur siue contrahitur inter suscipientem siue leuatē z eum qui suscipitur. **Fraternitas** attenditur inter filium meum spūalem z inter filios z filias meas carnales. **Concreta** istorū sunt ppa

spūalis for or spūalis. ¶ Notandum q omnia ista dicta nomia sunt re
latiua logicalia z exempla illius regulæ adde relatiu. cum regūt grm
correlatiui. vt p filij. z exempla huius lre cum regūt grm fundamen
ti. vt p iohānis. mater catharine. Et eadem nomia huius reglæ regūt
etiam dñm mediāte pbo substātio p illā reglam possessum debes socia
re genusq dñō. Sicqz relatiue. zc. sed hūc dñm regūt mediante verbo
substantiuo.

Verbum qd transit dat in or verbale vel in trix

Presens picipans p nomine ponitur. istos

Ista regunt casus. vt amator amās vel amatrix

Quilibet istorum poteris coniungere vini.

De regimine Sti
Ex vi acty quersi
in habitu;

¶ Sententia. Nomia in or vel in trix desinētia z picipia in ās vel
in ens a p̄bis trāsitis descendētia noiātr posita pnt regere grm vt ama
tor vini zc. Et dñ dñdētia a p̄bis trāsitis qz veniētia a p̄bis absolutz
nō regūt grm. vt viator a pparitor regis non est per hāc reglam. qz grs
nō fr id in qd trāsīt. actus p̄bi. neqz materiā circa quam. sz ē regimē fa
mularis. Grs em huius lre fr id in qd trāsīt p̄bi actus. vel materiā
circa quam. ¶ Notandum pmo q p̄balia in or qdā terminānt i tor
z formant a supino in tum. vt amator. z illa formāt de se p̄balia i trix
vt amatrix. Quadā tñiānt in sor z formant a supinis in sum. vt ra/
sor prouisor. z illa omnia p̄is sunt gñis nō formatia de se scēm in ix. p̄
ter duo scz tōsor contrix. expul sor expultrix. Tull? O vite p̄bia dux
o magistra p̄utium. expultrixqz vicioz. ¶ Notandum scdo q p̄balia
huius amator nō corrñdet amatrix sed amica. amatrix est ois q aliqū
amat. amator est q rem habet cum aliqua nō vxore sua. z illa dñ amica
cen boele. Sic nutritrix. i. altrix cen amme. vir nutriticus. i. altor. z nō nu
tritor. i. q vel q curam infantium hñt. Et ille q nutrit dñ alumnus. qd
nomē ab autoribz solum passiue accipit. ¶ Notandum tercio q p̄ci
pia p̄ntis t̄pis solū illa q apud autores sunt ysitata vel vsurpata p̄nt
poni noiātr. vt amās amātor amantissimus mei qz quem casum igit
positiu? eūdē z opatiu? z suplatiu? Patiēs laboris Impatiēs laboris
q n̄ p̄t pati laborē vt apd Salust. Antilia habuit corp? patiēs iedix.
algoris vigilie sup quā cuiqz ē credibile Sic appetēs aliei. Itē appe
tēs aliei. p̄fusius sui. i. aliea bōa appetebat z sua pfundeabat fugitās li/
tium. Lomi? Her? pliberalis z fugitās litiū. Egēs aliei vt petr? nō ē
egēs aliei sz sufficiens sibi. Siciēs sanguis bloetgriuch. vt ille ture? sitis
ē chulitā sanguis Prospiciēs piculi. vt apd brm Ambro. Cācer vt ē
appetēs qbi ira. p̄spiciēs piculi. Ita timens metues. vt timens ferule
metuens p̄ge. vt Iuuenalis Dñ maiorz vinbris reuueni z sine pōde/
re terram. Spirātesqz crocos z in vna p̄petui ver. Qui p̄ceptorez sci
volūte parētis. Elle loco. metues p̄ge iam gñdis achilles. Cābat

patris in montib⁹ et cui nō tunc. **E**liceret risum citharedi cauda ma-
 gistri. **V**irgo viri potens. i. nubilis. **L**ucan⁹. Potens regū. potens re-
 ginae candidatis est regimē famulatus. ¶ **N**otandū quātū quarto q̄ qdam p-
 ticipia p̄teriti t̄pis desinentia in us s̄l̄t regunt. gēm̄ huius l̄r̄. et potis-
 simū illa quatuor perit⁹ et imperit⁹ doctus indoct⁹. **S**il⁹. p̄fius p̄sul-
 tus vt peritus iuris adolescens imperit⁹ rex. **C**omicus **H**ic adolescē-
 tes imperitos rex in fraudem illicit. **S**ic p̄fultus iuris. vt **J**oānes est
 omnis diuini atq; humani iuris p̄fultissim⁹. **E**st p̄fultus nomen noia-
 liter captum homo prudens dignusq; a quo p̄silium petamus. vt p̄sul-
 tus iuris. **E**t d̄r per p̄positionem iurecōsultus vel iuriscōsultus. **C**ō-
 sultor d̄r qui alium p̄sul⁹. nonnūq; qui alij p̄sulit **P**rofusus. vt p̄fu-
 sus sui. vt supra apud **S**alustii. **S**ic doctus grāmaticē doctus pilē.
 indoctus pilā. indoctus militiā. vt **H**oratius. **L**udere q̄ nescit cam-
 pestribus abstinet aruis. vel agris. **I**ndoctusq; pilā discite troiare q̄
 elicit. **S**cribimus indocti doctiq; poemata passim. **F**idens animi po-
 tens n̄r. **E**t solum loquendū est p̄ illa p̄cipia noialiter posita q̄ in-
 ueniunt apud auctores. **N**on em̄ d̄r legens libri. docens tui
 ¶ **N**otandū q̄ p̄balia formata a p̄bis vāhenētissimā transitiōis du-
 plicem p̄nt regere gēm̄. vnum signentem rem in quā transit actus p̄bi vt
 doctor tui. monitor tui. **A**lter signentem materiā circa quam p̄las act⁹
 verbi. vt doctor grāmaticā. vt sapiētia est doctrix disciplinā dei
Raro tñ apud auctores inueniunt regere vtq; genitiuū simul. **U**t fuit
 doctor tui grāmaticā. ¶ **I**tem nota q̄ quatuor sunt regētia gēm̄ vel
 accm̄ p̄balia. vt exosus solus p̄sciū ignarus. **E**xosus et solus frequē-
 tius accm̄. vt exosus bella. posus opes. **S**ed p̄sciū ignarus frequē-
 tius gēm̄. vt sum ignarus viā. non sum p̄sciū futuroz. ¶ **N**ota gr̄is
 huius regulā d̄r regi ex vi actus p̄uersi in habitum. vel ex vi causē ma-
 terialis. circa quam. i. ex vi dictionis q̄ significabat p̄sciū cum tpe dū
 erat p̄cipium aut p̄bium. et nunc ē sine tpe cum sit nomen. **N**am do-
 ceo p̄bium docens p̄cipium et doctor nomē idem p̄notant et appellāt.
 hoc est actum docēdi **S**ed p̄bium et p̄cipium cum tpe p̄notant illum
 actum. nomen vero sine tempore. **U**nde inter bibēs vinum et bibēs vi-
 ni multum interest. **N**am ad hoc q̄ hāc sit vera. bibens vinum opor-
 tet iōannem in presenti tempe hoc est nūc vinum bibere qd̄ nō opor-
 tet ad illam iōānes est bibēs vini. id est habet habitum et assuefactio-
 nem bibēdi vinum. **S**ic fugitās lites p̄cipium fugitās litium nomē
 doctus grāmaticā et doctus gr̄maticā. p̄mū p̄cipium. alter no-
 men. sicut em̄ d̄r doceo grāmaticā. sic doctus grāmaticā. **S**ic p̄-
 fectus vbi p̄cipium est. d̄r em̄ p̄ficior vbi. sed p̄fectus vrbis nomē.
Patiēs illud p̄cipium patiēs illius nomē. et sic de multis alijs. **I**n q̄
 bus oib⁹ regitur gr̄is ex vi actus p̄uersi in habitū. **N**on em̄ d̄r habi-
 tus hic vestimētum sed qualitas acquisita ex actibus frequēter rate-
 ratis vel qualitas de difficili mobilis. **S**ed habitio ē in se habere. et
 sic nomē in osus ē habitationē. non autē habitum. vt ingeniosus. et.
 sed habitudo est corporis bona et obela dispositio nō macra vt d̄r **A**lle
 est bona corporis habitudo.

Suntq; regendo pares predictis equiparantes

Ulcipidus ludi puer est timidusq; flagelli

C hic dicit q; noia similia ybalib; in significado sunt eis filia in regendo: Et sunt fere omnia alia ybalia actiue accepta dñdētia a p/bis transitiuis. Quorum fines p̄tinetur in hys ylib;. **I**uus idus bit ararius oriūsq; tus olus. **A**ctiue capta genitum dant tot q̄q; trix es. **P**rimo nomina terminata in iuus a ybis transitiuis descendētia vt si gnificatiuus **D**onatus **U**erbum agendi vel patiēdi significatiuum ē **A**matius **I**ncētius. vt vinum est incentiū libidinis bonum ē diffusiuum suūplius vt lapis est p̄stius sanguis. **S**ic phisici saepe formant hmoi nomina in iuus. vt sanatiuus expulsiuus. opilatiuus bestopēde. **S**ecdo nomina in idus a ybis transitiuis descendētia. vt cupidus ludi timidus flagelli. omnis homo est pauidus mortis. **F**uit ille dubius vitæ. audus pugnae. pdigus anime. vt martyres fue rūt. pdigi anime. **I**uidus alieni. puidus futuri. **E**t dñ descendētia a ybis transitiuis. qz a ybis absolutis nō regūt gr̄m. vt viuus candi dus rē. **T**ercia nomina in bilis actiue significātia regunt gr̄m. passiue em regūt gr̄m. vt visibilis mihi tibi. **E**t sunt p pauca signifi cātia actiue vt substantia est susceptibilis p̄trariūm. h̄ tælum est pe netrabile pectoris toracis. **V**irgilius **A**ccepe nūc tælum magis hoc penetrabile nostrum. **S**ic penetrabile scuti. **Q**uarto nomina i ax a ybis transitiuis descendētia etiam regūt gr̄m. vt edax. **Q**uidus. **T**empus edax rerum **V**irgilius. phama est tam ficti prauis tenacis nūcia veni. **S**ic capax rapax alieni. tenax audax belli. **E**t significat in ax aliditatem. **E**t dñ a transitiuis descendētia. qz a neutralib; non regunt gr̄m. vt viuax q; diu viuūt vt ceruus. **A**uiacis cornua cerui qz est diuturne vite. **A**liud exemplum **T**empus edax rerum diuturnuz nil sunt esse. **Q**uinto quedam nomina in oriū actiue capta r̄gūt gr̄m licet sint paucissima. **V**erbi gr̄a **B**onum opus factum in pctis mortalib; siue extra statum gr̄e nō est meritorium vite eternæ fm the ologos. **S**exto quedam nomina in ariū actiue capta licet sint paucissima regūt gr̄m. vt falsarius lr̄ax apostolica; dicunt iuriste. **S**eptimo p̄cipia quedam in tus noia l̄r posita p̄teriti t̄pis vt su pra scz doctus peritus p̄sulcus. rē. z hnt talia duplicem p̄structionē **C**onstruuntur em cum infinitiuis z sic dicūtur habere ym p̄cipiorū. vt doctus cantare p̄teritus r̄ndere. **Q**ñ ar p̄struuntur cū gr̄o gerūdij vel alterius nōis sunt noia. vt peritus r̄ndēdy doctus musice. **E**adē cō structionē hnt qdam p̄cipia in ens vt tūmēs nauigare vel nauigadi cupiēs discere vel discendi. **S**ilr qdā noia in idus desinētia. vt timidus cupidus audus p̄struuntur cum infinitiuis. vel cum gr̄o gerūdij vl alicuius nominis. **O**ctauo quedam in olus regunt gr̄m actiue capta licet per pauca. vt studiosus curiosus **S**olet stulticia aliene vi te curiosa esse sue negligēs. i. inscura. **N**ono qdā in oz trix es veni entia a ybis trāsitis. de q̄b; auctor dñ in lr̄. **E**t dicūtur ybalia regere

grm q̄ veniunt a p̄bis trāsitivis regentibz accm̄. vt amo vinū. amās vt
ni. 7 ergo d̄r in l̄ra. **Q̄d transit.** Quia veniētia a p̄bis absolutis nō re
gunt. q̄ nō inveniunt frequēter apud gracos. Inveniūt tū dñs digna
tus est fieri lessor a sinī. Itē aliq̄ dicunt q̄ p̄balia a p̄bis debilis transi
tionis dñdencia etiā regunt grm̄. vt fautor bonoz. Inveniūt āt faurix
cum d̄ro. vt **Lomicus.** **Q̄i** nostræ faurix familie. ibi oi familie stac
in d̄ro. **¶** Notādum q̄ p̄ter has terminationes inveniunt q̄dam alia
regentia grm̄ huius l̄ræ q̄ p̄nt bene sub regulis poni vt p̄ces animi. an
ceps illius rei. p̄pos virium. securus amoris. insecur⁹ vitæ. certus h⁹.
incertus illius. p̄digus aie auri. dubius vitæ vel h⁹ rei. nescius rei sum
p̄lagus futuri mali. pambulū mortis. nunciū mortis. auar⁹ rex inter
pres rex. credul⁹ phumæ rumoris sciū sollers ancēps. 7 multa alia di
ues opulēt⁹ q̄ omnia regūt grm̄ significantem materiā ciā quā

¶ Notādū q̄ multa p̄pantur ex dictionibz p̄dictis 7 seruāt idem re/
gimen h⁹ l̄ræ in oī gradu. vt amans amātor amantissim⁹ mei vt **Ci**
cero vīri clarissim⁹ iurisqz amātilsim⁹. Sic fuās fuātor seruantissim⁹
q̄ **Virgili⁹** d̄r seruantissim⁹ acqui. i. aq̄tatis. 7 non mō noia in ans. s̄
etiā alia q̄dam. vt audius audior audissim⁹ quæstus lucri. 7 d̄r alio
uoie quæstuosus. reutonice toe nerich. sic etiā petrus est audior sup̄
q̄ quæstus. id est pot⁹ exponit q̄ tenet. Sic peritissim⁹ iuris vt **Tul**
lius Pompilius erat oīs diuini atqz humani iuris peritissimus.

¶ Nota vltimo q̄ p̄balia abstracta q̄qz etiā regunt grm̄ hui⁹ l̄ræ. vt
abstracta in tio in oz in um in tas in ras vt amor ioanis. desiderū odiū
ioannis. visio cura ioanis. voluntas peccandi q̄ omnia faciunt dupli
cen sensum. vt amor ioanis potest significare vt ioannes amet l̄ amē
Que ambiguitas tolli possit p̄ possēssua. **Ut** meus amor actiue. mei
passiue. **Et** quando p̄dicte orationes scz amor ioanis 7 cætere resoluū
tur per p̄positionem de vel circa est regimen ex vi actus p̄uersi in habi
tum. vt amor ioanis id est amor vestræ circa ioannem vel de ioāne. de
sideriū tui videndi. i. te videndo p̄ter tenet me desiderū vestræ p̄ntiæ id
est de vestra p̄ntiā. **Sed** quando resoluunt per inest. tunc est regimen
demonstrationis essentia suæ p̄prietatis. vt voluntas petri id est q̄ est
in petro. voluntas peccandi. id est circa peccatū vel de peccato. Volū
tas enim equiuocatur. **Primo** capitur pro habitu. Sic voluntas est in
dormiente. id est habet volūtatem. **Secundo** dicit actū volendi. vt vo
luntas peccandi. **Tercio** dicit ipsam potētiā animæ. scdm̄ alios ipas
animā. vt **Augustinus** dicit

Artifici regimen datur hic vt epistola pauli

Quodqz sit ob cām regit hos velut ara triumphi

Effectus nomen cause iunges grō

Effectus cnlpe pudor est 7 pena reatus

¶ Hic vult determinare dē regimine noīm significantiū causas. 7 d̄r

De r̄gīe gr̄ Ex vi
cause efficientis at
ti finalis;

noim qz grammaticus z logicus nō considerāt cās. s; physicus z meta/
physicus. Et qz quatuor sunt cause iō ponit qtuor reglas de nomini/
bus causarum. Causa materialis est ex qua aliquid fit. Formalis est q
dat esse rei. Causa efficiens a qua fit motus finalis ppter quam ali/
quid fit. Quædam res hñt has omīs quatuor causas vt homo. qdam
res nō hñt s; nō hñt materialem sed homo habet quatuor. vt corpus
est causa materialis. aia est causa formalis. causa efficiēs est deus me/
diatē. immediate pater. finalis causa hominis est habitudo vel fruiitio
diuina. vt in sentēcijs. Homo facit est vt deum intelligat. z deum itel/
ligendo diligit. z diligēdo vita fruatur. ¶ Prima regla Dictio fñs effec/
tum. i. rem seu opus p ptem scām regit grām fntem cām efficiētem id ē
opificem vel factorem. vt epla pauli. fr em epla rem factam z paulus
factorem. qñq; libri moysi seu ageliū mathei. bucolica georgica æneis ðglij.
beati gregozij. summule petri hispani. bucolica georgica æneis ðglij.
bucolica georgica sunt tñ pñs numeri. sed in nro singlarĩ dñ æneis z in
accō æneiden vel a. z nō est dicendum ista sunt æneida ðglij. s; æneis
vel æneides ðglij. Item orōnes huius lrē sunt amphibologice. i. faci/
unt duplicem sensum vt supra dictum est. Potest em dictio regēs sig/
nificare vel effectū p hanc regulā. vel rem possēssā p regimē possēssio/
nis. z ð logici faciūt palogismum. qñquid est aristotelis est possēssum
ab aristotele. liber est aristotelis. ergo liber est possēssus ab aristotele.
¶ Nota q causa efficiēs est duplex. sc; pñcipalis z tñc grās fr hōiēm
vel opificem. z instrumentalis. vt scriptura penne. scriptura manus.
econtra dñ calamus scribentis. Et communiter ibi Effectus nomē z c
Qd nomē fñs effectum cause naturalis regit grām cause. vt pudor cul/
pæ. pena reatus. rubor em faciei. pñet nōnūq; ex culpa. vt heu q; dif/
ficile est crimen nō prodere vultu. Sic palloz studij. ¶ An dñ ali' autor.
heu q; difficile est studium nō pdere vultu. Poena reatus qz reatu de/
betur pena. vel pñ intelligi pena reatus. i. dolor seu ipm penitere qd se/
quitur deliquisse z semp seqtur in damnatē. qz scribitur vcnis eoz nō
moriētur. Sic rubor verecūdiæ: palloz timoris. Item pudor est equo/
cum. vno nō est castitas corpis. z sic canit ecclā de brā maria. ðgine.
pepit fuato pudore. Secōdo modo idem est qd erubescētia z schamite.
vt in lrā pudor culpe. ¶ In pudet impersonale vt me pudet pigetq; depu/
dere teus vt schamen. ¶ Secda regla Dictio significans effectum
regit genitiuum significantem causam finalem. vt ara victoriæ. fit ei
ara hoc est sacrificium are ob victoriā consequendam. vt rex balach
struxit aras victoriæ. Et est exemplum autoris ara triumphĩ impro/
prie positum. quia ara non fit propter triumphum. sed propter victo/
riā. quia triumphus est honor qui exhibetur victori reuertenti siue
redeunti. z dicitur triumphus de magna z solemini victoria. z ouatio
de minori victoria. z dicimus per verbum triumphat de hostibus qd
regit ablatiuum. vt Cesar triumphauit de gallis sic. ouauit de illis sic
Quare non significat pñie gaudere. sed a fñci tali honore.
¶ Notandum q vnus effectus z idem potest fieri ob varias causas
vt ieiuniū sanitatis. aliq ob aliam cām ieiunāt. fieri fraudis doli malĩ

misericordiae psequenda. Un^o. Neue puellaz lachrymis moueare cau-
to. Ut flieret oculos erudiere suos

De regimine gr^a
Et cause formal;

Illud quod regitur et rector idem tibi signat
Virtus vera dei nos crimine purgat ab omni

¶ Prima. Dictio regēs et dictio recta idē signāt. vt potētia iusticia dei.
et sic de alijs attributis dei q̄ scdm̄ theologos idem signāt cū deo in re.
sed dñt sola rōne. vt iusticia ē idem qd̄ dñs. sed vltra hoc pnotat ipsū
deū reddere vnicuiq; qd̄ suū est. Sed sic nō est in nobis siue rebo citra
deū. vt p̄tus iōnis. ibi dictio regēs et recta non signāt idem. s; sunt ac/
cidētia in nobis. **A**bstracta tñ a nobis substantiuis formata et fere oīa
abstracta q̄ nō sunt in prima sp̄s gl̄itatis vel tertia si regunt gr̄m dñr
facere regimen h^o regulā. et cū gr̄o significare idē. vt humanitas hoīs
petri. resibilitas hoīs q̄ idem signāt in re. sed dñt rōne q; resibilitas vl
tra hoīem pnotat hoīem posse ridere. **¶ Notandum** q; p eodem qdam
dici volūt ciuitas dauētrix p regimen hoc causā formalis. vel ciuitas
dauētria a ppositōrie. flumē rheni vel flumē rhenū. ordo sacerdotū vel
ordo sacerdotū. creatura salis vel creatura sal. Non tñ p indirām loquē
dū est s; autores boni sunt imitādū. frequentius loquunt p siles cas?
q; p gr̄m. vt vrb̄s roma. mons pellulan^o. mons auenin^o. **¶ Virgilius**
Urbē quam dicūt romam meliboe putauit. **¶ Stultus** ego huic n̄r si
milē. **¶ Salustius.** Urbem romā sicut accepit inicio troiani p̄videre
Ita in nobis arbor. vt arbor pir^o. **¶ Accedit** sensus in arborē sycomor^o i
euangelio de zacheo. **¶ Sic** in nobis mensū. vt mēsis martij. mensis ap̄
lis mai^o. et c. q̄uis inueniat? **¶ Sc̄m** est p̄ma martij. sc̄da tertia martij ibi
nō est regimē formale h^o l̄r s; regimen p̄tis **¶ Est** ei sensus p̄ma martij
dies ei est p̄s mensis. **¶ Inueniunt** tñ apud bonos autores ciuitatū noīa
licet rarent regi in gr̄o p hanc regulā. vt **¶ Virgi.** **¶ Hic** tñ ille vrbē para
ui sed et q; locauit. **¶ Pataui** p pataui p synæresim aut apocopā. **¶ P̄ti**
ma regula est q; oē abstractū qd̄ nō est in p̄ma neq; in tertia sp̄s gl̄ita
tis regit gr̄m subiecti ex vi causē formalis. vt resibilitas hoīs petri. ro
tunditas ligni. **¶ Sc̄da** regula est. oē abstractū regit gr̄m sui p̄crati
vt albedo albi. nigredo nigri. **¶ Tercia** regula ē. oīa noīa gñalia cau
sā. vt sunt ista cā spes finis gr̄a regunt gr̄m causē formalis vt veni huc
discēdi causa. veni huc m̄tis vidēde gr̄a. spe lucri spe mercedis. veni
huc sine honoris. vñ spes mercedis facit multos adire laborē. vbi qdaz
dicūt esse regimē causē finalis. s; prior cōsideratio melior est. vt sit regi
men formale. **¶ Et** est gr̄a qñq; idem qd̄ cā. vt hīc. **¶ Ibo** in patriā ami
corū vidēdo p gr̄a. **¶ Secundo** est donū q̄ bonum agit et malū dimittit
scdm̄ theologos **¶ Tercio** p̄t aenghename. ita d̄t aliquis loq; ad gr̄m.
¶ Et denominat p̄tis regimen causē formalis. et est p̄structio intransiti
ua q; idem significant

De regimē gr^a
Et causē malis;

Materiam signans iungatur vt anulus auri

Aut ablatm dabit ex vel de pteunte.

C Dictio significans effectum regit genm significantem cam materialem ex qua. vt annulus auri. panis tritici. cereuisia hordei. **C** Nota idem sensus potest explicitely exprmi. Primo p genm vt annulus auri. Secdo p ablatm. mediante ex vel de. vt annulus ex auro vel de auro. qz preposi-
tiones de et ex plerumqz significant circumstantiam cause materialis no tm semp fm theologos. qz no ibi Filius est natus de deo. sed fit ibi tm quantum a deo. Item a et ab dicunt plerumqz circumstantiam cau-
se efficientis. Ob et ppter plerumqz circumstantia finalis cause dicat p-
ter dicit circumstantiam cause finalis vel efficietis. p cause formalis. z ob plerumqz quia non sp habet pstatem sed fit aliqua exceptio. Ex go illi psculi Ex de materiam a vel ab notat efficientem Per dat for-
malem et. no sunt vniuersaliter veri. Ob tuam in me beniuolentiam tibi liberrissime fuiam ob no de cam finalem sed efficientem. Sic p-
ter ob ppterea dicunt et cam finalem et efficietem. In signum cuius pe-
seq vt vel q. vt corripio eu qz lris dederit opam p efficietem. vel vt lris
det opam p finalem cam. Ex his p t q male ob panis est factus a triti-
co ab hordeo. sed dicendum est panis est factus ex tritico. hordeo. qz ex no
tat cam materialem. Tercio eadem sententia pte exprmi p adiectm pos-
sessiuu. Nam vt dicim panis tritici siue ex tritico ita dicimus panis
triticeus vel hordeaceus. vt annulus auri vel ex auro. ita annulus au-
reus dicimus. **C** Nota secdo potissimu h het fieri p qduplicia no-
mina possessiua. Primo p possessiua in ceus terminata vt aridina ceus
surculus. argillaceus ager. betaceus cretaceus canabaceus cannace-
us ferulaceus harenaceus et sandich. vt ager est harenaceus sant lane
herbaceus maluaceus hordeaceus paleaceus rosaceus testaceus. triti-
ceus id est ex materia argilla betæ cretæ paleæ. vt pabulum pecudum
est cib herbaceus fomicusqz ac paleaceus et strameticus. vt de **Pli-**
nus. **C** Secdo terminatur possessiua in eus. et semp e est curta. vt
aureus argenteus aurichalceus æneus osseus plumbeus vitreus. vt ca-
lix aureus. et transumptie aurea scela. ferrea scela. vt Virgilius Quo fer-
rea pimum desinet ac toto surget gens aurea mudo. Castia faue lucia.
Diuisit em sibilla scela p decem ætates et singlis ætatibz indixit suos
reges. et pnam dixit esse auream alteram argenteam. et sic vltimus de-
scendens. et decima itez aurea erit vt vltima vita. Itē ræla lanea linea.
Stramen laneum. stamē lineū. ræla araneæ. oculi vitrei. teur. brillen.
pauca materialia nomia irreglariter sunt formata. vt fagin. abiegn.
oleaginus ficulnus populnus quernus corulnus quernus de quercu
columnus de corulo. **C** Tercio possessiua significatia materiam termi-
natur in itius p tiz descendit a nobis hntibz et in pma syllla vt strameti-
cius lateritiuus pavimenticius. vt ciuitas latericia. vt inueni te laterici
am. reliqz marmoream dixit pstantinus de ciuitate pstantinopoli.
Quarto talia nomina terminatur in inus et sunt formata a mut. aia/
libz et sp hnt i lōgā vt caro ouina vitulina ferina q noia etiā res alias
connotat. vt hic hō vetus victus veterosus. i. pydropic. colorē muste

luna. color mustelinus. nīdus hyrūdineus grad⁹ formicinus. ¶ **Nota** dum q noia in eis ⁊ in eis dñr hīe talem drām. Deceus betace⁹ cre-
taceus. de eis certeus. q in eis pte magis signē in eis totū. vt hārī/
dinaceus surculus nō idem ē qd harundinea phystula nec ager creta/
ceus idem est qd creteus. ¶ **Notand** q noia in eis ⁊ in atis dñt. sicut
aureus auratus. ereus ⁊ aratus. Nā noia iu eis pnotant rem totā esse
ex tali materia. vt. Aureus fr̄ rem totā esse factā ex auro. h̄ aurat⁹ con-
notat supficiem esse ex auro. h̄guldet. vt apud persium. Neq suberato
mendosum tinniat aux. Et venit subærat⁹ a p̄bo subæro sc̄pto per e
diphthongō ē simplex est æro. In æratura sicut auratura argētura q
fit ex tenui bratea. goltschuym. Et ē bratea tenuis ⁊ plicabilis. sed est
crassior. ⁊ fit ex ea armatura. Auratus h̄guldet. eques aurat⁹ trāssum
priue dī nunc is q donatus ē militarib⁹ insignib⁹. tēgīs. Corporeus ⁊
corpale dñt. Corporeus dī exnīs ex materia ⁊ substantia corporea. vt
lapis ē res corporea. h̄tus incorporea. ⁊ adiungunt hęc duo noia cor/
pore⁹ ⁊ incorpore⁹ nō nisi cū h̄ noie res ⁊ sbā. aut vbi res intelligit la-
pis ē res siue sbā corporea. non āt corporeus. h̄tus ē res incorporea ⁊ n̄
incorporea. Oia corporea āt vident tangunt. sed corporale dī. exnīs in
materia substantiaq corporea ⁊ ediuerso. icorpale vt domus fund⁹ mā
cipiū. corporalīa sunt non corporea. legatū hereditas incorpalia sunt
non incorporea. Et sic corporeale fr̄ q̄lratem q̄ inest substantiæ

De r̄gimine gr̄i
Et vi relatiōis

Adde relatiūū sunt dupla quaterna duoz

Sic speciem generis dicatq genus speciei

¶ **Relatiūū** grammaticale p̄t regere gr̄m sui correlatiūū. vt duplū dī
mōdij. genus speciei. dñs serui. Ita omnia noia p̄ sanguinitatis affi-
nitatis. vt pater mater vir vxor soror nurus socrus regunt gr̄m p̄prij
correlatiūū per hanc regulam. ¶ **Nota** q duplex est relatiūū scz gram-
maticale ⁊ logicale. Grammaticale ē antelate rei recordatiūū id est re/
cordationem faciens rei late. id est ante dictæ id est prius. Et is sius
ipse sui qui quantus qualis quot. ⁊ illa nō regunt gr̄m per hanc regu-
lam. regunt tamen qdam eoz gr̄m per aliā regulā. vt petrus nō h̄z tñ
prudentiæ quantū eloquentiæ. Id pecuniæ quod petrus h̄z paulus
ei dedit. Quot nummoz petrus amisit tot paulus inuenit. Tot mili-
tium occisi sunt quot numerari non possunt. Tātum pecuniæ iohannes
consumpsit q̄tum pater eius lucrari nō potest. Sed relatiūū logica/
le est cuius totum esse est ad aliud se habere. vt pater nō est pater quin
habeat filiū. Non em̄ dicitur seruus quin habeat dominū. Et sic fi-
lius dicitur coæqueus patri suo. ¶ **Relatiua** logicalia sunt du-
pliciā. quādā substantiua. vt pater filius dñs seruus. ⁊ hęc regunt ge-
nitiūū huius regulæ. Quādā adiectiua. vt simul par æqualis p̄prius
cōmunis. sius. p̄ prius. ⁊ illa regunt dñm. ⁊ quandoq regunt geniti-
uum. vt p̄ prius similis est. Similis est maior suoz. hoc non est verisimile
par huius vel huic. p̄priū illi vel illius. cōmune illi vel illius. suū illi
vel illius. vt hic sius petri mos est. i. p̄prius. sius terciū filius. i. p̄prius

non adoptiuus nec arrogatus. Par relem etiam iungit hbo substan-
 tiuo et se id qd sufficere alicui opi. aut psequedo l' resistedo vt nō huic
 opi par sum. par est huic rei. Quintilianus. Aspicis par laboribz cor-
 pus. Nec habuisse pares phœbeis ignibz vndas. Secdo iungit cum
 infinito illi pbfacio vt paria facerz et qd alibi amissū sit. alibi ppsa
 re vt apd Seneca. Statim tibi soluam quod debeo. et quātum ad hāc
 epistolam. paria faciamus. His duobz modis nō est pprie relem. Ter-
 cio par iungit cum dō vel gō. et sic ad hāc reductur regulam quando
 regit gēm. vt apud par volatū. i. simul apibz volatibz Boetius hoc
 inquit. Nota qd nomia ex ppōne con pposita si sint substantia
 regūt gēm p hāc reglām qd tñ sic intelligēdum est. regūt gēm sui cor-
 relatiui p hāc reglām et gēm non correlatiui p reglām dictam pmitas
 pparietas genus his sociat. si sint adiectiua dñm. Exemplū de sub-
 stātiuo. vt pcius petri. i. qd eiusdem ciuitatis est cum petro. pterrane-
 us petri. discipulus petri. qd sub vno pceptore est cum petro. pmito
 petri. qd sub vno duce est. quæ sunt orōnes illius reglæ. pmitas et
 Exemplum de adiectiō. vt iohannes pcolor petro. petrus non est niger
 sed coruo pcolor. discolor iacobo. iohānes nō est niger sed cygno discolor.
 hic est pgnimis iohanni. Et dicuntur pgnimies qd hnt simile nomē
 et ita mulieres sunt in qbnsdam locis pgnimies viris. viri nō sunt pgn
 nomines mulieribz. Sicut dicimus pgnomis ita binomis. vt beatus
 petrus erat binomis trinomis. Nota qd noia relatiōis qñqz
 pnotat causam efficientem. et methaphorice regūt gēm. vt ebrietas est
 dux libidinis intemperantiæ. Ebrietas est magistra vel parens libidi-
 nis. supbia est magistra odij. diuiciæ sunt mater supbiæ vel materia
 supbiæ. Notandum qd magis pprie relem regit gēm positum lo-
 co correlatiui. Magis em dñ pprie pat iohannis vxor petri. qd pater fi-
 lij vxor petri. eo qd quisqz pater est filij pater. et qd vxor est viri vxor
 Inuenitur tamen dici relatiuum regere gēm correlatiui. ad expmēdū
 relatiōem. vt pater filij pater. genus speciei genus. Relatiua
 logicalia quādam dicuntur suppositiōis. hoc est quorum significatus
 supeminet. vt pater pceptor. dñs patronus. Quedam suppositiōis.
 vt eorum opposita filius seruus auditor cliens siue libertus. Quedaz
 sunt equiparantie. vt socius sodalis vicinus. Reltm supponis et sup-
 positionis regit correlatiū in gō. sed equiparantie frequētius in dō.
 vt socius socio. comes comiti. similis simili. par pari. equalis equali.
 Quādam relatiua hnt quādam dñm. vt socius est par. comes hō mi-
 nor. qz comes dñ qd sequitur et ducem habet. Et impprie dñ. deus comi-
 temr vos. sed habere deum ducem in itinere. Libertus et libertinus
 dñt. Nam libertus semp regit gēm vt libertus petri. libertus cesaris
 Libertinus nō regit gēm. Libertus ppoit vt collibertus. Libertin⁹
 non pponit. Colliberti qui sunt sub vno dño. Libertus dñ pnatum
 respectum. libertinus publicum respectum. Et est libertus seu liberti-
 nus qui iusta seruitute manumissus est. Ingenu⁹ qui libera matre na-
 tus est. nec postea seruus factus est. Et sic p libertinus quod est adie-
 ctiuum interrogat. vt hic homo ingenuus est an libertinus. teutonice

is hij cyghen of niet van vrienden. 7 nō sit interrogatio p libertus **E**x
cum nūm est libertin⁹ interrogabimus⁹ libertus. non at cuius lib
tinus. Et patronus ē relatiū ad libertum. Dicit etia patronus q cau
sam rei agit. qd patrocinarī dī 7 sic dī respectu clientis 7 sic clientis est
cuius cām agit patronus. Dicit etia clientis q sectat aliquem factio sui
culi adheret. **P**ellēx ē nomen relatiū ad alterius vxorē 7 nō ad viz.
Mulieres dñr hīc pellices 7 non viri. Et pellēx dī q cum eo cui vt/
or est corpus misceat seu rem hīz 7 sic pellēx dī relatiū ad mulierē. **T**ra
fo mules phedrie ritualis erat

De regimine gñ.
Ex vi partitionis

Eum pñitiuis numerum seriemq locabis
Quilibet alter vter neuter duo quartus eorum

Dictio pñitiua 7 numeralis pñt regere gñm ex vi pñitionis sñntes
multitudinē. vt qñbet eoz alter eoz. **N**ota q gñs sñns multitu/
dinē est aut nomen pluralis numeri. vt doctissimus poetaz. vn⁹ scho/
lariū. aut nomen collectiū singularis numeri. vt vn⁹ plebis. optimus
plebis. aut loco nois collectiū positiū p figurā. vt doctissimus vrbis.
fortissimus ciuitatis. ponēdo pñiens p pñento **N**ota q dñoes pñi/
tiae sunt q importat pñem multitudinis. Et sunt signa vñia 7 parti/
cularia 7 interrogatiua cum suis ppositis. vt qñ qualis qñtus. 7 Et
gñaliter ois dictio q vñtrū pñt cum abltō mediante pñone ex vel in. l.
cum accō mediante pñone inter. **B**ñ cñ dī ac dici pñt vnus illoz. i.
vnus ex illis de illis in illis inter illos. **D**e signis vñibus qñs qñtus
null⁹ vterq neuter nemo istoz. **N**emo viroz q vocati sunt gustabit coe/
nā meā. **I**oā. xij. **H**oc at nemo scuit discubentiū. **V**irgi. i. pñ capio
noni. **T**urne qd optandi diuū pmittere nemo auderet **I**bi seruus dñ
nemo p nullus positiū vt sit sensus nemo diuū. i. nullus diuoz. Et si/
gnis vñibus excipit ois qd numero singlī non regit gñm. s. in plī. **P**i/
nius. **N**on oib aīaliū sunt oculi. **D**e pñicularibz aliqñ. plarēqñ nōmū/
lī istozum **I**ta pauci istozum multi istozum. ita qdam istozum. quā/
uis sit signū discretū faciēns pñem singlēm in logica. **Q**uis cū pñosi/
tis regit gñm vt qñquis qñcunq qñbet qñnam quispiā siquis nūquis ne/
quis aliqñ quis q sunt signa pñicularia. **S**ilr qñlis cum suis. vt qñles
ouū istaz vis emere. demrādo nigras 7 albas. **I**ta sua pñosita qñl/
cunq qualislibet qualisuis **I**nueniunt 7 adiectiua nñsua regere gñm
ad qualis. vt apud **P**liniū. **L**anaz nigræ nullū colorē bibunt. Et itē
Canū degeneres subijciunt cauda sub aluiū. ibi degener adiectiū regit
gñm canū. 7 adiectiū nigræ lanaz **Q**uā⁹ at qñtm regit gñm cū pñosi/
tis. vt qñtū lignoz istoz vis emere bicubitū an tricubitū. bipedale an
tripedale **I**ta pñosita quātūscūq qñtūlibet qñtū suis **I**ta qñtm qñ re/
git gñm vt qñtm. **C**ū pñositis qñcunq qñtū qñlibet qñtis **I**te qñtm
vter. vt vter vñm. vter oculoꝝ. vtra manuū. **I**ta vterq vterlibet v/
teruis neuter vñm. qñ neuter etiam regit gñm. Et inuenit duplex vtz.
vno mō nti vel acci casus nentri gñis. vel acci casus masculini generis
vt vtz calopodium ē dextz. vbi est nti casus. vtz oculoꝝ tuoz magis

libertus
patronus
pellēx
mulier
trafo
mules
phedrie
ritualis
erat

illigis est acci casus. **S**ecundo vtrum est diuictis valens idem qd an. et sic
no regit gtm. vt vtz quinqz sunt pdicabilia id est an. **N**ota qd qstia
ds qlis qnt qd vter zc. faciut de se sig vlia pfusiua seu distributia z sig
pncipalria. Nam pposita cum qz cūqz z cū seipf faciut sig vlia. vt qd qz
qd qz qd quis. sic qliscūqz qd qz qd cūqz vterqz. **E**t id etiā intelligit de ad
uerbijs vt vbiqz vbiqz vbiqz vnde cūqz. vnde vnde. quoquo
qd cūqz z sic de alijs. **E**t pposita cum libz cū vis z cum alijs pncipulis.
faciunt pleriqz sig pncipalria vt quicūqz qlibet vteruis vtrilibet. qtuūqz
qlibz. **I**ta in aduerbijs vbiuis vbi libz quis qlibet q oia regūt gtm

Nota qd ōnia interrogatina pposita cum li qz faciut pōdem catego/
ricam siue opus hnt vno dūtaxat pbo. sz pposita cum li cūqz faciunt
hypoteticam. siue opus hnt binis pbs. z cum dz qd cūqz currit est imp
fectus sensus. sed qd cūqz currit pfectus. **N**ota noia nuēralia est regūt
gtm ex vi pntiois. vnus vtm. duo tria qtuor z sic de alijs nuēralibus
cardialibz q intelligūt p numerz in lra antonomatice. **I**ta noia nu/
meralia ordinalia. vt pmus illoz. decimus illoz. z sic de alijs nume/
ralibus ordinalibz q intelligunt p seriem **E**t solēt numeralia ordiā
lia qnqz significare numerum sine ordine. hoc est pntiue poni. vt apud
Augustinum. **D**ilectimus hoim vix saluabit. i. inter mille vix vnus.
Et sic dz decimus quisqz militum in bello occisus est. **Q**uqz ipozant
numez cum ordine. z sic potius regūt ab ltm. vt ego sum decimus ab
isto. quartus ab isto. **Q**uqz solum numerum. vt veni decimus.

Notandum qd hoc numerale vnus cum hac dictione solus regunt
gtm pluralis numeri. z potissime gtm oim. vt tu es vnus oim doctissi
mus. vel ego vnus oim vidi id audiuiqz. vt **P**linius. **H**yrundo sola
auium nō nisi volatu depascitur. **I**dem. **A**ccipenser vnus oim. equa/
mis ad os pntis contra aquas natans meat. **E**t adiungitur vnus saepe
suplatiuo. **P**linius. **R**egulus est vnus oim bipedum nequissimus dyc
quaerit die op tyceen voeten mach ghaen. **D**ra est inter millia z mille
Millia est substantiū semp regēs gtm. vt millia pginum vel viroz
sed nō facit pntioēm. qz nō ē ptem ex multis. siue nō semp ē ptem
multitudis. **M**ille est adiectiū z iungitur substantiuo in simili casu
vt mille viri. mille mulieres. mille animalia. z facit qnqz pntioēm. vt
mille viroz. sicut vnus. vt **V**nus vestrum id est vnus ex vobis. vnus
nostrum id est vnus ex nobis. sed vnus nostrorū id est vnus ex nostris
vnus vestrorum id est vnus ex vestris. **I**ta quisqz nostrum z nostrorū
quidam vestrum z vestrorum qz p gtm possessiui significatur res pos
sessa quae non significatur p gtm pntiui. hae bene esset vera si essent
tm mille viri millia viroz viuunt. z non est regimen pntionis sed hae
esset falsa mille viroz quia ibi est pntio. **E**adem drā notāda ē in
alijs. quia eo tempore quo adam solus erat hae erat vera. **A**dām est
vnus vir. sed falsa **A**dām est vnus virozū. **S**imiliter hae erat ve/
ra. **A**dām est fortissimus vir. hae falsa **A**dām est fortissimus viro/
rum. **N**ota differentiam inter quis z vter. **Q**uis enim quae
rit de pluribus quam duobus. **U**ter de vno ex duobus. vt **U**tra ma
nūm est dextra. vter oculorum est dexter. **D**e quis **Q**uis digitorū

est pollex. Ergo vter iungitur positius? et quod superlatiuus? et quod digitorum est longissimus. **Primum** inter vterque et ois. vterque distribuit solum per duobus. ois per pluribus. vterque oculus est mihi charus. ois digiti sunt mihi chari. Item neuter nullus dicitur. Neuter per duobus distribuit. nullus pro pluribus quam duobus. Alter dicitur vni ex duobus. alius vnum ex pluribus. vter oculus non alius. Item alius digitorum et non alter. Iungitur etiam alius aduerbio comparandi. vter non sum alius quam heri fui. Sic alter quicquid accipit non partitue. vter alter ego. istam charus mihi quam charus ego. **Tullius** Recte persuasi mihi te alter me esse. Et idem de amicitia. Amicus meus alter ego est. **Naso** dii faciant sine me ne moriar ego. Ab alter venit alteruter. et est idem quod vnus aut alter. sed sub quadam optione. teutonice een of ander. vter agite alteruter. **Robertus** rex sicilie. Ego iuro dulciores mihi esse lras quam regnum. et si alterutro carerem equanimius me regno dico. quam lris caritatem. Item vterque vteriusque partes non nouit loquendo de petro et paulo. i. nec suos nec alterius. Vterque vterque diligit id est se et alter. Vterque alterius partes non nouit. Vterque alteri insidias fecit. Vterque alter diligit. i. petrus pauli parentes non nouit. et vicissim paulus non nouit parentes petri. et christus. Alter alterius partes nouit. petrus solum nouit partes pauli. vel paulus petri. Alter alter insidias fecit. Alter alter diligit. In prima locutione vterque vterque diligit sunt quatuor dilectiones. sed vterque alter diligit duas. alter alter diligit duntaxat vna. Item inuenitur tamen quicquid sub eadem significatione. vter apud Comicum. vterque vterque est cordi. i. vterque alteri est cordi. sed non est imitandum. Dicitur cuncti et ois. Cuncti sunt ois. sed aggregatos in vni locum. Sed ois si in diuersis locis sunt. Dicitur nemo et nullus. Nam nemo solum per hominibus distribuit. licet non nunquam apud vetustissimos inueniat alter sed nullus per rebus oibus. Inuenit etiam nullus per non apud Comicum. Etiam nullus sum est idem quod perij. vter si hoc ita eueniet quod deus prohibeat actum est occidi perij nullus sum. Quisquis quisque dicitur. quod quisque facit categorica prodeum dicitur est superius. et sic requirit solum vnum personam. vter quisque librorum meorum tuus erit. Sed quisquis facit hypotetica et requirit duo personam et valet idem quod qui cuique sicut cetera proposita cum seipsis et cuique idem signum. Et quisque componit cum vnus vter vnusquisque vnaqueque vnumquodque. In non pluri singulari cuique singulari quisque. In neutro singulari quisque. Quidam dicit ab aliquis. Nam quidam notat certam personam et ideo saepe iungi solus proprius non minibus. vter quadam nomine iohannes. Quidam impulit hostium. hoc est quod mihi notus est et cognitus. sed aliquis est incerta persona vel incerta res. et qualibet vter quisque viros aliquis nescio quis. Impulit hostium aliquis nescio quis. sic quisnam quispiam et vllus habet se vter aliquis. Hoc tamen signum vllus sine negatione nunquam ponit nisi interrogatiue. vter vocat me vllus. vel subiunctiue. vter si vllus me vocat. Illam dicitur quam habet inter se quoddam et aliquis habet oia derivatiua a quidam et ab aliquis. vter in his aduerbijs quodam et aliquo. vter quo iuit. quodam. i. ad locum certum. Iuit aliquo id est ad locum incertum mihi et non cognitum. Sic quodam et aliquo aduerbialiter capta sic aliquibi alioque aliquando aliqualiter aliquantisper

Quare dicunt logici q̄ q̄dam facit p̄pōnem singularem cum suis demō-
strat̄z z facit terminū sibi adiūctum stare p̄ticulariter. Quisq̄ differt a
q̄libet z quiniis. Nam quisq̄ est distributū valēs idē q̄ omnis vt q̄s
que libroz meoz tuus erit h̄ est hic z sic de alijs. sed q̄libet z quis tm̄
significāt q̄ntum vnus ex multis quē optaueris. Eodē differt modo
vterq̄ ab istis duobz. vterlibz z vteruis. Et ōnia p̄posita a q̄s dicit ab
his q̄ sunt cū libet. z vis p̄posita. vt de duabz pennis dici p̄t. accipe v/
tramlibet vel vtramuis data optione hoc est vnam de duabz quā op-
tas vt comicus. Qui vtramuis recte nozīt ambas nozīt. Et sic vbiq̄
vbiuis vbi libet. Tamē vbiuis aliq̄n fere fit qd̄ vbiq̄. Ideo dicit logi-
ci a vis z libet p̄posita esse signa p̄ticularia z a q̄s vniuersalia p̄fusa.

**Sequentem textum. Ut p̄titiuus Inuenies p̄ Ex-
positum poterit.**

Pone gradum medium partitio quādo notatur

Compatiuus partitiue acceptus regit gtm̄ ex vi p̄titiōis. vt forti-
or manuū est dextra. Oculor̄ melior d̄r dexter. Nota q̄ d̄r in reglā cap-
tus p̄titiue. q̄ p̄titiuus quatuor modis accipitur. z nō semp̄ regit ge-
nitiv̄ ex vi p̄titiōis. p̄mo adiectiue pure. vt Horatius O maior iuue-
nis z sic ponit cum substantio more adiectiui. Secdo positie accipitur
z sic regit ōm̄ illum casum quem suus positiuus p̄ reglā. Quēcūq̄
casum regit positiuus eundem z compatiuus z suplatiuus p̄ter suum
p̄prium casum. Exemplum de gtm̄. vt amās mei. amātor mei. aman-
tissimus mei. doctus doctior doctissimus grāmaticē. peritior rior tissi-
mus iuris. De d̄rō vt similis filior̄ simillimus mihi. De accō pallid⁹
ior simus faciem. p̄pior. p̄rimus urbem. Cicero Cum castra p̄pi-
us urbem mouerentur. Salustius Proxime hispaniam mauri sunt.
Inuenitur etiam p̄p̄e cum d̄rō. vt p̄p̄e est d̄ns omnibz inuocantibz eū.
De compatiuo apud Virgilium. Propius stabulis amēta tenerēt.
Sicut de p̄p̄e ita videtur de sup̄ius a supra dici posse. vt sol est sup̄ius
lunam mercurio q̄ a supra qd̄ regit accō d̄r superius. De abltō vt di-
gnus dignior simus laude. vt de s̄gine maria. Et ōm̄ laude dignissia.
Ex ista iam dicta reglā saepe vna dictio vel p̄titiuus p̄t̄ regere tripli-
cem casum vt petrus est filior̄ ioanni facie paulo. ibi p̄titiuus regit
d̄r̄n̄ sui positiui. z accō positiui per synecdochē. vt filis faciem. vt a-
pud Virgilium. os humerosq̄ deo filis. Tercio p̄titiue accipitur. z
sic regit ex p̄p̄ia natura abltm̄ significantem rem excessam. vt sum di-
tor. petro. doctior paulo. Potest t̄m̄ p̄ter suum abltm̄ regere duos ab-
latiuos vnum significantem id̄ in q̄ fit excessus. scdm̄ significantē quā-
titatē excessus vt sum petro. auro tribz florenis ditior. sum iacobo logi-
ca tribz p̄ceptis doctior. Quarto accipitur p̄titiu⁹ p̄titiue. z sic regit
gtm̄ p̄ls nūeri. z tūc facit p̄titiōem inf̄ duo. vt fortior manuū est dex-
tra. z h̄ mō sūtur h̄ in lr̄ā. **Notādū d̄rā inter p̄titiuū regētē gtm̄**

p̄tine. ⁊ p̄patm̄ regētem abltm̄ p̄p̄tue signētem rem excessam. q̄ q̄
 p̄p̄tius regit ḡm̄ tunc res excedēs ⁊ res excessa erunt eiusdē nature
 h̄ est n̄tis ipsius ḡm̄ p̄dicab̄ de re excedente sc̄dm̄ logicos. vt p̄bi gra
 iōānes est doctior scholariū op̄z de n̄tate iōānem esse scholārē. nō
 laiciū. q̄ laicus nō est scholāris. Sed q̄ p̄p̄tius regit abltm̄ signē
 tem rē excessam tūc non op̄z excedentem ⁊ excessam esse eiusdē nature.
 vt petrus est doctior paulo. vel diuersaz naturaz. vt h̄o est melior ali
 no. Iō cum d̄r iō. est maior duobz filiis petri non op̄z iōānem eē de nu
 mero filioz petri. s̄z dicendo iō. est maior duobz. op̄z iōānem esse altez
 de numero duobz filioz petri. ¶ Nota d̄rā ē etiam inter maior natu ⁊
 maior filioz. q̄ cum d̄r maior filioz dimisso abltō natu tunc maior ē
 magnitudinē corp̄is. ⁊ est sensus. d̄ye groetste van twee sonen. Sed si
 lius maior natu ē magnitudinē etatis. d̄ye oldeste van twee sonē
 Ite eodem mō de illis intelligendū est maximus filioz. ⁊ filius maxi
 mus natu. q̄ maximus filioz. d̄ie alder groetste. loquendo de pluribz
 q̄z duobz. sed filius maximus natu q̄ h̄z plures annos alijs filijs
 ¶ Notādū d̄rā est inter p̄patm̄ regentem ḡm̄ p̄tine. i. plurali uu/
 meri ḡm̄. ⁊ inter suplatm̄ regentem ḡm̄ p̄tine. q̄ p̄p̄tius regens
 ḡm̄ facit p̄p̄ationem inter duo. h̄ est vnum solū ē excessum. vt fortior
 manuū est dextra. Sed suplatius facit p̄p̄ationem inter plura duo/
 bus. vt longissimus digitoz ē medius. vel p̄p̄tius facit solum vnum
 excessum. ⁊ suplatius ad minus duos excessus. vt sint viginti vasa q̄
 rum nouemdecim sint eiusdē magnitudinis. ⁊ vicissim vasa sit ceteris
 longe capacius. loqundū est adhuc p̄ p̄p̄tium. vt vasoz maius est
 vicissimū. ¶ Nota q̄ ex illa d̄rā sequitur q̄ p̄paratio iungi debet si/
 gna p̄ duobz distribuentia vel interrogantia. vt vter vterq̄ neuter al
 ter. suplatiuo vero iungunt p̄ pluribz distribuentia vel interrogantia
 vt nullus q̄s alijs. vt interrogādo dicem⁹. vtra manuū est fortior. ⁊ p̄
 suplatm̄ q̄s mediante. vt q̄s digitoz est longissim⁹. De p̄paratio ista
 an altera. de suplatiuo medius an alijs non alter. eo q̄ sint plures di
 giti q̄z duo. ¶ Item hic est d̄rā inter p̄patm̄ prior ⁊ prius ex vna pte. ⁊
 inter posterior ⁊ posterius. Nam prius ē tps. reut⁹ cer. quasi priusq̄
 nunc vel tunc. sed prior ē personā. d̄ie ierste van twee. vt ego ⁊ tu vi/
 dimus petz. sed ego prior. vel petz ego prior vidi tu posterior. Ita etiā
 ego vidi petz. sed vidi petz priore paulum posteriore. In qua loquuti
 one sit p̄paratio inter vna in priore loquutione inter videntia. Ita si
 vtrinq̄z sint singuli. dicemus ego vidi te prior supple q̄z tu me. Ita p̄
 passiuū visus es a me prior supple q̄z ego abs te. ⁊ hoc si duo sumus sed
 si hic vnus illic plures. dicemus vocauī vos prior. vidi vos prior sup
 ple q̄z vos me. sed e contra vidimus te priores supple q̄z tu nos. Eadez
 est natura superlatiuoz. primus ⁊ postremus si multi sumus vidētes
 vidimus te primū vel postremū. supple ex multis. Item primi nos
 venimus. vos posteriores. ille vltimus siue nouissimus. Prim⁹ ego in
 traui vel veni. tu serior. illi tardissimi. In q̄bus oibz loquutionibz
 non licet loqui p̄ aduerbia prius ⁊ posterius

¶ Sequitur textus.

Da gradui summo gtm̄ plura notantem

Est salomon ppli ditissimus atq; viroz

¶ Hic dicit q̄ suplatiuus partitiue positus regit gtm̄ significantem plura. i. gtm̄ pluralis numeri nomis nō collectiui vel gtm̄ singularis numeri nomis collectiui. vt salomō fuit ditissimus viroz. vel fuit ditissimus ppli. Virgilius fuit doctissimus poetarum vel optimus plebis sic ditissimus vbis potentissimus ciuitatis vel terre. fortissimus teu / tonie vel italix. z sic de alijs p̄ metonymiam. qz ponitur ptinens pro contento. **¶** Nota hic primo q̄ aduerbia superlatiui gradus etiam regunt gtm̄ pluralis numeri. z potissimum illum gtm̄ omnium. Vbi est amphibologia. quia duplex sensus vnus sensus est inter om̄s diligentes te ego te maxime diligo. Alter sensus est. Inter om̄s dilectos a me tu maxime diligeris a me. sic fit comparatio inter diligentes z dilectos. Quia est regula quando superlatiuus aduerbialis regit gtm̄ omnium mediante verbo transitiuo z accō significante rem animatam. tunc fit amphibologia id est duplex sensus. **¶** Nota q̄ hæc duo nomina solus vnus inter omnia alia adiectiua regit gtm̄ more suplatiui. z vnus capitur pro solus. vt solus omnium id nomi. vnus oim̄ id audiui. id est solus ex omnib; vel inter om̄s. **¶** Notandum ad hoc q̄ suplatiuus regat gtm̄ partiuē tria requiruntur. pmo vt comparatio fiat inter plura duob; ergo hæc est incongrua fortissima manuum est dextra. sed dicendum est fortior manuum est dextra. Secō requiritur vt res comparate sint eiusdem naturæ ergo hæc est incongrua leo est fortissimus lyncus qz leo non est lynx vel de gñe lyncum. Tercio q̄ suplatiuus pueniēt cū gtm̄ in gñe. Ergo hæc est incongrua Sampson fuit fortissimum animum. Inuenitur tamen qñq; disconuenire in gñe apud auctores z potissimum cum gtm̄ rerum. vt deus optime rerum. papa dulcissimē rex. **¶** Boetius Nos desup irridentur vilissima quæq; rez. zc. Ita in collectione vt optimus plebis Illam autem orōnem mīme gentium dicunt tñ valere quantum non vel nequaq; **¶** Nota q̄ suplatiuus capitur quatuor modis. Vno modo pure adiectiue. tūc hz pueniēt cū substantiuo in numero gñe z casu. vt p̄ summus deus. z sic exponit p̄ suum positum z p̄ aduerbium valde. vt maria optimam ptem elegit. i. valde bonam ptem. beatissimus nicolaus. i. valde beatus. Secō capis substantiuo. z sic fit ptem magnitudinis z regit gtm̄ significantem totum ex vi p̄tionis. vt summum domus est culmen optimum hominis ē cor frigidissimū hominis est cerebrū. h̄ est Sūma ps̄ frigidissima ps̄ zc. Tercio accipit positie z sic regit ocm̄ illum casum quē suus positus. vt amantissimus mei simillimus mihi. albisimus faciem. dignissimū laude vis. Quarto accipit partiuē. i. pprie z sic regit gtm̄ significantem plura. i. gtm̄ pluralem nomis nō collectiui. vel gtm̄ singularem nomis collectiui z est illa sua ppria acceptio. z h̄ mō expōitur p̄ suū positum z aduerbium maxime. vt p̄gilius fuit optimus poetarum. i. maxie bonus poetarū. zc. Ex his iam p̄tz suplatiu in eadem oratione posse re /

gere multiplices casus. vt iohānes ⁊ petro factem oim simillimus abi regit illū dñm petro. qz suus positū⁹ regit dñm ⁊ illū accū p synecdochē qz filius regit accū p synecochē. Virgilius Os humerosq; deo filis illum po qm oim regit. ex ppria natura. i. inter oēs

Iste gradus geminos qñq; regit gtōs

Esset solet nemoꝝ regū ditissimus iste

Expositū poterit regūmen tibi notificare

¶ **S**ima est q suplatiuus saepe regit duos gtōs. vt iste ē distissimus re/
gū nemoz. Et sumit hæc pñs regula ex ista cōi regula. quēcūq casuz
regit pōitiuus eundē regit ꝑatiuus ⁊ suplatiuoz solū illi suplatiuū
regunt duos gtōs. qꝫ pōitiuus regitūm. vt sunt pmo suplatiuū signi
fica plenitudinē vel inopiā. vt iste est oim ciuū pecunie distissimus.

¶ **S**ed suplaſtū regunt duos gſos q̄venitū a p̄bis vāhenētīllimae
 tratiōnis, vt forſes et oim grāmricae doctīllimae. Num̄a pompilē
 erat oim diuinū atq; humanū iuris, doctīllim⁹. Petrus et oim clericū
 pecuniae cupidīllim⁹. ¶ **S**ed q̄ p̄tatiū ſit p̄t regere duos gſos a
 ius poſitiūū regit vnū. vnū p̄ticiū alcey ſtute poſitiū. vt lo ē ho
 rū duoz grāmricae doctoz. paulus ē hoz duoz p̄ticiū rhetoz. cupidior

Dis em gr̃us pluralis peit̃ue rectus p̃t resolui in accm̃ mediante pre
positione inter. vel in ableñ mediante p̃p̃oc̃ de ex ⁊ inter. vt fortior ma
nus est dextra. sic resoluiſ. inter manus dextra ē fortior. vel ex duabus

Dis em gr̃us pluralis peit̃ue rectus p̃t resolui in accm̃ mediante pre
positione inter. vel in ableñ mediante p̃p̃oc̃ de ex ⁊ inter. vt fortior ma
nus est dextra. sic resoluiſ. inter manus dextra ē fortior. vel ex duabus

manibz dextra et fortior. ¶ Sciendū q suplatius logicē dyobz modis
exponit. Uno mō affirmatiue. vt io. est ditissimus ciuiū. i. ōni alio a
dinoz. h̄ est maxime diues. Affirmatiue exponit p h̄ signum affirmati
ois t suū ppatin. vel p illum suplatin maxime. vt in porz exemplo. ¶
gatiue exponit per h̄ signum negatiuū nullusz per suū ppatin. vt io.
ē ditissim. ciuiū. i. nullus ciuis est ioāne dinor. ¶ Ex hoc pz qñ exponi
tur affirmatiue tm̄ vni rei puenit t hoc modo intelligit illa auctoritas.
¶ Quicqz p abundantia d̄z vni solt puenit. sed negatiue bñ plurbz pue

nit. ¶ Et hanc duplicem expōem imperlatiui ēē beatis hieronym⁹ con-
tra helvidiū dicens. q. primogenitus ēmon trī post q. 2. aliū fecit etia
aū quem nullus. hoc ē primogenitus nō solum accipit affirmatiue p
illo q. est dī alio prior genitus. ē etiam negatiue q. nullus alius est p
genitus. 7 sic accipiendo p̄mogenitus negatiue ē idem. quod v̄mgenit.
Et ita accipio in euang. vbi dī. Peperit maria filium suū p̄mogenitū.

Et hoc probat sanctus Hieronymus ita arguendo. Si primogenitus sit tunc
 illi qd hnt post se frs seqtur vnigenitos nō teneri illa lege. Omne masculi-
 num adaperies vuluā z sic de alijs. Sed vnigeniti tenebantur illa le-
 ge qz redemptio eoz erat ab vno mense q primogenitus nō est ille soluz
 qd habet post se frs sed etiam qd est vnigenitus. Secdo arguit. Si p-
 mogeniti sunt illi qd hnt post se frs seqtur vnigenitos nō esse pcullos ab
 aēlo exterminatores. Sed vnigeniti sunt intercepti qz omīs intercepti
 sunt a filia pharaonis vsqz ad filiū vidue. q primogenitus nō est ille qd
 hnt post se frs sed vnigenitus. Sciendū q positiuus qnqz etz iue-
 nitur regere gūm plis numeri ex vi prioris sed hoc impprie qz ponit
 tunc p suplatiuo vt saturnia magna deaz. i. maxia deaz. xgulus apd
 eundem. Sedimur te sancte deoz. i. sanctissime deoz. Juxta qd scien-
 dū q saepe vnus gradus p alio ponitur vt positiuo loco pparatiui. Qn
 qm aduerbium qd seqtur positiuū tunc positiuus ponit loco pparati-
 ui vt in psalterio ibi. bonū est spare in dño qm in pncipibz. In euāgel. bo-
 nū ē vni oclz hnt itare in regnū celoz qz ābos hnt emitti in gehēā
 Secdo ponit pro suplatiuo vt saturnia magna deaz. i. maxia deaz.
 Copariuus sllr pōit loco positiuū vt boetius deiecit humi mēstior
 vultū. i. mēta. Et apud porphiriū vniuersale pōicatur de pluribz. id ē
 de multis. huc oculus addes id est cito. Apud xguliū. Tristior z lachry-
 mis oculos suffusa nitentes. i. tristis. Item Comites senioris accētae.
 i. leis. Ita i eplis facito me de rebz certiorē. i. certū. Pōit etz pparatiui loco
 suplatiuū vt in euāgelio. fides. spes. charitas. maior horū charitas.
 pro maxia. qz superlatiuus pparatioem facit inter plura duobus. Et
 ibi facta est ptenio inter discipulos iesu quis eoz esset maior p maximū?
 Conuerso superlatiuus inuenit poni pro copariuū. z tūc expōit p
 valde. vt btā maria magdalēa optimā partē elegit. i. valde bonā ptem
 Ponitur etiam loco pparatiui impprie qm pparatio fit inter duo vt adā fuit
 fortissimus hoīm ea tempestate q adam z eua soli erāt in mūdo.
 Quodā dictioēs iungunt positio. scz p p appme ipmis sane saequā
 valde. Sed qm suplatiuo iungit vt lrē tuā pgratā p qz iucūde mihi fue-
 rit. Pia vt pōines p potēs pclarus. vt ille est p diuītē z p potētē filiū.
 Apprime vtile reoz in vīta hoīs neqd nimis. Comicus Idem Adoles-
 cens iprimis nobilis. Seruius Hoc est sane iucūdū. vel sanēqz iu-
 cūdū. Sanēqz tristis est Sed qd suplatiuo iungit. vt lrē tuā mihi fu-
 ere qm gratissime. facis mihi rem oīm qm grātissimā. Dī qm. p valde. qz
 si pro quātū accipit iungitur positiuo z nō suplatiuo. vt qm suauis es. i.
 qntū suauis. quācito veisti id est qntū. z tūc qm p qntum vni pbo p
 ironiam sed absqz ironia duobz. vt qm studiosus es lrāz possum faci-
 le ex tuis lrīs intelligere. Per z qm qnqz pponitur z tūc iungunt tam
 positiuo q suplatiuo. vt p qz doctus seu doctissimus Similiter qz iun-
 ctum quocū valeo possum iungitur positiuo z suplatiuo vt dicam qm
 breuiter potero vel qm breuissime potero. Nūqz tū qd iungitur pparatio
 Joco male dicunt dicentes q plures. Sed dicendum ē complures li-
 bros Secdo differunt. quia omnis z cunctus iungunt positiuo. z qz
 superlatiuo. vt omnis bonus quisqz optimus quisqz optimi. Et hoc

etiā euey si suplatiuus in alio casu ponat q̄ dictio illa q̄sue maximo
 quisq; aio diuitias despicit. valentissimi quisq; corporis longe absunt
 a sapia. Est tñ exceptio qñ pōt quisq; iungi positiuo qñ habet i vel v
 añ us tunc em iungit positiuo vel suplatiuo. vt strenuus quisq; l'stre
 nuissimus quisq; in bello occidit. **Salustius** **Terentius** quisq; aut occi
 derat in plio aut grauitur vulneratus decesserat. **Iungit** z quisq; nuē
 ralib; vt p̄mus quisq; scds quisq; decimus q̄s; **Dabo** tibi ex oib;
 decimā quāq; i. vnam de decē siue singulas ex decē. Sic sexto q̄ die
 in septimana ieiuno z non oī sexta feria. **Quarto** quoq; anno est bile/
 rilis. quinto quoq; anno est lustr; apud romanos græcosq; quinquā
 gesimo q̄ anno iudei agunt iubileū. p quibus quidā barbare loquunt
 sic oī sexta die in septimana ieiuno. **Si** quarto anno est bisextilis **Sed**
 iungit iunctū vnus vt vnusquisq; potius iungit positiuo. Item auto
 res vniū gēō singulari a noīe quisq; p gēō plurali. vt oprimitusq;
 animus idē est qd oīm bono z animus. z h qñ quisq; iungit adiectiuo
¶ **Quantū** z tñ z silia in uim. vt aliquantulū multū paulū iungunt
 positiuus z p̄bis. vt quantū magnus es tñ sis humilis. q̄ntum potes
 tñ lris da operā. **Sed** q̄nto z tanto z silia in o. vt eo p tanto. quo pro
 quanto paulo aliq̄nto iungunt p̄p̄atiuis. vt quanto es maior tanto te
 geras humilissimū. **Cicero**. **Ut** vero z ita iungunt suplatiuus. vt quisq;
 est maximus ita oīm debet esse humilissimus. **Tam** z qm iungunt positi
 uis p̄p̄atiuis z superlatiuus. vt ego sum tam diues qm nobilis. **De cō**
paratiuis **Ego** sum te tam fortior q̄ nobilior. **De suplatiuo**. **Ego** tā
 oīm sum humilissimus q̄ nobilissimus. **Itē** multo longe p valde facile
 pro non dubie iungunt p̄p̄atiuis z superlatiuus. vt sum te longe l'mul
 to doctior vel longe oīm doctissimus. **Facile** tñ frequentius suplatiuo
 iungit. vt petrus est facile oīm grāmaricæ doctissimus **Iungit** etiā fa
 cile dictionib; hñtib; vim suplatiuū. vt princeps p̄cipuus summ; vt
 hieronymus est latinoz oīm græcæ in linguæ vel l'raturæ facile doctis
 simus. **Longe** etiā iungi solet p̄p̄oib; aduerbijs. z sic de alijs dictio
 nib; hñtib; p̄p̄atiui virtutē. vt longe añ alijs diuersus dissimil' alie
 nus aliter secus. **Cū** p̄bis p̄positis cū illis p̄p̄oib; p̄p̄oist z añ velō
 ge p̄stat longe p̄cedit. petr' paulo longe p̄stat eloq̄ntia. **Anticello** antice
 lo p̄stat superat vincit. quib; etiā dictionib; aliqñ iungunt dictioēs
 in o z in uim. vt multo multū. tanto tñ

ego tam omnium
 humilissimus quā
 nobilissimus vt
 sum te longe mi
 nore doctior vel
 longe omnium do
 ctior p̄p̄oist est
 facile omnium
 grammaticæ docti
 or

Ut partitiuū ponas vbicunq; locoz

¶ **Aduerbia** loci non solū regunt hunc gēn locoz. sed etiam alios ge
 nitiuos. vt gentiuū regionum vt meū fratē nūsq̄ inuenio gentium
Dalo vbiuis gentiū habitare q̄ hic. id est non est locus quin malim
 ibi habitare q̄ hic. **Augustinus** dicit. Nūsq̄ scripturaz ibi ille geni
 tiuus scripturaz regit ab hoc aduerbio nūsq̄ p regulā. **Ut** p̄p̄atiui
Itē isti ge nitiui locoz terraz gentiū frequentius reguntur ab aduer
 bijs loci z raro alijs gentiuū. vñ **Brutus** in epistola. **Ex** italia migran
 dum roduim. z aliquo terraz arbitroz. **Itē** **Boetius**. Quanta est vbi

cūq; gērium **Comicus** Abeat multa malo quouis gērium q̄ p flagi-
rium ad inopia redeget p̄ēm. **Idem** q̄to fuerit p̄stabilis vbiuis gē-
rium agere aetatem q̄ huc redire. Sic vbi gētiū se p̄ciēt nescio. **Sepe**
tū inueniūt aduerbia loci posita sine illis ḡtis. vt **Nusq;** cōparet. de^o est
vbiq;. ¶ **Prā** int nusq; z necubi. Nam nusq; requit vnū p̄bū qz scit
categorica vt petz nusq; inuēio. Et quō dicim⁹ de nusq;. Ita dicēdum
est de nusq;. Sz necubi requit duplex p̄bū siue facit hypoteticā p̄pō-
nem. vt volo necubi mihi obuius sis. Differt etiam vbiq; ab vbiq; qz
Nam vbiq; requit dupl⁹ p̄bū z facit categoricā. Sed vbiq; requi-
rit duo p̄ba z facit hypoteticā. Et sic vulgo dī. vbiq; est de^o ibi par
est. Itē alia in qz z cuiq; dīnt vt supius dictū est.

Sub p̄titiuis pronomina trina locabis

Ut voluc⁹ canit hec gemit ista tacēs maēt illa

¶ **Hic** dē q; p̄noia p̄mitie speciei regūt etz ḡm p̄titiē. vt volucrum
canit hāc. gemit ista. tacet ista. Et regūt ista p̄noia p̄mitia in orōe. p.
leptica. ¶ **Scholarii** hi studēt grāmaticā. hi logicā. hi eloquētiā. Et po-
nūt ibi p̄noia in p̄prie. p. aliq; siue alij vt sic sensus. scholarii alij studēt
grāmaticā. alij logicā. Nō solū illa tria p̄noia scz h̄ ille iste regūt ḡm.
Sed omnia alia p̄mitiā sp̄ci p̄nt regere ḡm p̄titiē. vt nos oīs disci-
mus q̄ ego disco grāmaticā tu logicā. Sūt p̄noia derivatiua scz. **De**
us tu⁹ ius zc. etz p̄nt regere ḡm p̄titiē. De derivatis vt duo fui capti
sunt qz meus captus a p̄e. Sūt p̄pria noia hūc ḡm p̄titiē regere p̄nt
vt apud **Boetii**. Quoz basiliius regio mīsterio depulsus. Isti fue-
rūt docti viri qz aurelius augustinus palmā habuit. ¶ **Etiā** nomia
appellaria ḡm p̄titiē regūt. vt duo aialia currūt qz hō direct⁹ incedit
z alter p̄onū. De adiectiuo. vt apud **Pliniū** lana p̄ nigrā nō tingunt
Ita regimē p̄titiōis est mltum extēsum. ¶ **Item** p̄noia q̄tuor modis
inueniuntur regere casum. **Prio** ḡm vel abltm ex vi demonstratiōis cōn-
tie vt in euāgelio. **Tu** modicę fidei. **In boetio** Illa vultu placido.
Sedo ḡm p̄ntē p̄e siue ex vi p̄tis vt h̄ regni dea gētib; esse. **Dicit** p̄sci-
amus q; in h̄mōi orōne ḡtis regni p̄ōit acci loco. i. h̄ regnū. **Apō boeti-**
um Quid dicā de pueris id ætatis. **Idem** **Id** locoz gētib; formidolo-
sum vbi id regit ḡm plis numeri. **Tercio** p̄noia inueniūt regere ḡm
p̄titiē vt voluc⁹ hāc canit. **Quarto** p̄noia possessiua inueniūt regere ge-
nitiuū vt dēm z abltm. **De ḡro** **Su** ticij mos ē. **Su** cæsar⁹ filius. i.
p̄pius cæsar⁹ filius. **De dēo** **Phæbo** sua sp̄ apud me muēra s̄ lauri. i.
p̄pia phebo. **Hoc** ē suū petro. i. p̄piū petro. Et ita dicim⁹. **Tu** es me⁹
mibi. **Ille** ē tu⁹ tibi. **De abltō** **Hæc** res est mea bono iure. Et accipiū-
tur illa possessiua pro p̄pius qm̄ regūt h̄ mō casus

*multi fuerunt
sorti viri quos
aurelius angu-
stinus palma
habuit*

Itaq; qd̄ esse solet de p̄suetudine iungam

Ut caupo pistoz hozum schola siue taberna

*De regimē ḡti re-
ducibili ad regimi-
na principalia;*

excellentiam. Quæ sub alijs sic dici solet. Omnis ea sus pñt regere gñm su
 um pluralem ad significandam excellentiam. vt rex regum. regis regū
 regi regum. flos florum est **Maria**. Et non solum regunt suum gñm
 plalem. sñmetiam gñm sui sinonimi. vt dñs domiñtiū. pñceps regum
 terræ. Pñs regla intelligitur de substantiuis qz adiectiua nō regunt
 gñm p excellentiam. nisi fuerint substantiuata. **Ut ibi**. Cum venerit
 sanctus sanctorum cessabit vinctio vestra. vbi sanctus substantiuatur p
 iō messia christo. **Hec et** pñs regla intelligi de nōibz appellatis. qā
 maria non regunt gñm p excellentiam nisi ad modum rarerent. vt apud
Bernhardum Maria est maria mariarum. ¶ **Duplex** est excellen
 tia. vna dignitas vt rex regum. dñs dñorum. pñceps pñcipum. et fm
 brñ hieronymum sancta sanctorum q excedit omnia sancta. Et can
 tica canticorum sunt excellentia omnia cantica. Dicitur in singulari
 canticum canticorū vbi apud græcos habet a sinata asinaton. **Alte**
 ra est excellentia fuitur. Sic dialectica dñr ars artium scia sciarum. id
 est fuitens omnibz cæteris artibz et scientijs. Et ab **Aristotele** dñr **Ma**
 nus est organum organorum id est organum excellēs alia in fuitute.
 Et est organum mediante quo anima opat. **Hinc** oritur q qdam o
 rōnes sunt amphibologice vt fuus fuorum habet duplicem sensum.
 vnus est seruus alijs fuus et tūc est regimē famulatus. **Docmō** bea
 t*us* **Gregorius** papa diuina hūilitate vir se scripsit fuum fuorum dei. qd
 omis summi pñtiffices imitantur. **Scla** sclorum etz est regimen excellē
 tie. Et est sensus **Eras** q excellit arates alias qz sclm dñr ætas vel tem
 pus centum annorum. Et sic dñr cornix viuere p nouem sclā id est nō
 gentos annos. Et sic dicimus apud prisca sclā. In illa locutione lux
 lucis nō ē pprie regimē excellētie s; regimē gñatiōis. Et est sensus lux
 genita a luce. i. filius genitus a patre.

Disprecium iungas vt salmo trium solidorum

Genetia. Nomen significans rem appreciabilē et. **Requre post**
Rem qz representās.

Eratem iungo velut annoz puer octo

Gñā Dicitio significans rem hñtem ætatem regit gñm. vt puer
 vnus annū. puer octo annoz. Apud salomōm. **Benedictus** puer cē
 tum annoz. ¶ **Gñm** huius lrē pmo regit nōia substantiua et hñtia pñ/
 nem significatioñi cum eis. vt iōānes est octo annoz. sicut duodecim
 annoz. Cum iesus factus esset annoz duodecim **Petrus** est futur⁹ an
 noz duodecim. ¶ **De** pñbis hñtibz vim istoz vt videt anoz viginti.
 ¶ **Apparet** anoz sex. **Tercio** iucitur ppariū regere hunc gñm. vt maior
 decem anoz. i. maioris ætat⁹ qz ea quæ est decē anoz. **Vel** tñ in a bla
 tio dñr. vt sum maior decē anis. **Itē** de ætate qrimus multis modis.
Primo quot annorum es tu. **Secdo** quotū ætatis annū agis. **Tercio**

quot annos natus es. et illa oratio est optimis. ¶ Quærent etiam aliqui per quotannis de ætate. sed non apud bonos auctores. Cum igitur quærentur quot natus es annos. respondet Annos natus sum duodecim. annos natus sum viginti. i. xix. Non tot natus sum annos quot petrus annos natus sum duodecim non maior. Sum maior decem annis. Sum minor annis duodecim. Sum aliquanto maior duodecim. multo maior duodecim annis. Item maior te natus sum. i. antiquior te ego sum. Minor te natus sum. i. adolescentior te sum. Sum aliquanto te natus maior. Sum paulo te natus maior. Sum te natus maior annis duodecim. Sic veteres potest dicunt. Dauid scilicet te sum. i. aliquanto maior te annis. Potest etiam respondere per denotatiua siue adiectiua. ut est bimus. i. duorum annorum. Tri-mus quodvis non ultra. et finis quodvis biennium triennium quinquennium. Sed hæc in ennis apud auctores non sunt usurata.

Mensuræque notes ut vasa trium modiorum

¶ Sūma. Dicitio signis rem mensurabilem potest regere gratum signentem quantitatem mensuræ. ut vasa trium modiorum. dicit nomen. quia per ea reguntur accipiunt vel ablatum. ut appendet tricetos siclos argenti. petrus excedit tres pedes vel tribus pedibus. Dicit subiectum. quia nomen adiectum regit ablatum. ut solus sex pedibus. ¶ Sciendum quod prius littera intelligitur de omni mensura septupliciter. Mensuratur ei res septem modis. Primo secundum multitudinem. ut turba ducentorum hominum. grex ducentarum ouium. Armentum centium bouum. Secundo res mensuratur secundum longitudinem. ut lignum trium pedum. cubito. vlnarum. Item vnius passus. iter trium stadiorum. iter tria millia. i. miliariorum. Cum pervenissent iter vnius diei. Item sabbati. iter bidui tridui quadridui. Tercio secundum latitudinem. ut terra trium iugerum. et ponitur in singulari est sedes quia tercius declinationis. Quarto secundum profunditatem. i. secundum crassitudinem. ut trabs quatuor pedum. Quinto secundum capacitatem. ut vas trium modiorum. Sexto secundum ætatem. ut puer octo annorum. et de illo prius dictum est. Septimo mensuratur secundum pondus. ut piper vnius scrupuli. vnius uncie. drachma. Unum. Siana vigi scrupulus scrupuli tres drachma sed octo. Unctia dat drachmas duodecim. dat unctia libra. lotto onis eam locet. ¶ Secundo sciendum Regula potest per quærenti. hoc est dicitio signis mensuram potest regere gratum signentem rem mensurabilem. ut marca auri. libra auri. pondo auri. vlna panis. Iuger agri. quarta vini. Modius similitæ. modius salis. ut apud Aristotelem. Non est nosse amicos antea quam modium salis simul comederunt. Tullius in libro de amicitia dicit. Multos modios salis simul esse edidos ut amicitie munus expletum sit. Hemodius scobis. Et est scobis scabrum. Iuvenalis. Hemodio scobis hæc emundat servulus vnius. Sed scobis eam gat dat die soghen vroct. vel stappem die die viande makē ad decipiendum inimicos. Talenti piperis. ¶ Sciendum Tercio quoddam dictiones significantes incertam quantitatem etiam regunt gratum. Ut sunt hæc multum parum plurimum modicum satis minus quid aliquid quicquid quippiam nihil. Idipsum tantum quantum tantulum quantum

lum cancellum q̄ cum grō ornant locutioem. vt multum pecunie. ele/
gantius dicit. qm̄ multas pecunias Amor plus aloes q̄ mellis h̄s **Iu**
uenalis. Nō tibi plus cordis sed magis oris uest. **Hoc** est tibi pl^u dam
ni q̄ commodi allatur. h̄ est tibi plus doloris q̄ iucunditatis allaturū
h̄ est tibi plus inuidie q̄ gratiæ allaturum. h̄ est tibi plus dedecoris
q̄ laudis allaturum. Si tacitus paſci ſciret coruſq̄ ſilere. plus da/
pis ⁊ rixæ minus inuidieq̄ teneret. **Apud Saluſtium.** In catiliā erat
ſatis eloquentiæ prudentiæ parum. **Quantum** quicq̄ ſua nummorum
ſeruat in arca. **Tantum** habet ⁊ fidei. **Hieronymus.** Strabimur tā
cum dari pro cancellis laboris. **Tullius.** Tanti tibi ⁊ potionis ad/
hibendum vt reficiantur vires nō opprimantur. **Satis** yborum dediſti
mihi Nihil periculi eſt. **Boetius.** Nihil mali inuenio in homine iſto
In euangelio. Sic quid cum ppoſitis. vt quid turbæ eſt iſlic. wat re/
moeris glunder. Sic deriuata a qd̄ vt qd̄ boni. qd̄ pecuniæ mihi
mutuo dederis reddam ad minimum quadrantem qd̄ mali mihi fece
rit dei amore tibi ignoſco. **Prudentius.** Quicq̄ eſt p̄utis vſq̄ p̄ ſal
lant in laudem dei. Age qd̄ tibi eſt virum expire vel experitor. Quid
rei eſt tibi cum illo p̄at hebſtu mit hem te doen. Quid tibi iſtic nego
cij erat. Si quid tibi neruorum ⁊ virum iam fac p̄ſumas ſiue periculū
facto. doe mi dijn beſte. Sed qm̄ qd̄ iungit grō ſignificāti hominem.
tunc ſit interrogatio p̄ p̄teliā. vt quid hominis eſt. Quid mulieris
habes. **Hoſtrum** hominis huc nō illuſum venit. **¶** Sciēdum vltio
q̄uis h̄e dictioes parum aliquātum dicūt quātitate ⁊ regit gr̄m ſua
tamē p̄poſita in p̄teliā. vt parū aliquātū ſp̄ pauliſp̄ referunt ad
tp̄is breuitatem ⁊ n̄ regūt gr̄m quem regūt ſua p̄micia. **Dicit** em̄ par
pecuniæ ⁊ nō parum pecuniæ. quia ſint breuitatem tp̄is. vt ſteri h̄e
pauliſp̄.

Remq̄ rep̄tans regit hūc aut ſigna figurans

In crucis hoc ſigno vel regis imagine ſigno

¶ **Genetia.** Exponit duas reglas quaz vna. **Dictio** ſns rem
rep̄tātem regit gr̄m ſignificantem rem rep̄tātam. vt nomē hominis
vocabulum hominis. i. nomē ſiue vocabulum ſignificās hominē. **Cir**/
culus vini. i. circulus ſns vinum. **Cruz** medonis **Vexillum** dedicatō
nis. i. ſns dedicatōnem. **Iris** pluuię. i. ſignificans pluuiā halo venti.
Eſt em̄ halo circulus circūdans lunam **Et** d̄r fm̄ diuerſos colores
diuerſa ſignificare. **Un̄** **Pallida** luna pluit rubicūda fiat alba ſereāt.
Sic d̄r yba damnādi ⁊ accuſandi etiā regūt gr̄m. **Nomē** pris. i. ſns p̄
tem. vrina ſanitatis vrina egrotationis. **Etiā** per metaphoram lo/
quitur diuina ſcriptura. **Sal** ſapientie **Sal** diſcretionis **Dona** caſti/
tatis. **Alum** caſtītatis. **flos** pudoris. ſcutum lucerna fidei. oleus cha
ritatis. argumentum inuidiæ monumentum victoriæ facies dolentis
vt quia ei erat facies ambulantis in hieruſalem propterea nolue /

rune cum suscipe samaritani. **N**ota infamiae. ¶ **S**ecunda regula hanc
 est. Dicitio significans figuram siue imaginē regit gēn significante rem
 figuratā siue cuius est imago. vt imago regis. statua herculis. effigies
 christi. ¶ **I**n Effigiem christi dum transis sp̄ honora. Non tñ effigiem
 sed quē designat adora. Figura imago effigies similitudo signum fere
 idem significāt. Signa dñr opera sculptilia siue fusilia siue cetera e/
 modi ad effigiem aialium fabricata. Tabula sola opa pictorū. qz in ta
 bulis antiq̄ pingebāt. non in parietibus. Sed effigies est figura tam i
 picturis q̄ in sculpturis ad vñā alterius imaginē facta. et venit ab ef
 fingere qd̄ est ad alterius formā fingere. vel quodāmodo repñtare. vt
 Tullius dī effingere vñm demōstēnis copiam platonis incūditatē
 isocratis. Sunt etiā exempla huius regulæ. Species lapidis. sp̄s pi
 cæ. Species iōānis. qz species ē imago rei in mēte. Et dī alio noīe termi
 nus mentalis siue pceptus animi siue naturalis similitudo rei. Sig/
 nū large accipit p̄ oī illo quod offert se sensui. et aliud delinq̄ itellectui
 et hoc mō non solum termi vocales scripti mentales dñr signa. sed eti
 am res q̄ n̄ sunt termini. vt circulus ē vñū vēale. halo ē vētū validū
 Signū secundo stricte accipit. et sic est illud qd̄ offert se sensui et aliud
 relinquit itellectui et cum hoc p̄t ingredi p̄pōem siue effe pars p̄pōis
 siue ppositio. et sic solum termini dñr signa. vt ille terminus circuli ha/
 lo. et est signū secundo modo. sed res significata signū priorī modo
 Signū est alicuius rei signū. et ergo p̄struit cum grō aut cum drō **I**n
 iōā. dedit mihi signum. signū iōānis aut signa arietis **I**n. dedit mi/
 hi signū petz. reuersum esse. Signum dāf de pñci preterito et futuro
In. dedit mihi signum petz esse fuisse fore domi **I**n. dedit mihi signū
 se audisse me loquētem teutonice **I**n. dedit mihi signum q̄ petrus sic
 domi Signum militare est verillū. **L**ucanus. Signa pares aqlas et
 pila minantia pilis. Ceterz signa dicimus indicia rez. vt cum dicim⁹
 timorē esse signū veneni signa etiā statuz appellānt. vt tabula ca/
 piunt pro picturis. ¶ **N**ota q̄ signa sunt multiplicia. qdam em̄ sunt
 signa vocum scz vt re mi fa sol la. qdam numeroz. vt cyphere sunt nu
 meroz notæ i z. et. **V**tr̄ græcoz sunt notæ elementoz et numeroz. vt
 Alpha et iorha significant vñdecim vita. et iota significant duodecim.
Item d̄ ē quingenta de sexcenta octingenta. Sunt item notæ dicitio
 nū solet em̄ esse nota q̄ ē hoiem. ¶ **S**ciendū q̄ multe oīones h̄ vtr̄
 faciunt etiā amphibologia. vt signū crucis p̄t esse regimē causæ for/
 malis. et tunc est sensus. Signū quod est crux p̄t etiā esse regimē h̄
 regulæ repñtationis. et sic est sensus. signū signis crucem in qua christ⁹
 passus est. Gemitus doloris. latratu s iræ. pallor timoris. i. signis pal/
 lorem. dolorē iram. et sic est regimē repñtationis vel effectus ex timo/
 re ira dolore. et sic est regimē causæ efficientis. statua herculis. id est rep/
 sentans herculem.

His precium iungas vt salmo. et c. vt supra.

Sūma. Nomen signis rem appreciabilē. i. q̄ precio emi vel vendi p̄t re/

git dñm significantem qñtítatem precij. vt rûbus trium florenozum
Jo. vi. Ducentozum denariozum panes eis non sufficerent.

Sciendum q' lra solum intelligitur de nōibz & non verbis. q'a de
his loquitur alexander in regimine ablatiuozum. **N**ota sba pre
cij qualia sunt hæc emō vendo venco venūdo mereor cōsto liceor fene
roz pacifcor pango hñs pepigi comparo. **E**stimo & silia regūt solum
qñuoz grōs. vt tanti quanti pluris minoris cum corz ppositis. vt ran
tidem tantilibet qñtilibet qñtiuis qñticiqz & totidem. **E**mi hanc rem
tanti qñti tu emisti. **C**icero. **D**ebat te tanti aestimasse qñti sacerdotē.
Iuuenalis. **D**agis illa iuuant q' pluris emūtur. **E**t pter illos qñuoz
grōs dictos sba precij semper regūt abltm pcij determinati & indeter
minati. vt enamus ducentis denarijs panes. **P**linius. **V**enisse murē
ducentis nummis cassilini obsidente hannibale cumqz qui vendide
rat fame interisse emptorē vixisse annales tradunt. **D**atheus **C**ur
ingentium h' nō venit plus q' triginta argenteis **D**e precio indefinīa
co. **P**oterit em' venūdari multo & dari paupibz. **N**unc emitur magno
nil nisi posse loqui. **G**alerius. **I**rus magno vbiqz estimatur precio.
Litterulæ meæ non p'stāt mihi puo. **E**t dictis quator grīs nūqz debet
iungi substantiuum grī casus. sed sunt cum substantiuo mutandi in
abltōs. ergo hæc locutio iohannes tanti emit equum quanti potuit nō
est resoluenda sic. **E**mit tanti precij quanti potuit. **S**ed in abltm. vt
emit tanto precio qñto potuit. **S**ic hæc. **N**on pluris vendo q' aliq
uerasse etiam minoris. id est nō plurimi precio fortasse minori. ergo di
cendum erit vendam quāto potero pluri. vendam q' plurimo potero.
Quia genitiuū pluris & minoris compatiuū gradus sæpe inueniūtur
regere abltm significantem rem excessam & quātitatez excessam. vt emi
equus enecum pluris illo. emi equum multo pluris paulo pluris dimi
dio pluris duplo triplo pluris. &c. **E**mi pluris tribz solidis talento se/
milibra. &c. **E**mi pluris consueto precio. sicut emi p'sueto precio. i. plu
ri p'cio seu are grandiori. **E**t iam dictis sequūtur duo. **U**num ad
interrogatiōem factam in grō p' quanti rñdeatur in abltō. vt quanti
emisti. rñderi potest tribz solidis. vt **C**omicus. **Q**uanti dos est fgin
ta nummis. **A**pud **C**iceronem. **Q**uanti addidit mille nummum.
Scōm sequēs ex p'dictis est q' cum dictis qñuoz nris tñi quātī &c
cōiūctio p't copulare abltōs casus. **A**pud **I**uuenalem. **B**alnea. **S**ercē
tis & pluris porticijs empta. **A**pud **C**omicum. **Q**uid agas nisi te vt
redimas captū quē queas nūmo aut quātī queas. **V**erba p'cij inueniū
tur non solum cum p'dictis grīs vel abltis. sed etiam cum aduerbijs
p'trahitur. vt emi equū care. emi equū carius q' tu. emi h' vili vilius.
Et sunt vile & carum o'pposita sic vēdidi domū carius q' tu. **I**tem p'p
ba p'cij nō solum intelligūtur illa sba emō vendo & h'mōi. sed oīa alia
sba p' q' fieri p't p'tractus & quēctio. **E**t sunt doceo discō. vt apud **P**li/
nium. **V**enimim minoris docui. talento. **Q**uanti hanc artem didici/
stis ab illo. **E**t similiter hæc verba multo cōdenimō postulo vador. vt
quanti cum p'tor: multauit. responderetur tricentis libris. **A**llius.
Acculator vadatus est cum decem vadibz. **I**tem ablatiuus precij nō

sp. signat genus nummū s; q̄cumq; rem aliam. vt emerem h̄ vita mea
 siue corpe meo. Apud boetiu. Qd̄ vita non segnis emerēs. Itē abltis
 rectis a p̄bis p̄ci non adiungēda est p̄pō Non ei dicendū est emi p̄ tri
 b; solidis. s; emi trib; solidisq; rarissime mediante p̄pōe vt apō Qui
 tilianū. Si ad nos adiuuissēs. p̄ q̄ntuplo vendidissēs. Interrogabi
 mus ergo q̄nti enisti. z non p̄ q̄nto siue q̄nto enisti. ¶ Scind̄ p̄ba ex
 istimationis siue estimationis facio curo duco puto existimo p̄do re
 gunt hos ḡtos. Magni maioris maximi. parui minor; minimi. mlti
 pluris plurimi. Tā q̄nti flocci. Naui nihili pensi. Et q̄b; ḡtis p̄ba
 p̄ci solum q̄tuor regunt. vt tanti q̄nti plur; z minoris. z hac impo
 lia interest refert etiā quatuor vt tanti quāti magni qui q̄ etiā cū ḡtis
 siue aduerbijs p̄struunt. Exēpla. vt Facio te magni. facio te pluris il
 lo. facio deū plurimi. Ita etiā p̄ suum passiū fio. vt fio a te magni plu
 ris maximi. Quid? Atq; aliqd̄ corpore pluris habeto. De interest.
 Quāti interest. interest tantū quāti interest. ¶ Item p̄ba substantia z
 p̄ba h̄ntia p̄finem s̄ḡtionē regunt etiā ḡtm determinati l̄ indeterminā
 ti p̄ci. vt est triū solidor; saluo est tāti. Elop̄. Quilibet est tāti mune
 ra quāta facit. Et h̄ p̄bum subm̄ regit abltm̄ p̄ci mediāte possessiū
 vt liber erit tū. trib; solidis. Horati. Fiet eritq; tuus nūm̄or; millib;
 octo. Ita etiā facio cū possessiū. vt poter; hunc lib; facere tū q̄re z n̄
 p̄ce. qd̄ etiā abltz possessiū licet raro inuenit. vt iij. regū ea. viij. Eras
 modius sile vno statere erit. Exēplum de h̄ntib; p̄finē s̄ḡtionē cum p̄
 bo sublt̄ itiuo. vt apparet videt reputat triū solidor; tāti plur; minor;
 Itē valeo inuenit regere ḡtm acciū z abltm̄ indeterminati p̄ci De ḡto
 indeterminato. Regnū celoz tū valet quantū h̄s De abltō. valz tri
 b; solidis. Terra quā postulas quadrīngētos s̄culos aureos valz Gen.
 xx. ¶ Itē p̄a c̄scor; p̄bum p̄ci regit acciū z ēt q̄nq; in pactū dare. q̄z
 in pactū petere. q̄nq; ēt recipe in pactum. z etiam regit ḡtm.

Per supplementū p̄p̄is iunges ḡtm

Dalida sampsonis p̄bat hoc iacobiq; maria

¶ Ḡma ē q̄ p̄p̄ium nomē p̄t regere ḡtm p̄ sup̄pletionē nois appellati
 ui. vt dalida sampsonis. i. dalida vxor sampsonis. Maria iacobi. ibi
 subaudi; m̄r. Et fr̄q̄ntius fit illa sup̄pletio p̄ noia ḡnationis. vt sunt
 p̄ m̄r filius filia soror nepos vxor marit. vt aeneas anchisā. i. fili; an
 chisā. Aiaz oilci. i. fili; oilci. Partia catonis. i. vxor catonis. Porcia
 catonis. i. vxor l̄ filia catonis. Andromache hectoris. i. vxor hectoris
 Itē latini loco p̄onymicoz q̄ gr̄ca sunt z gr̄co more ponunt vtunt
 libenti; ḡto vel ntō p̄ris seu ḡtis. vt p̄ scapiades dicunt corneli; scapio
 Encas silui; p̄ siluiades. ioēs petri. vel ioēs petr; p̄ petrides ¶ Prop̄
 um nomē multis modis inuenit regere ḡtm. Primo ex vi possessionis
 vt griselus petri. mozell; petri. i. equ; niger petri. Secdo ex vi ḡna
 strationis essentia. vt petrus magnā scie hoc dixit. Tercio ex vi ḡna
 tionis. vt symon ioānis. petrus petri. Quarto ex vi p̄titionis vt video
 duos quoz petrus est vnus. Boeti. Quoz basilē; regio ministerio de

pullis
 pro d
 mudo
 non lo
 ut d
 Super
 creta
 vt u
 cur p
 latum
 dom d
 iacob
 p̄p̄
 ferit
 dis ag
 naua
 mon
 mag r
 mlos
 butis
 ad et
 iacob
 nos q
 Quod
 n̄
 n̄
 quā
 m̄
 m̄

Qu

¶ Si
 min
 la
 poss
 legat
 regim
 ba p
 trici
 in q
 m̄
 ris.
 Q
 go fil
 lus f
 finis
 dies
 b̄
 Amo
 d
 q̄uor

pulsus Quinto quādo propriū ponitur p^a appellatiuo. vt aiax eutro
pij. id est pūgto: eutropij. Sic tiphis ponitur pro nauta nauuiz et au
tomedon p^a auriga. Sexto propria nomina urbium regūt gēn significan
tem locum in quo urbes sitae sunt. vt bethleem iude. christus natus ē
in bethleem iudae. Sic dicitur Colonia germanie. Hoasteriū westfalie.
Septimo propria fluuiorū regūt gēn loci vt rhēnus germaniae. Paris
cretae. Octauo propriū nomē dicitur regere gēn urbis in qua qd natus est
vt iohānes colonie iohannes maguntie. Sed bōi auctores potius loquū
tur p^a possessiua vt iohānes coloniēsis iohannes maguntinus. Vel p^a ab
latium mediāte de pōne vt egidius de roma vel romanus. Et fuit
qdam dictorum regiminum ad tollendam equiuocationē. vt maria
iacobi ad drām aliam maria. qz fuit et maria salome et maria deo/
phe. Sic et in ciuitatū et fluuiorū nōib^{us} vt Hoasterium ecclie ad de
ferētiam Hoasterij westfalie. Item propriū nomē fit multis mo
dis appellatū. Primo qñ transmittitur p^a appellatiuo. vt Tiphis pro
nauta. Nero p^a crudeli. Judas p^a veditore. Salomō p^a sapiente. Auto/
medon pro auriga. Thoridō pro stulto. Et sic p^a hē propriū plalem nu
mez rōe illi trāslūptōis vt i hac urbe sūt mlti salomōes. i. sapientes. Et
multos illic hectoras cōputo ibi hectoras est a cci casus. Sedo p^a distri
butionē qñ pōm^{us} proprio addit nomē distributū vt omīs iohānes currie
id est omīs homo nomiat^{us} iohannes currit. iacobiqz pariles. i. ambo
iacobi. Item proprio nōi saepe additur possessiuum p^a subauditiōē
nōis appellatiui. Vñ iulij. Quid meus aneas in te pmittere tātū.
Quid troes potuere. i. filius aneas. Hac tua penelope lento tibi mit
tūlisse. Virgilius. Nec viueret tibi tuus hic meris nec ipse menal
chas. Sic dicimus de aliq^{ui} familiariter nob^{is} iuncto. Petrus olim tu^{us}
nūc me^{us} immo vtriusqz nōm te plurimū salutat

Quartaqz comperies cum possessiua resolues

¶ Sma si possessiua resoluatur in gēn pmitiui mltā repiūtur regi/
mina seu multe vires regiminū. qz ex tali resolutione qñqz orit^{ur} regimen
possessiois vt Rediūt saturnia reg^{is}. i. reg^{is} saturni. Lomicus patria ab
liguriuerat bōa. i. bōa p^{ri}s. Ager roman^{us}. i. ager urbis romae qñqz orit^{ur}
regimē p^{ri}s. Caro porcina. i. porci. qñqz orit^{ur} regimen famulae vt scri/
ba papalis. i. papae. qñqz regimen cause materialis vt panis triticeus. i.
tritici. Qñqz regimen cōtinēte vt monumentū p^{ri}num. i. monumentum
in q corp^{us} p^{ri}s sepultū erat. Ficus arborca. i. ficus arboris. Qñz rgi
mē reputatiōis vt nomē arborēū. i. nomē fns arborēū siue nomē arbo
ris. Qñqz regimen gñatiōis. vt pameia ples. i. pami. pmeia xgo. i. vir
go filia pami. Qñqz regimen relatiōis. vt herilis filius h est dñi. Et so
lus fuus dicere p^{ot} video herilem filiū. i. filiū dñi mei. Sic cōtra dicitur
fuus dñicus. i. fuus dñi. Fit etiā aliud regimen p^a h nomen dñicus vt
dies dñica. i. dñi dies. dñica dies. i. dies solis. Et scribit in lris datum
Anno dñico. D. cccc. x. id est anno dñi. Nam suum pmitiuum dñs
equocatur. qñqz idem est qd possessor tūc res possessa est suū correlati

[illegible]

humana carne suauem. Qua pater abstinuit mor et spucia ponunt.
Omnia in inus venientia a nobis bestiarum i. pducunt. sed fere alia in
inus corripit ut faginus oliaginus bombicinus Crystallinus. Flac
co tñ docet. Mediasinus penultima pducit. Un ait. Tu mediasiti
nus tacita pce rura petebas. De anus. ut homo romanus. i. ciuitatis
romae. Dictum ambrosianū. i. dictum ambrosij. Et dr de bto hieroni
mo. Ciceronianus et nō christianus. Et plures alie smiatioes sūt pos
selluoz ut dictum est i blmateniam signas.

Adoditur oblitus memini memorozq; recordor

C Sma. Alia pba obliuiscor memoroz memi recordor et silia regunt
grm vel accm. Et p illa pba intelligūtur oia alia obliuiscēdi z meorā
di pba. ut oblitus mei vel me. Lucan. Lursus oblita vagi. Est mere
rit oblita dei est oblita sorde. De acco. Ipegs balatum grex obliuisci
tur esum. Cum bñ valeas mei memieris. Faciā ut mei sp memieris.
Semī ne mei. Rñdet. Ne semel qdē vñ memit. De acco. Egili. Hu
meros memi si pba tenerē. Spd eūdē. Forlan z hēc olim memisse iuz
uabit. **C** Sub pbris lrē qdam alia debet pphēdi. ut recole qd etiam
reperit regere grm vel accm tñ frequētius accm. Sic etiāz remiscor
meoroz. **U**n Gregorius. Cū poris vite recole quasi post tergū ductis
oculis vñ litorē suspiro. Sic remiscor. Un remiscere dñe. misratio
nū tua. vbi romana trāslatio hz misratioes tuas. In cātico zacha
rie. Deorari testamēti sui sancti. Sed hoc nomē meor solū regit grm
Circa trām sciēdum q hoc pbbū defectim memini hñs solū memie
ram meminerim meminero meminisse necnon memēto mementore duo
fr. Uno modo recordari dencken. z hoc modo habet triplicem. Ostru
ctioem cū grō accō z cū dicto. Exm de grō. Ne memieris dñe iniquitatē
nostrā. Cum accō. Numeros memi. Cum dcō. Semī me h legisse
Memini me h nūq locutum fuisse. Sedo memi fr mētiōem facere
sue pba de aliqua re facere z sic regit grm vel abletm. mediāte ppōne
de. ut Illa de qbz pauloante memimus. De qbz multi meminerunt.
Alexander de multoz pboz regimē nō memit. De grō. Quintilian?
Neqz onino huius rei memit. **C** Item memor nomē solū regit grm
cum ppositis ut immemor rememor. Et fr memor cū pposito imme/
mor duo. Primo dācksam recordās. Sedo est dāckber. Ita ppositū
immemor duo fr. Primo pgheten. **U**n Salomō. In die bonoz ne i
memor sis maloz. Sedo ondācher. sic aliqui dicūtur imemores bñfi
cioz. Commēoratio qñ exprobatio est inecōris bñficij. Drā inter meō
ro z memoroz. Nam memoro as are fr narrare vertellen. z regit dati
uum cum accō. ut memora mihi hystoriam goliad. Dusa mihi cau
las memora. Virgilius Idem. Meministis eñ diuā z memorare po
testis. z hoc modo dicitur. pba illa nō sunt memorati digna. i. digna
memorari. Inde memorabile. i. memoratu dignum. ut hoc erit memo
rabile cunctis sēculis. Sed memoroz aris est memisse gedennen. z sic
regit grm. ut dictum est. meorare testamenti sui sancti. Drā est int me/

De regimē grā a pbb
psonalibz. Ex vi rei
vbi significat p modū
alteriq;

morari ⁊ remiscet. **D**emorari pprie dicitur qñ hē in memoria qd nū
 q̄s obliui sumus. s; remiscet pprie est obliui ad memoriā reducere. vt q
 bñ remiscet n bñ memorant qz in beluis est odiū ⁊ amor. g in eis est
 meōria ⁊ non remiscetia. **A**meōzo venit vnū ppositū qd est pmoza
 re. est bñficior in aliū collarōz memoriā facere vt taceat q bñificia in
 aliū trahit. pmemoret is q accepit. **N**ā pmeōratio bñficior qñ inme
 moris bñficiū ē exprobatō. **I**tem h ppleū in mentē venit videt regere
 gēm in supposito. i. a pte aīriori. vt illi diei mihi in mentē venit. **A**b
 pñficiūz dē esse antiprosim. vt ponat grūs nri loco. illa dies. s; aliū
 dicunt esse eclipsim h nois memoria. vt sit sensus. **C**ū mēoria illi diei
 mihi in mentē venit. vt **Diero**. **C**ū illius diei mihi in mentē venit q
 aī summū iudicē statuar. non solū aio pmozeor. vtz toto corpe ppho
 resco. **I**nuenit etiā cū grō plis numeri. vt cū illoz mihi tpm in mentē ve
 nit. h est meōria illoz tpm vt sit eclipsis. nō āt antipositis. **N**ō enī dē
 tme. cū tpa mihi in mentē venit. **E**t hęc sunt synonyma. **I**n mentē ve
 nit mihi. occurrit mihi. subijit mihi. qd ē vltimum etiā cū accō inueni
 tur. **A**urcius. **G**era pīma subij regē. ⁊ h p̄bum subij ad miferationē
 p̄tinet. vñ **Virgi**. **S**ubijit chari genitoris imago. subijit deserta crux
 et erat vxor anēx. **I**tem dē memoria teneo. s; p̄nuncio meōriter. narro
 memoriter. p̄lector meōria vel memoriz. ediscol. ⁊ nō ediscendū mente
 tenus l corderen discere. vñ **Quintilian**. **S**i lōgior p̄lector a memo
 ria fuerit orō p̄derit p partes ediscere. **E**tia dē repeto memoria l meō
 riter. **S**ed cū dō dē tradere memoriē. mādere memoriā. sed meōrie p
 dere. **V**andare lris siue scriptis. mandare lraꝝ monumētis q idem
 significant. **S**ic saxe legit lris pōitē est. mandatū ē. i. scriptū in libris
 Dicere meōriter. teur. van buten seggen.

De regie gti a vobis
impſolibz Ex vi
pntentie ſignitate
p modū vt alciū

Inter: est iunge demas pronōia quinqs
 Intererit regis vt regnum iure gubernet
 Regine refert vt viuat crimine pura.

Sima hec impersonalia interest z refert signitia pntentia officij fignificati gra. vt interest regis. In qnqz gra pmitui expiunt. scz mai tua sui nri z vñ loco qz regunt qnqz a bñs fcti qñs mea tua sua nra vñ vñ heri infest mea legere. hodie infest tua legere. vñ infest sua legere.

Circa lram sciend qñs hac pba nō regunt gñs pmituoz regunt in gñs posselliuoz mediant lbo eiusde casus. vt interest mei filij. infest tui serui. interest nri pncipis. Secō sciend hac pba in eadem oñe regūt ablenz gra mediate punctione vt mea z iōanis infest legere. i. ad me z ad iōane pñtce legere. Tercio hec pba infest z refert cū dñs z ablenz regūt qñdā gñs sine punctione media qz sunt vñ? ipsi? soli? In pñduoz triū soloz. ipsoz oim pluriū paucoz cuiusqz. vt tua vñ? interest. Sea soli? interest. sua ipsi? interest id agere. sua cuiusqz interest. hoc behoert een iēghelic toe. Nra ipsoz soloz oim. Secō cū gñs pñcturū. vt infest mea legere. Dicūt z posse deā pba iūqz qñdā pñi nōis.

interest mea iohannis legere. **Hæc** p̄ba interest ⁊ refert p̄ter p̄p̄m casū
regiē n̄m a p̄e āteriori. ⁊ sic vident posita p̄loāl̄r. ⁊ p̄sc̄tīm n̄m neu
tri ḡnis vt h̄ infest mea q̄d interest tua. **Q̄d** tua nō infest id desine p/
cunctari **Comicus** apud **Liceroēm** **S**i q̄d mea m̄nus interest id te
forte magis delectat.

Est intellectum pro p̄tinet additur istis

Est patris matrisq; pie succurrere nato

Hoc p̄bum est captū p̄ p̄tēt. etiā regit oēm ḡtīm **Ap̄d Liceroēm**
Est adolēscēt̄ maiores natū vereri. exq; his diligere op̄tios ⁊ p̄bissōs
h̄z p̄silio ⁊ auctoritate v̄tāt. i. officium adolēscētis est. nō est officiū q̄d
agitis. ten hoert sich so niet. **Quāvis** hæc p̄ba interest ⁊ refert p̄struat
cum abltis mea tua sua. h̄ tñ p̄bum ip̄soāle ē nō p̄struit cū illis abltis
neq; cū ḡtis mei tui. ⁊ c. **Sz** cum n̄tis neutri ḡtis. vt meū tuū suūz. vt
Actū. p̄mo. **Nō** est v̄m nolle momēta ⁊ t̄pa. **In euāgelio** **Sedere** ad
dextra vel ad sinistra nō est meū dare vobis. **Tuū** fuerit lris dare op̄az
Tuū erit videre vt oia recte fiāt **Comicus** **Tercio** h̄ p̄bum est p̄strui
tur cum istis ḡtis moris ⁊ iuris. vt moris est. i. ad morē p̄tinet. **Iu-**
ris est. i. ad ius p̄tinet. **Uñ** **Iuueālis.** **Horis** erat quōdam festis sua
re dieb. **Ite** q̄cumq; dicta sunt de h̄ p̄bo substantio est. etiā de p̄bis h̄n
tibi p̄finem significatioem ē dicēdum erit vt videret tuū adolēscēt̄ vide
tur. **Item** hæc duo ip̄soālia infest ⁊ refert accepta pro distat p̄struunt
cum illis ḡtis tāti quāti magni pui. ⁊ cū h̄ys aduerb̄is vel nōib; ad/
uerbialiter positis. scz m̄ltum plus plurimū. paz minus m̄ime. magis
magis. paulum paucillum. nihil quid aliquid. vt tanti interest quanti
interest. pui interest magni interest. **Apud ciceroēm** **Per** magni interest
q̄ tibi t̄pe hæc epla reddat **Ira** cum refert. vt tāti refert q̄nti refert. pui
magni refert **Eoldē** grōs regit q̄n̄ fnt officiū. vt ap̄d **Comiciū** **Cum**
querit q̄d tua interest **R̄ndet** tāti infest mea q̄nti tua infest. **Exēpluz**
vbi p̄ distat p̄struitur cum alijs dictioib; vñ **Horatius.** **Inferit** m̄ltū
dauus neloquat an herus. **Apud Iuuenalem** **Plimū** em̄ **intererit** q̄
barab; ⁊ q̄b; hūc tu. **Horib; instituas** **Item** cuiusmodi sit q̄libz nō
interest. **Uirtute** dum sit p̄ditus **Coelum** patefcit oib; credētib; **Bre**
cis latis barbaris **Sic** pui infest **Ite** hæc tria p̄ba infest refert ⁊ est eq̄
uocatur **Infest** q̄n̄q; accipit p̄loāl̄r ab intersum. ⁊ sic ē cū alijs simul
esse. ⁊ h̄ mō regit d̄m. vt iohannes oib; negocijs nō solū intersuit. verū
etiā p̄fuit. **Hoc** ē nō solum se comitē v̄z ⁊ ducē p̄buit. **Sic** d̄r inter
fuit p̄uio infuit bello. **Sic** p̄soāl̄ter accipit p̄ mediat. **Uñ** **Tulle?**
Inter te ⁊ me murus interest. **Sz** q̄n̄q; accipit infest ip̄soāl̄r. ⁊ sic q̄n̄
ē d̄m vt q̄d infest inter p̄digū ⁊ liberalē **Id** infest inter p̄digū ⁊ libe
ralē. liberalis dat vbi q̄n̄ q̄b; quātum dādū est. **Q̄n̄q;** implonaliter
accipitur p̄ distat. vt parui interest. q̄n̄q; accipitur impersonaliter pro
p̄tinet ad officium. ⁊ hoc modo regit oēm ḡtīm p̄ter quinq; grōs p̄miti
uorū. **Refert** etiā equiuocatur. vno modo accipitur p̄lonaliter. ⁊

sic se narrare. Quis se reportare. ut apud Virgilium. Aspice aratra fu-
go referunt suspensa iuueci. Quis retro ferre siue retrahere. ut refer pe-
 de. vñ Virgili. Pedem refert qñ tactus ab angue. Quis grās agere.
 siue grum esse ope. ut apud Tullium. Immortales tibi grās ago. agāq;
 dum viua. nam me relatur tibi nō ausim affirmare. Sic dñ. Argo vob
 amplissimas grās speroq; me relatur. Quis se recipere. ut apud Boe-
tium. Hæcine p mia referimus tibi obsequētes. Quis se idem qd iter
 ferre. Accipit etiam aliqui refert impersonaliter. et sic dñ pui refert
Itē interest. p distat qñq; cum dñ inuenit. vñ Comie. Quid stul-
 to sapiens interest. Quis cum ablatō refert. In Iuuenalis. Paruo di-
 scrimine refert. Quo gestu lepores aut quo gallina feret. Item hoc
 hum est equiuocat. Quis accipit psonaliter et sic qñq; ponit sine casu
 in appposito. et scdm dialecticos facit pponem de est secundo adiacente.
 ut deus est. i. deus est ens. Sic etiā qñq; hz post se aduerbiū tpis vñ lo-
 ci. ut deus est. sp petrus est domi. ds est vbiq;. Quis hoc xbum est po-
 nit copulatiue. et sic ponit inter similes casus. ut de e misericors. Quis
 q; possessiue. et sic regit grm. ut hoc pecus est petri. Et pōt fere regere
 oēm grm quē regunt noia. ut petrus ē magnæ autoritatis. vel etiā ab-
 lctm. est mag; autoritate. et sic de alijs regiminib;. Quis accipit pvaler
 et sic regit grm precij. ut liber ē tanti. Construit hoc xbum est etiā sepe
 cum dñ. Primo qñ ponit p habeo. Est mihi domi p. Sunt mihi bis
 septē prestanti corpore nympha. Et ad hunc modū reducuntur tales
 locutiones. Quid mihi et tibi mulier. Ad Corinthios. Conuenient-
ibus vobis in vnū non est iā dīncam cenā manducare. hoc est pueni-
 entes in vnū non habetis māducare. Quis pstruit cum hoc noie op.
 ut non est mihi opus hac re. In euāgelio. Opus nō est tibi ut quis re
 interroget. Itē non opus est sanis medico In qbusdam est etiā p ha-
 beo ponit. ut non est. i. habeo opus libro. Tercio regit dñm medianti
 bus aduerbijs bene male vtzq; qualitercūq;. ut bene mihi ē. male mi
 hi est. male illis sit qui deum odio habent. Quis pstruit cum pōicris
 aduerbijs per suppletionem dñi. ut si vales bene est. ego quidem valeo
Sic vtrūq; est placet. Quarto accipitur p reputat. et regit etiam da-
 tium. et vltra dñm grm. ut apud Elopū. Reddit yba lupus. Non est
 mihi copia tanti. ut seruus fieri ventris amore velim. i. copia cibi et di-
 uitiaz nō reputat mihi tanto p cio. et ad hunc modū reducunt tales lo-
 cutioēs. iste est mihi. p mult. vñ Paul. p minimo mihi est ut ab hoib;
 iudicer. Quinto ponit acq; situe et regit duos dñs. ut dñe non ē tibi cu-
 ræ q; soror mea reliq; me solā ministrare. Itē h xbum ē etiā ponit im-
 personaliter. p ptingit. ut est qñ tertia piugatio. et apud Horatium.
Interdum vulgus rectum videt est vbi peccat. Et Iohel propheta
Et crit ut omnis qui inuocauerit nomen domini saluus erit. id est cō-
 tinger. Quis habet post se ntm in suppletionē preteriti verbi imperfo-
 nalis. ut lectum est vel a magistro lectum est. ¶ Quandoq; habet ge-
 rundium. ut diluceat surgendum est. Quandoq; cum infinitiuo pro-
 licet. ut cernere erat id est cernere licebat. Et quādoq; regit datium

cum infirmitas
 dicitur homo

Dat regimē

Ut hos

(Etiā)

utrum dñm

et sic de alijs

dum q; psona

nature despo-

tra. (Etiā)

moues natu-

Et est ad ope-

verq; efficit

ne vñ p fido

(Etiā)

libere docere

in omis ampl-

mationib; obli-

gata reuerē-

tate vñ. (Etiā)

tunc dñm dñm

faciam vñ. (Etiā)

tiam et vñ. (Etiā)

Et pñm ut

debet q; qñ

re et fido la-

iare vñ. (Etiā)

gorum aggre-

carum. (Etiā)

monitionem in a-

reum regimē.

Vñ. (Etiā)

om aliaq; pñ-

nocet nullā

efficit. (Etiā)

mūnas. (Etiā)

officium est.

Extractor

Dum null

Si nūm

cum infinitiuis. vt non est cuiq[ue] fallere. i. licet. **¶** Nūq[ue] f[aci]t p[ri]ncipia. vt est
discipuli honorare magistrū. i. p[re]ci[pi]t.

Dat regimē simile qd p[ri]nēt officiumq[ue]

Urcustos rerum sic ⁊ custodia rerum

¶ Sima ē q[ue] noia officioꝝ etiā regūt g[en]m. vt custos rex custodia
rerum. Sed nō est necē ponere hāc reglām. q[ui]a custos rex ⁊ pastor ouīū
⁊ sic de alijs. in illis g[en]t[us] regit ex vi actus p[er]uersi in habitū. **¶** Notan
dum q[uod] officium munus ⁊ p[ar]tes g[en]m regūt. vt **¶** Officiū est discipli ho
norare p[re]ceptorem **¶** Apud **Tullium** Iusticie p[ri]mū munus est. Idē em
f[aci]t. **¶** Officiū est. mun[us] ē ⁊ in pl[ur]i p[ar]tes sunt. vt adolescentis officium ē.
maiores natu vereri. **¶** Munus adolescentis est. p[ar]tes adolescentis sunt.
h[ab]ere ad adolescentiam p[ri]nēt. **¶** Item officium est p[er]ditionis debitum. vt
viros officiū est regere ⁊ rōne cūcta disponere. **¶** Mulier[um] officiū est rō
ne viris subijci. nec ōnia velle scire q[ue] gubernatōi viros subiecta sunt.

¶ Patronaz officia sunt viros diligere ac obf[u]are liberos si q[ui] sint
libere educare. h[ab]itum officia sunt parenti n[on] p[ro]tradere nec f[aci]nde vti
nimis amplo. sed modesto ⁊ parco. **¶** Iuueni[um] officiū est labores p[ro]p[ri]i
maiorib[us] obseq[ue] laude vehemēter accendi. **¶** Adolescentis est maiores
natu vereri. exq[ue] his diligere optimos ⁊ p[ro]bissimos q[ui] p[ro]silio ⁊ auto
ritate vtatur. **¶** **Tullius** Et scōm **Ambrosium** Est bonoz adolescentis
timorem dei habere. Deferre parentib[us] honorem habere seniorib[us]. ca
stiratem tueri. nō asgnari humilitatem. diligere humanitatem. clemē
tiam ⁊ verecūdiam q[ue] ornamēto sunt miōri aetati. **¶** Hāc **Ambrosius**
Et p[ro]p[ri]um munus magistratus **¶** Intelligere se gerere p[ro]p[ri]am citatis
deberet[ur] eius dignitatem ⁊ decus sustinere f[u]are leges. **¶** Iura describe
re. ⁊ fidei sua p[ro]missa memisse. **¶** **¶** Priuatū op[er]z a quo ⁊ p[ar]i cum ciuib[us]
iure viuere. **¶** Peregrini atq[ue] incole officium est nihil p[re]ter suū ne
gocium agere. nihil de alio inq[ui]rere. miūmeq[ue] esse in aliena re publica
curiosum. **¶** **¶** Impatoris officium est clemētiā. p[ro]videntiam magna
nimitatem in omnib[us] p[re]seruare. **¶** Milit[um] officiū est nō esse earum p[er]
tatum exp[er]tem. sed maxime obf[u]are magnam in explēdis imperijs vo
luntatem. **¶** Ita ⁊ aliarum p[er]sonaz ⁊ p[er]ditionum sua sunt officia. ⁊ eti
am aliaꝝ rex. vt **Tullius** Iusticia p[ri]mum munus est vt ne cui quis
noceat nisi la cessus iniuria ⁊c. Ita etiā negatie dicimus. **¶** Id nō est
officiū **¶** Id est officiū boni viri. **¶** Id est boni viri officiū. **¶** Id est boni viri
munus. **¶** Contra officium est studio a reb[us] gerendis abduci. **¶** Contra
officiū est minus antoponi maiori.

Et rectore caret g[en]t[us] sepe localis

Dum nullum motum designas dum p[re]cūtis

Sit numeri nomen ⁊ prime siue scōe

**De regimine g[en]t[us]
positi absolute**

quidam sibi simplex poni loco ppositi scz inhabitare. Circa pdicta q̄ri-
tur de illa orōne in actibz aploz z sllibus. **N**atus tharso cylicia: nuti i/
nus autem in ista ciuitate. **E**t in eodē libro. Scm̄ est at iconio vt sil' in
traret synagogam iudeoz. vbi p̄ ba q̄erz nō ponunt cū nōibz loci i grō
Ad h̄ dicēdum q̄ sit antiphrasis. qz casus pro casu ponit. **P**onitur cū
tharso p tharsi. iconio p iconij. vel p̄t sibi subaudiri p̄pō. vt sit sensus.
scm̄ est in iconio. **N**ō tū licet nobis vti qd̄ istis p̄cessum erat. ¶ **N**otā
dum si idem nomē f̄t regiōem z vrbem orō est distinguēda vt ista **T**o
annes est gelrie. qz vel gelria cap̄it p̄ tota terra sic nō est cōgrua. **S**ed
dicendum est in abltō mediāte p̄positione vt iōānes est in gelria. **S**i ca
piatur pro vrbe est latina. **M**ilitia est idem qd̄ bellum. vt petrus est
militia: ducit vitam militiae. **E**t sub hoc nomē militiae comprehendit
belli ḡtis qui apud veteres ita positus inuenitur. **U**t apud **H**oratiū
De p̄mis vrbis belli placuisse domiqz. **D**omus habet duos grōs. **I**.
domus z domi. **I**lle ḡtis domus regitur z f̄t edificium. vt p̄scenda m̄
ad superiora domus. **Q**ūqz est collectiū. vt domus israel sperauit in
dño. **S**ed ille genitiū domi solet poni absolute z f̄t q̄nqz ap̄riam hita
tiōem. sic dicimus p̄ eo sum domi z sum in domo. **S**icut egredior domo/
mum z egredior e domo. **Q**ūqz domi f̄t totam vrbem z sic et oppōit
foris siue militiae. **S**ic d̄r. fortiter egit domi. forisqz. **R**omani m̄lta ha
buerunt bella domi forisqz. **H** est domestica bella z externa. **I**tem huic
grō domi iungunt h̄ac adiectiā meæ tue suæ noīræ vīæ alienæ. vt do
mi meæ viuo. domi sue se trinet. domi aliene habitat. **E**st domi suæ z
cum suis. **C**um alijs autē adiectis nō p̄struit. **N**ō em̄ d̄r sum domi ho
nestæ. sum domi pulchre. **D**ubitare aliqz possit an de tribz vel p̄libz q̄
rum singlī singlas h̄nt domus. dicēdum sit iōānes petrus z paul' z c.
sunt domi vel domoz. **A**d h̄ dicēdum q̄ loquēdum sit scdm̄ vsum in
singlari. quāvis apud **Q**uidium inueniat **Q**uo ruitis. vestrās q̄sqz
redite domos. **U**llus com muniū huius temporis h̄et redite domum
Ille genitiū humi q̄n stat absolute z h̄et duplex significatiū. q̄nqz f̄t in
humo. z sic p̄struitur cum p̄bo quētis vt petrus iacet humi id est i hu
mo. **U**ī. **H**ec nihil refert humi an sublime putrescam **V**irgil **Q**ui le
gitis flores z humi na scentia fragra. **F**rigidus o pueri fugite hinc la/
ret anguis i herba. **Q**ūqz humi ē idem qd̄ ad humum z sic p̄struit cūz
verbo importante motum ad locum. vt **E**ū apphensum capillis strā
uit humi pronum z in luto volutauit. vehemētē erubuit. vultūqz hu
mi deiecit nō audēs suspectare. **S**ic etiā q̄nqz cū p̄bo motus inuenitur
iste ḡtis domi pro ad domum. vt **P**rimo regum sexto **R**educite vitu
los eoz domi. **I**n **G**enēsi. **C**umqz pedum capraz detulissent domi.
Sed nō est nobis p̄structio p̄grua talis.

Vespere paschalis hoc poni more videbis

Et hic auctor dicit q̄ ille ḡtis vespere positus in illa antiphona pas/
chali **V**espere autem sabbati que luceſcit ponitur absolute. **D**icunt.

tñ alij non esse gñi a vespera æ sed abltñ terciæ declinationis. ðz eniz
 abltñ vespere l' vesperi. Et si qñ dicat vespere terciæ est gñis neutri vt
Factū est mane z vespere dies vnus z vesper scdm **A**lexandꝝ est gñis
 neutri. fm alios gñis masculini. ergo videt relatiū in fœminino gene-
 re non bñ relatum ad antecedens. sed videt dici debere quod luceſcit
 vel qui luceſcit. Ad hoc dicendū q̄ secutus est græcos apud quos rela-
 tiuū est fœminini gñis. vel p̄t dici vespere est gñi casus a vespera. z po-
 nis materialiter in l'ra. Pro quo sciendū q̄ vesper est extremū diei. Ut
 apud **Salustiuū**. Jam dici vesper aderat. **V**espera etiā ē extremū diei
 sic vespere terciæ. vt apud **Pliniuū**. Varijs sermonibus vespa extendi-
 tur. vesper filr extremū diei. Sed vesperæ pluralis numeri fœmi gñis
 teutonice dñe vesper. p̄ quo aliq̄ loquunt. **P**ficiū vespertinuū. velut of-
 ficiū matutinuū. Item sub vespere vesperi p̄prehendi p̄t. vñ **Hiero**.
Pitagoricoꝝ p̄ceptū est duoz tpm rōnem habendā esse mane z vespi.
Licero. Quid quo die cogitarem dixerim egerim recogitabo vesperi.
Hoc vesperi quidā dicunt esse aduerbiū. z hoc p̄pter p̄pōnem vt pue-
 sperī. Alij dicunt esse nomen ablti casus a noīe vesper quod ðz habere
 vesperi in abltō vel vespere. sicut lux luce vel luci. rus nure vel nuri.
Dia inter vesperi sero z tarde. Nam vesperi f̄t tps vespertinum. des-
 auondens. sed sero te late. z ei o pponis premature. Sed tarde lanissem
 f̄t non cito. Et ille ðz cito ire qui puo tpe longū spacū pertransit
 Et ille ðz tarde ire qui longo tpe parū spacū peragrat. **U**nde pu-
 tant quidā in principio noctis salutando melius dici bonū vesperz q̄
 bonū sero. qz dicentes bonū sero videntur malū imprecari z optare vt
 bonū tarde eueniat. Et dicunt melius z elegantius dici posse bonū se-
 rum. Nam seꝝ inuenit p̄ extrema parte diei. vt apud **Liciū**. **L**unium.
Erat iam diei seꝝ. Inuenit nihilominus sero in diuina scriptura p̄ le-
 roīno tpe. vt cum sero esset vna dieꝝ.

De regimie dñi.
 Et vi possessiois

Possessum debes sociare genusq; dñō
 Cum ꝑbo per qđ substantia significatur
 Sicq; relatiue voces hunc sepe gubernant

Hic dñt q̄ nomen possessionis regit dñm mediante ꝑbo substantiuo
 sed gñis p̄t regi sine ꝑbo substantiuo. ðz ei in gñō liber petri. vel liber ē
 petri. In dñō liber est petro. **D**ñt secundo q̄ regimen possessionis dñi si-
 gnificat solum hñe. sed regimen possessionis in gñō f̄t p̄prietatē z domi-
 niū. **N**ā cum ðz liber est petro. ibi significat petrus hñe libꝝ siue suus
 sit siue alienus. Cum vero ðz liber est petri. ibi significat petrus esse do-
 minus libꝝ. **T**ercio dñt per dñm etiā significat vtilitas. vt apud **L**u-
 canum. **U**bi pater est vbiq; maritus. q̄ sp̄ non significat per gñm.
Item hoc regimine dñi vñmur magis ad ignorantes. vt **E**st mihi do-
 mi nara. est mihi domi pater. Item ꝑbuū subm̄ in hoc regimine resol-
 uit in ꝑbuū habeo. z dñs in accm̄. vt est mihi ager. i. habeo agꝝ. sunt
 mihi possessiones. i. habeo possessiones. **E**st mihi apud principiē magna

petri
 exilium
 Eodem
 cum est
 p̄t aduoc
 quod de
 quod de
 man
 Quod
 m̄ habet
 et de ali
 lico loco
 p̄t quod
 caput in
 l'ra logi
 parum
 p̄t. qz
 filio p
 ruram in
 nullus. E
 aduoc
 Sic dñm
 l'ra regit
 aliud regit
 qz p̄t
 qz gñm
 aduoc
 ille est p
 dñ par al
 vt nō l'ra
 l'ra l'ra
 op̄t par l
 do Ep̄m
 na facit
 caput. E
 par redit
 vñm eg
 dñm dñm
 tium vt
 Inuenit
 comitatus
 miles est
 dñm regim
 color dñm
 qualem eg
 sunt relati

ptas ¶ Pns regula etz itelligit de possessiōe impura vt petes si mihi oculi sunt mihi. vires sunt mihi. **Sūt mihi q pnt secepra tenere man?**

¶ **Seda regla** Nōmē gñatiois. i. dictio fns affinitatē vel p sanguita tem etz regit dñm mediāte pbo substantiuo. vt p est mihi. **Iste est mihi** p affinis est mihi. locer est mihi. ¶ **Sciendum** circa hac reglam qñ lo qmur de vero pze vel filio vel mfe z alijs affinitate vt p sanguitate cō iunctis. dicendum erit. **Ego sum tibi p.** ego sum tibi filius. illa est mihi mater. vbi ecclesiastici dicūt. **Ero illi in prēm.** z iste erit mihi in filium.

Qñ vero nō de vero pze vel filio z sic de alijs loqmur. hēo te loco pa tris. habeo te loco filij. vel tu es mihi loco filij. **Accipio** te loco fratris z sic de alijs cū abltō loco. i. ea charitate te hēo qua prēm. vel sine ab lō loco. vt habeo te pro pze. capio te pro fratre. tu es mihi pro filio.

Pro quibz ecclesiastici dicunt. habeo te in prēm. tu es mihi in filium. ac capio te in frēm. diligo te in germani fratris loco. ¶ **Tercia regla** Re lēm logicale regit dñm mediāte pbo substantiuo. vt sunt filius dissimilis par imp equalis inaequalis. vt filius sum illi. equalis sum illi. par suz huic. **Regunt** etiam dñm ppij correlatiui. vt cuiqz domiō fuus est. cui qz filio p est. hoc est quicqz dñs habet suum. **Idem** habet candem na turam siue regimen. vt omnis res est sibiip si eadem. **Marcus** est idē tullio. **Desias** est idem chriso. Ita hoc nomen vnum acceptum pro idem inueniunt regere dñm. vt scē spūs vnum patri. hoc est idem patri.

Sic dicimus spūs sanctus est vnum patri z filio. id est idem. **Diuer sus** regit dñm. vt ioannes est diuersus petro. **Hac** tñ nomina diuersus aliud regit dñm vel abltm mediāte p pōne. vt diuersus illi vel ab illo.

Ite par qñqz ē nomē substantiū fns nūqz binariū cen par. z sic solum re git grm vt par turtur aut duos pullos columbar. **Alio** mō est nomē adiectiū gñis ois. sic qñqz est idem qd siml. z sic regit dñm vel grm vt ille est parhui vel huic. **Qñqz** est idem qd reur. euen. sic numer qdaz dr par alius impar. **Qñqz** est idem qd decens z æquum betamelick.

vt nō fecisti qd par est. **Qñqz** est sufficere alicui operi siue resistendo il li siue exequendo. **Et** sic pstruitur cum pbo substantiuo vt nō ego huic operi par sum. **Quintilianus.** Aspicio par laboribz corpus. de resistē do Apud **Lucanum** Nec habuisse pares phœbeis ignibz yndas. **Pa** ria facere dicimus qñqz id qd alibi amissum est openiamus etiam re/ ceptum. **Unde** **Comicus.** Ego tecum paria faciam. **Sic** dicitur par pari referre. vt ego par pari referam loco illius orōnis si fecerit mihi vnum ego faciam ei reliquum.

Item de hoc nomine simul quidam dant dñm dicentes regere grm quando fr similitudinem morum. da tiuum vero quando significat similitudinem corporis sed falsum est. **In**ueniunt enim regere genitium pro similitudine corpis z mor. **Uñ** **comicus** de vnus dici puero: patris similis est. **Boetius** **Donstri** si mile est. **Item** nomina adiectiua composita ex prepositione con inlepa bilē regunt datiuum huius litteræ mediante verbo substantiuo. vt cō color discolor. vt ioannes est concolor mihi. id est habet talem colorē qualem ego. discolor illi. id est diuersum habens colorē cum illo. z sunt relatiua :

Dicitur enim concolor concolori discor discolori. **Sic** g i

cognominis. vt iste est cognominis mihi. i. hz idem nomen mecum. lo
co culus dicunt qdam est mihi equiuocus. **Tobias** erat equiuocus pa
tri. et etiam est relatiuū. vt dr cognominis cognominis pgnominis. Sed
binominis z trinominis z sic de alijs non regunt dñm. vt **Tullius** su
it binominis. Sic pterminus est relatiuū regens dñm. vt ager mē est
conterminus agro tuo. westfalia est ptermina saxonie. Sic pfinis vt
ager meus ē t pfinis agro tuo. vel finitimus. Sic dr. ciuitates finiti/
mæ. Similiter pba cum ppōne con regunt dñm. vt pgratulor tibi cō
moratus sum illi tres annos. **Salomon**. Delius est amozari leo/
ni. zc. ¶ Sciendū q verba formata a relatiuis etiam regunt dñm. vt
ioannes assimilaf illi. ioannes se assimilaf petro. Sed simulare z dis/
simulare regunt accm. z sic dñt. Simulare est fingere se esse qd non
est. vt ioannes simulaf se egrotū. petrus simulaf laticia. **Virgilius**.
Spem vultu simulaf pemit alto corde dolore. teutonice. hz hest hem
bet dan hem is. Petrus simulaf stulticia. David simulabat se furere.
Sed dissimulare ē fingere non esse qd est. vt petrus dissimulat irā suā.
Sic sancti suā sanctitatē dissimulant. Sic **Latina** dr apud **Salu**/
stium. Cuiuslibet rei simulatoz ac dissimulatoz. In simulatus idem qd
fictus z vtqz actiue fē. id est simulans z fingens. z hoc qñ loquimur
de hominibz. Sed de alijs rebz passiue pōt significare vt simulata æq/
tas. duplex iniquitas. ¶ Insimulare accusare fē bety en. vt insimulat
eum furci. Ab æqualis venit æquāre quod regit quandoqz accm cum
drō vt petrus æquat se ioanni. Quāqz regit accm cum abltō significa/
te id in q aliquis cum alio equalis est. vt petrus æquat ioannem elo
quentia. ioannes æquat petz carmine. id est scit tam bene versus face
re qz petrus. Equiparare regit post se accm cum abltō significante id
in quo equalis est. vt **Virgilius**. Non solū æquiparas calomo sed vo
ce magistrum.

His pterarietas sociatur proximitasqz.

Indissimiles vicinus siue ppinquus.

¶ Dictio significans proximitatē vel pterarietatē regit dñm mediāte
verbo substantiuo significante id a quo hētur talis. pproximitas. vt iste ē
mihi vicinus. est mihi ppinquus. ē mihi familiaris. intimus mihi est
De pterarietate. Est mihi aduersus inimicus pterarius. ē mihi infensus
est mihi infestus. **Latina** erat deo hoibusqz infestus. ¶ Verba descē
dentia a noibz proximitatē aut pterarietatē significantibz etia regunt
dñm. vt caro aduersat spintui. z spūs aduersat carnī. Sic petrus in si
dial mihi. resistit mihi. Sic de pproximitate. vt petrus appropinqt mor/
ti. i. agit spūm. ¶ Sciendū q ppe z iuxta aduerbialiter capta etia re/
gunt dñm. Ut ppe est dñs oibz inuocantibz eum in veritate. Iuxta ē
dominus his qui pteriti sunt corde. ¶ Sciendū q aduersus quādoqz
est ppositio. vt caro pcepiscit aduersus spm. Quandoqz est nomē ad
iectiuum z sic regit dñm. vt Aduersus nemini non pponens se alicui
Tercio aduersus est participiū ab aduetoz. z sic regit accm mediāte

propositio. ut petrus est aduersus ad me. paulus auersus est a me. et
 est aduertere facie ad aliquem vertere. et non teutonice hoc horen. qd p
 animaduerto significat. Et est dñā inter aduersor et auersor. Nā aduer
 sor regit dñm. ut aduersor tibi. i. sum tibi contrarius. Et auersor regit
 accm et spernere detestari vel abominari. ut in Deuteronomio. Gen
 tes quas auct saſ dñs. i. detestat. Apud Boetium in fine vltimi libri
 Auersamini igitur vicia et colite putes. Ita etiā auertor inuenit cū accō
 ut apud Boetium. Eheu qd furda miseros auertit aure. et deriuatur ab
 auerto. Bñt auerto et aduerto. Nam aduerto fit tockeren. Auerto
 afkeren. ut auerte oculos tuos ne videant vanitatē. Et dñt aduersus
 et auersus. Nā aduersa vulnera dant laudi. et sunt vel in capite vel in pe
 ctore. Et sic canit ecclesia. Auersa christi vulnera. Sed auersa vul
 nera sunt in posteriori pte corporis et dant vicio. Item ppinquo h
 bum regit dñm. ut ppinquo tibi. et sic ē neutrale et tunc fit ppinquū sic
 ri. quicq est accm transitiuū regit dñm cum accō et fit ppinquum facere
 ut ppinqua mihi illi anforam. i. ministra mihi vel affer. Succedo et
 accedo quicq significant ppinquare absolute capta. et sic regunt et dñm
Virgilius. Succedim vbi quur non succedim vmbis. Calphy
nus. Succede mihi. i. ad me. Accede ioanni. i. ad ioanne. et hoc mō ab
 accedo venit accessus. alio mō accedere fit incrementū. et sic regit accm
 mediante ppōe. ut tñ ad amorem nostrū accessit ut te nunc amare vi
 deat antea dilexisse. Hoc modo ab eo venit accessio id est augmentum
 ut accessio febrium. cen vermeringhe. Dissimile inaequale differunt.
 Nam dissimilia sunt quoz est diuersa qualitas. Inaequalia quoz est
 diuersa quantitas

In bilis aut in dus pbalia iungis eisdem

Sic nobis christus et amabilis ē et amandus

De regimē datur.
Et vi acquisitionis.

Hic autor dñt q noīa pbalia in bilis et in dus terminata et regit
 dñm. ut christus ē amabilis nobis. amandus mihi. Ite lra intelligit
 de pbalibus dñdentiū a pbalis transitiuis qz veniētia a pbalis neutrali
 b non regunt dñm. ut sunt stabilis labilis et hñmōi. Si tñ pbalē dñdīt
 a neutrali transitiuo pō etiam regere dñm ut suū neutrale accm ut ter
 ra est arabilis bob. id est a bob. Cib ille non est cibilis mihi. Sicu
 verbis flebilis carmina signitib veniētia regunt dñm. ut apud. Ho
ratium. Multis ille bonis flebilis occidit. Nulli flebilior qd tibi p
gli. Et oīa verbalia illa in bilis descendētia a transitiuis accipiunt
 dupliciter. Quicq actiue et sic regunt gñm vel ponunt sine casu. et sic ex
 ponunt per infinitiūm verbi actiui. ut substantia ē susceptibilis ptra
 rior id est apta suscipere ptra raria. Ita penetrabile actiue est idem qd
 aptum penetrare. et potest poni cū genitiuo. vel poni sine casu. ut hoc
 talium est penetrabile scuti. actiue vel sine casu. Unde Virgilius. Ac
 cipias nosti magis hoc penetrabile talium. Ita etiam comparatiuū

g ij

huius ponit apud beñ paulum. **vt** **A**lius est sermo dei oī gladio an-
 pite penetrabilior diuidens corpus z aīam. Idem nomen accipit pas-
 siue z sic exponit per infinitū verbū passiui. **vt** **N**ullo pectus penetrabile
 ferro. i. a ferro. **¶** **V**irgi. Sic sensibilis accipit qñq; a cūctiue. **vt** oī aīa est
 sensibilis. i. potens sentire. **S**ed passiuē. lapis est sensibilis hoc ē potens
 sentiri. **¶** **I**te dictiones in dus terminatæ pñt dupliciter accipi. **¶** **U**no
 mō noīaliter. z sic exponi solent p dignus z infinitiuū pbi passiui. **¶** **C**h-
 ristus ē amandus nobis. i. dignus amari. **H**oc opus ē laudandū. i.
 dignū laudari. hic hō est trūdendus in carcerē. i. dign⁹ trudi. **¶** **Q**uāq;
 accipiunt picipialiter. z sic resoluunt per futūz pbi. **vt** hic liber ē legen-
 dus. i. hic liber legetur. quē qdām participia qdām resoluunt per debz
 verbum sequentes hunc versiculū. **P**er dignus nomen p debet partici-
 pans est. **S**ed melius est resolutū p futūz pbi pbi. qz debet dicat obliga-
 tione. **¶** **M**ultum em̄ differt liber legēz z debet legi. quia in priori signi-
 ficatur lectio faciendū esse. **¶** **I**n posteriori significatur obligatio. **E**st etz
 in hac oratione. liber est legendus. amphibologia. z habet duplicē sen-
 sum. qz liber est sæpe legendus picipialiter q non est legendus noīaliter.
 hoc ē liber sæpe legetur q non ē dignus legi. **¶** **R**egula notanter di-
 cit pbalia in bilis ad excludendū pbalia in tilis z exilis z filis termina-
 ti q non regunt dēm. de gbus talis ē regula. **¶** **V**erbalia in tilis rēsiue
 nientia a supino pbi passiui resoluunt per picipium pteritū tps pbi
 passiui. **vt** altilis auis. altilis piscis. i. q sagina altus l altus ē a tps sa-
 ginatus. **¶** **A**prile latus quod apertū ē. **vt** saluator nō habet apertile vor-
 nus. **¶** **A**letilis ramus. **¶** **A**letilis vites dñr. q fleræ sunt z lapsu erratico cor-
 rentur. **¶** **F**usile lignū est quod cuneis fissum est. **¶** **P**ensilis hōrī in aere
 suspensū plectilis corona q plera est. **¶** **S**ectile quod sectum est. **¶** **S**tructi-
 lis basis quæ ex pluribus rebus structa ē. **¶** **T**ortilis anfa quæ tota ē.
¶ **T**ortilis etz digitis decedit anfa meis. **¶** **T**ortile poculum quod totū
 no factum ē. **¶** **T**extilis vestis quæ detexta est. **¶** **U**tilis balteus. **¶** **U**nus
 cymba. id est nauis quæ consuta ē. **¶** **I**nconsutalis erat tunica dñm. qz nō
 fuit utilis. **¶** **F**ictile quod fictum ē. **¶** **V**an cerden ghemaker. **¶** **I**uuenalis
¶ **R**aro aconita bibunt fictilibus. **¶** **S**ic sculptile quod sculptum ē. **¶** **C**on-
 stantile quod constatum ē. **vt** vitulus pstantis qui pstant est. **¶** **C**ocile
 quod coctum ē. **vt** lapides cociles back steen. **¶** **T**egula panne sup do-
 mium. **¶** **F**usile quod fissum ē. **¶** **D**uctile quod ductum ē. **¶** **G**hecolopet **vt** ca-
 cabus. **¶** **T**inctile quod tinctum ē. **vt** tinctile virus quod spico sagitte
 inunctum est. **¶** **T**onsile burum. **¶** **T**onsiles arbores quæ in comam puta-
 tæ sunt. **¶** **S**ic gladius versatilis qui versatur sæpe. **vt** gladius. angeli
¶ **S**i hæc noīa in tilis filis non habent passiua tunc resoluuntur in
 participium p æsentis temporis. **vt** sunt illa quæ veniūt a verbis neu-
 tralibus. **vt** anima volatilis quasi volans. **¶** **A**lum volatile. id est vo-
 lans. **¶** **S**esiles lactuæ quasi sedentes. **¶** **E**rratilis quasi errans. **¶** **I**ra
 a nominibus formatis **vt** aquatilis id est in aquis degens. **¶** **S**axatilis qua-
 si laxa incolens. **¶** **P**iscis flumiatilis quasi incolens flumium non mare
¶ **A**quaplumiatilis id est per pluuiā descendens. **¶** **¶** **Q**uædā sunt in tilis de
 scendentia a verbis quæ non resoluuntur participium pñtis temporis

vt solutilis nauis q̄ facile solui p̄r z q̄ nō fideſt eſt p̄ſuta plicatilis q̄
 plicat z nō q̄ plicata eſt. Et ōnia iſta in ilis adiectia deſcēdētia a p̄bis
 penultimam ſillā corripit. vt miſile eſt t̄lum qd mittit v̄l qd mit
 ti p̄r in hoſtes. ſilr volatile. Sz venētia a nōibz eā pducit. vt haſtile
 iſtantilis puerilis. Iuueal' viril' ſenil' anil' heril'. Silr formata a p̄bis
 q̄ ſunt ſubſtātia. vt ſedile monile. a qua regla aliqua excipit. vt pa /
 riſ dapiſ. ſteril' gracil'. ¶ Scīdum circa expōncm p̄balium. Verba
 lia in bilis a tranſiſtis deſcēdētia expōnūt p aptitudiēm v̄l facilitatē.
 vt amabilis aptus amari. pſuaſibil' id ē facil' ad pſuadēdum v̄l facilis
 pſuaſu affabil' z a facio facilis. vt facile d̄r illd qd facile p̄r fieri. ſicut
 p opoſitum difficile. Uñ Virgilius. Nec viſu facil' nec dictu affabi
lis vlli. Quādam p dignus expōnūt. vt laudabilis. id eſt dign' lau
 dari. Honorabilis id eſt dignus memorari. Honorabil' id eſt dign'
 honorari. z ſic de alijs. Si venētia a p̄bis neutralibz expōnūt p p̄ba
 actiua. vt Riſibil' fraptus ridere. Et ſic de mltis alijs nōibz. Verba
 lia in oſus p plenum expōnūt. z ſic ſnt plenitudiēm v̄l inopiam p̄r
 pannofus cerebzoſus z inuidioſus. Et em̄ pānoſus vili panno idur'.
 Cerebzoſus exps ſanitat'. Inuidioſus carēs inuidia ſeu cui inuidet.
 D̄rnt inuidus z inuidioſus Nam inuidus q̄ inuidet. inuidioſus cui in
 uidet. Eſt em̄ Aulo Bellio Inuidioſus q̄ inuidet z cui inuidet ſicut
 formidoſus actie z paſſiue ſr. Delioſus eſt eſſe inuidioſum q̄ inuidi.
 Nō miſero inuidet. Vinioſus q̄ vino plenus eſt. Verbalia in bund'
 dicunt ſignificare ſilitudiēm. ſed melius ſnt vāhemētē Errabūdo vā
 hemētē errans. lætabundus vāhemētē lætās. rixabūdo vāhemētē
 rixans. Verbalia in ap dicuntur ſignificare aſſiduitatem. Verbalia
 in idus dicūt ſignificare habere. vt terra herbida id eſt terra hābēs
 herbas. Uñ Oſus plena notat. bundus ſitat. bilis aprat. Ar notat af
 ſidue ſed idus designat habere. Excipe pānoſus cerebzoſus z inuidio
ſus. quibz iungitur ab aliquibz famoſus. vt famoſa mulier id eſt im /
pudica quali ſine fama.

Damnum ſignificans a ut vile pone datioo

Hic patri gratus hoſtiq; grauis dare debes

Patri ſi proſit illud quod ſubtrahis hoſti

¶ Dictio ſns damnum aut vilitatem regit dñi. vt gñus pñi. gñus
 mihi. vile mihi. pficuum mihi. pducibile mihi. De p̄bis pdeſt mihi
 pducit mihi. Etm̄ de damno. gñis mihi. moleſtus mihi. pernicioſus
 mihi. Noceat mihi. Obdeſt mihi. Barialis item. Jam grauis eſt
nobis z ſape emungeris eri. Ocuius. z propera ſicco venit altera
naſo.

Itius regimen dabit acquiſitio caſus

Nobis eſt paſſus qui nobis tartara fregit g iij

De vi ſignis dñi.

Nobis est passus q̄ nobis tartara fregit.

Nobis surrexit q̄ nobis cuncta creauit.

¶ Et subdit istius regūmen. **O**is ille deus regit ex vi acquisitionis. legunt tñ aliqui illam lram. **I**stius regūmen. p̄ distincta regula ab alia dicentes. **O**is dictio importans acquisitionē damni vel p̄modi p̄regere dñm. **I**uxta illud. **N**on est in mundo x̄bum quodcuq; sit illud. **Q**uin possit regere calum qñq; dñm. **D**e p̄bis v̄x̄pementissimā transactionis. doceo tibi filiū tuū grammaticā. **A**postolus. **Q**uis es tu q̄ iudicas alienum seruū. suo em̄ domino stat aut cadit. **E**t in euāgelio. **B**athei. **P**otens es deus de lapidib; istis suscitare filios abrahā. **A**puđ **L**ucā. **P**otens est d̄s suscitare filios abrahā. ibi abrahā z abrahā sunt dñi casus. **D**istingūctes hanc lram ponunt duplicē acquisitionē. scz gñalem z sp̄calem. **G**ñalis est vbi dictio regens p̄ se importat damnu l vtilitatem. vt grauis vñl. zc. de illa agit ibi. **D**amnu signis aut vtile pone dñō. **S**pecialis est qñ dictio non p̄ se sed ex adiunctione alterius p̄t damnu aut vñle. z de illa agit tibi. **I**stius regūmen. **P**ro intellectu illius gñalis regulæ. **N**on est in mundo. zc. **H**orāde sunt qdā sp̄cales regulæ. qz p̄ma est. **O**ia p̄posita a sum z fore regit dñm p̄ter absum qd regit abltm̄ frequentius mediante p̄pōe a vel ab vel sine p̄pōe. qz ratione p̄pōis cum q̄ p̄ponit p̄t regere abltm̄ vt adest domo. abest p̄ia. **E**tñ de alijs. p̄dest mihi. **S**cio id p̄fore vñl p̄futu; mihi. obest mihi. timeo id obfore l obfutu; mihi. adest mihi. scio deu adesse mihi. affore l affutu; mihi. vereor eñ defore mihi l dcfutu; mihi. **S**ecda regula **O**ia fere p̄posita cū p̄pōe con p̄posita regunt dñm vt p̄gñuloz tibi tuā dignitatem **C**ongaudeo tibi. p̄doleo p̄pator p̄morioz. vt etiā si oportuerit me p̄morioz tibi n̄ te negabo. **T**ercia regula **O**ia p̄posita a facio z aduerbia regunt dñm. vt bñfaciet tibi de? **D**a/lefaciet illi turco deus. forefecit mihi. satisfecit mihi. **Q**uarta regula. oia verba signia iuuare regunt dñm p̄ter iuuu qd regit accū vt auxilioz tibi. opituloz tibi. amineuloz suffragoz succurro patrocinioz subuenio tibi. **Q**uinta. **O**ia nocendi p̄ba regunt dñm. vt noceo officio vt fructus crudi voci officiunt. **I**ncōmodo tibi agis id vt mihi incomdes. **S**exta. **O**ia certandi p̄ba regunt dñm. vt certo tibi. **V**irgilius. **C**ertant z cygnis vlulaz. p̄gredior tibi. **V**irgilius. **I**nfelix iuuenis **i**mpar p̄gressus achilli. **C**ontendo tibi. pugno tibi. **E**t pnt p̄ illo dño regere abltm̄ mediante p̄pōe. vt certo tibi vel certo tecum **E**t p̄terea vñm abltm̄ significantem id in quo fit certatio. vt certo tecum lris **¶** **S**eptima regula. **O**ia p̄ba signia obuiare regunt dñm. vt obuiō occurro obfisto tibi. vt occursare capro. appropinquo alio p̄pō **¶** **O**ctaua. regula. omnia p̄ba significantia obedire regunt dñm. vt obedio. acquiesco obtempero pareo famuloz obsequo; morēmi gero tibi. **E**go in omnib; sp̄ morēmi tuē geram voluntati. **C**omicus. **D**os gerundus est thadi. **T**ullius. **E**quū est senib; obsequi. **¶** **N**ona regula. **O**mnia p̄ba inimicitiam significantia regunt dñm. vt inimicoz

partem in
amorem ob
regula. Et
littera. Et
littera inde
quoniam ab
do mltis
tunc. Et
vt grandis
elle signifi
be. Et mltis
commot. Et
diferentia
has vñm
molitas
infelicitate
signa que
molitiam
dam est in
crebri quod
cedit et
nate. Et
p̄bas vt qu
vñm dñm
littera. Et
p̄pōis tibi
littera. Et
in aduerbia
z gñales
p̄t faciet
vt possit
resonant
mō dñm
edre p̄pōis
et dñm qu
travillatio
iura. Et
travillatio
us nomin
dicuntur. Et
littera z laby
Et dñm
acculit. Et
omni. Et
nam p̄pōis

g nỹ

gocij est ista poetarum portenta pvincere. **Tullius.** Ite iste locutioes idē
signit. vtile futurum. vtilitati futurum. vsui futurum. vtilitate allatum. **Eodem**
cibile futurum. pductum. pofuturum. ex vsui futurum. vlt fore vsu venire in rem
futurum. **E**re esse vlt fore vlt futurum. vt nō credo id ere tibi futurum. nō credo
id tibi pductum. **E**t est pducere vno modo vsui rei cinere. tunc hūere
z sic regit accm. vt pducit domū. **Q**uicqz est vtile esse vlt pducere. z sic re
git dem. vt id mihi non pducit. **C**onducibilius esset tibi. vt iris daret
operam qz tps fabulis consumere. **A**lli duo datui mihi z tibi qncqz ad
nullam personā referuntur. vt tu mihi semp dormis. ille mihi semp gar
rit. hic mihi gloriatur se sciolum esse. **E**cce tibi concrepuit ostiū. **U**bi
hæc pronomina ad quencqz non referuntur. z est oratio sumpta e me/
dio qua vulgo vtimur

Verbo sepe duos dabis acquirendo dēos

Hec mihi sunt lucro. vobis sunt cetera dāno

Acquisita notes quibus acquisita videbis.

C Hic dē qz verba acquisitiue posita sæpe regunt duos datiuos. **E**t
vnus significabit id cui acquirit. alter quod acquiritur. sine modū ac
quisitionis fm aliquos. vt hoc est tibi vicio. hæc res est mihi honori vt
Quibus sua lana decori est. **N**on est salus tua mihi curæ. **A**ntæ cu
ræ est mihi salus tua quantæ mea. **M**ihi indies maiori curæ est salus
tua dignitas tua. **E**t est curæ esse alicuius curam habere. **A**nter tu
fuerunt mihi magnæ iucunditati gaudio dolori. **Q**uantæ curæ est ti
bi salus mea. **S**ciendū qz primo verba substantiua regunt duos
datiuos. **U**t erit tibi laudi vicio pudori damno honori. **E**t sub verbis
substantiuis continentur verba habentia confinem significatiōem cu
eis. videlicet a pparitionis z æstimationis. vt tu tibi id laudi ducis
Id tibi vicio dandum est. **S**ecundo verba significatiua actū dan
di duos regunt dēos. vt id dabitur tibi damno vituperio dedecori ho
nori. **T**u das mihi hoc vicio. quod mihi honori est do tibi hoc dono.
Differunt pmodare z mutuare. **C**ū pmodamus redit idem in nu
mero. **C**ū mutamus non redit idem in numero. sed specie seu valore
Ioannes dedit mihi libz suū pmodato. **A**ccepi hunc libz a petro cō/
modato. **P**ro quo aliqz vrant hoc pbo pcedere qd est non repugno. vt
pcedo tibi. i. non repugno tibi. **I**d pace vtrā vobis non pcedo
Sciendū qz qdam alia pba regunt duos dēos vt venit. petr^{us} venit
mihi auxilio. venit inimic^{us} damno. **P**rofilio. **A**pud **P**rudentiū. **P**ro
silit auxilio socis. **Q**uodam pba regunt solum scdm dem. loco prior^{is}
habent accm. vt habet me derisui ostentui. ptemptui. **D**auid. **I**nqz
odio habui. **P**ropheta **I**aco b dilexi. z **E**sau odio habui. **I**lle dēis o/
dio in eadem sententia p^{er} regi a pbo substantiuo sum vlt habeo. vt
habeo ioannem odio. sum ioanni odio. **S**ic in passiuo. eritis odio oi
bus hominibz. **N**emo carnem suā odio habuit. **S**ic adiectus est mor/
ti. parant se bello. **A**ccingunt se præde dapibusqz futuris. **I**tem a

nere regit dñm. vt canere receptui. h̄ est vt milites se in castra recipiāt.
Tu laudi natus es **Plinius**. **U**bi se somno z zuiuis z delectatiōibz
natos arbitrat̄ur. **T**u vituperio natus es. ¶ **S**ciendum q̄ pro eodē di
cimus. do tibi hūc equum dono. dono tibi hūc equū z dono te h̄ equo
Nam regit h̄ b̄um dñm cū accō. vt dona eis req̄m. vel accm cū abla
tuo vt do iuit cum corona aurea. **N**ec est dicēdum xp̄ino tibi. equum
sed do tibi cum dono. vlt̄o tibi hūc equum in mei memoriam. z pign⁹
amoris. **E**t vt d̄r do tibi hoc dono. sic d̄r fero tibi h̄ dono **Tullius** **L**a
delabz qd̄ rex egypti ioui dono tulerat a verre q̄ id a rege p̄modato ac
ceperat interuēsum esse p̄queritur. **I**tem cordi esse z in aio esse dñit.
Nam in aio esse est idem qd̄ statui **S**ed cordi esse est idem qd̄ delectat
z placet. vt id non cordi est mihi. i. nō delectat me vel nō placet mihi.
Iterqz vtriqz est cordi.

Sepe resoluus in ab huic visus visus ab illo

¶ **H**ic d̄r q̄ dñs saepe resoluitur in abltm̄. vt visus mihi. i. visus a
me. h̄ est dñs saepe pōit. p̄ abltō. vt videt a me vt mihi. **N**ec cernit vllū
id et ab vllō. **S**ic d̄r. vulgo d̄r id a vulgo. p̄r z vulgo esse aduerbiū. i.
vbiqz. vt d̄r vulgo nascet amomum **I**dem qd̄ de p̄bis d̄r. intelligēdū
est enā de p̄cipiis. vt iste est inuisus deo z hōibz. **E**st dilect̄ deo z hōi
bz. **J**oānes iesu x̄risto mltum dilecte x̄go. i. a iesu x̄risto. **I**te d̄r re/
solubil̄ in abltm̄ siue pōibil̄ in abltō regit. p̄mo a p̄bis passiuis vt nec
cernit vllū nec videbit illi. **E**t debet sub passiuis p̄tineri deponentia.
nautrapassiuaz z pia passiue significatione. vt venerat mihi. i. a me. venit
mihi id ē veditus ē a me. **S**cōb regit ab impersonalibz passiue vocis vt
fietur p̄gilio. i. a p̄gilio. **F**requentius tñ resoluitur in p̄bū actiū vt sta
tur mihi. i. ego sto. **T**ercio a p̄balibz in bilis z in dus vt x̄ristus est a
mabil̄ nobis. **V**irgilius **N**ec visu facilis nec dictu affabilis vllū.

Quadam p̄balia in osus vt est omibz formidolosus. i. ab oibz **Salust**
us **R**egibz boni q̄ mali suspectiores sunt. semper his aliena p̄tus for
midolosa est z sic capis passiue. **A**cipitur etz formidolosus actiue. vt
Homo ne formidolosus sis id est ne formida. **S**ic inuidiosus ac/
cipitur actiue z passiue. **S**ed exosus z perosus solum accipiunt actiue
z regunt accm̄ vt perosus opes exosus bella. **Q**uinto regunt hunc dñm
dictiones diuersitatis alietatis z differentias significantes. vt hoc p̄/
bum diuersum illi id est ab illo hoc discrepat illi. **F**requentius tamē
cum ablatiuo inueniuntur. ¶ **S**exto verba susceptiua z recepti
ua z separatiua regunt datiuum. vt sustulit mihi aurum. id est latec
abstulit. **S**ic aufero eripio tollo frequentius tamen regūt abltm̄ me/
diantē p̄pone. ¶ **S**eptimo hoc p̄bum est cum genitiō tāti caprum
pio actiue regit hunc dñm resoluibilem in abltm̄. vt diuicax non sunt
mihi tanti quāti litteræ. id est nō reputantur. **N**on est mihi copia tāti
¶ **S**ciendum q̄ dictio huius locutionis potest regere dñm significā
tem rem agentem. vt legitur mihi. i. a me. **Q**uādoqz potest regere dñm

significantem commodum vel utilitatē. vt legitur mihi. i. ad utilitatē
meā. 7 sic est saepe in illis amphibologia. Sic in ista. dabit mihi. i. a
me alijs. vel dabit mihi ab alijs. ¶ Sciend q dñs rectus ab illo ver
bo deponenti videor videris. vt videor mihi. videris tibi. non est pprie
resolubilis in ablatiū. Et in prima psona dicendū est. videor mihi. In
secunda videris tibi. In tertia. videt sibi vel illi. Ita etiā in plurali. vide
mur nobis. vidamini vobis. vident sibi. Qui mod⁹ loquendi ē elegan
tior. illo videt mihi. p signū ille locutiones. videor mihi bñs accre. vide
ris tibi sapere stent. het duncker diij. Ita 7 qdam loquunt impersonali
ter. vt si visum fuerit. i. si placet. Et ē visus duo. qñq ē apparere. Et
visus est mihi flere. Qñq visus ghespen. vt visus ē mihi. i. a me Ita
inius qñq odio habitus qñq non visus

His pceptiua quartis re potes dare pba

Junges q fari signant aut significare.

Hec tibi clarifico signo vel denoto scribo

¶ **Hic de q pba pceptiua 7 pba significantia actū fandi 7 loquendi**
regunt dñm cum acco. De pceptiuis. vt hac mando vobis. pceptio ti
bi illud. suadeo tibi ista. De pba fandi. vt dico tibi nouū. feculit mi
hi noua. Item hac pba qñq loco acci hnt infinitiuū. vt pceptio tibi le
gere. Pceptit illis iesus ne ab hierosolymis recederent. vbi ne disce
derent poni ē infinitiuū loco. etiam ostriunt cum acco. vt iubeo te le
gere. Sic phibeo te legere. pto te legere. Item iubeo qñq accipit p
impero. 7 sic solum regit dñm. Apud Lucanū. Hispanis gallisq iu
bet. Sic imperat hispanis. Qñq ē heytē doen. vt iubeo tibi legere
vel te legere. 7 meli⁹ cum dicto. Et sub pba in lra debent pprehendi
iubeo 7 phibeo. 7 est inter ea dñā. Prohibemus ne qs incipiat. Inhibe
mus vt incepto desistat. i. ne pstat ire seu ne pcrinet. Apud Vir
giliū. Quod genus hoc homi q v hunc tam barbara mozem. Per
mittit pñā hospicio phibeet harenā. ¶ Sciend q varia sunt pba regē
ti a dñm cum acco. ¶ Primo pba signia dare. vt sunt do lego pmedo
mutuo dono pbeo tribuo impendo trado dedo. vt do tibi lras tanqm
tabellario. Sed do ad te lras pferendas. Itō hac duo aliqui iungunt
vt dedi petro ad te lras. ideo ille q mittit lras dare dñ. sed ille qui dant
reddere dñ. cum perlatæ fuerint ab eo. Ille vero ad quem dant accipe
re dñ. Commēdo me tibi. i. tuæ me trado fides. Sic pmedo tibi ioan
nem. Unde lre pmedatitæ dictæ sunt 7 non pmoiales. Sic dñ
compendo tibi pecuniā. i. trado. Commēdo etiam est aliqū laudare.
vt pmedaui te apud principem. lego tibi fundum. id est testamento
do siue relinquo. Inde legata dñr testamento relicta. ¶ Secundo ver
ba significantia pmittere. vt sunt pmitto spondeo polliceor recipio vt
tu id mihi coram recepisti id est promissisti. Quod mihi iam dudū co
ram recepisti nunc re ipsa pproberis. Polliceor tibi oēm meā opam

caum tollit
pore vt potet
quar totum em
dñi vel cū illi
fuit addo in e
te illi magis
lebi. et etia
die non ē con
e dñm. vt
ba significant
re in illi. Et
nodo re illi
tem dñm. vt
quatenus dñm
quatenus reg
illi lras. Ita
volunt p de
significantia
do legono
accō. vt alio
ap pcepta. vt
pceptio. i. p
vel iubeo te leg
e iubeo. Nam
pmittere. i. le
magistratu
magi 7 pcept
re. tu mihi te
Quia etiam
co pceptio
¶ Quid ē
is dñi 7 leg
hi non verum
pmitto. id est
latere dñm
ba significant
accipio. S
in. Unde
Apud eund
bñm. Ita
laudem. Et
ba regnata
no auges co
tur enim p
meas vel imp
Sed simpli

curam sollicitudine. Et est polliceri sponte pmittere. et dicitur etiam recte
 pere. ut poteris tibi de me oia polliceri. ¶ Tercio sba pparandi re
 gunt dñm cum acco. ut sunt pparo pfero. Compono a quo. ut pfero te
 illi vel cū illo. pparo te illi vel cū illo. a quo te illi. Et p̄t adhuc ab
 leis addi in quo fit ppatio. ut pfero te illi eloquentia lratūra. ppono
 te illi magis poetici. vnde Virgilius. Sic quis pponere magna so
 lebā. dicitur etiam sine dñō. ut iohannes equat petz eloquentia. Item qñ dicitur
 hic non ē cum illo pparandus. hoc de minori ad maiorem potest dicitur qñ
 ē diuerso. ut Virgilius. cū homero non est pparandus. ¶ Quarto sba
 significantiā pferre nam rem alteri regunt dñm cum acco. ut pfero
 ro te illi. Virgilius. Ne me sibi pferat illa veres. Præpono antepono
 antefero te illi. ut Cicero platone omnibz anteposuit. Antepono p̄tu
 tem diuitijs. Sic sua opposita postpono posthabeo. ut ille postponit
 p̄tatem diuitijs. Posthabui cū illoz mea seria ludo. Virgilius. P̄t z
 quædam regere abltm significantē in quo quis pferat alteri. ut pfero te
 illi lris. P̄tito regit dñm. ut p̄tito illi. vel p̄tito illi lratūra. Et ut aliq
 volunt p̄ dñō accm regere p̄t. ut p̄tito illum lratūra. ¶ Quinto verba
 significantia subiugare regunt dñm cum acco. ut subigo subicio sub
 do suppono vendico. ¶ Sexto sba signia adiungere regunt dñm cum
 acco. ut associo adiungo applico me illi. Sic qdam sba transitiua cū
 ad pposita. ut aduoluo. hoc mihi. admove hoc mihi. ¶ Septimo sba
 papiendi z phibendi. ut impero tibi hanc rem. Iubeo tibi hanc rem
 vel iubeo te legere cū infinitiuo. Ado tibi hæc. z dñt mādare p̄cipe
 z iubere. Nam mādare est aliqd cuius psonæ gerendū ē exequendum
 pmittere. z sic filiū p̄t mādare p̄t. sed p̄cipere est superior psonæ
 magistratū. Et etiam ingrōz z sic ē p̄cepta tradere. In p̄ceptor
 mgr z p̄cepta sunt doctrinæ ab eo traditæ. Iubere ē idem qd impa
 re. tu mihi ea iubes l imperas q ipse facere vel agere vel crequi causas
 Dicit etiam impero mihi impas tibi. Ab ista regula excipit infocio.
 qd regit dñm non cum acco sed abltō. ut interdico tibi aqua z igni
 ¶ Octauo sba dicendi. ut dico tibi veritatē. refero tibi oia ordine. r.
 ick salt v segghen alst ghescheyt is. Indixi bellū fortunæ. Retulit mi
 hi non verisimilia. Et est dñā inter retulit mihi z retulit ad me. Nam re
 tulit mihi id est narrauit mihi. sed retulit ad me id ē in consultationē tu
 lit. ut referam hoc ad patrem vel magistratū. ¶ Nona regula. Ver
 ba significantia ferre in rem vel locum aliquem regunt datiuum cum
 accusatiuo. Sed datiuus ponitur pro accusatiuo z ad p̄positionē l
 in. vnde Virgilius. Inferretqz deos latio id est in locum vel ad locū
 Apud eundem. Deditqz gregem vindi p̄pellere hibisco. id est a h
 bscum. Idem Si quem tactatū pelago videat. hoc est in pelagis.
 Alamitor celo. id est ad celū. Idem. ¶ Sciendū q quædam sunt sba
 ba regentia datiuū cū acco. vel accusatiuū cum abltō. ut dono impar
 tio augeo conduplico accumulo cōmunico. z si qua sunt similia. Dicit
 tur enim dono tibi libertatē. vel dono te libertate. Impartio tibi res
 meas. vel impartio te rebus meis. Imprio tibi salutem. vel te salute.
 Sed simplex partioz iris ē p̄tes facere. Augeo tibi fortunās. l augeo

[illegible]

locat. **E**ducere aliq̃ vsurpāt p̃ducātū p̃bere. t̃ g̃heleydē. q̃d̃ aliqui
dicunt deducere. Sufficio tibi siue alicui rei h̃ est satis sum vel par luz
sed sufficio te id est te in locum alterius surrogo. vel substituo. vt ioan
nes est in locum eius suffectus. Deficio tibi id est defum tibi. Deficio
te id est derelinquo. **I**n hieronymus. Deficeret me dies plura loqui
volentem. **E** est pprie deficere cum acco inferiorē derelinq̃re supiorē
vt milites ducem belli. discipulos opinionem magistri. **H**ac ciuitas
suum defecit principem. **H**ac ciuitas defecit ad hostes.

Cedo tibi id est locū do vel pcedo tibi. vnde pcedo tibi id est
nō repugno. 7 sic facit p̃teritū cessi. Sed cado te id est flagello te. vt ce
cidit cum lorīs flagellis. 7 sic facit p̃teritum cecidi. 7 supinum cessum.
Aduersor tibi id est p̃terius tibi sum. aduersor te id est abominor.
Pro quo aliqui legunt auersor. vt gentes quas auersatur dominus.
Iudico tibi id est iudicium tibi do / iudico tq̃d̃ id est iudicio te damno. **I**n
sto tibi vel alicui rei id est opam do vel a p̃propinquo. **I**nsto te vel ali
quam rem id est hostiliter p̃seq̃r aliquā rem. **C**omēdo tibi. i. in fidem
tuam trado. **C**omendo te id est laudo te. **D**efero tibi id ē honorē do.
defero te. i. accuso te. vt deferam te ad p̃ceptorē. **I**n delator. i. accusa
tor. 7 delatio. i. accusatio. **D**eferre aliquam rem est deor̃ sum ferre vt
oblitus sum deferre librum meum.

Erudio iubeo doceo simul instruo disco.

Acintrduco debes coniungere quarto.

Dum tñ acquiris decet hec sociare dñs.

Dicit q̃ h̃ac p̃ba erudio iubeo doceo rē. solēt regere accusatiuum
tñ si importat acq̃sitiōem damni ṽl c̃modi regūt dñm. **E**t p̃ h̃ autor ar
guir a mīori sic. **S**i h̃ac p̃ba vehemētissime trā s̃itiōis sc̃z erudio doceo
rē. regūt dñm. seq̃tur q̃ om̃e p̃bum mīdi importat acq̃sitiōem dam
ni vel commodi regat dñm. **E**xm̃ vbi regūt dñm vt doceo tibi filiū tu
um grammatīcam. **E**rudio tibi filiū tuum. **S**ciēdum dñm inter e
ruditus 7 lrātus. nam lrātus est idem q̃d̃ grammatīcus. lrātura enim
idē est quod grammatica. sic sciens lrās id est sciens grammatīcam.
Grammatica facit hominē literatū. **S**ed eruditus est qui scit
philosophiam. **N**am philosophia facit hominē eruditū. vñ dici po
test. **P**etrus est summa eruditione sed mediocri literaturā. **P**aulus
7 est literatus 7 eruditus. **I**tem doceo quandoq̃ regit post se du
os accusatiuos. vel loco alterius accusatiui infinitiuum. vt doceo te
loqui latine. **E**sdem constructiones habet suū compositū. **D**e
doceo. vt ded oco te barbariē vel dedoceo te barbare loqui. **E**t est
dedoceo idem quod ostendo falsū esse q̃d̃ doctus es. docēs q̃d̃ vez ē.
Quintilianus. **D**ifficilius opus est dedocendi q̃m docendi. **S**ic 7 se
habent discere 7 dediscere. **N**am homo discit vt intelligat. **S**ed dedi
scit quod didicit. vt difficilius est dediscere q̃ discere. **D**iscere est me
moriter complecti. **E**t est capitulum **A**pud **Q**uintilianum de ediscē

non. vt Neue puellaz lachrymis mouere caueto. Et fletent oculos
audire suos. Quis est interiectio dolentis siue excreantis. et sic scribi
tur per diphthongon æ. vt vae soli qz cum ceciderit non hz subleuan/
tem. Excreat. vt vae mundo a scandalo. ve vobis scribis et phariseis.
Et hoc modo saepe ponitur noialiter. Inde aue quasi sine ve. Ac tibi
nascenti. ve viuo. ve morienti. Non ergo sine ve nunc viuit filius curæ.
In priori versiculo ve est interiectio. In posteriori ponitur noialiter.
Item heu qñqz regit dñm. vt heu mihi qz incolatus meus plonga
tus est. qñqz accipit vt heu me miser dies in oēs. qñqz cum nro. vt Cur
gilius. Deu prisca fides. qñqz cum grō. vt heu miseræ gentis. Luca
nus. Quis cum vto. vt heu phœbe quia iam radios exeris. Frequen
issime cum accō ponitur. raro cum drō. rarissime cum alijs casibz. qz
hoc potest ē. Quis heu ponitur sine casu. vt Penitet heu sero me nil
diuicasse modō. Deu qz difficile est crimen non p̄dere vultu. vel studu/
um non p̄dere vultu. Et heu hz ppositum vt cheu. et est idem qd̄ heu.
et nullum regit casum. vt cheu quid volui misero mihi. Boetius. Cheu
qz surda miseros aueritur aure. Quā interiectionem aliqui dicere vo/
lunt heuhei. sed melius cheu dē. vt cheu qz pingui macer est mihi tau/
rus in agro. Et est drā inter heu et heus. Nam heus est aduerbium re
uocandi pratercuntē vel pratercuntes. vt heus puer. Virgilius. Deus
iuuenes monstra te viam. Sciendū qz sub heu debet p̄prehendi hei
quod regit dñm frequentius qz heu. vt hei mihi qualis erat quantum
mutatus ab illo hectore. hei mihi qz nullis amor ē medicabilis herbis
Inuenitur etiam interiectio ah. et sepius ponitur sine casu vel cum
vto vt ah nimium p̄peras et adhuc tua messis in herba est. Lum vto.
Quem fugis ah demens habitarunt dii quoqz filias. Ah chorēdon.
chorēdon quare dementia cepit. Sunt et plures aliæ interiectiones
non hñtes regimen. vt pape admirantis. Ahe interiectione ridens. In/
ueniuntur et multæ aliæ vt apud beatum Hieronymū. Quæqz gens
hz suas interiectiones qz transferri pñt minime. vt racha hebreæ et osan/
na qsi osi anna. osi est idem qd̄ salua. anna vero interiectio obsecrātis.
Item sub hoc aduerbio obuiam p̄telligi alia regula qz talis est.
Omnia aduerbia quoz noia regunt dñm. et ipsa dñm regunt eundem
et petrus est similis mihi. sic dē petrus scribit similiter mihi. Horati
us. Tuere naturæ conuenienter oportet. ibi conuenienter regit dñm. vt
suum nomen cōueniens

Contigit euenit accidit et placet addeditō

Etlibet atqz licet liquet et vacat addit̄ istis.

Hic autor dicit qz hæc octo impersonalia verba. contigit. acci
dit. euenit. placet. libet. liquet. vacat. licet. regunt datiuum casum. Ut
contigit mihi eo tpe esse romæ. Non vacat mihi audire. Sciendū
qz quædā alia ab alijs autoribz supaddunt. vt expedit. p̄petit. suppetit
conducit. p̄dest. p̄fert. obest. nocet. et similia. vt expedit mihi discere.

De régime Datiui
a vbis impersonalibz
qz fit ex vi atqz sitioz

Expedir vobis vt vnus moria^r hō p populo. i. vtile est. puenit mihi ire
domū. Et stat p placet z ledet sed poeticū est. Sic stat mihi. Item
quādā pplexa ex noiet sbo substantiuo regunt dem^{or} opere precium
est scholastico scire grāmaticā. i. vtile est. Opere precū est habere quos
imitari. Conducibile est logicā discere volentib^{us} didicisse grāmaticā
Volupe est nobis audire talia. In quib^{us} loquutionibus hoc pbum ē
pōt accipi psonaliter vel impersonaliter s^{ed} quod ordinat^{ur} pstruere
Sic hic. renunciatū est mihi p^{re}diem suū obijisse. Narratū est mihi
turtū succubuisse. Relatū est mihi carnē placuisse. Pluuiū est mihi te
hoc fecisse. In qbus dictū siue infinitiuus si pconstruat^{ur} est accipit pso
naliter. sed si post pstruat^{ur} est accipit impersonaliter. Item sūt hnt se
ista pplexa certū est mihi ire in hispaniā. Constatū est mihi. delibera
tū est mihi. Decretū est mihi ire in patriā. pstitū decretū. hoc ē apud
me cogitando sic firmatū est. Sed ppetū est mihi z exploratū est mihi
fr ppeti z exploratū. i. scio per inuestigationē. Et eadem sima dī explo
ratū habeo. ppetū habeo. z negatiue. non exploratū habeo. Ter
ciō circa vocabula sciendū q ptingere qnqz accipit psonaliter. z sic fit
simul tangere z sic regit accm. vt illa ligna se ptingunt. Ego ne mīn
mo quidē digito meo te ptingi. Inde dicta sunt ptingua quoz vltima se
tangunt. sed vnū non sunt. vt cutis z camisia. papyrus z penna. sed pti
nua sunt quoz vltima sunt vnū. hoc est ptingua dñi duo corpora z pri
uua vnū corpus. vt pres trabis sunt ptinguæ. Scdō accipit ptinge
re impersonaliter. z fit gheuallen of gheschien. z sic regit dem^{or} vt cōgit
mihi legere. Aliqñ cum dō pstruit. vt ptingit deum creare. Sic alia s
ba pnt capi personaliter vel impersonaliter. Accidit qnqz accipit perso
naliter z sic habet ntm. vt res maudita accidit. Qnqz impersonaliter. z
sic regit dem^{or}. vt accidit mihi. Euenit similiter accipit psonaliter. z tūc
habet ntm a parte anteriori vt talis fortuna eueniet tibi qualis mihi
euenit. Placere behaghen. et sub placet pprehendunt pposita. vt per
placet displicet mihi. Licet z libet dñt. Nam licet dicit bonū honestū
Libet bonū delectabile. vt prochy pudor oē quod libet licet. Apl^s
Dia mihi licent sed non expediunt. Et apud veteres scribit per v cū
oib^{us} ab eo deriuatis. vt libido dñandi. Sic collubiū est cibus qda
tur in sine eoenæ. vt poma nuces. z sic de alijs. Itē hoc verbū licet com
ponit^{ur} z dī. scz. videlicet q significant idem. quod certe per amaritudi
nē cum quodā derisu. vt apud Virgiliū. Scilicet is superis labor est.
Qnqz scilicet videlicet ponunt per expositionē. vt quatuor sunt virtu
tes cardinales. scz prudentia eloquentia. zc. sed hoc raro apud eloquē
tes. Nunqz his duabus dictionibus vtendū est per interrogationem.
sed more donati qremus. vt partes orōnis quot sunt. z in secunda qsti
one ponet quæ z non scilicet. Inuenit^{ur} z illicet quod qnqz ponit pili
co velociter. vñ Virgilius. Fugit illicet aura. Item hoc pbum licet po
nitur qnqz punctionaliter significans idem quod quis vel etfi. Et n
pñs solum sed licebit liceat. vñ Lucanus. Duoz veramus busta li
cebit. Ab hoc sbo licet venit licentia. Et dñt licentia z libertas. Na
libertas accipit in bono. cū quis non timide quod seruile est. sed inge/

me t libe
re pti hoc it
ma fclit
māda dñt
Epico turti
fr licentia ē
hos infirmit
re est z vñ
nullas tam
Lactia ip
flos mūlti
t fclit
acutū calp
ne dñando
dñm vt vt
sic de alijs
vacat dñt
nalar est oc
car mi and
am dñt m
Dñc etiam
pōt tam p
ne calū dñt
Et tracta
na vt pti
pñm cū
q dñt dñm
habundat
none li rdat
re z am et
ne hoc dñm
mōt rgi. An
gaur vel m
qui dñm
Lactia dñt
ci. rdat
pñm vñ
dñm calū
vñ lūa pñm
ad dñm
vñ dñm

H

nue et libere. hoc est ut libere decet loqui. **S**ed licentia in malū accipit
 ut quā hac libertate abutimur vsq; ad peccitatem. et est quedā impu-
 nita facultas dicendi agendiq; q̄ velis. **S**ic tu licentiose loqueris. **C**o-
 micus. **P**roterios omnes sumus licentia. **S**ic saepe dicitur **licentia ferri**.
Apud iuriconsultos accipit etiam licentia in bonum. **S**ic data est mi-
 hi licentia eundi redendiq;. **I**tem hoc solum licet iungit saepe
 his infinitiuis videre cernere. ut licet videre. licet cernere. similiter cerne-
 re est et videre est pro eodem accipiunt. ut **Cicero**. **L**icet videre non/
 nullos tam stultos ut nihil differant a natura. brutoz. **E**t apud eundē
Licet ora ipsa cernere iratoz. **E**t iter apud eundē. **I**taq; videas iu-
 stos iniustis rebus maxime dolere. **I**tem vacat quandoq; est psonale
 et sic significat carere et regit ablatiuū. ut **Cicero**. **D**ebes tu ea qua me
 accusas culpa vacare. **I**ta dicitur hoc non vacat mysterio. **S**ed vacat ratio/
 ne. **Q**uandoq; personaliter captum significat operam dare et sic regit
 datiuū. ut vacat litteris. vacat potationibus. vacat somno et ventri. et
 sic de alijs. **Q**uandoq; psonaliter significat vacuū esse ut hic locū non
 vacat. **S**edes apostolica vacat. id est non ē papa. **S**ed vacat impso-
 naliter est ociosum esse. **N**on vacat mihi audire vel tras ineprias non va-
 cat mihi audire tuas nugas. **H**oc est non habeo tempus audire vacu-
 um. **I**nde vacatio. **E**t sic dicitur vacatio studioz melior q̄ vacantia
Hinc etiam vacuna dea vacationū. **H**oratius. **H**ac ego dictabam
 post sanum putre vacuna. **E**t hoc impersonale ponitur quandoq; si-
 ne casu. **U**nde **Virgilius**. **O** dea si prima repetens ab origine pgam
Et vacet annales nostroz audire laboz. **A**nte diem clauso compo-
 ner vesp̄ olympo. **I**tem datiuus quandoq; ponitur absolute.
Primo quia breuitatis. ut deo gratias quia breuiter dicit deo gratias
 q̄ deo dicimus gratias. **P**onit secundo absolute causa relationis. ut
 habitantibus in regione vimb̄ mortis lux orta est eis. **I**n qua locu-
 tione si relatiuū eis non esset positū hoc antecedens habitantib; rege-
 res etiam esset satis clara oratio. nunc autē quia ponit in hac locutio-
 ne hoc relatiuū eis oportet antecedens poni absolute qz non est solum
 unde regit. **A**ntecedens etiā et relatiuū volunt habere duo p̄ba qm̄ re-
 guntur vel vni solum his positū. **J**uxta illud floristā. **P**raecedens et
 qui binis p̄bis volo iungi. **D**iuersis vel de eis solum geminatu.
Tercio videt datiuus poni absolute aduerbialiter. ut isti dī. ruri. lu-
 ci. vesp̄ri. ut ruri se p̄tinet. **T**ullius. **Q**uid em̄ audiat luci id est luce.
Petrus venit vesp̄ri. **D**icunt tamen quidam ista vocabula non esse
 datiuū casus sed ablatiuū. ut rus habeat in ablatō rure vel ruri. lux luce
 vel luci. vesp̄r vesp̄re vel vesp̄ri. **V**idetur tamen vesp̄ri potius esse
 aduerbiū. ut superius dictū est. **S**ilr sero ponit absolute ut sit dñs
 vel ablatūs a se. quo vtunt veteres. ut sero est cubile linquere

Sequitur de Regimine acci

Hecusatiui regimen subiungitur istis.

De regimine Acci.

hi

De rēgē arti mōdif
ferent' a noīe et
a vbo. qđ sit ex vi
pōsitōis sufficien
ter intellectu.

Albet nuda pedem mulier redimita capillos

So oia
 no a pre a
 mly capu
 illi polipe
 nificanti
 ne habita
 regit acci
 pte frangi
 totito, sic
 petro ob
 pallia de
 mile regi
 est gntur
 hoc vntu
 vo ager m
 fest accu
 caritatum
 In *plano*
 fia lre fio
 infirmita
 con-re lib
 tus totum
Virgine
 tur fices
 per fruct
 ludis fac
 nans am
 pto illu
 qd illu
 am fume
 los tribul
Quinto
 rem. *Qu*
 etatione
 no vel ge
 fices hor
 um-vi
 vi iacobu
 tions e
 nis que
 bus fac

ha absoluta **U**t apud poetas. doleo caput doleo ilia. friget pedes
Sed oratores potius construunt h̄ p̄bum dolet z alia p̄ba absoluta cum
 n̄ro a p̄te anteriori z datiuo a p̄te posteriori. vt de let mihi latus. dolet
 mihi caput. dolent mihi ilia. **M**anus mihi tremūt. frigēt mihi pedes
 calent mihi manus. natus illi stillat. natus illi sanguinem stillat. natus
 illi polipo stillat. ¶ **I**tem quādo hoc p̄bum doleo regit casum nō sig-
 nificantem p̄tem corpis tūc ēt mox. h̄ est aio cruciari. vt id dolet mi-
 hi. **S**ed istud itidem doleret tibi vt dolet mihi. **E**t sic in hac p̄structione
 ne habet n̄m a p̄te āteriori. z d̄m a p̄te posteriori. ¶ **U**erba passiua
 regūt accm vel ablatm p̄ synecdochen. vt petrus obrūcat caput vel ca-
 pite. frāgitur guttur vel gutture. i. obrūcatur. **E**xcinditur testes vel
 testib. p̄scinditur aures vel aurib. **P**ro q̄b oratores libentius dicūt
 petro oberuncabit caput. paulo frāgetur guttur. i. suspēdet. **I**ta z h̄ec
 passiua p̄struuntur cum n̄ro a p̄te anteriori. z d̄ro a p̄te posteriori. **S**i-
 mile regimen habent p̄cipia. vt petro fracta est ceruix. paulo fractus
 est guttur. i. suspēsus est. iacobo erecti sunt testes **P**er hūc scdm modū
 hoc p̄bum depascor inuenitur regere accm cum suo p̄cipio depastus
 vt ager meus depastus est segetes. **E**p̄es depasta florem **E**t sic depa-
 scor accipitur passiue. **S**ed quādo capitur actiue f̄ns affeten. regit ac-
 cusatiuum in quem transit actus verbi. vt boues depasti sunt herbas.
In psalmo em̄ d̄r Singularis ferus depastus est eam zc. **A**p̄es depa-
 sta sunt florem z sic est ḡnis deponēralis. ¶ **I**tem h̄ p̄bum passiuum
 inferboz cum suo p̄cipio inscriptus inuenitur regere accm p̄ synecdo-
 chen. vt libri mei sunt inscripti nomen meum. liber meus est inscrip-
 tus nomen meum. id est habens nomen meum inscriptum. **U**nde
Virgilius. Dic quibus in terris inscripti nomina regum. **N**ascun-
 tur flores. ¶ **S**ciendum secundo. q̄ accusatiuus vel ablatiuus
 per synecdochen rectus significat quādoq̄ partem integram vt pal-
 lidus faciem. **Q**uādoq̄ partem essentialē vt magnus corpus. or-
 natus animum. **Q**uādoq̄ significat adiacens vel habitum. vt a-
 pud Virgilium. Audā genu nudoq̄ sinus collecta. vbi collecta re-
 git illum accusatiuum sinus significantem habitum. **P**etrus est io-
 anni similis vestes. **E**xemplum de adiacente. **L**euam suspensi locu-
 los tabulamq̄ lacerto. **C**ollo suspensus est pharetram.
Quādoq̄ accusatiuus significat proprietatem. vt equus albus colo-
 rem. **U**irgilius Omnia Mercurio similis vultumq̄ coloremq̄.
Et q̄uis poēta vtuntur synecdoche z etiam historiographi. tamen
 oratores potius vtuntur regimine demonstrationis essentiae in ablati-
 uo vel genitiuo. vt petrus est homo pallide faciei. vel homo pallida
 facie. homo procero corpore z eleganti forma. **I**ta per comparati-
 uum. vt petrus est pallidior facie q̄ paulus. **E**t per superlatiuum.
 vt iacobus est albilissimus facie.

¶ **S**ciendum **T**ercio q̄ duplex est synecdoche. scilicet. **L**ocu-
 tionis z **C**onstructionis. **C**onstructionis vbi nomen prop̄ieta-
 tis quæ inest parti regit accusatiuum vel ablatiuum partis. vt al-
 bus facie. **E**t de illa docetur in littera. **S**ed locutionis

est ubi pars p toto ponit. vel e contrario vt octo aia intrauerunt in ar
cam Noe. i. octo hoies. ubi caro pro toto hoie accipit. Ita christus e
rat in sepulchro tribus diebus. p synecdochen. vt vltima ps ipsius para
scenes et prima pars diei dimittat accipiant. p totis diebus. Scius petrus est
in celo. i. aia sancti petri. Scius leuinus est in dauentria. i. corp⁹ sci
leuini. Legit epistola pauli. ubi pars. p toto. bibi rhenum. bibi rube
rim. ubi totum pro pre accipit. Et synecdoche locutionis facit fallaci
am equiuocationis penes scdm modum.

¶ Sequitur textus

Multotiens ybum fert significata duorum

Voce gerundini solet vnū significari

Accōs hoc verbum dat tibi binos

Dum manet actiuū sed et alter habet eorum

Qui si iungatur passiuo non variatur

¶ **H**ic de q quibz ybum fit ita pfuse vt alia duo yba. hoc est qdā sunt
yba quoz significatio non p̄t specificari p vnum accm. sz p duos. et il
la regunt duos accōs stantes p diuersis. Et dñr ab alijs verba vache
mētissimae transitionis. vt doceo te grāmaticā. scrudeo te dialecticā.
Et hoz passiuā regunt vnum accm. hunc viz q̄ fit rem inaiataz. vt tu
doceris a me grāmaticā. p̄eto te panē sc̄i peteris panem. Oro te ve
niā. tu oraris a me veniā. ¶ **S**ciendū primo q yba regentia duos
accōs sunt duplicia. Quādam regunt accōs stantes p eodem vt ordino
te sacerdotē q̄ faciūt p̄structionē intransitiuā. i. p̄nt idem. Constituo
te heredem. duco te captiuū. Voco te petz. sic de multis alijs. Ut fa
cio p̄beo exhibeo reputo teneo simulo dimittio creō. et hmoi. Hoz pas
siua non regunt accm sz mutāt in nēm. vt ordino te sacerdotem. Non
em̄ dñ. tu ordinaris a me sacerdotem. sed tu ordinaris a me sacerdos.
¶ **C**onstitueris a me heres. ¶ **Q**uādam etiam regunt duos accusati
uos per subauditionem illius p̄positionis in. et etiam stant p eodem
¶ **E**t dedit mihi filiā suā vxorem. ¶ **M**ulier quā dedisti mihi sociā
decepit me. i. in sociā. Iuuenalis. Ille crucem p̄cium sceleris tulit b
diadema. i. in precii sceleris. Nec hozum passiuā regunt accusatiui.
sz est mutandus accusatiui in nēm. vt filiā tuā data est mihi vxor. et in
vxorem. ¶ **Q**uādam sunt yba regentia duos accusatiuos stantes p
diuersis. et sunt docendi rogandi vestiendi yba. Et hozum passiuā re
gunt alitez accusatiui qui significat rem inanimatā. vt Doceo te grā
maticā. Tu doceris a me grāmaticā. Enudi me domine viā iu
stificationum tuaz. Oro te veniā. Tu oraris a me veniā. Induo
te tunicā. Tu indueris a me tunicā. ¶ **I**tem hoz impersonalia

De regimie acti
a vbiis egentibz
duos actos siml.
Ex vi tñsitionis

in tur passiuē vocis regūt illū scđm accm̄ fntem rem inaiāram . vt do
 cetur grammaticam . orat veniā Item sic picipia veniētia ab his p̄bis
 actis regūt duos accōs vt sum docēs te grammaticā . Sz veniētia a
 passinis regūt vnum vt sum doctus ab te gr̄maticā . Ita et picipiū
 veniēs ab ipsoāli in tur regit vnū accm̄ . vt docet gr̄maticam . docēdū
 est logicam . docēdum est phiā . Ubi aduertēdum est q̄ dum dicitur
 grammaticam q̄ ibi doctus est picipium . Et doctus grammaticā ibi
 doctus est nomē . ¶ Sciēdum scđo q̄ p̄ba vehemētissimā transitiōis
 p̄ scđo accō pūt regere abltm̄ vel habere infinitim . vt doceo te gr̄ma
 ticam vel grammaticā . Induo te tunica / Et passiua eorū frequēt
 cū abltō p̄structa inueniūt . vt lris grēcis ⁊ latis eruditus . Est imbu
 tus malis artib⁹ . Est instructus bonis artib⁹ . Quis p̄struūt cū infini
 uo loco scđi acci vt doceo te loqui latine . doceo te militare . Quis loco
 p̄oris acci regūt a bltm̄ mediāre p̄pōne vt . oro te veniam vel oro abs te
 veniam . In euangelio . Quicquid poposceris a deo dabit tibi deus /
 Quis regūt solum scđm accm̄ vt ille docet dauērie grammaticam . il
 le docet oratoriam . ille docet sacras lras . ¶ Sciendum tercio q̄uis
 rogandi p̄ba possunt regere duos accōs Supplico tñ semp regit dñm .
 ⁊ peto abltm̄ mediante p̄pōne e vel ex . Dicat em̄ oro te rogo te . sz sup
 plico tibi . Et peto a te vel ex te . Peto ex te teur⁹ ick vraghe dñj . Sed pe
 to a te teur⁹ biddē . vt peto a te pecuniā . peto a te lib⁹ . Et p̄ eodem dñ
 q̄ro ex te ic vraghe dñj . sz q̄ro te ic soeke dñj

¶ Sequitur textus .

Infinitiuū natura modi sociatur
 Impersonalis tñ hinc modus excipitur
 Hinc datur exemplum triplex tibi dico . mḡm
 Discipulos mores placidos de iure docere
 Infinitiuū natura regit precuntem
 Doctrinam capiens regitur vi transitionis
 Hocq̄ gerundiuū tradendo dic ibi clausum
 Cuius vi regitur casus qui non variatur
 Dum p̄ passiuū vocem volo dicta resolui
 Aut illic positi regit hunc vis p̄pria verbi

*De r̄gimine acti ab
 infinitiō v̄boz r̄ge
 tū duos actos.*

*De vi r̄gimis acti
 ab infinitiuo.*

¶ Hic dicit q̄ sicut verbum personale regit nominatiuum a par
 te anteriori . ita infinitiuus verbi personalis regit accusatiuum a par
 te p̄teriori

h̄ iij

te anteriori. vt forte currere est bonū. forte dare lris operam est bonū. Et hoc intelligit in oi tpe infinitiui modi. vt in pñti infinitiui forte da re lris opam est bonū. In pterito. fortem dedisse lris opam est bonum In futuro. datum ire lris opam. Intelligit etiam de oi tpe infinitiui bi passiui. vt spero grammaticā legi. spero grammaticā lectum esse vel fuisse. spero grammaticā lectū iri. In libro Job. Non putabas te im petu aquarū inundantiū oppressum iri. Sic dicitur. Cupio pctm̄ meū re scitum iri. ¶ Circa lrām sciendū q̄ hęc regu la intelligi debet sicut re gula pbi personalis finiti modi. vt ois infinitiuius verbi personalis vult habere accm̄ a parte anteriori vel infinitiui vel dictionē materialiter positā. vel dictum vel attributū vel a p̄ellatum vel aduerbiū loco ac cu satiui possum. Exēplum vbi infinitiuius ponitur loco acci. Lredo legere esse bonū. dico magistri esse gti casus. id est dico illam vocem ma gistri esse genitiui casus. dico seruire deo esse regnare. dico fortem cur rere esse possibile. dico q̄ fortes est studiosus esse iucundū. Dico mane intrare fenestras. ¶ Circa lrām secundo sciendū. Cum infinitiui po nitur loco preteriti imperfecti vel imperatiui p̄r habere ntīm a parte an teriori. Vnde Ambrosius de sancta Agneta. Omnes flere. id est oēs flebant. Lomicus. Inuidere oēs mihi ⁊ mordere clanculū. ego autem floccipendere. id est oēs inuidebant ⁊ mordebant. ego autem floccipen debam. Et sic de alijs. Et huiusmodi locutionibus vtendū est in hysto rijs scribendis vel narrandis. vt apud Tullii in officijs. Cum cani nius stomachari lachrymari ira sci. ¶ Sciendum tercio quando a liquod verbum finiti modi iungitur verbo infinitiui modi. tunc inter infinitiuium ⁊ verbū potest poni accusatiuius vel casus illius verbi fi niti modi. vt Precipio tibi legere. vel precipio te legere. ⁊c.

¶ Sciendū quarto accusatiuius rectus ab infinitiui a parte an teriori dinoscitur ex resolūtōe. quia si accusatiuius potest resolui in no minatiui ⁊ infinitiuius in p̄bum finiti modi. tunc accusatiuius regitur ab infinitiui a parte anteriori. Quando vero sic resolui non potest re gitur vel ab infinitiui a parte posteriori vel ab alio verbo. vt in euan gelio. Sic cum volo manere. quæ vulgo sic resoluitur. Volo vt is sic maneat. Ita autem ⁊ similis. Volo petrus comedere. est duplex. quia accusatiuius petrus potest regi a parte anteriori. ⁊ sic est sensus. Volo vt petrus comedat. Si vero regitur ab infinitiui a parte posteriori tunc non potest fieri talis resolutio. ⁊ est sensus Volo vt petrus a me come datur. ¶ Sciendum q̄ a regula dicta excipitur infinitiuius verbi im personalis qui non regit accusatiuiū a parte anteriori. vt amari ab im personali amatur. legi ab impersonali legitur. ⁊ sic de alijs non possunt regere accusatiuiū casum a parte anteriori. Similiter nec infinitiua p̄ borum impersonalium actiua vocis regere possunt hunc accusatiuiū. Non em̄ dicitur. dico ioannem interesse legere. sed ioannis interesse le gere. Dicitur etiam Non dico te referre legere. sed tua referre legere Ita non dici potest. Spero me licere. sed spero mihi licere. Possunt ta men infinitiui regere accusatiuiū a parte posteriori quem regūt sua ver ba. Sicut enim dicitur. Penitet me peccati. Sic dicitur. incipit me

penitere pec
regant in
nalia ponit
accm̄ a pte
lter illa res
libet mihi
eodem vgt
lis in tur p
ut regatam
a magistro
rioni. vt p
ferunt etiam
nitas vbi p
legitur ite
id est q̄ ali
passiuo vo
id est loq̄
infinitiuus
per ut ⁊ gra
ris ⁊ per ell
nam citam
eodem iocun
locum in q̄
modo p̄prie
geni. Quare
notat in via
⁊ tunc addit
ire id est vt
addi in p̄
fuo. vt locu
ta. Quando
lectum iri. id
pus. Quare
loquutione
legendum est
vt dicunt lib
ne vt legat
ire cauenbu
talibus acti
verbo habet
locutionum
etiam iri. i
cum loquun
etis sub me
¶ Hinc tamē
numeros. ⁊c.

penitere peccati. **N**ec alicui erit magnæ curæ an tales accusati in
regant ab infinitis a pre anteriori vel a pre posteriori. **I**te sæpe implo
nalia ponuntur pſoaliter et tunc hinc nrm a pre anteriori et sua infinitiva
accm a pre anteriori pter suum ipſoz casum. vt sicut dicimus pſona /
liter illa res nō interest mea. sic dico illam rem nō interesse mea. illa res
libet mihi. dico illam rem libere mihi. ¶ **S**ciendum sexto quibus est
eadem vox infinitiui verbi personalis passiui et infinitiui verbi passi
lis in tur habent tñ inter se differentiam. quia infinitiuius verbi passi
ui riget accm a pre anteriori qd est pbum personale. vt credo libz legi
a magistro. **S**ed infinitiuius pbi impſoalis nō habet accm a pre ante
riori. vt spero lectioem fieri a magistro vel qd legetur a magistro. **D**if
ferunt etiam significatione. qd legi a legor. amari ab amoz. et alia infi
nitiva pbi passiui snt passiue. **S**ed infinitiuius pbi pſoalis vt legi a
legitur fit actiue. vt audio legi id est lectioem fieri. vel qd ab aliqbz legit
id est qd aliqz legit. **F**ormatur etiam sæpe infinitiuius pbi impſoalis
passiue vocis. a pbiis nō significatibz passioem. vt a me hic sederi volo
id est sedere volo quæ tamen locutiones sunt raræ in vsu. ¶ **S**ciendū
infinitiuius verbi passiui habet duplex futurum circumlocutum. vñ
per ire et pſcipium pteriti tps. **A**lterum per pſcipium futuri tempo
ris et per esse. vt amaturum esse. lecturum esse. quæ sic differunt. qd fu
turum circumlocutum per ire. vt amaturum ire connotat in via esse. vt
credo ioannem lectum ire id est credo qd ioannes in via sit et vadat ad
locum in quo lecturus sit. **S**ic credo ioannem allatum ire librum et h
modo pſcipie non videtur esse futurum quia connotat actum fieri in p
ſenti. **Q**uandoq; idem complexum scz lectum ire. amatum ire non cō
notat in via esse. et sic ponitur loco futuri infinitiui quo caret latinitas
et tunc adiungi potest cras aduerbium. vt verum est me cras lectum
ire id est verum est qd cras legam. **T**amen aduerbium cras non potest
addi in priori sensu. **E**t similr ē duplex circumloquutio in verbo pas
ſiui. vt lectum iri vel legendum esse. et lectum iri habet duo significa
ta. **Q**uandoq; connotat viam vel motum in via. vt verum est a me
lectum iri. id est a me eatur lectum et sic potest significare pſens tem
pus. **Q**uandoq; lectum iri et amatum iri ponuntur in circum
loquutione futuri quo caret latinitas. et sic idem significat quod
legendum esse. **I**ta etiam adiungi potest ei aduerbium temporis cras
vt dicunt librum **V**irgilij cras lectum iri. hoc est legendum esse si
ue vt legatur in futuro. **E**t est circa futurum hoc circumloquutum p
ire cauendum siue cautio habenda. **N**e formetur a verbis deponen
talibus actiue significantibus. solum enim tale futurum formatur a
verbo habente passiuiam significationem. et ita dicendum est spero me
locuturum esse petro. **E**t non locutum iri. ita nec secutum iri nec se
cratum iri. ¶ **S**ciendum **S**eptimo quibus futurum participij cir
cumloquutum per esse. vt lecturum esse. legendum esse sit pbum ma
nens sub vna voce inuariabile circa omnes numeros apud veteres.
Tunc tamen ponimus illa futura sæpius variata per genera casus et
numeros. vt verum est **V**irgilium legendum esse. **N**ex est illam epi

stolā legēdam esse. In plurali vox est illos libros legēdos esse. Illas e-
plas legēdas eē. illa opa legēda esse. qz aliud loquendi modus videt
esse abolit. *¶* Multa exēpla adducit aulius gell⁹ in li. de noctib⁹ attic⁹

De regimē acti-
vbi actius. Et vi
transitiōis.

Accis data per vñm transitiōis

Si vox pccordat actiua frequenter habebis.

¶ Hic innuit hanc regulā. Omne ybum transitiuū transitiue posi-
tum vult habere a parte posteriori acciū significantem rem in quam
transit actus verbi vel infinitiuū vel dictum vel totā orationē partim
materialiter acci loco posita. Exēplum acci. vt audiui petz. Exēplū
de infinitiuo. audiui cantare vel cantari. Exēplum de dicto. vt audiui
petz cantare. Exēplum de orōe pñm materialiter posita. Audiui vocē
dicentem mihi. scribe beati mortui q in dño moriunt. vbi illa tota orō
ponit acci loco. Et ibi dixit angelus ad mariā. Ave grā plena do. rē.
Vbi illa tota orō ponit acci loco pñm materialiter. Et ibi. Accipit
iesus panem dicens. hoc ē corpus meū. vbi hec orō scdm theologos di-
citur poni partim materialiter et significare aliā orōnem sibi similem p
latam a deo. *¶* Idem apud Virgiliū. Hæc eadem docuit cuium pec-
am melibee. id est illā eglogam. Dic mihi dāmethe cuium pecus. Et
sic quandoqz totū capitulū alicuius euangelij ponitur materialiter lo-
co acci. vt dixit iesus discipulis suis. Si quis vult venire post me. rē.
vbi illa tota series yboz ponit acci loco et regit a verbo dixit. *¶* Dicit
in regula ybum transitiuū transitiue positū qz yba transitiua sæpe
ponuntur absolute et sine casu. vt sunt verba sensuū vt in euangelio. E-
ci vident. surdi audiunt. vbi video et audio non regunt acci sed sunt y-
ba absolute posita. *¶* Sic sunt etiā alia verba sub o passiua signifi-
cia. vt metuo timeo formido. et multa hmoi quæ cuz verbis sensuū sub
voce o a logicis pñuntur in pñdicamento passionis. Sub voce or in pñ-
dicamento actionis. Cum tantū audio sonū auribus meis recipio et so-
nus auribus meis inferet quod est pñm passioni. Ita cum timeo me-
tuo formido timorē accipio. et timor vel metus mihi infertur. Cum ē
audior sonū alioz auribus infero. quod est pñm actionis. *¶* Ponū-
tur et absolute transitiua illa quæ exponi solent per ybum passiuum.
Virgilius. *¶* Nox humida celo pccipitat. subaudi se vl precipitatur. Et
in hymno expleto. vt ieiunio reficerent id est reficerentur. vel subaudi se
Et in euangelio. Qui ambulat in luce non offendit se
¶ Circa hoc sciendum primo q idem verbū est sæpe transitiuū et ab-
solutum. vt sudo transitiuū hoc est sudorē emitto. vt deus sudauit san-
guinem et aquā in terram defluentē. Sed sudo absolutū non regit ac-
cusatiuū. vt ego sudo tu sudas vt porcus. Stillo transitiuū est stillan-
do emitto. vt stillabunt montes dulcedinē. et sic regit accusatiua. Na-
sus tuus stillat sanguinem. stillat aquam vel aqua. Hæc arbor stillat
gummi succinum helectrum resinam. teutonice hars. Et apud Vir-
giliū. Flauaqz de viridi stillabant illice mella. Sed absolutum nō

regit actiue ne-
quid est stilla-
re. et illa opa
legenda esse. qz
aliud loquendi
modus videt
esse abolit. *¶*
Multa exēpla
adducit aulius
gell⁹ in li. de
noctib⁹ attic⁹
regit actiue ne-
quid est stilla-
re. et illa opa
legenda esse. qz
aliud loquendi
modus videt
esse abolit. *¶*
Multa exēpla
adducit aulius
gell⁹ in li. de
noctib⁹ attic⁹
regit actiue ne-
quid est stilla-
re. et illa opa
legenda esse. qz
aliud loquendi
modus videt
esse abolit. *¶*
Multa exēpla
adducit aulius
gell⁹ in li. de
noctib⁹ attic⁹

regit accipit tectum stillat. resina stillat gumi stillat ex arbore. et pro
 sicum est instillare quod est instillando immittere. et sic medici instillant
 oleum auribus. et transmutat per dicere. **Horatius.** Præceptum auriculis
 hoc instillare memento. **Fluo** transitum regit accipit. ut dabo tibi terram
 fluentem lac et mel. hoc est emittentem. **Quicq** absolutum. ut fluent aqua
 Sic mano transitum regit accipit. **Ut** ille locus manat dulces aquas
 hoc est emittit et effundit. Sic sepulchrum sanctæ katherinæ dicitur oleum et
 lac manare. sed mano absolutum. teutonice vlogen non regit accipit. **Ut**
 oleum manat. **Daneo** transitum est expecto. ut in actibus apostolorum.
Vincula et tribulationes me manent hierosolymis. **Sz** absolutum est
 moram trahere. ut manebo hic dies octo. **Et** moror transitum est ex-
 pecto vel detineo. ut moror te. **Sz** moror absolutum idem est quod habito
Et moror dauentriam. Sic pluo transitum regit accusatiuum vel ablati-
 uum. **Accusatiuum** apud **Ecclesiasticos.** **Ut** pluit super peccatores la-
 queos. **Sz** oratores ablatiui. **Ut** pluit sanguine. **Sz** pluo absolutum
 non regit aliquem casum. **Poto** transitum est aliquem potio reficio
Ut in siti mea potauerunt me felle et aceto. sic potamus egrotos. **Nec**
 est dicendum. potio vos pro adbibito. **Sz** potio absolutum est bibo
Loeo transitum est idem quod facio. et sic dicimus coire societatem fami-
 liaritatem. **Sz** coeo absolutum est idem quod conuenite. **Obeo** tran-
 situm est finire munus suum explere. ut obijt legationem. **Etiā** est cir-
 care. ut obiuerunt civitatem hierico. **Obeo** absolutum est mori. ut
 petrus obijt. **Et** est transitum a primo significato. quia is qui mori-
 tur finit finem vitæ suæ. **Et** sic dicitur. Obijt diem suum vel mori-
 tem. **Quundo** est repleo transitum. **Unde.** **Virgilius.** **Nec** inundat
 sanguine fossas. **Sed** absolutum inundo significat humida crescere.
 vinetis singulis annis inundat et totam ægyptum irrigat
Sciendum secundo quod circa idem fere significatum vnum est verbum
 transitum et aliud absolutum. ut ardeo flagro sunt absoluta. pro com-
 buro transitiva. et non est dicendum. domusurit. sed ignis ardet. **Ignis**
 me combussit. **Lucere** absolutum est. sed illuminare transitum est.
Frigeo absolutum. frigeo transitum. teutonice colt maken. **Albeo** ab-
 solutum teutonice wit syn. **Sz** albido transitum de quo albidus. pro
 quo quidam dicunt albare. **Landeo** absolutum blencken. ut ignis can-
 det. **Sed** candido transitum blanck maken. **Lacteo** absolutum teuto-
 nicc suken. ut puer lactet. **Sz** lacto transitum est lac prebere. ut mater
 lactat puer. **Galeo** absolutum starck wesen. **Valido** transitum stare
 maken. **Ira** multa inveniuntur in secunda coniugatione absoluta
 et in prima transitiva. **Item** caleo frigeo madeo. et absoluta sunt. **Et**
 sunt calidus siue frigidus sum. **Sz** caleo frigesco madesco etiam ab-
 soluta sunt. sed significant calidus ex me fio. frigidus ex me fio. **Caleo**
 frigeo madesco etiam absoluta sunt et significant calidus ab alio fio.
 frigidus ab alio fio. ut iohannes frigit a bartholomæo. **Caleo** fri-
 gescio madesco sunt transitiva. et significant idem quod calidum facio.
Item prostare est absolutum et est in lupanari stare. teutonice in een-
 hoeren huys wonen. **Sed** prostituere est transitum. et significat puel-

lam in lupanari locare. vt habetur in legenda sancti Nicolai episcopi
 qui redemit auripendo trium virginu pudorem quas pater statuit p
 inopia prostituere. Regnare est absolutu z quondā erat transitium de
 quo regnatus. vt acri quondā regnata ligurgo. sed regere est transitu
¶ Sciendū Tercio q est differentia inter verbum actiuū z verbū ac
 tiui generis. Nam verbū actiuum est verbū regens accusatiuū in quē
 transit actus verbi. Et talia sunt verba ea quā dicuntur actui generi.
¶ Ut amo daui. Talia etiam sunt verba neutralia transitua. **¶** Et bi
 bo vinū. comedo panem. **¶** Ero fero planto. **¶** Repastino vel o puto meto
 refesco. trituro. ventilo molo pinso squamo exartuo dimenbro coquo
 edo coeno digero egero mingo filo alabro glomero texo suoz sic de alijs
 quā omnia dicuntur actiua z possunt regere accusatiuum. non tamen
 sunt actiui generis. Talia etiam sunt deponentalia quadam. **¶** Ut lo
 quor veritatem. sequor te **¶** Percunctor populoz reor vlescor fateor ag
 gredior conor pæcor adipiscor opperor lucror contemploz sequinor
 qz. **¶** Fortior atqz loquorqz sequor testor quocqz solor. **¶** Hæc actiua tibi
 sunt deponentia dicta. **¶** Hoc est omnia ista sunt actiua significationis
 z regunt accusatiuū in quem transit actus verbi. **¶** Huiusmodi etiam
 sunt verba communia actiua signifiantia. vt osculor te. criminor io/
 annem. quæ etiam sunt actiua. id est actiua significationis. regunt ac
 cusatiuū. Et sic intelligitur textus **¶** Alerandi. **¶** Si vox concordat. id ē
 si vox talis verbi significat significatū suū transire in altex. quia si sic
 significat regunt accusatiuū. **¶** Sunt tamen semper auctores sequendi.
 quia apud eos quædam verba signifiantia actum transcurrent in alia
 rem regunt datiuū. vt illudo impono obumbro. **¶** Virgilius. **¶** Certatqz
 illudere capto. **¶** Spiritus sanctus superueniet in te z virtus altissimi ob
 umbrabit tibi. **¶** Ita fit sæpe vt duo pba idem signifiantia non habe
 ant idem regimē qvis vterqz sit transitiuū. **¶** Dicimus em̄ comedo pa
 nem. vescor pane. sano curo te. medeor egroto. oro te. rogo te. supplico
 tibi. **¶** Iuvo te. sed auxilior patrocinoz amminiculoz opitulor. **¶** Pro ver
 bum actiui generis est quod desinit in o z facit passiuū in oz. **¶** Ut amo
 quod format amor de se. ita lego legor. **¶** Tanto cantor per metonymiā.
 quæ ponit opificem pro opere. id est causam pro effectu. z est sensus. le/
 gor id est opus meum legitur. **¶** Cantor id est carmen a me factum can
 tatur. **¶** Sicut Virgilius de ænea. **¶** Sic aliqui homines aliqui montes
 dicuntur cantari a poetis. **¶** Ita etiam per prosopopeiam z verbū neu
 trale potest formare verbum passiuum. vt **¶** Ego terra arozeo ego vinum
 bibor. Quia actus rei animatæ attribuitur actui rei inanimatæ.

¶ Item sciendum Quarto modo. q verba actiua siue actiui ge
 neris sunt sextuplicia. **¶** Quædam regunt solum accusatiuum. vt hæc
 cum suis synonymis. diligo. perdo. fero sperno fallo neco mergo com
 pleo. id est perficio. formido moderoz paro saucio tempto. vt ego te di/
 ligo. amo colo obseruoqz. **¶** Conalium cum re perdidisti quis id patien
 ter tulerit. **¶** Quædam actiua transitua regunt accusatiuū cum
 genitiuo. vt sunt Accusandi damnandi laudandi vendendi verba. **¶** Ut
 accuso te furti vel furto. z hæc facio duco puto curo æstimo pendo. re/

que acclat
 m. m. m. m. m.
 n. n. n. n. n.
 v. v. v. v. v.
 a. a. a. a. a.
 e. e. e. e. e.
 i. i. i. i. i.
 o. o. o. o. o.
 u. u. u. u. u.
 y. y. y. y. y.
 z. z. z. z. z.
 c. c. c. c. c.
 d. d. d. d. d.
 f. f. f. f. f.
 g. g. g. g. g.
 h. h. h. h. h.
 k. k. k. k. k.
 l. l. l. l. l.
 m. m. m. m. m.
 n. n. n. n. n.
 o. o. o. o. o.
 p. p. p. p. p.
 q. q. q. q. q.
 r. r. r. r. r.
 s. s. s. s. s.
 t. t. t. t. t.
 v. v. v. v. v.
 x. x. x. x. x.
 y. y. y. y. y.
 z. z. z. z. z.

gunt accusatiuum cum his quindecim genitiuis. parui minoris mini /
mi. multi pluris plurimi. tanti quanti. magni maioris maximi. nihili
naufi penfi flocci. ¶ Quaedam regunt accm cum datiuo. vt dico tibi
veritatem. de quibus dictum est Iunges quae fari. Quaedam accm
cum acco id est duos accos. vt sunt docendi rogandi vestiendi verba.
z de illis dictum est. Sultotiens xbum. vt postulo posco. Quaedam
accm cum abltō vt haec tua synonyma. vt Nutrio priuo grauo te /
pleo tego maculo onero orno fulcio soluo vincoqz dono. vt nutrio alo
lacto cibo te lacte pascō saturo satio te vino. Tullius. Fracundiam
meam. saturo tuo sanguine. Priuo te vestibus. orbo te liberis. Emun
xit eum argento. mudo purgo vt purga te crimine. abstine te vino.
Grauo eum composui onero pinto. vt grauatius onere. Onero nauem
frumento. Concrastis me metu. repleo anforam vino. euacuo anforā
vino. sic farcio. tego te clamide. maculant te atramento. Sic inquit /
no inficio. vt inficit lanam sanguine soluo libero expedio. Unde Air
gilius. Soluent formidine terras. Expedio te vinculis libero te metu
Apod Boetium Liberet arua prius fruticibus Sic vinco telris. su
pero. excello excedo te lris cursu iactu Dono te libertate. ¶ Quaedā
regunt accm cum ablatiuo mediāte ppōne vt audio disco alieno auer
to intelligo quāro. Accipit z recipit abigit remouet separatqz. vt audi
ui hoc ex patre meo. teutſ ic hebbe dat vā minen vader ghehoert. Di
dici hoc ab illo. alienauit petrum a paulo. vt auertat indignatiōem suā
a nobis. intellexi hoc a te.

¶ Sciendum sexto qz quedam xba actiua transiētia regunt di
uerfos seu varios casus. z habent varias constructiones. vt hoc ver
bum ago. Vicinus ago boues oues ago potum. Ago etiam signifi
cat doen. vt quid agis. z sic prouerbiū est acta agis. acta agitis id est
hoc actum est z iterum agi non potest. Ita etiam dī acta z transacta
sunt omnia. id est nihil superat ad agendum. Sic dī pelare mecum agi
tur. Agere etiam transsumitur. p loqui. vt agam tecum paucis vl bre
uibus. Etiam ago est idem quod habito vt dum dauentrie agerem id
accidit. Ago vicissimum annum id est fere natus sum viginti. Ago a
nimam significat spirare animam. Ago vitam id est viuō. Ago cau
sas teutſ pleyten. Ago pecus teutſ driuen. Agere diem festum teutoi
ce vieren. Agere delectum ruters. vytkiesen. Ago petrum furti id ē ac
culo cum. Agere res alias est aut non intēdere ad id quod agitur aut
nugatorias res agere. Agere cum paulo est rogare. Agere gratias
teutſ danken. Et agimus grās xbo referimus grās opere habemus
grās in animo. id est cum animum bñficiū memorem habeamus z in
uicem gratificandi voluntatem. Accipio quandoqz est audire. vt accō
pi gratissimum nunciū. Virgilius. Accipe nunc danaum insidias
Accipio etiam est idem quod sentio. vt vos omnia accipitis in ptem
deteriorem. in partem id bonam accipite. Accipere conuiuias vel ho
spites est honoris vel amicitiae gratia in domum vel in conuiuium ea
pere. vt acceptus sum a te laute. id est tractatus. Et e contrario acci
pitur. vt ego abs te miseris sum a ceceptus modis. Accipio pōitiōem

[illegible]

picium mittere. teut^s mittere hoesde voertuallen. **Dare neptom** id est ad
 nubendum. vt geuen. **Dare venum**. i. ad vedendum h est vedendi ex/
 ponere gheuen te hopen. **Dare sat^s** est sbum inridicoz t^s schadeloes
 halden. **Dare dono** te. gaue geuen. **Dare mutuo** lenen. t h eam rem q
 redit eadem specie pōdere vel mēfura. **Dare commodato** eam rem q re
 dit eadem in numero. **Dare vicio** lasteren t dedecori. **Dare laudi** ho/
 nori louen. **Dare pignori** te pāde geuen. **Dare arraboni** t etiam dare
 arrabonem in emptionib^s t^s gods penninck geue. **Sed** in despōsatiōib^s
 vel anulū vel eiusmodi rem dare. vt despōsatio rata habeat. **Dare po**
 testatem est rem alterius arbitrio pmittere. eynen anderen macht ghe
 uen. ¶ **Item** habeo etiam diuersas pstructiones habet. vt habere ra
 tioēm. i. respectum. t cum gō semp accipitur in bonam prem. vt habe
 rōem salutis tuæ dignitatis rei familiaris **Sed** cum ablatō median/
 te ppositione cum est habere negociū t quasi commercium. vt rōem
 habet cum terra q nūq^s recusat imperium. **Habeo mandatum**. id est
 iniunctum est mihi. teut^s het is miy beuolen. **Cicero** **Habeo** a patre
 mandatum conueniendi te **Habere fidem** id est credere. vt ppe modū
 habeo tibi fidem. ybis tuis fidem nō habeo. **Habere** alicuius signi/
 ficat debere alicui aēs. possumus dicere **Tantum** aēs alieni habeo
 quātū nūq^s dissoluam **Habere ordē** est concionari ad pplm **Sic** eti
 am habere fmoēm sed frequentius facere fmoēm **Habere iter** est ali
 quem facturum esse iter. vt habeo iter in patriam. **Habere summam**
 imperij h est summum dominium habere. **Habere rem** est impudiciū
 significatum teut^s onkuschelic leuen. **Habere grām** vel grās fr grato
 animū esse. teut^s dancker wesen. **Habere ad votū**. habere ex sententia
 fere eiusdem sunt significatiōis vt habes ne vxorem ex animi tui sentē
 tia teut^s na dinen sinne. **Habere in aīo** fr pponere vt habeo in animo
 nauem pscendere **Habeo ire** habeo audire habeo videre. t sic cū alijs
 infinitiuis id est eundem est mihi. audiendum est mihi. vidēdū est mihi
In eadem sententia potest poni gerundium p illa orōne habeo audire
 eius sententiam dici potest. audiendam habeo eius sententiam **Im**/
 petrandum habeo eius fauorem. habeo bñ seu bene habeo id est bene
 valeo. bene habes id est bene uales. ¶ **In** tertia psona qñq^s sine suppo
 sito. vt bene habet. id est bene se res hñt. vt apud **Lactantium**. **Bene**
 habet iacta sunt fundamenta **Posthabere** est derelinquere seu spnere
Virgilius. **Posthabui** tamen illozū mea seria ludo. **Habere odio** ē
 odire **Habere pensū** seu pensū habere teut^s achten **Uñ** **Valutius** **Uñ**
 hñ pensū habeat. ¶ **Facio** sbum etiam habet varias pstructiones.
 vt facere certiozem id est significare. teut^s doen ystaen. vt velim me de
 omnib^s facias certiozem. **Facere fidem** est facere aliquem credere. face
 re inuidiam est dicto vel facto atrocitatem augere. t illius auctorem
 inuisum facere. t hoc vocatur etiam vocare vel adducere inuidiam.
Facere stipendia est mereri in milicia. **Facere tacturam** damnum nau
 fragium id est pati. **Facere iter** id est iter ingredi aut viam. teutonice
 wanderen. **Facere gradum** est ad aliquam rem quasi scalam facere
 vt si in arborem vel in fenestram scandere velim. **Facere gratum** est

[illegible]

Item boues pascuntur herbam herba. ⁊ herba pascit boues. **E**ro se
mentū ic seye dat saet. **E**ro agy ic beseye den acker. sic dī semē satum
⁊ arum satum **P**erdo pecuniam. i. amitto. p̄do inimicum. i. destruo l̄
occido. vt malos male p̄dit.

Verbo composito casum qñq; locabis

Quem dat componens vt vis exire penates.

Hic dī q̄ p̄positum saepe regit illum casum quem regit p̄pō cum
qua componitur. ⁊ possimum est hoc regimen p̄pter s̄ba absoluta vt
exeo ciuitatem. id est extra ciuitatem. **A**deo magistratum. p̄curro for̄.
glabor vndas accedo te. alloquor te. affor te. q̄um simplicia regit da
tium vt loquor tibi for tibi. **E**ciendum circa lrām q̄ h̄ ver/
bum exeo duob; modis p̄ponitur. ex corrupto ⁊ integro. hoc est ab ex/
tra ⁊ eo. ⁊ sic regit accm. vt exire penates vrbem. **E**x duob; integris. h̄
est ab ex ⁊ eo. ⁊ sic regit abltm. vt apud **V**irgilium. **Q**uamuis multa
meis eriret vltima sepris. **E**odem mō egredior dupl̄ componitur.
vno modo ex duob; corrupt; vt ab extra ⁊ gradior a in e mutando. ⁊
sic regit accm. vt egressus vrbem. vel egreditur vrbem. **Q**ñq; compōi
tur ex duob; integris. vt ab illa p̄pōne e ⁊ ḡdior. ⁊ sic regit abltm. vt
egressus vrbem. **V**irgilius. **E**gressus silua. **E**ciendum sc̄do Com
positum nō semp regit casum quē regit p̄pō cum qua componitur. ⁊
ideo dī in lrā qñq; ⁊ nō semp. Nam illa p̄pō ad facit p̄bum qñq; rege
re accm. vt aggredior accedo alloquor affor te. **A**dorior a engan. **L**ui
us **A**enimis lara res essent pestilentia ciuitatem adorta coegit senatū
imparere diuinitis vt libros sybillinos inspicerent. **A**dorior est me
ex insidijs **A**silio te **E**ccelesia canit **A**silijr tenebras **Q**ñq; p̄pō ad
facit p̄bum regere dcm. vt assum allideo alto aduenio tibi. **A**nte p̄pō
qñq; facit p̄bum regere accm vt atepono te omnib;. **Q**ñq; dcm vt an
tecello ioanni lris. ancellit omnib; eloquētia. **I**n p̄pō facit p̄bum qñq;
regere accm. vt inco domum **I**ngredior for̄. id est in forum. **E**ed igre/
dior forum est incedo vel ambulo in foro. **Q**uandoq; datium vt in/
nudo insidio. **V**irgilius. **I**nsidere ramis. **E**ob p̄pōsitum facit ver
bum quandoq; regere accusatiuum. vt obambulo obzuo obfideo.
Sic socij vltis obambulabant tecta domus. **S**ilij israhel obzuebant
achor lapidib;. **P**rinces noster obsidet ciuitatem illam **I**llum demō
obit cum miser vltus obit. **Q**ñq; ob facit p̄bum regere dcm vt ob/
uio occurro. vt obuiauerūt donūo **O**ccursare capro. **A**liae p̄pōes de
scrutēs accō faciūt fere semp p̄bum in compōne regere accusatiuum vt
p̄ in compositis vt perambulo peragro perro. vt pambulabant mun/
dum. **S**ol singulis annis semel peragrat zodracum. **P**ertudit togā
meam. **E**tia a preter composita: vt preterlabitur horas. **R**henus p̄
terlabitur dauentriam. **P**raetereo vt preteruuit domum nostram **F**i/
militer a mans composita. vt trāsgressus est alpes transiuit taurum
montem. **I**n geneti dicitur. **I**n baculo meo transiui iordacm. **T**ran

[illegible]

color. ¶ Sciendum q̄nto q̄ quorundam x̄por̄ p̄posita diuersos re
gūt casus. vt illudere regit dñm. vt iudei certatim illuserūt christo. **I**
p̄bum q̄nc̄ regit accm̄ mediāte p̄pōne in. vt an me dignum putes in
quem illudas. Deludo x̄o regit accm̄. vt delusit eum. **I**tem arrideo re
git dñm vt amittit mihi fortuna. **P**ater arridet filio. **S**ubrideo s̄itr da
num. sed sapiens sine casu ponit. vt subruit. **S**ed derideo regit accm̄
vt iudei deriderūt christum. ¶ Sciendum sexto q̄ simplex saepe poni
tur p̄ composito t̄ regit casum compositi. t̄ h̄ in carmine frequētius vt
tu me rides id est derides. **S**ola deum risit morietes natio praua. **S**ic
lusit me p̄ delusit. **P**one metum p̄ deponē. **S**ic sedet equum asinum.
beatus **A**mbrosius **L**um christus pullum asini sederet clamabāt pue
ri t̄ moleste ferebāt iudei quam constructioem etiam sequitur suum
nomen ybale quod regit gr̄m mutarum ex accō p̄bi sc̄z lessor. **U**n̄ in
hymno Dignatus est fieri lessor aselli. ¶ **U**ltimo sciendum p̄pō in
p̄pōne tria h̄z officia. **Q**nc̄ mutat significatum. vt iustus iniustus. ve
nio inuenio. **Q**nc̄ auget. vt facio p̄ficio. **v**igilo p̄vigilare ad finem vs/
q̄ noctis vigilare. **S**ic fero p̄fero. vt leue est miserias ferre. p̄ferre ḡue
Qnc̄ minuit seu priuat. vt subrideo. subiraſcor subruſus. i. parum ru
ber. **N**ō t̄m̄ p̄pō h̄c minuit. **Q**nc̄ em̄ sursum fit vt subuolo. id
est sursum volo. **S**uspicio id est sursum video **V**irgilius. **T**ot subri
git aures. die ozen op reckon. ¶ Sciendum q̄ p̄pō quatuor modis po
nitur in orōne. **Q**nc̄ per p̄pōnem vt adamo redamo de quo loq̄tur lit
tera. **Q**nc̄ per appōnem t̄ sic ex ea t̄ dictioe cui adiungitur nō fit vna
dictio. vt ad forum ad campum. **Q**nc̄ anastrophatur. id est postpōit.
vt quacum quocum quacum quibuscum quide quade q̄busde mecum
secum. **S**ic etiam postponitur x̄bo vt i prae sequor. h̄ est p̄e i. **Q**nc̄ in
terponitur p̄pō adiectiuo t̄ substantiuo. vt qua de re qua de causa. q̄b̄
ex rebo qua n̄ ob cām. **Q**nc̄ elōgat a suo casu per gr̄m a casuali rectū.
vel aliam dictioem. vt ob patris tui in me bñ merita in omnib̄ tuar
geram morem voluntati. **S**ic **C**orde natus ex parentis. vbi p̄pō p̄pō
nitur gr̄o recto a casu p̄pōnis. **Q**nc̄ x̄bum interpōit vt factū est a ne
scio q̄ hoīe **D**ictum est a q̄b̄ nescio hoīb̄

¶ Sequitur textus.

Penitet t̄ tedet miseret piget t̄ pudet ista

Accis iunguntur cum gr̄is

Natura primum sed transiōne scōm

¶ **H**ic d̄t q̄ h̄c q̄nc̄ imp̄sōalia p̄iter tedet miseret piget t̄ pudet re
gunt accusatiuum cum genitiuo. accusatiuum significatē rem agen
tem vel potius patientem. t̄ gr̄m significantem materiam vel causam
materiam. **I**n qua vel circa quam versatur talis passio siue actio.
vt penitet me peccati. her berouyer m̄j des sundes. **J**ob. **T**edet
animam meam vitæ meæ. **M**iseret me tui. **D**et onebam̄ m̄j

*De r̄gimie acti a v
bis imp̄sonalibz acti
votis regētibz actm̄.
et gr̄m sil. **O**mn̄ exui
effm̄ me effm̄ctis. et
actm̄ ex t̄n̄sitiōis.*

dijnre. pudet me ignorantia. piget me huius. ¶ Circa istam sciendū q
mo q hęc impersonalia in littera habent quatuor structiones. Qua
 doq; ponitur sine casu vt penitet heu sero. Lomicus. Piget pudetq;
 Apud eundem. Ah scelestā ouem lupo pmissisti. Dispuder id est valde
 pudet. Quandoq; regunt accusatiuū cum genitiuo. vt dicit littera pe
 nitet me peccati. Quandoq; struunt cum accusatiuo pñtis tps. vt dicit littera pe
 nitet me. Et est infinitiuus struendus cum illo verbo penitet sp pte
 teriti plusq; perfecti tps. quia pñia solum est de malis pteritis. Sed
 alia verba possunt strui cum alijs infinitiuis pñtis tps. vt pudet me
 laborare. ¶ Secundo sciendū q hęc tria impersonalia teder miseret
 pudet habent duplex pteritum. vñ sub voce actiua. vt tedit miseruit
 puduit. Alter sub voce passiua. vt tesus est. ptesum est. miserū est. pu
 ditū est. vt in Erodo. Ptesum est populū itineris et laboris. Apud
Lomicum. Miserū est me tui ita dii me ament. Apud Plautū. Ne
 q; me mei neq; me tui pudicum est. ¶ Et inueniunt hęc etiam perso
 nali ter posita habere nñm a parte anteriori. et accñm a parte posteriori.
 Ut vda pupilli quem gena miseret. id est quē vda id est humida gena
 pupilli ad misericordiam pmouet. Lato. Quod pudeat socios pru
 dens celare memento. Sic personaliter dicimus. Nil pudet istum. sed
 saepius impersonaliter loquimur et per grām. vt nullius rei pudet istuz
 ¶ Sciendū Tercio q sex sunt verba impersonalia que iungi solent in
 finitiuis horz impersonaliū penitere tedere miserere. vt hęc coepit inci
 pit desinit potest solet debet. vt coepit cum penitere. Peccati potest te
 pigere. Solet me miserere tui. debet te penitere. Unde Quintilianus
 Penitere eū sui facti potest quā etā personaliter dictis infinitiuis iun
 gi inueniunt. vt ille coepit penitere. Sed melius loquimur impersona
 liter. vt coepit illū penitere. Iungunt et dicta sba coepit incipit desinit
 pñt solet debet infinitiuis alioz impersonaliū. vt coepit mea interesse /
 cipit mihi libere bibere comedere. incipit me delectare bibere. Quare
 dicta impersonalia dñr impersonalia ex adiunctione. iungunt etñ infiniti
 uis alioz impersonaliū ¶ Sciendū quarto q est drā inter penitere pige
 re et pudere. Nā penitere iungit sba pteriti tps. vt penitet me fecisse
 qz pñia solum ē de pteritis malis. Sz piget et pudet iungunt sba pñ
 tis et pteriti tps et futuri tps. Accipit penitere qñq; p pñam hñe. vt
 penitet me pñti. Qñq; p pudere siue pudere. vñ Licero de senectute.
 Nū igit si ad centesimū vixisset anū senectutis eū siue peniteret. id ē pu
 deret. Quandoq; accipit pro tedere. Apud Virgiliū. Nec te peniteat
 calamo triuisse labellum. ¶ Sciendum quinto. Differentia est inter
 miseret impersonale. et misereor misereris secundā coniugationis et mi
 seror miseraris pñm coniugationis. Nam miseret impersonale regit ac
 cusatiuū cum grō. vt misereor me tui. Misereor eris secundā coniuga
 tionis regit genitiuū vel datiuū. vt misereor mei deus. Misereor mihi
 domine. et significant hęc duo mente vel animo cōpati. Sed misereor
 aris pñm coniugationis regit accñm. Unde canit ecclā. Miserans pñe
 pti transgressore. Prudentius. Miserans labores hoim In miserabil

de q̄ est miseratiōe dign⁹. Et fē hoc p̄bū miseror ar̄ ex mīa iuuare
Pestat inuidiosum esse q̄ miserat flent.

Accusansq; modo damnās ve locatur eodem

Hic dī q; accusandūz damndāi p̄ba regūt et; accm̄ cū gto. vt accu
so te furti mēdaci p̄fidia negligētiā. Damno te furti. Et fē accusandū
p̄ba hāc. Accuso arguo ago calumnioz infimulo inculpo carpo corzi /
pio increpo reprehēdo. Et o p̄posita excuso expurgo alligo : z sic dicit
Petrus alligat se furti. **C**omicus Hic se furti alligat supple ad p̄ban
dum Damndāi p̄ba sunt damno mulcto quince punio castigo plecto
vt damno te furti. mulcto te neq̄ciā. plecto te p̄itat. Regūt sūt accm̄
cū gto laudādi z p̄mēdādi p̄ba vt laudo p̄bo p̄mēdo te p̄tūz. Itē ad /
monēdi p̄ba regūt accm̄ cū gto vt sunt moneo p̄monēfatio puenio cō
memoro vt moneo te debiti. **N**onimēra admonēt nos corz quoz mo
nimēta sunt. Et etiam admonēt nos mortalitatē nostrā puenio te d
biti. p̄monēfatio te illius. **A**pud **Boetium** Nā me iam hoz scdo com
mēdādi p̄ba regūt p̄fido te reg. **S**ciēdum p̄mo q; dicta p̄ba p̄nt regere i eo
dan sensu ablatiū p gto. vt accuso te furti vel furto. laudo te p̄tūz vl p̄
tute. plecto te p̄tūz vel p̄tute. purgat se criminis vel criminē. Sūt tñ quā
dam dcōes q̄ semp regūt ab his p̄bis in abltō z nō in gto. vt sunt ab
latiū hāz dictionū vterq; neuter alter ambo. vt si q̄s furem rem sacram
de p̄p̄io loco tenet ne sacrilegiū an furti an vtroq; n tñ an vtriusq; q̄
sustulerit rem suam a sacro furti ne tenetur an sacrilegiū an neutro. nō
ār an neutrius. Accusari potest petrus vel furti vel sacrilegiū. vel vtro
q; vel ambob; nō tñ vtriusq; vel ambob;. **S**ciēdum scdo q; iste
gtūz z abltūs rectus a p̄bis damndādi q̄nq; fē crimen quo vel cui⁹ q̄s
damnatur. vt damno te furti vel furto. homicidio vel homicidiū. Qñz
isti genitiui vel ablatiui fnt penam quā infligitur **Horatius** Dam
natus longi cisyphus laboris. vbi ille gtūz longi laboris importat
penam. cisypho inflictam. **A**pud **Virgilium** Refugo damnauit sole
micenas. **Sap.** Dorte turpissima p̄dēnnemus eum. Plectetur capi
te. vbi ablatiuus ille significat penam. Sed plectetur furti vbi fē cri
men. Eandem p̄structionē habet hoc nomen reus quod q̄nq; regit ge
nitū vel abltū criminis. vt reus furti vel furto. reus homicidiū vel ho
micidio. Qñq; regit gtū vel abltū p̄nā. reus mortis vel morte
Sciendum tercio integra q; quandoq; oratio equiualeat verbo
damndādi. z habet regūmen huius littere. vt apud **Lucanum**. Dat
p̄nā maioris aquae. hoc est p̄pter maiorem aquam. Sic dat p̄nāz
homicidiū. luit p̄nā sacrilēgiū. Pendit p̄nā p̄iuriū. De eo sumet
supplicium periuriū. penasq; animi p̄soluit auari. Etiam dī luit p̄e
nam morte. **S**ciendum quarto q; passiuā p̄bōrum accusandū
damndādi z laudandū regunt etiam gtū vel ablatiuum. z nō accm̄.
Sicut enim dicimus accuso te negligētiā q; nullas ad me dedisti lit
teras Ita tu accusaris a me negligētiā q; nullas ad me das lras. **A**c
cuso tabellarium p̄fidia q; lras ad me datas nō reddidit seu p̄ulit

Tra tabellan⁹ accusat a me phidix q^l rās ad me datas nō reddidit. Et inueniunt hāc passiuā accusat agif variās regere q^lōs vel ablrōs vt petrus agif vel accusat furti. petrus agif sacrilegij. h̄ est q^l sustulerit sacra de sacro. sacp. de non sacro. non sacp. de sacro. Agif parricidij. h̄ est iecit man⁹ in parentes. h̄ patriam. poidit. l. insequi. Agif veneficij. h̄ heest mit h̄giffenis omme ghegaen. Agif maleficij h̄ est incantatois. mit toerije. Petrus agif illati stupri. h̄ heest een ioncfrou veraechticht. Agitur maiestatis seu lesae maiestatis. h̄ heest op die heren ghesproken. In crimen lesae maiestatis dem est. Agif repetundarū siue de pecunijs repetundis h̄ est accusat. vt referat impēsa siue rōnen redat. Agif interuēsa l. interuēsa h̄ est accusat de alicia pecunia siue rei p fraudē detenta. ontholden danne gheleent here. **Tull⁹** Terres interuenit re/gis candelabz. Et est interuenire rem aliqua callide tenere. ne facile re/haberi possit. vii. **Plinius. Sare⁹** curius interuenis pecunijs accusat. Agif spretay. h̄ est accusat de contumacia. Agif expilatay hereditatis. h̄ est accusat de infidelitate tutelae. Accusare est l. apud iudices vel apud alium quēuis etiam apud illū ipsum: quē accusas. significare atq³ oñdere aliquem peccasse. Incausare vero reprehendere mores alterius p plexq³ cum q^lrela q³ ab illo iniuria siue affectus.

Verbaq; sumpta foris christi bonus ardet amorē

¶ Sic dicitur quod verbum neutrale absolutum positum per verbo transitivum regit accipit casum. ut bonus homo ardet christum. id est ardens amat. **¶** Virgilius For mosum pastor chorcydon ardebat alexum. **¶** De Pars stupet innumpe do nu ericiale minere. **¶** Esaias. Tūbilate montes laude. **¶** Idem Et nu bes pluant iusta. **¶** Ps. De pluit super peccatores laqueos. quod verbum plus frequenter apud auctores regit ablativum. ut pluit lapidibus. **¶** Ps. Erulabit lingua mea iusticia tua. ubi tibi etiam dicunt accipit positum per ablativum et in alio psalmo. Et iusticia tua erulabunt. **¶** Quae tremunt barbara mors crucera pavet. **¶** In actibus apostolorum dicitur. Vincula et tribulationes me manent hierosolymis. **¶** Sic etiam poeta. Virgilius in suo libro Te quae magna manebunt regna. In quibus omnibus manere ponitur per futurum esse. **¶** In evangelio. Qui me erubuerit et sermones meos hunc filium suum erube scet cum venerit in maiestate sua. **¶** Itē. Qui viderit mulierem ad concupiscen dum eam iam moechatus est eam in corde suo. **¶** Et iam cognovit in corde suo. **¶** De hoc absolutum per transitivum ponitur. **¶** Et in his exemplis et in oibus similibus fit figura euphonismus dicta quae ponit verbum per verbo. **¶** Unde euphonismus erit per verbo ponere verbum. **¶** Erulat dominus laudem mea lingua superni. **¶** Sciendū circa istam quod non omnia absoluta verba regunt accipem in quem transit actus verbi. quare opus sequi auctores. **¶** Nam qui quis ardeo regit hunc accipem. ut ardet deum. non tamen fla grum suum synonymum nec feruet nec estuat quae potius regunt ablativum. **¶** Sic flagrat amore christi. **¶** Verba enim neutralia absoluta et etiam verba deponentia absoluta frequentius regunt dativum cause esse dicentis. **¶** Neutralia sunt haec. **¶** Erulatur gaudet iubilatur moeretur dolet hor

ret pallet rubet nigret ⁊ albet. friget ⁊ ardet stupet hebet calet torpēt
 pollet virescit florescit cum splendet tepet ⁊ liquet. ⁊ madet adde. **De**
 ponitū sunt hec. **Tristior** cum letior quorū inaequor verecundior. **Glorior** in
 dignior oblectior de quoq; lector. **Effectiua** scies hanc semp ꝑba vocare
Et regunt a bletim ꝑntem cūm efficientem. vt ardeo amore christi. hor/
 reo morte. frigeo timore. calet ira. pallet timore. feruet ira. rubet verecū/
 dia. de ꝑponitib; letor tua felicitate tristior tua aduersitate. **Inueniuntur** qdam ab/
 a secunda fortuna. tristior tua aduersa fortuna. **Inueniuntur** qdam ab/
 soluta cum accō ⁊ abltō. vt calet ingenium ingenio. rebolet prudētiaꝝ
 insipientiam vel a. **Et** caleo ꝑ simplex l est esse vel fieri calidum. sꝫ cal/
 leo ꝑ duplex ll est callum facere seu fieri. teutꝫ hart werden. **Uñ** callose
 manus dicta sunt ⁊ sic regit abltim. vt manus mearū nimio labore ob/
 calluerūt. **Uñqꝫ** calleo ꝑ duplex ll fē callidum seu astutum esse. ⁊ ꝑꝑ/
 tume aliquid scire. ⁊ sic regit accm vt dicēda silendaq; calles versutias
 calles. **Et** ego has versutias calleo. **Omnia** deriuata ab h ꝑbo gemit/
 nūc ll. vt calliditas. **Sed** a caleo retinēt simplex l vt caliditas. teutōi/
 ce warmheyt. ¶ **Sciendum** scdo ꝑbum absolutum ꝑꝑrie est illd qđ
 ad faciendam ꝑfectam seutētiaꝝ nō eget obliquo casu. vt caleo frigeo
 sto. ⁊ ideo ꝑba absoluta dicta sunt ꝑfecta ꝑba qꝫ faciūt ꝑfectam finem
 sine obliquo sequēte. **Et** est ꝑbum neutrale duplex scz absolutū de qđ h
 loqimur. ⁊ est qđ nō regit accm. **Alterum** est neutrale transitivū. vt aro/
 litus bibo vinum. comedo panē. ⁊ hꝫ terciās ꝑsoās passiui. **Verbum**
 neutrale transitivū vt terra arā. vinum bibitur. ⁊ format de se tria ꝑri/
 cipia scz ꝑis in ns ꝑteritum in tus. futurꝫ in rus. vt bibens bibitus bi/
 bitur. **Verbū** neutrale absolutum ꝑo nō regit accm. nā nō hꝫ terciās
 ꝑsoās in passiuo. **Non** habet tria ꝑincipia. sed tm duo. **Ut** habetur ibi
Cum ꝑbum qđ habet quarto casu. ⁊c. ¶ **Sciendum** tercio qꝫ verba ab/
 soluta regūt aliqbo modis accm **Primo** ꝑ synecdoche vt doleo caput.
 Scdo accm causare regunt. vt anhelat ꝑælia. gaudeo tua gaudia. gau/
 deo tuam scdam fortunam vel fortuna. **Tercio** accm loci vel spacij. vt
 ambulauit tria miliaria. **Quarto** accm tꝑis vt habito hic tres annos
 dormiui hic tres annos. **Scdo** regūt accm ꝑ euphonisimū cum ab/
 solutum ponitur ꝑ transitiuo. vt ardet deum. **Sexto** accm positum ad/
 uerbialit. vt viuūt deum. i. diuine. **Iuuenal.** **Qui** curiosi simulāt ⁊ ba/
 chanalia viuūt. **Septimo** accm ꝑ ꝑꝑōnem vt exco vibem. ⁊ de illo di/
 ctum ē ibi ꝑbo composito. **Octauo** accm sui verbalis. ⁊ scdm aliquos
 accm ꝑꝑorcionabilem. sine quo actus verbi nō ꝑt fieri. vt curro cursuz
 pugno pugnā. viuūt vitam felicem miseram. **Nono** ꝑba funebria
 carmina significātia. i. lamētādi ꝑba. vt fleo mīrēm. lugeo ꝑrēm. plāre
 nunt amicos. **Sed** iste modus nō differt a scdo. qꝫ accūs videt signifi/
 care causam. **De** dictis modis tales sunt ꝑselli **Synecdoche** causa lo/
 ca tempus transitus aduer. **Compositum** ꝑbo quartum iungere solu/
 to **Sic** ꝑꝑium iungas ⁊ tristia carmina subdes. **Flere** est lachrymis
 ideoq; tantum hominum est sicut ridere. **Plorare** est voce flebili ⁊ effu/
 sa dolorē suūm aperire **Uñ** implorare est opem orare. **Plangere** est
 ꝑꝑusione ac verberatione peccoris capitis vulnus aliorūm ve mēbro

tur etiā a verbis deponētalibus qđ ab aliquib; negat. vt a mētorū mēti
tur **Apud** **Alicronem** in **Galustium**. **Ego** dabo opam vt p minimo
cum solatio indeam. vt in hūc minimo mētorū esse videatur. vbi mē
torū esse est pēritum plusq̃ pfectum impersonalis descendētis a ver
bo deponētali **Luce** vi. 7. **Mathei** xij. **Eadem** mensura qua mensi fu
eris remittetur vobis. 7 hoc mō eadem mēsurā est ablatiui casus. 7
eadem acuit penultimā **Si** pō eadem mēsurā esset nē casus tūc re/
mittetur acciperetur passiuē 7 nō esset pbum deponētale. sed potius ā
tūqum commune. qđ sape commune in scripturis inuenit. vt **Esai**
lxiij. Super gēna blandietur vobis. vbi aliqui legunt blandiētur.
verum tamen admodum rarerer formantur impersonalia a verbis
deponētalibus.

Postulo posco peto doceo rogo flagito celo

Ero cum vestit monet induo calcio cingo

Accōs geminos hec pba requirunt

Vīdēant passiuā quem pba volun tibi clausa

Seu quem vis pbi sibi postulat associari

Ui verbi regitur qui passiuus sociatur

Hic enumerat qđam pba vāhemētissime transitionis. regētia du
os aculatius **Sūt** eī triplicia pba regētia duos accōs. qđam rogā
di sunt verba vt postulo posco peto rogo oro flagito obsecro obsecro
moneo exigo interrogo q̃ oīa pnt regere duos accōs. pter supplico qđ
regit dēi. vt supplico tibi. **Et** peto frequētius ablati. mediāte pōne
vt peto abs te pecuniā. oro te veniam exigo te pecuniā debitā mi
hi abs te. **Passiuā** regūt scđm accm. vt tu exigeris pecuniā debitā mi
hi. **Job** **Sulta** mīōra exigeris a deo q̃ meret iniquitas tua. **Secdo**
verba docēdi regūt duos accōs. vt erudio doceo instruo imbuo infor/
mo celo. vt doceo te loq̃ lēi. dedoceo te barbaricm vl loq̃ barbare.
Hec tñ verba imbuo instruo ifor: mo frequētius regūt accm cū ablatō.
Ui **Lato**. **Si** tibi sint nati nec opes rē. **Tercio** verba vestitēdi regūt
duos accōs. vt vestio induo pcingere calciare. vt pcingere 7 calcia te
calcios tuos. **¶** Scīdum pmo q̃ tres sunt modi mutādi actim in
passiuū **Un'** vbi solus accūs mutat in ntm. vt dedi tibi equū. equ'a
meritū datus est. **Alter** vbi sunt duo acci q̃ vnus mutat i ntm. alter
immutatus relinq̃tur vt docui te grammaticā. **Tu** a me doctus es
grammaticā. nō āt grammatica docta est a me. **Tercius** modus vbi
vterlibet accōz mutat in ntm. alterz vel relinq̃ndo vl in ablatiuū
mediāte pōne a vel ab transferendo sic. ego rogavi te veniam tu ro/
gatus es a me veniam. vel venia abs te rogata est mihi. **Et** hīc vlti/
mus modus fit potissimum in verbis rogandi. scđm in verbis do/

cendi. ¶ **S**ecundo sciendū. Dñā est inter orare et exorare. Nam orare
 rogare est. exorare est rogando impetrare et orando inducere. vt oro fac
 te exorem. teutonice als bidden of mit bede scrighen. Quicquid me exo
 rauieris in die pasche dabo tibi. Ita em dñt ista duo pba suadeo et p
 suadeo. Nam suadere est hortari. sz persuadere est aliquem inducere ad
 credendū vel facere aliquem credere. Sic dñt vestigare et inuestigare.
 Nam vestigare idem est qd querere. sz inuestigare et peruestigare est per
 vestigationem acquirere. Item dñt precor et deprecor. Precor est pces fa
 cere. Deprecari est precibz orare ne quid fiat. vt. Hæpe precor mori.
 mortem qz deprecor idem. Item dñt postulo et peto. Nam postulare ē
 requirere et tanqz rem iustam p meritis nris petere. Sic dicimus res
 tps locus psona postulat. Cuius ppositum ē expostulo qd est cum q
 rela apud amicos requirere. et qsi officium amicitie in alio desiderare.
 Et hoc pbum hz frequentissime abltm mediante ppoe cum. vt qd ha
 bes qd mecum expostules. Petere vero est humili et pabo rogare. Ut
 apd Lurcum. Postulabant at magis qz petebant. Tu magis postu
 las qz petis. Regit etiam hoc pbum abltm. vt neqz postulem abs te ni
 si res ipsa moneat. Accipit hoc pbum peto qñqz in bonam ptem. Ut
 medicus petit sanitatē egri. p. laudem filij. Quqz accipit in maluz. vt
 multi filij petunt mortem parentū Item hoc pbum peto cum ablatiuo
 pstruētū sz accipit in malā ptem. vt petiit me gladio veneno insidijs.
Virgi. Salo megalathea petit. hoc ē incescit et pomoz iactu inces
 tur. Item posco est rem debita et honestam petere. Flagitare est vabe
 menter et plus qz postulare. vt apd Liceronem. Quid qd hec causa po
 stulat et si postulat non tñ flagitat. Plinius. Efflagitasti quotidiano
 flagitio. vt libros qz scripsi iam emitterem.

Quatus pbum spacijs moreqz gubernant.

Accōs vocum que talia signant.

Te vesti tunicā iam ppgis milia septem

¶ **H**ic dñt q pba vestiendi regunt duos accōs. vt induo te tunicam. et
 de illo satis dictū est superius. Et ponit alias duas regulas. qz prima
 est. Verba ambulandi vel spaciandi regunt accm vel abltm. vt ambu
 laui septem milia. septem milibz passuū. Similr pba distandi regunt
 accm vel abltm. vt hæc pba absum distoyt dauentria distat tria milia
 passuū. duo milia passuū ab illa vrbe Jo. abest hinc tria milia. vt apd
Nasonem. Gulmo mihi prima gelidis vberimus vndis Milia qui
 nonies distat ab vrbe decē Et inuenit triplex milia. primo milia p mi
 liaria p syncopā. vt in exemplū huius lra. Secūdo inuenit milia a mil
 le teutonice du sent. vt vndecim millia virginū. Tercio inuenit milia a
 noie milii qd est genus leguminis. teut. herfen. ¶ **S**ecda regula ē. Vē
 verbum pē regere accm vel abltm tps. vt tres annos dauentrie pmo
 ratus sum. vel tribz annis Ego iam tres annos dauentrie habito l m

60 annis. Ego iam tres annos dauētric habito vel tribo āns. Adhuc
 modicum tps vobiscum sum vel futurus sum. Tullius. Nemo tam
 sener q̄ se ānum nō putet posse viuere. Apud ouidium Dī ægypti ca/
 ruisse iū ānibz arua. Imbribz atqz ānos sicca fuisse decem. Virgilius.
Una cum gente bellum tot ānos gero. Ego hāc domum iam multos
 ānos hito ⁊ possideo. Apud Virgilium Facilis descensus auerni est.
Noctes atqz dies p̄z atri ianua dīs. Est homo somno deditus stertit
 noctes atqz dies. i. p̄noctes. Sed cum dī q̄t natus es ānos subaudiť p̄
 pō. Atqz i. aī q̄t natus es ānos Annos natus sum duodecim. i. aī an
 nos natus sum duodecim. ¶ Sciēdum p̄mo q̄ temp⁹ est duplex. s.
 qñ ⁊ illud qđ rñdet ad qñ. ⁊ illud solū regit in abltō. vt qñ venisti. rñ/
 detur hora tertia. ⁊ nō horam tertiā. Aliud est tempus qđdiu. ⁊ illud
 regit in accō vel abltō. vt cum q̄ritur qđdiu dauētric commoratus es.
 p̄t rñderi tres ānos vel tribo ānis. Commoratus sum hic tres ampli⁹
 annos. Accommoda mihi librum tuum in mensem vnū. in dies octo.
 in diem vnum. ⁊ dimissa p̄pone vt mensem vnum. dies octo diē vnum.
 Et hęc omnia idem sūt. qđdiu. donec. vsqz. quousqz. vsqz qđ. qđad. qđad/
 usqz. vt rāndiu studes q̄usqz te nō didicisse penitebit. Da lris opaz qđ/
 ad in xerate iuuenili es. ¶ Sciēdum Scđo q̄ aliqđ dicūt p̄ accm lig
 nificari tps p̄tinuum Per abltm tps discōtinuum. sed falsum est.
 Idem em significat accūs ⁊ abltūs. vt audiui platonem duos annos
 vel duobus annis.

Sēperegente caret vitemodus idqz p̄bato Vir bone viuēdeum sic viuēs secula cuncta

¶ Hic dī q̄ p̄ba p̄tinētia ad actum viuēdi regunt sēpe accm. po
 situm aduerbialiter. vt viuēdeum. id est deifice. sic viuēs secula cūcta.
 id est æternaliter. Apud Boetium. hic a finem viuūt. i. instar ⁊ ad mo
 dum asini. vel p̄t resoluī in aduerbium. i. asinine. Viueresantum. id ē
 instar sancti siue sancte. Viueres bacchanalia dī instar bacchānium.
 ¶ Iuuenalis. Qui curios simulant ⁊ bacchanalia viuūt. Voz il/
 la nō sonat homiēm. i. ad modum homis. Sic discedentibz vel nos di
 scedentes dicimus longum vale. i. p̄ longum tempus Apud Virgiliū
Et longum formose vale vale inquit iolla. Et morientibus dicim⁹ va
 le æternum. i. æternaliter Apud Virgilium Æternumqz vale mihi op
tine palla Et in locutionibus huius regulæ sequendi sunt boni auto
 res. Nam q̄uis aliqui sic loquūtur loq̄tur canem bibit vaccam. id est
 instar vacce. stertit cattum. h̄mōi tñ locutioēs nō sunt vsurpatæ. vel
 frequētes apud bouos autores qđ sic loquūtur. comedit vt canis. bibit
 vt vacca. vel comedit instar vel ad modum canis. ¶ Circa lrām
 sciēdum q̄ omnis casus nominis adiectiui potest poni aduerbialiter
 excepto vocatiuo. Iuxta illud Adverbij more casus tibi quisqz locaf
De nominatiuo. Fors ⁊ vota facit. De gemitiuo Petrus redijt vesp̄ri
peruolper. De datiuo. Virgilius. Sūt quibz ad portas cecidit custo

dia sorti. De acco viue deum. vale logum. De ablo. Alternis dicetis
amant alterna id est viassim. Sciend secundo. Quaedam noia inue/
niuntur aduerbialiter oi casui addita. z dicunt ab aliquib substanti/
uata. vt dulce triste turpe sublime. z multa alia in e terciæ declinatōis
vt Aquila est volans sublime. aquilæ volantis sublime. z sic in oibus
casibus. Virgilius. Euntres sublime ferant ad sidera cægni. In seque
ria paschali. Volucres dulce canunt. Sic in grō. volucris dulce canā
tis. volucris dulce cantanti. Dictio turpe sonans. dictionis turpe sonā
tis. Ita etiam se hñt aliqua noia in ens quæ sub vna voce oi casui iun
gunt. vt recens libens feruens. vt sol recens ortus. solis recens orti. In
ablo. Apud Virgiliū. Gole recens orto. Sic puulus recens nat⁹.
puuli recens nati. In drō. Dux erat puulo recens nato lapidum cul
trum pati. longe dur ius erit pctōres æternas pœnas tolerare.

Quadā dictiones pñt poni noialiter vel de se formare aduerbia. vt
sunt creber rarus sedulus solus secretus subitus intinuis. vt crebras d
di ad te lrās. q̄uis tu ad me perraras dedisti. Et. p eodem crebro ad te
dedi lrās q̄uis tu ad me raro lrās dederis. Ita p eodem dicimus sera
percinmonia fit in fundo. Sciendū tercio q̄ in secunda declinatione
adiectiua sæpius ponunt aduerbialiter in ablo. vt falso q̄reris. falsa
q̄ritur humanum gen⁹. Liquido pater postremo sic dixit. l' postremus
me vides. Ego id agam sedulo. merito accidit. necessario feci. Differ
necessario a necesse. qz necessario iungit omnib verbis. Ne necessario
dicti. Necesse tm substantiuis verbis. z p illo veteres dixerit necessium.
Sic subito cito p̄cto iteratō priuato abintestato. vt obijt abintesta/
to. id est absqz testamento Non veni huc auspicato. teutonice tot eynen
goeden gheluck. Sunt etiam quadam dictiones quæ sub voce o vl
um aduerbialiter ponunt. vt primum l' primo. secundum l' secō. quar
tum l' quarto. vltimum vl' vltimo. postremo vel postremū z alia nume
ralia. Quarto sciendū. Omneqz nomen adiectiū ponit sine substan
tiao in orōe tunc ponitur l' substantiui sui loco. vl' aduerbij loco vl' ab
stracti sui loco. vt triste lupus stabilis. i. res tristis. Bonū mihi lex or̄
tui. Aduerbij loco. vt sublime volat. i. sublimiter de quo mō p̄dictum
est. Suaue rubens hyacinthus. Suaue olentia allia hoc est grauit̄.
De abstracto. Seruantissimus æqui. i. æquitrans. Itē Virgili. Sp
sis pellibz albo. id est albedine.

Sequitur textus

His obliuiscor iunges meminiquz recordor

Hic d̄t q̄ obliuiscendi s̄ba regunt accm cum ḡtō vt sunt obliuiscor
memini recordor. vt oblitus sum q̄ mihi dixisti s̄ba l' verbor. De acco
Humeros memini si s̄ba tenerē. Venozare nouissā tua z in æternū
non peccabis. Circa lrām sciend. oia meōrandi z obliuiscendi s̄ba f
gunt accm vel ḡm. p̄ter hoc nomen memor qd solum regit ḡm. Et
memor mei. immemor bñficij. Apud Virgiliū. Nihil illa neqz auræ

necq̃ sonitus meor̃. vbi auras est gr̃i casus q̃ more gr̃aco in as fmiatur
 vt paterfamilias. ¶ **S**cdo Sciendum q̃ oblitus regēs accm̃ vlt̃ gtm̃ fē
 actiue. vt oblitus sum eorum p̃borum q̃ mihi dixisti. z oblit̃ sum p̃ba
 ea q̃ mihi dixisti. **S**z oblitus regēs dñm̃ vel abltm̃ accipitur passiue.
 vt deus oblitus est a me vel mihi. i. obliuioi deditus. ¶ **T**ercio Sciē
 dum q̃ obliuiscor etiam p̃struitur cum infinitiue. vt oblitus sum clau
 dere os meum. **C**onstruit et̃ cum orōne incipiēte a q̃litiue. vt oblit̃ suz
 vbi viderim iohannem. qñ viderim eum. qualis sit. quāt. cuius. cuius.
An iohānes sit domi nec ne. oblit̃ sum q̃ iuerit iohānes. **I**tē oblit̃ sum
 libz̃ meū tollere ex domo. **I**chēb mījn boec te hūys p̃getē. **R**eliq̃ libz̃
 meū domi **R**eliq̃ domi exolēram p̃gicm̃. i. adultam

His iunges iuuat atq̃ decet delectat optet

¶ **H**ic dē q̃ hęc q̃tuor impsonalia **I**uuat **D**electat **D**ecet **O**por
 ter regit accm̃ vt **A**gricolam arbor adfructum p̃ducta delectat **S**ene
 ca in epla xxxiij. **D**ecet clerum indui vel indutiū esse veste talari. opor
 tuit christum pati. zc. **E**t p̃struuntur hęc impersonalia saepe cum in /
 finitiue per intellectioem accusatiui vt iuuat legere auctores. **F**orsan
 z hęc olim meminisse iuuabit. **V**irgilius. **I**uuat arna videre. **E**t ista
 impsonalia p̃nt poni p̃soāliter p̃ter oportet z regit ntm̃ a pte antio /
 ri. vt te decet laus z honor. te decet hymñ deus in syon. **P**arnus quā
 decent. magnos maiora sequitur. vita quam agis non decet te. **D**ecet
 impsoāliter captum regit accm̃ cum infinitio. z eius p̃positum est de /
 decet. vt dedecet te ita viuere. **I**uuat inuenit p̃soāl. p̃ auxiliari. vt iōā
 nes iuuat mc. **Q**ñq̃ etiam p̃soāliter p̃ delectare. vt nil nisi turpe iuuat
Nō om̃s arbuta iuuat. **I**n q̃bus omnibz̃ iuuat ponit p̃soāliter **S**ilr̃
 cum dī hęc res me delectat ibi ponit p̃soāl. **S**ed delectat me fūire dō
 ibi ponit impsoāliter. **E**t dñr̃ delectat oblectoz z delectoz. **N**am delec
 tat regit accm̃ vt delectat me discere. **D**elector regit abltm̃. vt delector
 sacris lris. carniē **S**ed oblecto regit accm̃ cum abltō. vt oblecto me
 sacris lris. **C**uius passiuum est oblectoz vt oblectoz carniē. **E**st em̃
 delectat impsonale. delector deponētale. oblecto actm̃. ¶ **S**ciendum
 tercio q̃ impsoāle oportet solet in p̃terito p̃strui cum acco p̃cipij ad
 significadā rem nō debuissē fieri. vel omitti. h̃ est rem aliquā p̃perā
 factā vel omissā esse. vt apud **L**iceroem **T**amen id scīm̃ nō oportuit.
Idem **A**pollinis signum ablatum certe non oportuit. **S**ic. **N**on ita fa
 ctum aut dictum oportuit. **I**n q̃bz̃ oibz̃ significat aliqd̃ p̃peram factum.
In apud eundem **T**ullium. **T**oram rem integram fnatam oportuit.
 id p̃dictum oportuit. z dat soldemē te voren gesacht hebbē. in q̃bz̃ signi
 ficatur aliqd̃ p̃peram omissum. **I**n eodem sensu p̃struitur h̃ p̃bū opor
 tuit cum p̃terito plusq̃ p̃fecto infinitiui. vt ita fecisse oportuit. **L**omi
 cus. **N**ōne oportuit me p̃cisse ante

Qz sibi quartum solet heu q̃q̃ iungere casum

De r̃gic̃ acti a pti
 bz̃ inderlinabilibz̃
 ex sic significatiōis
 k ij

tatem. i. ciuitatem. Ita iuit intro ciuitatem. ibi intro ponitur loco p /
 ponis intra. Nos so loquimur p ppones z nō aduerbia. Dicimus em
 subter te sternet tinea. Uade extra ciuitatem. Item paul qñq inuenit
 cum acco. vt paul vrhem sic dē **Lurcius**. i. iuxta vrhem. Itē pñs sp
 postpōitur acco. vt ibo romam pñs dauētriam pñs. **Furium** siue
 fursum pñs. Ita qñq pñs. i. in vnamquamq ptem vtroq pñs. i. in
 vtramq ptem. **Prīdie** z **postridie** aduerbia etz cū acco inueniuntur. vt
 pñe kalendas martij. vbi intelligitur pñp añ vel post. **De** qñ aduer /
 bñs z qñuor eoz cōstructionibz dictum est supius ibi. clausum sub pre.
¶ Sciendum scdo q tres sunt figuræ solitæ fieri in pñpñibz. vt ana /
 stropa. archaismos z pñthescos palange. **Anastropa** est pñpñis post
 positio. vt **I** pñsequar te pñpter romam pñsus. **Ad** occidentē vsqz **Sic**
 in abltō colloren. i. tenus collo. Ita qñ cū qñu qñbñscū q de q de q
 qñuode. **Archaismos** fit cū pñp regit casum n pñpñi. vt cū post ante z
 circū solētes regere accm casum inueniunt pñstui cū abltō **Ut apud Vir**
 giliū z lōgo pñpñe vñ. **Prothescos** paralāge ē pñpñis p alia pñpñe po
 sitio. vt apud **Virgiliū**. **Sulta** sup pñmo regitās sup hectore mīta.
Sic sol dē in cācro. i. sub cācro. **¶** Tercio sciēd pñp sape pñst line ca
 su. z tñc ē aduerbiū. vt ante venire. inter dormire. z sic de alijs. vbi añ z
 inter sunt aduerbia. añ epīs. **Inter** aduerbiū loci **Sic** post seqtur pñp
 nullus. **¶** Quarto sciēdū q pñp ornatus cā sape pñpñt grō z etz inter
 ponit adiectio z substātio. **P**rapōitur grō vt h pñpñis tui in me benī /
 uolentia morem in omnibz tuæ geram volūtatī. **Sic** ob pñis tui in me
 bñmerita ego tibi qñ libērrime infuiam. **Et** h mō inuenit pñp poni i
 hēmmo. **A** solis ortus cardine adusqz terre limitem. **P**ñst inter adiec /
 tim z substātim pñp h. **E**am ob cām. qñ ex causis. maximas ad vali
 tates **Qñq** cum suo casu interponitur. vt tua in me benīuelētia. tua i
 me humanitas. zc. **¶** Sciēdum qñto circa pñpñes hāc pñp ad qñqz
 importat motum ad locum z pñsoām. vt iuit ad pñm. **Qñq** valet iux
 ta vt castra posita sunt ad rhenū. i. iuxta **Urbs** illa sita est ad oriētē
 s. in dat oesten **In euāgelio**. **S**tabat petrus ad ignem se calefaciens.
Virgilius **E**t formosus oues ad flumīa pauti adonis. **Qñq** ad fr tē
 pus z valet vsqz. vt ad bellum macheddicum. i. vsqz. **Qñq** idem ē qd
 pñra. vt pugna est mihi ad illum id est pñra illum. **Qñq** dē cām. vt ad
 qd hoc fecisti **Sic** pugnat ad coronam. i. pñpter coronam **Qñq** ad va
 let valde z dē intērioēm vt ad vnguem. i. valde pñfecte vel ad similitudi
 nem. **Sic** etiam dicimus per compñonem **A**pprime adfabre. **Qñq** dē
 compatioēm vt petrus nihil habet ad paulum. **¶** **A**pud ē pñsoām
 z locum. z est apud **Platoēm**. apud **Liceroēm**. apud forum. apud tem
 plum. **E**sdem significatiōēs habet pñp penes. **E**st tñ drā inter apud
 z penes. vt apud pñsoām absolute ē. **Sed** penes ē pñsoām cum domi /
 nio z potestate. vt res est apud te qualitercumqz a te tenerur. **Sed** pe /
 nes te id est quodammodo a te possidetur. **Et** sic dicitur. res est penes
 iudices arbitros id est in potestate iudicū z arbitrorū **E**st etiam
 differentia inter ad z apud. **N**am ad significat iuxta **A**pud idem qd
In significat. z hoc quando connotat locum. vt ad eodm id est iuxta

edem. Apud eadem id est in ede. ¶ Et ita quidā accipiunt apud Joannem primo. Et verbū erat apud deū. id est in deo. Et in epistola Pauli. Spero enim me aliquantulū tempus manere apud vos.

¶ Ante triplicitate constituitur. Quandoque sine causa. sic est aduerbi-
um significans idē quod hoc aduerbiū prius. vt ante veni q̄ tu Quā-
doque constituitur cū ablatiuo. z est archaismus. vt Ego triduo ante ve-
ni q̄ petrus. Quandoque regit accusatiuū z connotat tempus z per-
sonā. vt ibi Ante sex dies solemus pasche ibi significat tempus.

Ante praesidem ibi connotat personā. Quandoq; ante dicitur impossi-
 biliter. vt par ante fida nūmbus z flammis erit. **Virgilius.** Ante per-
 raris amboz finibz exul. Aut ararum parthys biberat germania
 tigrim. Quā noster illius labaf pectorē vultus. Et zponitur ante z
 dicitur antehac. Et ē differentia inter antehac z antea. Nam antehac
 id est ante hoc praesens nunc. teutonice voer deser tijt. Sed antea id est
 ante illud tempus. teutonice voer der tijt. vt antehac non vidi ioannē.
 Teri vidi ioannem z nunc antea. teutonice voer ghyseren.

¶ **C**itra posthac id est post hoc præfens. Sed postea id est post illa tem-
pora. Facit etiam præpositio ante sæpe fallaciâ equiuocationis. Et
omnes fere alie præpositiones. Et scribitur in **Genesi**. Dominusq[ue]
est abraam ante thare patrem suum. hoc est in conspectu thare patris
sui in vr chaldeoꝝ. id est in igne scdm beatum Hieronymum. Et
ante conotar locum. Sed scdm **Iosephū**. Ante thare. id est prius qm
pater suus in vr chaldeoꝝ. id est in ciuitate vr. Ubi præpositio nomen fa-
cit equiuocationeꝝ penes diuerfam consignificationeꝝ. Hoc nomen vr
ro vr penes diuerfam significacioneꝝ. ¶ Aduersus præpositio quadoq[ue]
accipit in bonâ partē z est idem qd erga. Apud **Comiciū**. Gaudeo si
tibi quid feci aut facio qd placeo symo. z id aduersus te fuisse gratias
habeo grām. Quq[ue] accipit in malâ partem. vt aduersus hostem hoc ē
contra hostē. Et p eodem inuenit aduersum ppō. z item p eodem inue-
nitur picipiū aduersus a um. z ē idem qd opposito pectore Sic aduer-
sa vulnera dant laudē. Auerfa vero vulnera dant viciō. Et inuenit h
nomen aduersus qñq[ue] significare ptranit z sic regit dem. vt iohannes ē
aduersus mihi. ¶ **C**is dissert a citra qd cis pstruitur cū pprio noie. Et
cis rhenū teutonice op dese syde. sed citra pstruitur cū noibus appella-
tiuis. vt citra for. teutonice op dese syde. Et vrq[ue] z videtur opom. Et
cisthenanus qui habitabat ab hac pte rheni. Citra marinus die op dese
syde des meers woent. Item citra ponit sæpe aduersbialiter. vt ego ci-
tra te dilexi qd debui id ē minus. Sic etiā ponitur vltra z præter. vt di-
lexi vltra qd debui. Præter qd est. i. plus qd debui. ¶ **C**ircum ppositio
citra z circiter differunt. Circū ē locum. vt circū vicinos. Circavero
locū z tps significat. vt circa m enna. circa horā terciā. z est idem quod
iuxta. Circiter significat tps vt venit circiter horā terciā. Quandoq[ue]
notat locum. vt lapidem dicunt fuisse quadratum circiter in medio. p
sem agilitoꝝ circiter in cauda. Quandoq[ue] circiter notat numerū vt cir-
citer duo milia militū. vel duoz millia militū. Circiter decem millia

vel militarioꝝ. **C**ontra ꝑꝑo accipitur in malum. vt contra hostes. **E**rga vero accipitur in bonum. vt erga amicos. vt tua erga me bñmerita. **C**ontra idem est qđ vicissim teutꝝ wederom. ⁊ sic est aduerbium. vt petrus dedit ad paulum lrās. paulus vero contra ad petrum dedit ⁊ nō est dicendum econtra. **S**ed bñ econtrario vel ediuerso vel ꝑtra. vt petrus me pugno cecidit. ego eum ediuerso cecidi. hoc est vicissim ⁊ nō econtra. **E**xtra ꝑꝑo ꝑstruitur cum ꝑbo quietis ⁊ motus. **S**imiliter hæc ꝑꝑo intra vt petrus iuit extra ciuitatem vbi significat motus ad locum. **I**tem petrus est extra ciuitatem paulus intra ciuitatem. vbi significatur quies in loco. **H**oratius Iliaecos intra muros pugnat ⁊ extra. **I**tem extra ꝑꝑo qñqꝝ est idem quod ꝑter. vt extra me de nō est. i. ꝑter me. **I**ntra ꝑꝑo notat locum ⁊ tempus. vt intra mēsa id est intra muros ciuitatis. vnusquisqꝝ manebit intra terminos suæ terræ. **Q**uandoqꝝ ꝑnotat tempus vt intra triduum redibit. intra annum redibit. intra quātum tempus redibis. intra quor horas redibis. respondetur infra horam. **N**ec dicendum est latine redibo infra annuz infra horam. **N**ec etiam latine dicitur ioannes est interius de loco. qz interius est compatiuus. sed ioannes est intus vel intra domum.

Inter ꝑꝑo rēgit duos accōs si saltem sunt singularis numeri. **S**icut ioannes sedet inter petrum ⁊ paulum ꝑꝑe teutꝝ tusschen. vel requirit vnū accm pluralis numeri. vt inter naues. ⁊ connotat locum vt in dictis ere nplis. vt supra dictum est. **E**tiam connotat tempus. vt inter diem ⁊ noctem. inter sedam ⁊ terciam horas. **Q**ñqꝝ ponitur sine casu. vt dormire inter. **I**nter quandoqꝝ idem valet quod mutuo. vt pueri inter se diligunt. hoc est mutuo se diligunt. **E**t ꝑponitur inter dicitur intercludere quod differt ab introcludere. **N**am intercludere aliquid est iter alicuius impedire. vt fui imbribus ⁊ torrentibus intclusus. **V**irgilius. Intercluit hyems ⁊ tenuit auster. cunctes Licerō.

Qui iter penorum cadaueribus corporum suorum intercludendum putauerint. **S**ed introcludere est aliquid in interiora claudere.

Intra ꝑꝑo ꝑꝑōit huic ꝑꝑōni sup. ⁊ notat infra locum. vt infra tectum. ⁊ etꝝ notat dignitatē. vt infra magistratum. **A**b infra velt inferiorꝝ vt ꝑꝑe dabit ꝑās apđ iseros. ⁊ sic dicti sūt dñꝝ iferi ⁊ dñꝝ superi. **I**tem sicut nō dñꝝ latine petrus est interius sed intus. paulus nō est exterius sed foris. **I**ta etiam non videtur dicendum esse paulus est inferius suꝑerius. qz etiam sunt compatiua. sed est supra solarium. coenaculum. **I**n supiori ꝑte edium. **I**n inferiori ꝑte edium. **M**ulti tñ inferius ⁊ supꝑerius loquuntur. **I**uxta notat locum. vt iuxta macellum iuxta forꝝ. **Q**ñqꝝ ꝑstruitur cum dñꝝ ⁊ sic est aduerbium. vt iuxta est dñꝝ omnibꝝ inuocantibꝝ eum. **O**b ꝑꝑo qñqꝝ ꝑꝑe causam efficientem. ⁊ sic ꝑost ob sequitur qꝝ vt eam obrem id feci qꝝ te diligo. **E**am ob causam te cecidi qꝝ te diligo. **Q**uandoqꝝ dicit causam finalem ⁊ sic ꝑost ob sequitur vt. vt eam ob causam te cecidi vt doctiorem te reddam. **P**ropter ꝑꝑe ꝑꝑo similiter quandoqꝝ dicit causam efficientem ⁊ sequitur qꝝ. vt eā ꝑꝑe causam te cecidi qꝝ te diligo. **Q**ñqꝝ dicit causam finalem ⁊ sic ꝑꝑe ꝑꝑe vt. vt ꝑꝑe id te cecidi vt te meliorem reddam. **I**tem ꝑꝑe qñꝝ

q̄ est idem quod iuxta. vt apud **Virgiliū**. Propter aqua riuū viridi p
cumbit in vluā. hoc est iuxta riuū. Et in leuitico sic saepe inuenit. vt p
tem vero iecoris p̄p̄ies p̄pter altare. In Gen. Apparuerunt tres viri
stantes p̄pter eum. i. iuxta eum. ¶ Prope p̄p̄o p̄struit cum accō. vt p̄p̄e
fenestram. Q̄nq̄ ponit aduerbialiter z sic p̄struit cum dō. vt p̄p̄e est
dñs oibz inuocantibz eum. Q̄nq̄ ponit sine casu z est idem quod pene
seu fere. vt p̄p̄e omnes vltre cop̄ie sunt intercep̄e. Sic p̄p̄e cecidisset
Et sicut p̄p̄e p̄struit cum accō z dō. ita p̄paratiū p̄p̄ius z sup̄lati
uus p̄p̄iorum p̄struunt cum accō z dō. vt p̄p̄e vberem. p̄p̄ius vberem p̄
p̄ime vberem. De dō. **Virgilius**. Propiusq̄ periclis. p̄p̄ius stabul ar
menta tenerem. ¶ Pone idem est q̄d post. vt pone tribunal stat p̄cus
for. Et q̄nq̄ ponitur sine casu aduerbialit. Sic leo delat pone vestigia
cauda Pone quandoq̄ est p̄b̄um impatiū modi a ponet. Rare in so
luta oratione vt̄dum est ista dictione q̄uis inueniat in carmine. z fre
quentius p̄struit cum p̄b̄o motus z fit van acher. Super p̄p̄o etiam
regit accm. Et differt super a supra. Nam sup̄ dicit p̄tractum siue p̄n
guitatē. vt auis sedet super tectum. ambulo super terrā. Sup̄a q̄d nō
dicit p̄tractum. vt nubes pendent supra nos. Aues volant supra terraz
Eandem differentia habent sua relatiua subter z infra. Nam subter
notat p̄tractum z est relatiuū ad super. vt subter te iacet puluī. Sub
ter te sternet tinea Infra non notat p̄tractum. z est relatiuū ad supra. vt
infra lectum. infra spondā. ¶ Item super quandoq̄ p̄notat tempus.
Virgilius. Hocce super media. z sic iungit ablsō. Quandoq̄ iungit
numero vt ceciderunt in hoc bello supra duo hoīm millia id est plures
hoies q̄ duo millia. Ponitur etiā supra aduerbialiter vt diligo te su
pra q̄ cuiq̄m est credibili. i. plus. ¶ Per p̄p̄o quandoq̄ notat locum si
ue per locum. vt per parietē. Q̄nq̄ notat adiurationē atq̄ obtestatio
nē. seer bidden. z sic p̄t separi a suo accō interiectio ntō. vt per ego te de
um rogo z nrām amicitia. vt in ea me te adiuvēs. Apud **Virgilium**.
Per ego has lachrymas dextrāq̄ tuam. Q̄nq̄ persona z fit cum exclu
sione alia. vt per me feci. per te fecisti. Q̄nq̄ tps. vt per dies z noctes
Sæpius nr̄ illam p̄p̄ōem solent subaudiri q̄n̄ fit tps. vt stertit noctes
z dies id est per dies. ¶ Item solet hęc p̄p̄o per in p̄positione significa
re valde z sic iungitur p̄positio vt pergrati pericundū. h̄ est valde q̄
tum z iucundū. Ita p̄r p̄positio sic se habet q̄ etiam p̄positio iungit
z valde fit. vt p̄positiones p̄p̄ius p̄cellus p̄clarus p̄p̄ulcis p̄fulgens.
p̄rædurus p̄caltus p̄rælongus. z v̄p̄hementius p̄p̄ositio p̄ræq̄m p̄ au
get. Nam p̄longa oratio d̄r ea q̄ enormis longitudinis est. Sic p̄p̄o
tens p̄ræcellus d̄r id est maiorem in modū potens cellusq̄ z quali p̄r
ter modum morēve alioz potens z cellus. Et solet per acceptum pro
valde iungi omni casui vt permulti permulto z permultis. vt Petrus
est p̄diuitis ac p̄p̄otentis heris fili. ¶ In hac em̄ significatiōe cum
verbis componitur p̄ valde vt percipit puelit id est valde enpit. Q̄nq̄
p̄ræpositio p̄ in p̄positione in malū accipitur. vt perurus meynedich.
Periurus perfidusq̄ qui iusiurandū fidemq̄ violat. Perfuga qui ad
hostes transit. Perdurus qui in omne scelus est traditus. Peruerlus q̄

versat in malo ⁊ a bono ⁊ sus est. **Quicq** p in pōne notat pfectiōem
rei. ⁊ in finem eius vsq; cōtinuatiōem. vt plegere est ad finem vsq; lege
re. **Lactāti**us. **Peto** si quis erit q; incident in h si legit plegat. **Scribe**
re ad finem aliquam rē vsq; scribere. **Apud Titum** liliū. **Ut** factu
rus ne ope p̄ficiūm si res gestas p̄lo romāo ab initio p̄scripserim. **Per**
ferre est ad p̄ficiūm vsq; finem ferre. **Sic** multi ferūt lrās. sed eas vt
negligētia vel dolo vel casu nō pferūt. **Uñ** **Licero**. **Nūci**us ille q; lit/
teras accepit nō ptulit. **Seneca** **Leue** est miserias ferre pferre q̄ue est
id est ad spaciūm t̄pis esse in miseris leue est ad finem ⁊o vsq; vitæ q̄ue
Peruigilare vsq; ad finem noctis vigilare. vt **Apd** **Partialem** **Nam**
vigilare leue est. **puigilare** q̄ue. h est p̄e noctis vigilare leue est vsq; ⁊o
ad finem ⁊ totam noctem insomnem ducere q̄ue est. **Peragere** est accu/
satoriē ad finem vsq; agere q; reus p̄demnet. **Perorare** est ad finē orō
nis orare. vñ poratio finis orōnis or. **Perorare** est et; orādo inducere ī
aliquem effectum vt indignatiōem ⁊ m̄am. **Persuadere** est p̄suadēdo
inducere sic multi suadēt q; nō p̄suadēt. ⁊ iō d. **Sic** mihi p̄suadeo p̄sua
sum hēo. p̄suum est mihi. **Permanere** in finem vsq; manere. **Unde**
Plinius. **Nec** tñ p̄manēt sed añ finem recedūt. **Secū**dum p̄apō qñ
q; fit iuxta. vt apud **Sulpiciū** **Darcum** marcellum pugione p̄cus/
sum esse ⁊ duo vulnera accepisse. vñum in stomacho alter scdm aurē
id est iuxta aurem. **Quicq** scdm est idem qd post ⁊ qñ scdo loco. vt apd
Liceroem **Proxime** aut est fm deos homines hōib; maxie viles ēē p̄nt
h est post deos. **Quicq** scdm est idem qd p. vt fm me litam do. fm te
iudiciū da. fm se iudiciū dat. id est p me te se. **Quicq** accipit p in vt
fm q̄tem habui somnia. **Urimur** ea p̄pone fm in allegādo. vt fm pla/
toēm. nō nobis solis nati sumus. **Trans** p̄pō dīr a p̄pone vltra.
Nam trās p̄struit cum ⁊bo q̄erz. vt iōānes hīat trās rhenum **Occip**
est trās t̄p̄d̄m. **Seco** vltra p̄struit cum ⁊bo motus ad locum vt fugit
vltra rhenum. **Trans** in p̄positz ns suabit vbiq; **Excipe** trañcio tra/
duco tradōq; trano. ouersuennē. **Præter** p̄pō qñq; facit excep/
tionem a toto in quantitate. hoc est a iōmine communi cum signo
vniuersali. vt omne animal præter hominem est irrationale.
Quādoq; præter est idem quod extra. vt **Pollici**us es. ne præter
mea regna redires. **Quā**doq; accipitur pro ⁊. vt mittam aurum
præter argentum. id est aurum ⁊ argentum. **Et** ab aliquibus
tunc dicitur accepta associatiue. **Quā**doq; accipitur diminutiue
vt duo præter tria sunt quinq; id est duo demptis tribus. **Quā**/
doq; pro sine. vt præter officium. id est sine officio.
Usq; p̄positio postponitur suo casuali. vt ad occidentem vsq;
vt superius dictum est de illa p̄positione **Versus**. **Et** vsq; quan/
doq; constituitur cum accusatiuo significante tempus futurum. ad
quod scilicet durabit actus. vt diligam te deum meum vsq; ad finem
vitæ meæ. **Quā**doq; constituitur cum ablatiue significante tem/
pus a quo incēpit actus vt vsq; ab adolescentia mea te maximo pe/
re semper dilexi. **In** priori modo iungitur verbo futuri t̄pis. **In** hoc
autem modo ⁊bo præteriti t̄pis iungitur. **Constituitur** etiā cū ablatō qñ

qñ pñorat locum. vt ego ab absqz pñantínopoli te psequutus sum
Quñqz vsqz ponit sine casu aduerbialiter. Virgilius. Cantantes licz vsqz
qñ minus via ledet eamys. h est assidue vel pñenter. tñ altoes. Quñqz
vsqz iungit his dictionibz eo adeo z pñe idē quantū ita siue in tñre vsqz
eo te diligo. vt non mō pecuniā vez. z vitā meā pñe te exponerē. ¶ Se/
cus quñqz est pñpositio z pñstruit cum accō. Ps. p. Sicut lignū qd plā/
tatum est secus decursus aquaz. In euangelio. Secus sedebat secus
viā. z sic est idem qd iuxta. Quñqz secus ponit sine casu aduerbialiter
tunc est idem qd aliter. vt secus accidit qñ putarā. hoc est aliter. Apud
brñ Ambrosiū. Non loquit secus ac sentiat. Sunt eñ res socia ver/
bis z verba rebz. Virgilius. Naud secus qñ iussi faciunt

Inqz notans pñra quarto solet esse locata

¶ Hic dñt qñ pñpositio in fñs idem quod pñra regit accñ. vt lex lata est
in adulterz z in desertorē. h est pñra adulterz. zc. ¶ Sciend qñ hec pñpō
in multis alijs modis pñstruit cum accō quibz non pñ pñra. ¶ Et pñus in
parentes. religiosus in deū. i. erga deū. erga parentes. ¶ In Ambrosiū
in lucā. i. supra lucā. de quibz dicit ibi. In subter vel tus. ¶ Sedo sciē
dum qñ hēc pñpō in in pñpōne quñqz accipitur pñuatiue quñqz intensiue.
Pñuatiue. vt inuis? inept? imprudens. i. qñ non ē iustus sz pñ fieri in/
stus. Quñqz accipit negatiue. vt ccelū est incorruptibile. i. non pñ corru/
pi. Sic lapis ē substantia insensibilis capiēdo actiue. h ē non pñ sen/
tire. Quñqz in accipit intensiue. pñ valde vt imprimo. vñ oriz saepe qñ ca/
dem dictio cū in pñposita diuersas hz acceptiōnes scz pñuatiue z intē/
siue. vt inuocatus vno mō quē qñ inuocauit. h est a quo quis auxiliū
petijt. Ps. Ipse inuocauit me z ego exaudiā eum. Accipit etiā pñua/
tiue pñ non vocatus pñ tñ venis inuocat? Ita inuenit inuisus duplex
hñe significatū. vno mō ē non visus. altero mō ē odio habitus. Ita in/
fract? vno mō idē ē qd nō fractus z sic dñr aliqui magno interfractog
aio. altero mō est idem qd valde fractus.

Huncqz gerundiū casum veteres posuere.

Ut supponentē quod multoz tenet vsus

¶ Hic solent dari duæ regulæ. Una ē. Omne gerundiū potest re/
gere accñ a parte anteriori. vt sius infinitiuis vt cum tps Elizabeth
pariendi impletū esset. vbi dicunt elizabeth esse accñ rectū ab illo ge/
rundiō pariendi a parte anteriori vt sensus esset. cum tps esset Eliza/
beth parere seu vt elizabeth pareret. De gerundiō in do. In pñueniēdo
pñlm in vñū. De gerundiō in dñ scribentē hñdum ē pennas. ¶ Sedo
regula Gerundiū in dum reddit supposituz huic pñbo ē. vt orandū ē. vt
sit mens sana in corpore sana. z sic habebit textus gerundiū Circa
primā regulā sciend pñmo. qñs apud grācos gerundiā regunt accñ
a parte anteriori mediante articulo toy. non tñ id fieri dñ apd latinos
Sed pñ abltōs absolute positos vel alio modo loquendū. vt pñ illa. In

me dormiendo iohānes venit melius dicit. me dormiente siue dum dor/
miretur io. venit. Et quia inuicem in sacris lris In ueniedo ppos in
vnum. hoc fit more græco et nō latīo. Et in illo exemplo. Cum tēpus
elizabeth parendi impletum esset. nō necesse est elizabeth esse acci casus.
sed est gē casus. et regit hoc nomē ips illos duos grōs elizabeth et pari
endi Sic dicimus amor iohannis sciæ. cupido petri pecuniæ. et sic de a
liis dictōibz dictum est in pncipio regimīs gti. Nec gerūdium in dum
regit acci a pre anteriori fm latīos Itaqz nō est ista latina. Nos d sō
nō surgēdum est. Scribēdū hñdum est pēnas. Et iō dē Aplz. hora ē
nos de somno surgere. et nō surgēdi. Et hñt gerūdia in dum. Apd lati
nos duplicem cōstructionē. Quāqz cōstruitur cum pbo est vt orādum ē
surgēdum est. Et dicit qdam hoc gerūdū in dum n regit añ pbum est
sed post pbum ē. Altero mō regit dñm a pre anteriori cū pbo est con/
structum vt scribēti hñdum est pēnas. et nō scribētē. Horatius. Si
vis me flere dolendum est pimum ipsi tibi.

Se peregente loci nomen caret vt babyloēm

Rusqz domum vel miliciam rex vadit humumqz

Hoia q villis sunt appata locoue

Qui minor est fuan hāc normā sunt et eisdem

Rus et milicia domus ac humus associanda

De absolutioe acti.

¶ Hic dē q ppiū nomē loci mōris fns ad locum stabit in accō. et
d. carere rectore et pōi aduerbialr. vt petrus iuit dauētriam. paul' iuit
zuratum. iohānes iuit a theās iacobz iuit delphos. sores iuit babiloēm
nibur pñeste gaddir. Et his ppijs iūgūtur hāc appellatia rus domus
milicia. vt Ite domum satire. vēit hesperus ite capellæ. Paulus pfec
tus est miliciam Petrus rus iuit. op dat lār. Et vrbe rus hitatum mī
quit. Humus sō fus ad locum et in loco sp stab t in grō. Et m cū p/
bo motus. vt icit oculos humi. i. ad humum. Et m vbi cōstruit cū pbo
quietis pñica nihil refert humi an sublime putrescam. et sicut h no
men domus inuenitur in accō carere rectore in singulari vt iui domū.
ita et in accō plurali Quidius Quo ruitis vestras quisqz redite do/
mos. ¶ Circa lrām sciendum q saepe nomina maiorum locorum iue
niuntur carere rectore poetica licentia. Virgilius. Italiam fato lauia
q litora venit. In qbz est eclipsis pponis ad vel in vt sit sensus. venit
in italiam vel ad italiam. Sic saepe contra nomini proprio loci mino
ris supflue iungitur ppositio. Tullius in verrinis Ea die verres ad
messanam venit. Fit etiam h eclipsis. ad sancti dionysij Boetius Ut
ad marci tullij redeamus subaudi locos. Tullius Cum ventum esset
ad dīanæ veneris vestæ. h est ad templum dīanæ veneris vestæ.
¶ Sciēdum sedo q isti tres acci plales inficias suppectas ificias con/
struūt et cū pbo importare motum ad locum. et ille accūs ificias solū

cum pbo eo is ire. vt petrus fuit inficiat' est inficiat' ire siue inficiari
idem qd negare se vl' debere qd actor petit l' omiffisse qd accusator obij
ciat. In inficiator. Et inde etiā dicitur status p'icturalis inficialis apud
rhetores in quo reus sp' inficiat' l' inficiabit. Sed ille accūs suppecias
f' idem qd ad auxiliū. et p'struit non solū cum pbo eo vtz cum oi' pbo
importante mortū ad locū. vt eo vado venio curro p'ficifcor fero. et. vt
eo suppecias. p'ficifcor suppecias. fero suppecias. Unde caesar in p'men
tariis. Nunciabant in auxilia magna equitatus opidanis suppecias
venire. Idem. Suis finibz opidifqz suppecias p'fectus est. Tercio accūs
plural' est inferias qui plaxqz cum verbo mitto p'struit. vt Horrestes
matrē occiso p'ie inferias misit. h' est morti misit vl' ad inferos misit vl'
occidit. Sciendum tercio. q' accūs saepe ponit absolute causa breui/
tatis et cā relationis. Cā breuitatis. deo grās. subaudi agam'. Etiam
ibi mentē scām. supple habuit. dii v'z im fidem. supple testor. De mise
rū. subaudio o me miser. de quo dem est. Oqz sibi grāum. Secdo cā re
lationis ponit absolute. vt ver et aetate tu plasmasti ea. vbi ille accūs
caret rectore. et pbum aīcedentis non ponit. volunt em relatiū et aīce/
dens h'ie duo pba vl' vnum pbum his positū. Si tñ in dicta orōe rela
tiuum subtriceret accūs regeret

Peracto de regimine acci casus. peragendū est de regimine abli

H Blatiuoz regimen subiungitur istis

Hic dicitur q' regimen abltōz casuū subiungit p'dictis regiminibz. et dicitur
abltōz casus. casus rom. mox. i. latīnoz. q' latini abltm inueniēt. græ/
ci vero carent abltō. vtentes gto vel dco vel alio casu loco ablti casus.
Nam p'pōnibz q' apud nos deseruiunt abltō. græci dant gtm vel dcm.
vt p'positio in apud nos deseruiunt abltō. vt In principio erat p'bz. vbi
græci ponunt cum dco dicentes. En arche. It' arche. i. principium.
Itē nos ponimus de p'pōnem cum abltō dicentes. liber de interpretati
one. græci ponunt equalēter p'pōem de dicentes perihermenias. her
mentia dicitur interpretatio et h'z hermenias in gto. qz noia græca hūta i vl'
ante a hūtas in gto. vt maria marias scdm græcos. sophia sophias. sa
milia familias. et sic dicitur paterfamilias hora as sphaera as lira as. It' cō
paratiuus apud græcos sp' regit gtm. It' quidam etiā latini secuti sūt
græcos ponentes saepe gtm more græco loco ablti p' antiptesum vt apd
Bartheū et etiam Lucā. Facite ergo frēm dignum p'mæ. ibi p'mæ po
nitur loco ablti p'ma. qz dignus regit abltm. In euangelio Indignos
vos iudicasti æternæ vitæ p' æterna vita. Paulus ad hebreos. Am/
phioris enim gl'ie iste p're moysē dignus habitus est. Item p'p'atiū mo
re græco inuenit cum gto. sacris scripturis vel lris. vt in psalmis Lor/
ripiens pauperē de manu fortioz eius. Paulus ad hebreos. Doines
em per maiores sui iurant. id est se. Ioannes in euangelio. Qui credit
in me opera q' ego facio et ipse faciet. et maiora hoz faciet. Ibi hoz non
regit ex vi p'p'itōis qz f' rem excessam.

Tres notat esse gradus q̄ pp̄at inde notabit
Vltimodum regimen q̄ rem discernit apte
Ditior est auro sapiens salomone sybilla
Per maius expone regimēq̄ videbis apte
Est auro diues regina magis salomone.

De regnē ablatiui
Et vi excessus

C Hic dicit q̄ ad cognoscendum regimen pp̄ati valet cognitio triū
gōnū pp̄ationis. **T**re p̄t̄i sunt gradus pp̄ationis p̄ quas fit pp̄atio
vnius ad alium in aliqua qualitate vel q̄titate. Per positū fit pp̄atio
vt petrus est tam doctus q̄ paulus. Per pp̄atū. petrus est doctior pau-
lo. Per suplatū. petrus est oīm doctissimus. Cum at̄ p̄ positū fit cō-
paratio vt petrus est tam magnus q̄ iōānes. est duplex sensus. **U**nus
fm̄ p̄portioem æq̄litar̄. et sic sensus est petrus est equali magnitudine
cum iōāne. **A**lter sensus fit fm̄ p̄portioem mīorīs inæq̄litar̄. et sic dicta
locutio valet hanc. petrus est tāta magnitudie quāta iōannes et maio-
ri. **S**ciēdum q̄ positius gradus est q̄ nō fit excessus. **C**ōparati-
uus est q̄ fit vñū excessum. **S**uplatiuus est q̄ fit plures excessus. **E**t iō
cum vnus est excessus loquēdum est p̄ pp̄atū vt dextra est fortior sini-
stra. si hō plures sint excessus loquēdum est p̄ suplatū. vt medius di-
gitus est oīm lōgissimus. **S**ciēdum q̄ sola illæ dēōnes pp̄ari
p̄nt q̄ p̄nt incrementū vel imminutioēs. vt lratū lratior. lratissimus.
Sic minor minor est q̄ alterum p̄tate vel ætate supat. **E**t hīs patet
subām n̄ pp̄ie pp̄ari posse et sic et̄ oīa adiacētia pp̄ari n̄ p̄nt. vt plen⁹ p̄-
fectus. qd̄ em̄ plenū ē nō p̄t fieri plenius. qd̄ p̄fctū ē n̄ p̄t fieri p̄fectius.
Et si aliq̄ talia pp̄ari inueniūt h̄ ē pp̄ie. vulgus em̄ vocat plenū et p̄-
fctū qd̄ pene plenū est et p̄fctū. et sic dicim⁹ p̄fectissim⁹ plenissim⁹. **T**er-
cio sciēdum q̄ n̄ solum noīa pp̄atū s̄ et̄ alia p̄es oīs. vt p̄ba per
circumlocutioem. vt amo magis amo maxime amo. **D**icit em̄ p̄ pp̄atū
mag⁹ amo petrus paulo. **I**ōānem oīm maxie amo. **E**t vñū p̄bū vo-
lo h̄z pp̄atū reglarē q̄ est malo. dicit em̄ volo ic wil. malo ick lieuer
wil. id est mag⁹ volo. puolo h̄ est valde volo. **C**ompātur et aduerbia.
vt docte doctius doctissime. vt doctissimum sæpe sapius sapiissime.
Sic mane etiam qd̄am pp̄ant. vt surgāt manius studeāt p̄cius. **S**ic
et̄ dicūt scrius veni domum q̄ tu. **Q**uidam tñ alij putāt potius inue-
niri apd̄ auctores mag⁹ mane mag⁹ sero magis vesp̄i. vt magis vesp̄e/
ri veni domum petro. **C**ompantur et alia p̄es oīs vt d̄r in alexādro.
Verbū q̄nc̄ vel q̄ rē. **S**ciēdum q̄ h̄ dātur intelligi duæ regulæ.
Quæ p̄or est. **Q**ualenq̄ casum regit positius eundem regūt pp̄ati
uus et suplatiuus. vt amās mei. amātor mei. amātilim⁹ mei. **D**octus
doctior doctissimus. **S**imilis mihi filior mihi. filius mihi. flebil⁹ ior.
inuis mihi. pallidus idior. idissimus facie. dignus laude. dignissimus
laude. **A**ltera regula est. **O**m̄is comparatiuus comparatiue cap/

tus regit ablatiui significantem rem excessam in ea qualitate. in qua
fit pparatio. vt iohannes est petro ditior doctior litteratior disertior. Ioa
nes est petro eruditior. i. maior pbs q̄s petrus. Proverbior. iij. Precio
sior est multis opibus sapia. Iste est nunc candidior. pice nigrior. lapi
de durior. vento lenior. melle dulcior. loquacitate loquacior. Quintilianus
etiam habent aduerbia pparatiui gradus. ego iustus te quoror pei
te tanto. plus te gaudeo. minus te doleo. fui te loquutus sublimius hu
milis. Plus matre amat filium. plus pater odit filium. Quintilianus
Eur tu plus matre filium amasti. q̄ tu plus patre oderas. sic alijs.
Omne nomen pparatiui gradus format de se aduerbijs pparatiui gra
dus in us simile neutro generi pater magni quod non facit aduerbi
um pparatiui in us sed in is quod est magis vel mage. et dicitur magis euz
sequitur vocalis. cum vero psona sequitur dicitur mage. Lato. Si mage
nosse laboras. et regit aduerbium magis ablatiui rei excessae.

Item auctores saepe vsi sunt pparatiuo neutri generis in us loco co
paratiui in oz. q̄ quiddam suauius videt significare. vt nihil isto hoie
peius abiectius furacius loquacius. id est nullus homo isto hoie peior.
abiectior. et c. Nihil patre tuo gnosijs sanctius verecundius. Nihil hoc
vino suauius. nihil tpe p̄ciosius. nihil est eo litteratius doctius p̄bde
tius humanius. hic nihil aliud pprehendit in vniuerso q̄ in pte. qm̄ lit
teratura humanitas p̄udentia non nisi in hoie cadunt. Item diminui
tua a pparatiuis formata dicunt regere ablatiui. vt sunt plusculum il
lo. scribit meliuscule illo. Item ex p̄dictis duabus regulis saepe fit q̄
comparatiuus duos regit ablatos vnum ex natura positiui. alter ex p
pria natura qui fit rem excessam. vt sybilla fuit salomone auro ditior.
Petrus est paulo laude dignior. haec amphora est illa vino plenior. Et
regitur ille ablatiuis virtute pparatiui qui p̄t resolui in aduerbium quam
et in nrm casum. qui at sic resolui non p̄t regitur virtute positiui. vt suz
petro auro ditior. vbi ablatiuis petro regitur virtute pparatiui. auro regit
virtute positiui. q̄ sic resoluitur. sum ditior auro q̄ petrus. et non sic.
sum ditior petro q̄ auro. Hec solum resoluit pparatiuus per hoc aduerbi
um magis vt vult lra. sed etiam per adiectiui q̄ et per alia. vt iohannes e
fortior petro. iohannes est magis fortis petro vel iohannes est magis for
tis q̄ petrus. Sicut resoluitur comparatiuus per magis. ita super
latiuis per maxime. vt fortissimus graecoꝝ est achilles. id est maxime
fortis graecoꝝ. non at super omnes graecos fortis. q̄ super se fortis fu
isset quod fieri nequit. Sciend q̄ quando pparatiuus regit ablatiui
in locutione in qua ponitur p̄bum transitiui tunc est amphibologia
vt video plura illis est duplex sensus. Potest em̄ fieri coparatio inter
res visas. et sic est sensus. video plura q̄ illa id est illas res. Ita in euā
gelio. Symon iohannis diligis me plus his. vbi dicitur coparatio est in
ter diligentes. et est sensus. diligis me plus q̄ hi. Omnis talis ambigui
tas vitari potest sic dicendo. video plura q̄ illi. vel video plura qm̄ il
los. Sit etiam alia ambiguitas per comparatiuos quando duo compa
ratiui per p̄iunctionem copulantur. vt aliquo maiori te et oī minori tenu

Est ablati
Excellen
Doctior
Doctior

es minor. Aliquo minori te et omni maiori te tu es maior. **O**mnino maiori
te et omni minori te tu es maior. quod locutiones faciunt duplicem sensum
Quis enim potest esse duarum orationum. i. facere propositionem hyporeticam. et sic sunt
falsae. Est enim sensus prima locutionis Tu es minor aliquo maiori te. et
tu es minor aliquo minori te. secunda pars est falsa quia tota copulativa est falsa.
Quis tales orationes accipiuntur in sensu categorico ita ut secunda compati-
uus regatur a priori compatiuus et sic sunt vere. Et secundo modo distin-
guendu per casum secundum compatiui. ut aliquo maiori te et omni minori te
tu es minor. ut dictum est de prima ita intelligendum est de alijs. et sic fit
in istis fallacia diuisionis. quia in sensu diuiso sunt falsae. **¶** Quarto Sci-
endum quod compatiuus quisque cum aduerbio quam habet aliquis ordinem loco
ablati positam ut iuuenis est minor. quod ut sibi detur tale negocium vel
iste est minor. quod cui tale negocium detur. Ita dicitur maiorem geris vestem
quod per haberi corporis. **¶** Quintilianus hoc aptius est quod ut perbendum sit
Quisque suuicior sit finis per accipiendi compatiui quod per nomen. ut suuicior dicitur
Tu maiorem laudem assecutus es patre tuo tuusque maioribus tua laus
est maior patre tuo. Et per ista maior priora cognitione summa est suuici-
us diceretur maior summa est quod ut apud priorem peti possit. Ita pro
ista ego sum maioris aetatis viginti annis. suuicius diceretur. Ego sum
maioris aetatis quod ea quod est viginti annorum. Item compatiuus non po-
test regere quencunque casum. haec enim est impropria deus est melior dia-
bolo quia res excedens et res excessa debet puenire in illo in quo fit comparatio. ta-
les enim orationes sunt falsae. quia vna illarum exponendum est falsa. exponitur
enim sic. diabolus est bonus et deus est bonus. et sic vna exponendum est
falsa. Item ablatius finis rem excessam quisque sequitur compatiui: tunc finis di-
alecticos supponit confuse et distributive. i. per omnibus. ut leo est fortior
azino. i. leo est omnino azino fortior. Sed quando ablatius praecedit compatiui
tunc supponit determinare. finis dialecticos. i. per aliquo ut leo est azio for-
tior. valet istam leo est aliquo azino fortior. Musca est fortior aiali est fal-
sa. sed musca est aiali fortior est vera. **¶** Sciendum quod perbum malo regit abla-
tiuum significantem rem excessam more compatiui includit enim compa-
riuum. ut malo frutes auro. i. magis volo frutes quam aurum. idem di-
cunt aliqui de istis perbis perfero persto sed falsum est. regit enim accipiendi cum
datiuo. ut Virgilius. Neme sibi perferat illa veretur. similitudo enim vocis
dei et ablati decepit illos. pernt tamen ista perba malo perfero persto regere ablatiuum.
significantem id in quo fit excessus. et etiam ablatiuum significantem quan-
tatem certam vel incertam. ut petrus praestet ioanni lris tribus pcep-
tis vel multo.

Est ablatius demonstrans quantum habetur

Excessus regit hunc excessum dictio signas

Noclignum pedibus est maius quattuor illo

Noclignum digitis excedit quattuor illud

Nic antor ponit scia regulam regiminis pparatū dicens q ppara-
tiuus etiam regit ablem signent quantitatē excessus. vt sum petro tri-
bus digitis longior. ibi petro significat rem excessam z tribo digitis il-
le ablem fē quātitatē excessus. sum petro semipede longior. i. dimidio
pede. sum petro sesquipede longior. hoc est vno pede z dimidio longior
Emi hanc rem pluris minoris tribo solidis. hoc est grauius illo vni li-
bra. Hunc ablem etia regit anteq post. qz includunt pparin. **I**nduo
post veni qz tu. i. tribus dieb post veni qz tu. **V**irgilius. Resperit in
z longo post tpe venit. Item minus etia regit hunc ablem. **N**octe mi-
nus quarta. pmet sua sidera chyrone. **S**ciendū qz ablem fē qñqz quā-
ritatem incertū. vt sunt tanto quanto eo quo z hoc. p eo. aliquanto ali-
quantulo plusculū paulo nihilo. **T**ullius. Quanto maior es tanto te-
geras submissius. quo plus hibo eo plus sitio. **Q**uo plus abundante
hoies eo plus cupiunt. **T**ibi minus nihilo est. petrus est ioanne plus-
culo maior. emi id aliquanto minoris. emi paulo multo minoris. **N**on
solum pparitiuus regit ablem significantē quantitatē incertā. sed etia
am hāz dictiones antē p̄x post aliter secus drnt. z pposita cum p̄-
positionibz p̄x ante post. vt p̄cello antecello posthabeo. **Q**uanto ante
me domū venisti. **A**liquanto ante multo post. nihilo ante nihilo post.
E aliter multo secus accidit qz putarim. **S**alustius. **V**ulto p̄stz
malcfici qz bnificij immemor esse. **I**ose me multis tris antecellit. **V**-
to plus habui tua negocia meis. **Q**uēda verba excessum significā-
tia inueniuntur regere accm significantē quantitatē excessus. quodāz
ablen. vt **p̄philephus**. **I**nter p̄gnicos qui longissimi sunt non excedit
pedes duos z quadrante. **T**ercio eldze p̄mo. **V**ulcauit gentem ar-
genti talenta centū z auri talentū vnū. **P̄philephus** ponit cum ablen
Vulcauit etī p̄or libris quingentis **R**henus inundauit tres pedes
vel tribo pedibz. **A**ppendit centū talenta vel talentis. **N**umeri. vii.
Obrulit naranac acerabulū auz a p̄p̄ndens triginta ciclos.
Sciendū qz qñ aduerbia magis z minus p̄struuntur cum ablen t̄ro
quanto multo paulo. sp̄. duar manent dictiones. vt tanto magis quan-
to minus paulo minus. **D**imisti cū paulo minus ab angelis. paulo
minus p̄summatius sum in terra. **E**ic quo minus qñqz idē est quod
vt non. vt non deterrebis quo minus id faciā. id est vt id non faciam.
Qñqz quo minus id est aliquo minus. vt in domo p̄is mei mansiōes
mulex sunt. si quo minus dixissem vobis. id est si aliquo minus esset qz
dixi dixissem. **S**ciendū qz isti ablen solito dicto equo iusto credibili si/
de spe opinione reguntur ab o pparatiuo. **S**en. iij. **C**ur tristior ē ho-
die solito facies tua. id est qz solita est esse. **E**t dicto citius tumida equo-
ra placat. **D**ea est valentior aequo id est qz aequū est. **I**uuenalis. **P**ona-
mus nimius gemitus flagrantior aequo. **N**on debet dolor esse vni nec
vulnere maior. **F**lagrantior id est ardentior qz aequū id est iustum est.
Ego tui plura fide. i. plura qz fides est. **I**nfelix qui fert a p̄riora fide
Vulcaz credibili tuiusmax maiora. **L**icero. **E**licio neqz prudentio/
rem quen qz neqz fide maiore esse iudico. **D**abo tibi plura spe id est pl̄
qz spes est. **P**etrus est opinione hoim ditior. i. qz hoies opinantur. **E**t

dictis p[er] vnum p[ro]p[ri]um diuersos regere ablat[us]: Q[ui]q[ue] em[im] regit ablat[um]
significatent rem in qua fit excessus vt dicitur auro. Q[ui]q[ue] ablat[um]
fntem q[ui]tatem excessus certam vel incertam. vt dicitur multo tribus
florentis paulo. Q[ui]q[ue] ablat[um] fntem rem excessam vt dicitur petro. Q[ui]
q[ui] ablat[um] fntem p[ro]tem. vt iohannes est petro maior capite. ibi est dupl[ex]
sensus. q[uod] ablat[us] p[ro]t significare q[ui]tatem excessus. s[ed] een host[is] groter.
vel ablat[us] p[ro]t significare p[ro]tem 7 sic sensus est Johan[nes] heest een groter
hoest dan peter. 7 sic est synecdoche Q[ui]q[ue] p[ro]p[ri]us regit ablat[um] ab/
stract[us] vt albi[us] albedine.

Remq[ue] notās fieri regit id quo res ea fiet

*De r[eg]im[en]e ablatiu
Et vi effect[us] cause*

Orator p[ro]bis vincit. vir bellicus armis.

¶ Omne verbum adiecti[um] p[ro]t regere ablat[um] fntem instrumētum. vt
orator vincit p[ro]bis. vir bellicus vincit armis. ibi h[ic] p[ro]bum vincit regit
hos ablat[us] p[ro]bis 7 armis fns instrumētum. p[er]cussit eum hasta pugioe
gladio. 7 cecidit eum pugn[is]. pugno me impulit. calce me p[er]stravit.
veni hac pedib[us]. veni nauigio. veni eq[ui]. veni vehiculo. p[er]cussus est securi.
Iobtracatus ē Torquatus cōsul bello latino filium suum q[uod] p[ro]tra im
perum pugnasset. securi p[er]cussit. Item duplex est instrumētum de q[ui] in
telligit[ur] s[ed] vt naturale 7 artificiale. De naturali vt video oculis. scribo
manu. audio. Aliud est instrumētum artificiale. vt video vitre/
is oculis. scribo p[er]na. ¶ Sciēdum q[uod] nō iūgit ablat[us] instrumēti cum p[ro]
positio. vt p[er]cussit gladio nō cum d[omi]nio gladio. gladium q[uod] p[er]cussit eduxit. Jo
ānes p[er]cussit petru gladio. h[ic] est Joānes t[em]p[or]e petru p[er]cussit misterio gladij
Joānes est p[er]cussus a petro gladio. h[ic] est vtrūq[ue] p[er]cussit 7 petru 7 gladiū
Joānes cū gladio sunt p[er]cussi a petro. Fortes icit socratem cum lu/
ro f[er] 7 socratem 7 lutum icit. Sed q[ui] ablat[us] f[er] comitem seu p[ro]iunctio
nem quandam tūc ei iūgitur p[ro]p[ri]o. vt accepit me cum magno honore.
id est honore comite. cum magna comitate me alloquutus est. dura cū
traculētia me asperit. cum t[em]p[or]e oīa fiūt. cum atate crescūt mores. cum
labore discis. i. difficile discis vel cum labore lris das opam. ¶ Sciē
dum non dicitur Iecit eum lapide luto. sed icit in eum lapidem lutū.
sui petijt eum lapide luto. quia homo hominē non iacit. ¶ Scien/
dum q[uod] peto cum ablatiuo instrumenti in malam semper accipitur p[ro]
tem. Virgilius. Halo me galatea petiit me lasciuia puella. Etiam ac
cipitur peto cum acco in malam partem vt petijt iugulum meum ho
noram caput meum famam meam petijt pudorem illius virginis
¶ Hora drām inter oratorem rhetorem 7 declamatorum. Orator est
ille qui causas dicit vel iudicijs vel in contionibus. 7 alio nomine o
rationator dicitur. 7 contio dicitur populus ille ad quem orator habet o
rationē. Dimittere contionem est orōni finem imponere. quod 7 pet/
orare dicitur. In actibus Et dimisit contionem. Rhetor est profes/
sor. ¶ Rhetoricā is scit q[ui] rhetoricam siue oratoriam praecepit 7 do

scdm beatum Augustinum. Omne bonum et omnis natura est a deo.
 sed non omnis natura est de deo. De illo enim quod est huius quod ipse est. Jo canit
 ecclesia. Deum de deo, lumen de lumine. Ornit formare fingere et facere. Face
 re generale verbum est. formare est forma rei dare. Fingere est ex terra forma
 re. Figulus format ollas. Deus formavit hominem ad imaginem suam. i.
 animam hominis. i. intellectum ad intellectum dei. Item materia quicquid est nomen
 generale ad omnia ex quibus aliquid fit ut aurum argenteum panis etc. Quicquid est
 nomen speciale finis idem quod lignum. ut navis est facta ex materia. i. ex lig
 nis. Apud philosophos materia quidam dicitur prima quod graece dicitur cahos. i. hyle. i. silua
 et hanc materiam dicunt esse intellectum sine omni forma quicquid non sit sine for
 ma. ¶ Sciendum Regula huius tractatus est verbum vel nomen adiectivum pre
 regere ablativum finem causam efficientem. ut ille tacet pudore. pallor timore
 ubi ablativus ille est causam efficientem naturalem. frenum est factum fabro. ab
 lativus est causam efficientem artificialem. frenum est factum malleo. Est
 scriptum calamo stilo. Est enim causam efficiens triplex. Artificialis. ut epistola
 pauli. Instrumentalis ut calamus scribentis. scribo calamo. Causam efficiens
 omnis naturalis. ut in grege pallor timoris. pallesco timore. etc. Verba regem
 tia ablativus causae naturalis sunt ista. Exultat gaudet inebriatur meret do
 let horret pallor rubet nigrum et albet. Frigit calet feruet ardet stupet tor
 pet pollet virret aret. Floret cum splendet tepet et liquet et madet timore
 et eniam laquet. Tristior cum letior. grior irascior verecundior. Blasior in
 dignior oblector de quibus lector. Hae effectiva sextum solent dare causam
 Regit enim quidam ex his verbis absolutis ablativum per synecdochem. ut pal
 lesco faciem vel facie. Et solet prius ablativus causae efficiens saepe regi me
 diante praepositione praeter. ut taceo per timore. per pudore non optuit loqui. per dolo
 relachrymabatur per verecundiam obmutuit. Item finit enim causam efficientem et non
 finalem per ablativum mea in vos benivolentia. per sua pietate. per vestra in me hu
 militate. per tua mansuetudine. per tuis summis in me benemeritis. Item
 meo iure dico. vel per meo iure suo iure. i. sua vel mea auctoritate meaque
 licentia et concessa ab omnibus libertate. Tullius Deo iure id mihi
 vendico. ¶ Sciendum circa litteram quod non solum ablativus causae materia
 lis et efficientis regitur a verbis et nominibus adiectivis. verum etiam abla
 tivus cuiusque causae. de causa materiali ut homo formatus est terra.
 de causa materiali circa quam docet rhetorica vel rhetoricam. gramma
 maticam vel grammaticam. Instruit enim artibus. ut si tibi sint nati nec o
 pos etc. De materia in qua ut pallor facie. et est synecdoche. Intelligit
 et de causa efficiente naturali ut pallor timore. Artificiali ut epistola fa
 cta paulo. Instrumentali ut epistola scripta calamo. Quicquid ablativus
 est causam formalem ut caleo calore albo albo albedine candeo candore
 Infusus iusticia. quia omne concretum regit ablativum sui abstracti.
 Omne enim abstractum est causa formalis sui concreti. Jo dialectici di
 cunt argumentum factum a concreto ad abstractum ut album est er
 go albedo est. Et contra albedo est ergo album est. a causa formali ad
 suum effectum. exemplum de causa finali. qua causa tu venisti daue
 triam. veni daue triam non ludendi sed discendi causa. Veni huc tua causa.
 feci hoc tua causa. Non enim id mea causa quod tua feci. ubi tamen quibusdam

videt p ablem significari cā efficiens. Et sicut dicimus de ablo causa
ita intelligendū est de isto indeclinabili ablo. ergo **Virgilius**. **Ilus**
ergo huc venimus. ibi ergo est abli casus. i. cā illius. Et apud **Si-**
lenna quarto historia. **z**. **Silites** virtutis ergo ciuitate donati sunt. i.
causa virtutis. ¶ **Tercia** regula est qd sbum significans acti ambulā-
di vel distandi regit abltm signentem certam quantitatem spacii vel distā-
tiæ. vt ambulauit tribus milibz. hoc est miliaribus. Roma distat hinc
quadringentis miliaribz. Et eadem sīma pōt dici per accm. vt **Petrus**
abest hinc tricenta milia vel milibz. hoc est miliaribz. qz milia nummorum
milibz syncopant p miliaria miliarium miliaribz. Et est millia qñqz no-
men numerale. vt duodecim millia virginū. Et loquendū est p miliarz
non per leuca. qz leuca latinū non est. sed milia latinū est. vt ambulauit
viginti milia passū. een myle. Etia p hanc regulam dicim⁹. Ita verba
distat ab hinc trūm diez itinere. Etiam p aduerbia. Distat hinc lon-
ge tanto citius pperemus. Non longe hinc distat sed in. primo est. Itē
duplex est locus siue spacii. Qddam est spacii in quo aliqd fit. z hoc
rñdē ad vbi z hoc solum regitur in ablo. vt h factum est tercio ab v-
be miliario. qrtō ab vrbemiliario. qnto ab vrbe miliario. sexto ab vr-
be lapide. Qddam est spacū per qd fit motus sz spacium qñtum. i.
lud p stare in accō vel in ablo. vt Qui tria milia vel tribz milibz. Et so-
let spacium in q aliquid fit videri ad vbi. Spacium vero p quod ali-
quid fit rñdē ad quantum l quanto. ¶ **Tercio** sciendum circa exēplū
lfe quid fit stadiū. Passus centū z viginquingz dñr stadiū. miliare
ōz pterire octo stadia. z quingz pedes dñr pterire passum. Un Quin-
qz pedes passum faciunt. passus qz centū. Viginquingz stadiū. simi-
lia des re. Octo facit stadia. duplicatū sit tibi leuca. Potius tñ dicen-
dum ē. i. iū duo milia qz quatuor leucas. qz leuca latinū non ē. vt pū-
dictum ē. ¶ **Quarta** regula lfe est de precio. z ē ista. Verba pñ regunt
abltm significante quantitatē precij. vt emi tribz nummis solidis. zc
Item emi id duobus millibus nummoz. emi sex millibus nummoz
vbi abltis millibus regit a verbo emo. z gñs nummoz regit a millibz
qz hoc nomen millia sp regit gñm pluralis numeri qñ pñe ponit
Verba at pñcij sunt ista. Emo venundo vendo vaneo metior pparō
xstimo taxo liceo licitor addico distrabo metior. p xstimo pstat con-
duco loco foenero pacifcor pango pepigi pōcmno postulo. z similia vt
dcim est in regimine gti. **His precij vngas**. ¶ **Circa** trām sciendū qz
verba pñcij etiā regunt abltm significante incertā quantitatem lfe in-
determinatū precij. vt omnia magno emuntur. Nunc emitur magno
nil nisi posse loqui. Sic apud **Galeriū**. Magno vbiqz precij virtus
xstimatur. Sic emi id minimo paulo. Secundo modo regunt etiam
hec verba abltm qui non sūt genus nummi. vt dē apud **Virgaliū** **Ve-**
didit hic auro patriā. Ita dicimus **Christus** nos sanguine mercatus
ē. Et **Ecce** ecclesia. Suberna tuos famulos quos sanguine merca-
tus. Apud bñm **Paulū**. Precio empti estis. Et apud **Boetii**. Qd
tu non segnis vita emeris. **Comicus**. Qd vita depasci cupio
¶ **Tercio** sciendū verba pñcij regunt solū qñtoz gñs tanti qñti plu-

[illegible]

ris minoris cum suis compositis tantidem tantiliber quāticumq̃. **Et**
 p̃ter illos gr̃os sp̃ regit̃ ablt̃m. **Ex** his seq̃tur p̃mo q̃ p̃iſictio copulet
 diſiſtes calus reſpectu p̃bi p̃c̃ij. vt **Iuuenalis**. **Balnea ſexcentis** ⁊ plu/
 ris porcus empta. **Sed** ſeq̃tur q̃ interrogat̃m ⁊ ſuum in ſuum p̃nt
 diſcōuenire in ca ſu reſpectu p̃bi p̃c̃ij vt apud **Horatium**. **Quanti em**
 ti. p̃uo. q̃ti ocluſib⁹ q̃ cheu. **Et** apud **Plautum**. **Quanti cam** emit. vili.
Tercio ſeq̃uitur ex dictis q̃ q̃n h̃ac q̃tuor adiectiua tāti q̃nti plur⁹ mi/
 noris iungēda ſunt ſubſtātis tūc ponēda ſunt cum ſubſtātis in abltō. ⁊
 nō in gr̃o. vt quāto p̃cio emiſti hoc quāta pecunia itum equi emiſti.
Emi h̃ miori p̃cio. pluri p̃cio ſego id vendam quāto potero pluri. **Id**
 vendam q̃ plurimo potero. als ic alre duerſte can. **In ſupl̃e** **Ego** fru/
 mētum meum vendidi oim plurimo. **Tu** vēdidisti rem tuam oim mi/
 nimo. ego id emam q̃ mino potero. **Sic** dicēdum eſt. emi minori p̃cio
 ⁊ nō mioris p̃c̃ij. emi pluri p̃cio ⁊ nō pluris p̃c̃ij. **Sciēdum** q̃ illi gēti
 ui pluris mioris p̃pariui q̃dus regit̃ ablt̃m. vt multo pluris. plurimo
 pluris. dimidio pluris. nihilo pluris. aliq̃nto pluris. **Pro** eodē t̃i inue/
 nitur. **Emi** quāto potero pluris. vel q̃nto potero pluri. **Philephus**
 in epla. **Domum** locabo q̃nto potero pluri. i. quāto potero pluris.
Hagis t̃i vſurpatus eſt g̃t̃is pluris q̃ ablt̃is pluri. ¶ **Sciēdum**
 q̃ licet p̃ba p̃c̃ij nō regit̃ gr̃os illos tāti quāti pluris mioris cum ſub/
 ſtātiis g̃t̃i calus. nō em̃ dr̃. emi pluris p̃c̃ij vt dictum eſt. **Noia** tamen
 ſignificantia rem appreciablem. ⁊ etiam p̃ba ſubſtāntiua p̃nt regere
 illos gr̃os cum ſuis ſubſtāntiuis. vt habeo agrum tanti p̃c̃ij. habeo
 domum tanti p̃c̃ij quāti tu. eſt mihi ager maioris p̃c̃ij vel pluris p̃c̃ij
 c̃ij relictus q̃ tibi. **Iſte** ager eſt minoris p̃c̃ij. **Comicus**. **Agum** in
 h̃is regionibus meliorem neq̃ p̃c̃ij maioris nemo habet. ¶ **Se**
 cundo **Sciēdum** circa l̃rām q̃ verba p̃c̃ij ſæpe iunguntur aduer/
 bis ⁊ nō ablatiuo neq̃ dictis quatuor gr̃is. vt emi hoc care. emi h̃ ca/
 rius emi h̃ac oim cariffime. emi hoc vili ſemi hoc vilius ⁊c. emi h̃ me/
 lius. emi h̃ ſapius q̃ tu. nō emi carioris vilioris peioris melioris.
 nec emi cariori viliori meliori peiori in abltō eſt dicendum **Emi** h̃ cū
 petro cōteſteus wj hebbē her te ſamen g̃hecoſt **Laurentius** in ſabu/
 lis ſuis. **Duo** adoleſcentes obſonij a coquo communiter mercati e/
 rant. **Irem** obſonij ſt ſpiſe diemen coept̃o et̃c. **Comicus**. **Ulx**
 eſt obſonatus dragmis decem **Irem** p̃ba ſubſtāntiua ſum ⁊ ſio etiam
 q̃n regunt ablt̃m huius litteræ. **Horatius**. **Hic** eritq̃ tuus nūmo ⁊
 millibus octo. **Domus** h̃ac erit tua ducentis florenis. h̃ac dom⁹ fiet
 tua centum florenis. **Sic** etiam ſacio **Poteris** hunc librum facere tuū
 duob⁹ florenis vt dictum eſt de regimic g̃t̃i. ¶ **Sciēdum** q̃ abltō p̃
 ei q̃dam addunt p̃. a poſitiōem. vt emi hoc pro tribus ſolidis vt dicit
Quintilianus **Si** ad nos admoniſſes pro quintuplo vendidiſſes **Sz**
 non eſt opus addere p̃. a poſitiōem. vt emi tribus ſolidis. emi tribus
 florenis. ¶ **Ultimo** ſciēdum differentia eſt in venundari ſub coro/
 na ⁊ venundari ſub haſta. **Nam** venūdari ſub corona dicuntur captiui
 vt prochdolor multi chriſtianoꝝ ſub turcis venduntur ſub corona
Sed venirari ſub haſta dicitur ſupellex quæ auctione venditur

Est autem auctio uisio qdam in publico et celebri loco. hinc auctionari est publice et fere sub hasta vendere non ea q ad eum spectant sed ea q ad suspelllectile spectant. **L**icitari est pium in auctione deferre. et beyde. **E**t dicitur licitari et liceri. **N**am liceri est sine respectu aliorum emere uolentium aut tamen semel pium deferre. ut ego licebar librum tanti. **S**ed licitari est cum multis et saepius pium deferre ut alios ab emendo deterreat. quibus duobus uerbis uincit sepe auctores extra auctione. **A**ddicere enim est ea q venditur ementi tribuere. ut cui fundus addicere est. cui uectigal addicere est. et quanti addicere est. **I**nde apud veteres addicere dicebant qui prioris iustitiam soluendo non essent creditoribus uendebant. **E**t addicere mortis designat. **U**nde canit ecclesia. **E**t inuicti sunt addicere atroci martyrio. **Q**uinta regula est q omne pbu mundi sit regere ablen tempus. **I**tem sciendum q triplex est tempus. unum tempus in quo aliquid fit. et dicitur tempus quia est illud q rindetur ad interrogationem facere per quod. et hoc regis solus in ablen. ut quod uenit petrus. uenit hora tertia quarta nocte merdie media nocte. **A**nno dicitur millesimo siue a natali christiano millesimo. et scribitur in datis litterarum. et oes datae litterarum rindentur ad quod. et sic scribunt christiani fere oes. **S**ed hispani scribunt aera prima aera secunda aera tertia aera centesima. **Q**uia facti tributarii dabant romanis tributa aere. **C**erustissimi tamen romani scripserunt. **A**nno primo secundo ab urbe condita etc. ut scilicet est illud anno primo ab urbe condita. **I**tem prima olimpiade secunda olimpiade. et est olimpiades tempus quinquaginta annorum. **E**t secundum hebreos. **I**ubileus est spaciium quinquaginta annorum. ut hoc in iubileo scilicet est. **Q**uinquagesimo autem quoque anno celebratur iubileus. **S**icut etiam quintodecimo quoque anno est indiccio. **E**t primus annus in istis quindecim diebus indiccio prima. secundus indiccio secunda. et sic de aliis. **A**d hoc tempus quando respondentur multa aduerbia. ut hodie. hoc est hodie. hodie die. **H**odie idem etiam est quod hoc seculo. ut id hodie fieri solet. **I**tem hodie quandoque facit demonstrationem impersonalem. et tantum quantum tali die. et ita accipit ecclesia cum canit. **H**odie deus homo factus est. hoc est tali die qualis est haec dies. **H**oc est quare ea dies mensis fuit quare haec est. et sic multotiens accipitur. **I**tem nudius tertius nudius quartus. **C**ras crastino. die perhendie. id est die perhendino. pridie id est priori die. postridie. id est posteriori die. **P**ridie kalendas nonas idus. **A**ut pridie kalendas nonas. etc. **T**ercio quarto quinto sexto kalendas idus etc. **D**ecimosexto kalendas martias si non sit bisextus. **D**ecimoseptimo kalendas martias si sit bisextus. **Q**uia quarto quoque anno dies ueneris intercalatur ante quinquaginta ultimos mensis februarii dies qui bisextus noutur. **I**tem primam diem nonas kalendas idus exprimentur per ablatiuum. ut scriptum kalendis ianuariis. nonis ianuariis. idibus ianuariis vel ianuarij. **P**ro eodem dicitur kalendas ianuaras vel ianuarij. februarias vel februarij. **M**artias vel martij. **M**aias vel maij. **I**unias vel iunij. et fabarias. kalendas iulias iulij et quintiles. kalendas augustas vel augusti et sextiles. kalendas septembres et septembres. kalendas octobres et octobres. nouembres et nouembres. decembres et decembres. **S**ed solum inuenitur kalendas aprilis. **A**liud est tempus quod

hinc auctio
est publice
et fere sub
hasta vende
re non ea q
ad eum spec
tant sed ea
q ad suspel
lectile spec
tant. **L**icitari
est pium in
auctione de
ferre. et bey
de. **E**t dicitur
licitari et li
ceri. **N**am li
ceri est sine
respectu alio
rum emere u
olentium aut
tamen semel
pium deferre
ut alios ab e
mendo deter
reat. quibus
duobus uer
bis uincit se
pe auctores
extra auctio
nem. **A**ddice
re enim est
ea q vendit
ur ementi tri
buere. ut cui
fundus addi
cere est. cui
uectigal addi
cere est. et
quanti addi
cere est. **I**nde
apud veteres
addicere dice
bant qui prio
ris iustitiam
soluendo non
essent credito
ribus uendeba
nt. **E**t addice
re mortis de
signat. **U**nde
canit ecclesia.
Et inuicti sunt
addicere atro
ci martyrio. **Q**
uinta regula
est q omne pbu
mundi sit reg
ere ablen tem
pus. **I**tem sci
endum q tri
plex est temp
us. unum tem
pus in quo al
iquid fit. et d
icitur tempus
quia est illud
q rindetur ad
interrogation
em facere per
quod. et hoc
regis solus in
ablen. ut quod
uenit petrus.
uenit hora ter
tia quarta noc
te merdie me
dia nocte. **A**
nno dicitur mi
llesimo siue a
natali christia
no millesimo.
et scribunt in
dati litterarum.
et oes datae
litterarum rin
dentur ad quod.
et sic scribunt
christiani fere
oes. **S**ed hispa
ni scribunt aera
prima aera se
cunda aera ter
tia aera cente
sima. **Q**uia
facti tributarii
dabant roman
is tributa aere.
Cerustissimi
tamen romani
scripserunt. **A**
nno primo se
cundo ab urbe
condita etc. ut
scilicet est illud
anno primo
ab urbe condita.
Item prima
olimpiade se
cunda olimpia
de. et est olim
piades tempus
quinquaginta
annorum. **E**t
secundum hebre
os. **I**ubileus est
spaciium quin
quaginta anno
rum. ut hoc in
iubileo scilicet
est. **Q**uinquage
simo autem quo
que anno celebra
tur iubileus. **S**
icut etiam quin
todecimo quo
que anno est in
diccio. **E**t primi
s annus in istis
quindecim die
bus indiccio pri
ma. secundus
indiccio secunda.
et sic de aliis.
Ad hoc tempus
quando respon
dentur multa
aduerbia. ut
hodie. hoc est
hodie. hodie die.
Hodie idem et
iam est quod hoc
seculo. ut id
hodie fieri solet.
Item hodie
quandoque facit
demonstrationem
impersonalem.
et tantum quan
tum tali die. et
ita accipit eccle
sia cum canit.
Hodie deus ho
mo factus est.
hoc est tali die
qualis est haec
dies. **H**oc est
quare ea dies
mensis fuit
quare haec est.
et sic multotiens
accipitur. **I**tem
nudius tertius
nudius quartus.
Cras crastino.
die perhendie.
id est die per
hendino. pridie
id est priori die.
postridie. id est
posteriori die.
Pridie kalendas
nonas idus. **A**
ut pridie kalendas
nonas. etc. **T**
ercio quarto
quinto sexto
kalendas idus
etc. **D**ecimosex
to kalendas mar
tias si non sit
bisextus. **D**eci
moseptimo kal
endas martias
si sit bisextus.
Quia quarto
quoque anno
dies ueneris
intercalatur
ante quinquag
inta ultimos
mensis februa
rij dies qui
bisextus noutur.
Item primam
diem nonas
kalendas idus
exprimentur
per ablatiuum.
ut scriptum
kalendis ianu
ariis. nonis ianu
ariis. idibus
ianuariis vel
ianuarij. **P**ro
eodem dicitur
kalendas ianu
arias vel ianu
arij. februiarias
vel februarij.
Martias vel
martij. **M**aias
vel maij. **I**unias
vel iunij. et
fabarias. kal
endas iulias
iulij et quintiles.
kalendas aug
ustas vel augu
sti et sextiles.
kalendas septe
mbres et septem
bres. kalendas
octobres et octo
bres. nouembres
et nouembres.
decembres et
decembres. **S**
ed solum inueni
tur kalendas
aprilis. **A**liud
est tempus quod

Romen
Accenti pl
Dietio lig
vni agentu

diu vel quāto tpe. 7 dē tps p qd 7 illd regit in accō 7 abltō. vt tres an
 nos l' trib' ānis omorat^r sum dauētrie. Et tps qnqz pōit apō diallecti
 cos in pōicamēto qn. vt qn vēsti hēsterno die hodie. S3 tps qdū po
 nit in pōicamēto qntitatē. 7 tps qn dē tps in q aliqd fit. etz est tps ter
 ciū in q aliqd fit. 7 dē tps intra qēū vt intra qntū tps redies in patriam
 7 ita sunt tria interrogatia. vt qn redibis in patriam. 7 rñdef āno ab
 hinc tercio. Aliud interrogatū qdū redibis in patriam. rñdef trib'
 ānis. hoc est qndū es in itinere furur^r. Terciū qntū. Intra qntum
 tps redibis in patriam siue post qntū tps 7 rñdef intra tres ānos. aut
 post tres ānos redibo in patriam. 7 sic dicim^r intra biduū. intra triū
 intra qtriduū. 7 intra octiduū redibo ad te. Sic post biduū post triū
 um post quadriduū. post octiduū redibo ad patriam. ¶ Sciēdum q
 isti ablti biduo triūo qtriduū binocio qdrinocio trinocio rñdef
 ad qndū aut qnto tpe vt biduo añ redijqz perrus in patriā. Etā sū
 illic biduo triūo quatrūdo. Ita binocio trinocio qdrinocio.
 ¶ Circa pōicta notāda sē qdā dē Et em dā inter media nocte 7 dē
 midia nocte. media nocte rñdef ad tps qn. S3 dimidia nocte rñdef ad
 qdū. Sic etz media hora 7 diuīdia hora 7 media die 7 diuīdia die
 differūt. Itē luce p die accipit. 7 tenebrā p nocte. vt hac luce id ē h die
 Altera luce. i. alia die. dñt tñ pma luce 7 pma die. qā pma luce idē ē
 qd pma pre diei. i. diluculo. sed pma die dē respectu secūdā diei. Sic
 etz dñt pms tenebris 7 pma nocte. pms tenebris. i. pma pre noctē h
 est crepusculo. s3 pma nocte ē respēm ad scdā. Sic añ lucem dē dē
 luculo. sed añ diem. i. añ tps. vt añ die sacerdos factus ē. 7 añ diem rex
 esse voluit. filius añ diem patrios inqrit in ānos. añ diem rex potiri vo
 luit. Item dā inter momētum 7 pūctum. Momētū ē breue tps ho
 rā vel semi horā. aut paulop^r minus. vt apō Horatū. Quid em
 currit horā momēto. Sed pūctum breuissimū tps ē. vt vix mihi pū
 ctum tps ad hac rem relicū est. h pūcto tps a te fieri pē. Et ē em pun
 ctū s3 ncurrit gñis p vtroqz suo significato Sed dies p certo die est ge
 neris masculini vt hēsterno crastino die 7 nō hēsterna crastina. Sed p
 tpe id ē nō vocer enē dach. s3 vocer rūt s3 fcei gñis vt mltā dies magnaz
 dat hōibz expiētiā. Reperitur luci p luce sicut vespi p vespe. 7 rūt p
 rure in abltō. ¶ Sciēdum añ diem decimū calēdaz 7 post diem deci
 mū calēdaz aequē vtroqz fmōe vñdecima dies significat. Cū pō dē ca
 lendas græcas idē ē tērum nūqz. Soli em latini suoz mēsum dies
 appellāt calendas nonas idus.

¶ Sequitur textus.

Nomen eis adiunge modum qd signat agendi

Accentu plura pferre solemus acuto

¶ Dictio significās aliquid agere aut pati regit abltū fntem mo
 dum agendi aut patiendi vt hēc dictio profertur acuto. accentu. Et

est accentus acutus eleuatio syllabæ. **Gravis** accentus depressio sylle
lle loquitur intenta voce. iste remissa voce loquitur. loquitur voce remis/
sior. loquitur voce intentiore. ¶ **Sciend** q ois abltis. qui p̄t respon/
deri ad aduerbium qualiter vl̄ ad quō regitur per hanc regulam vt q̄/
liter locutus es. **Ver**o locutus sum. vero loquitur. falso loqueris. **Ne**/
scio an serio an ioco loquaris. **Dic** vez serio. segt mi die waerheyt son/
der lachen. **Tu** falso q̄teris. du clagest ten is foe niet. **Ego** id falso cre/
didi. vos eū vero insimulatis. ghi betyēt hem mit onrecht. **Via** ista ad/
qualiter ridentur. **Ego** indubitato ad vos veniā. sonder twiuel.
Tullius. Velim vt libros meos magnopere plegas. ego abs te mise/
ris sum acceptus modis. d̄t **Lomicus**. ⁊ accipit in bonam ⁊ in malaz
ptem. **Acceptus** sum a te honorifice in bonā partem. **Quo** te mō ac/
cepissen ni iratus essem. **Petrus** h̄ æquo animo tuncit h̄ est leuiter teu/
tonice mit sachten zinnen. **Petr**⁹ iniquo aio tulit ægre. molestæ. impa/
tienter. **Forti** inuicto ⁊ magno aio hoc tulit. paulus h̄ pusillo aio tulit.
Ira etiam p̄ aduerbia facile tulit. molestæ tulit d̄t **Itz** vltro ad me ve/
nit. ⁊ vltro ad te veni. h̄ est a te non requisitus veni. ⁊ est d̄rā inf̄ vltro
⁊ sponte. q̄ vltro idem est quod non requisitus. vt vltro ad te veni. i. nō
requisitus. **Sed** sponte id est meo p̄silio. vt sponte ad te veni. i. meo p̄si/
lio ⁊ non coactus ⁊ non pductus quod etiam ad res inanimatas trās/
fertur. vt multæ arbores sua sponte nascuntur. ¶ **Itz** prosequor te ho/
nore. odio. laude cantu versu. prosequutus est eū versu vel versus. **Et**
sunt ista tria vulgata apud oratores verba prosequor ⁊ p̄silio officio
Ut prosequor te laude. p̄lector te laude beneuolentia. afficio te hono/
re. **Et** est d̄rā inter prosequor ⁊ persequor. vt p̄sequor fr̄ alterius affe/
ctum in allex. fr̄ etiam p̄sequi inceptræ rei finē imponere. **Sed** perse/
quor in malā partē accipitur. i. insequor ⁊ insector. vt p̄sequor hostem
Accipitur et̄ in fortem partē. i. pleuero volherden. **Solent** huc reduci
aliquæ aliæ regulæ. **Dē** nomē p̄p̄riū regit abltm̄ noie ⁊ gnomie ⁊ ḡm̄to
vt **Nicodem**⁹ noie. zachæus noie. iohannes cognomine l̄ ḡnomento bre/
uis **Iohannes** ḡnomento niger fortis **Petrus** cognomento mirabil. ⁊
hoc per oēs casus fit. vt vix petz noie. liber est hois petri noie ⁊ nō pe/
trus q̄ est appositoria locutio. dedi viro petro noie. vidi hoīem petruz
noie. vt in euangelio. **Vidit** iesus hoīem in theolonio martheum noie.
Et videt̄ intelligi p̄bum v̄m̄ l̄ ens participiū in p̄dictis locutionib.
Regunt et̄ noia appellatiua istum abltm̄ noie vl̄ re. vt petrus est noie
p̄hs ⁊ non re. i. æstimat sed non est p̄hs. **Regitur** et̄ iste abltis noie a
verbis yris. vt vocabunt eū noie p̄ris sui zachariā. **Luce** primo. **Inue**
nitur etiam noie regi ab ista dictione equiuocus. vt in **Tobia**. **Tobi**/
as habuit vxorem noie annam. ⁊ filiū sibi equiuocum nomine. **Fre**/
quentius tamen apud autores in eodē sensu dicitur est cognominis mi/
hi. q̄ est mihi noie equiuocus. teutonice hi is mijn ghenan. **Dulc**/
res sunt hic cognomines viris frequentius q̄ mulieres sunt equiuocæ
nomine viris dicitur. **Ille** ablatius noie regit a verbis adiectiuis. vt
feci hoc nomine tuo. iussu tuo. teutonice van dijnre wegghen. ¶ **Vale**
⁊ iohannem meo noie saluta. **In** calce eplaz scribitur. hoc est iohā ver

his meis dic salutem. ¶ Tercia regula q̄ huc reducit Omnis
dictio numeralis ⁊ fns plura regit istum ablatiū numero. vt centū nu-
mero decem uimero. Tria milia numero multi numero pauci nume-
ro. plures numero. tot numero q̄t numero estis. Triuēnalis. Rari q̄p /
pe boni numero viri sunt toridem q̄t thebarz porte vel diuēt hostia vult
Horatius. Sūt numero plures virtute ⁊ honore minores. ¶ Quarta
regula Omne p̄cretum regit ablatiū sui abstracti saltem accēitale. vt al-
bum albedine. nigrum nigredine. ex vi effectus causæ formalis. q̄ ab-
stractum est forma sui p̄creti.

Sepe potestatis nomen subiungitur istis

A. rex hierusalem dñm dono b. salutem

¶ Nomē fns p̄tatem et̄ regit ablatiū. vt dauid de burgūdia dei grā e
p̄scopus traicten. f. ep̄s regit istum ablatiū grā. Calixtus diuina mi-
seratione sumū p̄ntefex vel diuina clemētia vel diuina p̄misiōe auxilio di-
uio Karolus rex fr̄corz diuina clemētia vel diuio auxilio. Et oibz nōi-
bz p̄tatum iūgit t̄lis ablati. q̄z ois p̄tās fin aplm a deo est. Juxta illud
et̄ in passiōe. Nō haberes in me p̄tatem nisi data cēt tibi desup. Et so-
li plati h̄ est magni dñi soliti sunt sic scribere. cñōi sunt rex dux impa-
tor papa ep̄s decanus abbas ⁊c. q̄ plati nō sunt nō scribūt t̄lis ablati
uos. vt sunt canōicus p̄sul ⁊ filles. Et iste scribēdi modus a solis chri-
stianis est usurpatus. q̄z ap̄d veteres oratores nō inuēit. ¶ Sciēdū q̄
h̄ in h̄ p̄sculo A rex h̄rlm ⁊c. Et a p̄p̄iū nomē scz arnoldum ⁊c. b ber-
nardum cā breuitat. Un̄ lr̄arum nota q̄nqz sunt notæ nōis q̄nqz p̄no-
minis. Nam a in q̄tūm est nota p̄nois augustum. Et. L. gaudium. In-
uersum galam. D. decium. L. lucium. P. publium. Q. quintium. T. ti-
tūm. Et scribuntur hæc p̄noia aut sigillis lris vt dictum est. vt D. i.
marcus vel binis lris vt G. A. i. gneus. Aut ternis lris vt Sex sextus
aut quaternis lris. vt Semp. i. sempronius. Per lr̄az nota q̄nqz etiam
res aliæ significant vt p. r. i. p̄p̄s romanus. r. p. i. res publica. p. c. i. pa-
tres p̄scripti. p. q. r. i. q̄stor p̄p̄i romani. Q̄nqz lr̄a est nota numeri. vt i
vnum. v. quinqz. x. decē. c. cetū. l. q̄nqzinta. m. mille. d. q̄ngēta

Synecdochen iungas vt vultu p̄go decora

¶ Dicit q̄ ablatiuus p̄r̄ sæpe regit p̄ synecdochen. vt virgo decora
vultu. Genes. xxxvi. Rachael erat venusta facie ⁊ decora aspectu. Et
Genes. xxxix. Erat autem ioseph pulcher facie. ⁊ decorus aspectu. Et
potest ibi esse duplex sensus. vnus vt aspectu sit nomen quartæ decli-
nationis aspectus us ut idem qd̄ vult⁹ fns ⁊ sic est synecdoche. Alter
vt aspectu sit supinum in v. vt pulcher aspectu. id est aspici. Ita pul-
cher visu duplicem facit sensum. sic visu est nomen quartæ declinatio-
nis. idem fns quod vultus. sic est synecdoche: Si visu est supinum in

videm est quod pulchz videri. vt **Gen. iij.** Videbat autē mulier q po
mū erat pulchz visu z gustu suauē. hoc est pulchz videri vel ad viden/
dendū suauē gustari vel ad gustandū z visu pstruit cum noibz adiecti
nis. ¶ Sciend q duplex est synecdoche. Synecdoche locutionis z fit
qñ pars p toto accipit. vt bibi rhenū. bibi tiberim. In euangelio. Si
cut Jonas erat tribus diebus z noctibus in ventre ceti. ita filius ho
minis in corde terrē. ibi pars p toto accipitur. vt finis dici parascenies
pro tota die. z iniciū dici iouis p tota die. Sed synecdoche pstructōis
fit qñ nomen adiectiui pbum absolutum pbum passiuū regit accū l'
ablū significātem ptem integrālē essentialē habitū vel adiacens vt
dictum est in regimine acci. vt pulcher faciem vel facie Obtruncor ca
put vel capite. excecō oculos vel oculis. frangor crura vel cruribz. ex
secor teste vel testibus. frangitur guttur vel gutture. Etiam gentilia.
vt teuto genus vel genere. teuto gētem vel gente. teuto nationē vel na
tione ¶ Sciendum scdm eundem sensum dī virgo decori vultus vt di
ctum est in regimine gti. virgo decoro vultu per regimen demonstratio
nis in abltō. Virgo decoro vultum per synecdochen in accō. virgo de
coro vultu per synecdochen in abltō. vt in textu ¶ Utinam tñ orato
res libentius regimine demonstratiōis essentialē vel in grō vel in abla
tiū z potius qñ synecdoche. vt hō. pccro corpore z eleganti forma.
Dicunt item libentius. dolet mihi caput qñ doleo caput vel capite Tre
munt mihi manus libentius qñ tremo manus. De quibus dictum est
Sape quod est partis. zc.

Ornatū subdes indutus vestibus albis

¶ Verba ornatus regunt abltū. vt indut^o albis vestibz Amic^o sto/
la candida vestibz versicoloribz laceris vestibz. lugubribz vestibz. veste
lugubri. rouwe cleet. In luctu esse vel lugere. rouwe draeghen. vt illa
mulier adhuc in luctu ē. Indut^o est acupictis vestibz. gheftricket of ber
duert. Indut^o veste interfecta. indutus vestibz stragularis. veste pñicu
lata. veste polimitica. Ioseph indut^o erat veste polimitica. doer sineden
Indut^o veste rugata gheualdet. Induit me dñs cyc. ade auro ptexta.
Indut^o tunica. i. vestimento line manicis apd veteres pprie. **Licero**
Indut^o manicata tunica. Manicatis z talaribz tunicis Indutus pe
nula. z ē penula vestis q sup tunicam induit In dī penulat^o a um. sto
la oē quod corpus regit dī. Palla honeste mulieris vestimentū. Vir
gilius. Pallam signis auroq regentē. Palliū z paludamentum fere
idem sunt. Amiculu alrehande cleet. Indutus ptexta. i. in signe roma
noz quod sup tunicas honorati sumpserunt. An ptextati dicti sunt
a ptexta. vt togari a toga. ¶ Sciend q verba ornatus siue induendi
vestiendi si sunt transitua regunt vel accū vel abltū. vt sunt induo te
tunica vt tunicam. Item Inducit eum chlamidē coccineam. Indue
bant eū vestem purpureā. Exuo te tunicam l' tunicā. Exuo te vestem
vt veste. Accingo te stolā candidā vt candida. Accincti stol albis. Co
rum tñ passiuā freqntius inueniunt cum abltō Ita etz de passiuis alio

num yborum vehementissimae transitiōis vt est lris grācis atq; latīs
egregie doctus. Est malis artib; imbutus. ¶ Sciēdum q̄ ista vocabu
la amicus z vestitus accipiūtur qñq; p̄cipialr. z sic regūt abltm̄ per
hāc reglam. vt amict⁹ stola cādidā Qñq; accipiūt noīalr z sunt nomīa
q̄re declātiōis. vt amict⁹ us ui. sic regūt gñm̄ amict⁹ petri. vestit⁹ pau
li. z jñm̄ cleydinge. Bñs paul⁹. Hñres victū z amictū his p̄tēri sum⁹
Nō cupio vltra victū z amictū. z sic de alijs.

Toti da prem subiecto p̄prietatem
Sec̄laudem iūge vel vitupamen vtrinq;
Vir manibus validis z virgo crinib; albis
Dextra vir fragili vel forma femina turpi
Vir forti dextra formaq; decēte puella

De regie ablti. Et v
demonst̄iōis essentie

¶ Dictio fns totum regit abltm̄ p̄tis mediāre adiectiō laudis l'vi/
tuperij. De laude vir manib; validis. vir forti dextra De vitupio. vir
fragili dextra Sec̄da regla Dictio fns subiectum regit abltm̄ p̄prietā
tis mediāte adiectio laudis vel vituperij. De laude puella decēti for
ma De vituperio. femina turpi forma. ¶ Sciēdum q̄ abltis huius lrē regitur a
noīe a p̄noīe a p̄bo substātiuo. A noīe. vt lia lippis oculis Homo cla
ris morib; exq̄sita doctrina magna auctoritate. vir magna p̄tute. vir
magna industria Regitur et; a p̄noīe illa vultu placido. Et regit
a p̄bo substātiuo. vt sitis bono z impterrito aio. Petrus est exanguī co
lore. Iacob; est viuūdo colore. Mulier calore viuūdo Boetius Ioan
nes est bono animo vel colore leui. tristi graui animo grato aio Ingr̄o
aio Ero in te ḡro aio. ero in vos ḡro aio. Nō ero in vos iurato aio. spo
iōāne fore ḡro aio. Et; a p̄bis hñtib; vim p̄bi substāti. vt videt tristi
aio gñi. bono aio. mag; aio. inuicto aio. Ita q̄rimus p̄ h; p̄bū substāti
est. Quā valitudiē es. h; e t quō vales. q̄liter vales. Et rñdet sum bōa
valitudiē. sum meliori valitudiē. sum optima valitudine. incolumi va
litudiē. Sum mala valitudiē. sum peiori valitudine. sum pessima vali
titudine. sum infirma valitudiē. sum aduersa valitudiē. ¶ Sciēdum di
ctio regēs in h; regimie qñq; subaudif vt in euāgelio. Bñ mūdo corde
qm̄ ipsi deum videbūt. i. homiēs mūdo corde. supple sunt bñ. h; est hñ/
tes mūdum cor. In psalmo Filij hoīm vsq; quo gñi corde. i. vsq; quo
elhis graui corde. ¶ Sciēdum q̄ nō sp̄ est opus addi adiectm̄ sed bñ
p̄r addi gñis rectus a substātiō. vt illud aiāl est capite asini. i. capite a/
linino. et ore porci. i. porcino. Illa arbor est folijs quercus vel quercis
Plinius. In india nascunt hoīes pedib; equi. i. pedib; eq̄nis Sic eti
am abstracta regunt abltm̄ per hanc regulam. vt vulpes est animal
magnitudine canis id est magnitudine canina. vel tāta magnitudine

quanta canis. **L**aurus est arbor magnitudine quercus pccritate abie-
ctis crassitudine illicis. **I**tem istud regimen valet ad laudandū z vni-
perandū z demonstrandū.

Mobile vel ꝑbum designans ꝑrietatem

Sextis ꝑstruitur ꝑ quos ea significatur

Aut instrumenti vel cause noia iunge.

Cursu festinus fulget virtute modestus.

Est velox pedibus blando sermone facetus

Viribus inuictus ꝑperat pede voce benignus

Nomen adiectiuū vel ꝑbum significans ꝑrietatē aliquam regit ab-
lectm. in quo sit talis ꝑrietas. vt festinus cursu. vbi significat esse festi-
nancia in cursu festinus sermone. **E**tiam dicit illa auis est tarda volatu.
Ille homo est tardus incessu. hoc est tardū habens volatū aut incessu.
Iste homo est citus incessu. id est citum hz incessum. velox incessu. h
est habens velocem incessum. **I**ta in eodem sensu. sed non regimine dicit
Iste incedit testudineo incessu. **I**ncedit formicino gradu incessu. in ce-
dit morato gradu vel ꝑcto gradu. incedit morato incessu. **I**ta sicut
testudineo incessu vniunt. **S**ecunda regula **N**omen adiectiuum vel
ꝑbum etiam regit ablectm significantē instrumentū vt est velox pedibz
celer pedibz. vnde **V**irgilius dicit phamā esse celerē pedibz z pernicipibz
alis. **A**lia exempla. **C**elus est ferula. celus est loriz pugnis fidiculis ꝑ-
gis scorpionibz. **U**n dicit roboam. **P**ater meus cecidit vos ꝑgis. ego
cedam vos scorpionibz. **I**lle celus est fustibz. **E**xempla quardā huius
regulæ sunt in quibus adiectiua ꝑnt mutari in ablectm. vt ꝑ illo petrus
est velox pedibz dicit ꝑr. petrus est velocibus pedibz. **P**etrus est segnis
pedibz. vel segnibus pedibz. vel petrus est segnipes. **E**t dicit segnipes tau-
tonice traech te voete quasi segnes hñs pedes. **I**ta alipes alipedis inel-
van voeten quasi altos hñs pedes. **I**ta etiam aeripes quasi aerios ha-
bens pedes. sic ignipes quasi igneos hñs pedes. **C**ornupes qñ corne-
os hñs pedes. **I**tem dicimus ꝑ hanc regulam. **T**uis lris amantissi-
mis sum ꝑuocatus. **T**uis me amantissimis libris vel lris lacessisti
Est it ꝑuocare z lacessere temptare ad pugnā z ad ꝑcertationē. **A**c-
cipit etiam in malā partem. vt apud **T**ulliu. **I**usticiæ primū munus
est ne cui quis noceat nisi lacessitus iniuriā. **T**ercia regula **N**omē
adiectiuū vel ꝑbum etiam regit ablectm significantē causam siue ablectm
causæ. vt fulget virtute. **A**pls. **G**ra dei sum id quod sum. festus itinere
hoc est iter fecit festum. festus onere aestu. cursu cantu studio. **L**atus
morte inimici. **T**ristis morte ꝑris. **V**elox metu spe amore desiderio. h
est quem hæ affectiones velocē fecere. **T**ardus senio. **C**harus ꝑbitate
odiosus malicia. iucundus humanitate vrbānitate facetia salubri festi-
uitate. **D**olestus libit. **C**lanus sapia. insignis prudentia. nobilis ne

quicia. ¶ Sciendum q̄ ablatiuus in eadem locutione p̄t significare
diuerſas cauſas vt velox pedibꝫ. ille ablatiuus poteſt ſignificare p̄tiam
in qua ſiue cām materialem in qua eſt velocitas. ⁊ eſt ibi ſynecdoche. p̄
p̄t ſignificare cām inſtrumētalem vel inſtrumentum.

¶ Sequitur textus.

Regꝫ carere notans ablatiū regit eiꝫ

Ut pena careat homo purus crimine viuat

¶ Hic dē q̄ dictio ſns carere regit ablatiuum vt careo crimine. ca/
reo pēna. pecuniā. ¶ Sciendum p̄mo circa textum q̄ dictioēs futcs ca
rere ſunt triſarie. Quædam ſolum regunt ablatiū vt ſunt iſta ſb̄a care
o vaco caſſus captus opus orbus neceſſe purus fruſtroꝝ vagor exulo
exul vagus nomen extorriſ. iſta ſolum regūt ablatiū ⁊ ſunt exempla hꝫ
regulæ de careo. Careo amicis omnibꝫ q̄s mors rapuit mihi. Captus
lumine. captus oculis id eſt cæcus. Virgilius Atqꝫ oculis capti fode
re cubilia calpæ. Hieronymus. Niſi totus calpius eſſes hæc videres.
id eſt intelligeres. Sed captus mente. i. inſanus. ⁊ iſ dꝫ inſanit. O
pus mihi eſt tua opa. Eſt orbus liberis Orbo vtroqꝫ parente. Purus
crimine fruſtratus ſpe vel fruſtroꝝ ſpe vagor nemore agro pelago Ita
nomen ſuum vagus vt Boetius Vagas pelago rates Catullus He
pe vagus liber p̄naſi p̄tice ſummo. Exulo patria. eſt exul patria. Exu
latus regit ablatiū mediātē p̄pōne vt exulat patria a cæſare. Eſt extor
riſ patria extorriſ regno. Quædam dēcōnes regūt ablatiū vel gtrū. vt
ego illius rei vel illa re. Indigo illius rei vel illa re. Item plenū grā
⁊ veritatis Amphora eſt plēa vini vel viō. abūndās lactis vel lacte. Di
ues auri vel auro. De illis dicit ibi Plinius inops caſum. ⁊c. Quædā
dēcōnes regūt accū cum ablatō ⁊ ſnt facere carere. vt ſunt ſpolio p̄mo
orbo exonero. euacuo emūgo leuo mūdo purgo exarco abſtineo libe
ro phibeo ⁊ multa h̄mōi. vt orbauit eum liberis. iōānes ſpoliauit pe
trum pecuniā vel veſtibꝫ. Spoliatus regit vnum ablatiū ſine p̄pōne ⁊
alterum cum p̄pōne vt ſpoliatus a petro pecuniā Aleatores liberaue
rūt petrum pecuniā. Vos me liberaſtis metu. vos me exoneraſtis me
tu. Sic exoneraui nauim frumēto euacuaui nauim frumēto. Boetius.
Qui ſerere ingenuum volet agrum liberet ania fruibꝫ. euacuaui illd
bono. ego vos ſoluam curis omnibꝫ Expedio te vinculis. expedias te
his erumnis. emungit eum argēto Hæc mulier emūxit eum auro. Te
uabo te curis. phibebo te hoſpitiō. phibuit me hoſpitiō. Marcus ci
cero prohibuit eos ianua qui ad ſe ſimulanter venerunt ſalutatum
Virgilius. Hoſpitiō prohibemur harenæ. Abſtiner ſe vino Ca
ſtrauit ſe luxuria. Sic etiam quædam ſunt tranſitiua verba ⁊ ſnt ple
num facere. vt repleo amphoram vino. onero nauim frumēto. Quædā
ex his verbis quæ ſnt facere quandoqꝫ regunt ablatiū cum propoſitiōe
a. vt libera nos a malo. vel libera nos malo. Libera nos metu. vel

Libera nos a metu. Unde dicit **A**postolus in epistola. **A**bstineatis vos a carnalibus desiderijs. **A**bstine te vino. superledeo hac re vel ab hac re. ¶ **Q**uædam etiam regunt solum genitiuū vi abstracti si significantis carentiam vel plenitudinem. **E**st magna annonæ charitas. inopia rerum. et sic de alijs. teutonice tis groteduerheyten koerne. ¶ **S**ciendum circa litterā q̄ hoc nomen opus quādoq̄ est omne quod agitur vel fit. **E**t ita etiam libri autorum dicuntur opera. **U**t opus **T**ullij de senectute. opera **T**ullij de officijs. **E**t opusculum pro libello. et sic opus est terciæ declinationis et habet operis in genitiuo. **Q**uandoq̄ opus est idem quod necesse et expediens et hoc modo est in declinabile et regit ablatiuū per hanc regulam. et constructur cum est l̄ cum habeo. **U**t ego libris meis opus habeo. **U**el mihi libris meis opus est. **Q**uid opus est his verbis. teutonice wat is deser woerde noet. **Q**uid opus est ampliori testimonio. **S**ic enī dicitur. **N**on mihi opus est opera vestra. ¶ **I**ta etiam necesse cum est et cum habeo constructus regit ablatiuum. vt **N**ecesse habeo libris meis. **M**ihi libris meis necesse est. **Q**uid amplius necesse habemus testimonio. teutonice wat is ons meer ghetuyghemisse noet. ¶ **Q**uandoq̄ opus pro ablatiuo habet nominatiuū a parte anteriori. **U**t apud **R**omicum. **I**bo intro vt que opus sunt procurentur. **S**icut enī scribitur in euangelio **D**a thei nono. **N**on est opus bene valentibus medicus. **U**bi nominatiuū medicus ponitur pro ablatiuo medico. vbi quidam dicunt opus accipi pro necessarius. ¶ **I**nuenitur etiam opera primæ declinationis quod quandoq̄ idem est quod diligentia vel causa siue studium. **I**ta dicitur **D**a litteris operam **D**abo litteris operam. **D**at operam do/ quentia. **E**tiam quandoq̄ auxilium est. vt **N**on mihi opus est opera vestra. **O**pera ego vestra facile carere valeo. **Q**uādoq̄ idem est quod labor. teutonice arbeyt. **E**t habetur regulus in iure de operis seruorū et sic dicitur opere precium quod idem est quod vtile vel delectabile vel honestum. quia omne quod agimus hoc vel propter vtile vel delectabile vel propter honestum agimus consequendum. vel propter inutile iniucundum inhonestum euitandum vel fugiendum. **E**t sic illa tria sunt precium nostri operis. **E**t ab illo nomine exorsus est titus **l**inius **F**acturus ne opere precium sum si res gestas populi romani ab initio perscripserim nec dum scio. ¶ **U**nde etiam sic dicit **I**uuenalis. **E**st opere precium penitus cognoscere toto. **Q**uid faciant agitentq̄ die. hoc est vtile et fructuosum est teutonice het is noet ofte behoef. ¶ **S**ciendum est q̄ hoc verbum vāco primo modo significat operam dare. et sic constructur cum datiuo. **U**t vacat potationibus. vacat litteris. vacat sapientiæ. id est dat operam. ¶ **S**ecundo modo significat idem quod carere. vt vacat sapientiā. id est caret sapientiā. **V**acat tercio cum nomine significante actionem vel qualitatem quamdam adiungitur mediante præpositione. vt **V**acat a labore. **V**acat ab agricultura. **V**ocat ab omni molestia. ¶ **S**imiliter fit per nomen vacuus vt vacuus sum ab omni occupatione. ab omni sollicitudine.

Sed vacat cum est impersonale idem est qd tps vacat siue vacuū est. vt
nō vacat mihi. s̄ est nō licet mihi ppter negocia. Captus qñq; idem est
qd careo. vt captus mēte captus oculis captus lumine. **L**ū illis tribus
ablatis carere fit. cū alijs s̄o ablatis fit idē qd delictatus. vt cap^t amore
nitare loci. Captus dulcedine vocis. captus subtilitate materie. **S**z
captus amore plerumq; in malam solet accipi prem. qñq; tñ et; in bo
nam prem. vt si q; hāc captus amore legit. **Q**ñq; captus est idem
quod ab hostib; intercep^tus et pstruit sic cū abltō et cū p̄pone. vt vrb;
capta est a hostib; petrus captus est a paulo. **S**ciēdum dñā est in
ter careo et ego. Nam ego hñdis Sed careo habit; vel nō hñdis. i. oz
batus sum q; habui. vt apd **Tullii** Careo amicis oib; q; moris eri
puit mihi. **Tullius** Tibi psuade p̄terculpā ac peccm q; sp caruisti et ca
reb; hōi accidere nihil posse qd sit horribile aut primescēdū. **S**ciēdū q;
qdam etiam sic loquunt. careus visu surdus auditu claudus gressu. s;.
nō est necē addi ablatū.

Sequitur textus.

Inter et est iuncta tibi dant. pnomina quina
Interit vestra nostraq; mea; tuaq;
Aq; sua refert normam seruabit eandem

Hic ponit exceptioem factam in regimine gñ ibi inter et est iūge.
dices q; hāc impersonalia interest et refert regūt p qñq; gñis pmitiis scz
mei tui sui nostri et vestri. qñq; abltōs fœminini gñis mea tua sua no/
stra et vestra. et est antiprosis oz abltōs ponitur p grō. vt p̄ma luce int/
erit tua legere. **N**ūc mea interest legere. vel p̄i s̄o intererit sua legere. cā
tare **Q**uo aut nūc mea interesse legere. **T**ras tua inter futurum le
gere. Perhēdie s̄o interfuturum sua legere. **E**andem vero p̄structio/
nem etiam hñt cum abltō cuius qd pōit interrogatiue et relatiue. vt cu
ia interest legere. vel cuius interest legere. v̄sitati⁹ fit interrogatio p ge/
nitium. vt cuius interest legere. **S**ed relatiue inuenit apd **A**liceronem
in abltō. vt **E**i cuius interfuit nō ei cuius nihil interfuit vbi et cuius pōi
p̄t. vt dicatis ei cuius interest. **E**tiam agat is cuius interest vel cuius in/
terest. **S**ciēdum q; hāc impersonalia interest et refert p̄nt in eadē
locatione regere duos ablatiuos cum genitiuis vnius solius ipsius
ipsorum solorum trium quatuor omnium plurium. vt mea vnius opa
liberatus es. **T**ua solius opera liberatus sum. **T**ua ipsius interest.
nostra ipsorum interest legere. vestra solorum interest. nostra omni/
um interest. vestra trium plurium interest. **S**ic etiam cum genitiuis
participij vt tua hic oscitantis interest legere. **T**ua hic potantis vel
sedentis infest. **T**ua hic dormientis interest lris dare operam. vt/
stra istic oscitantium dormientium interest legere. **N**ostra hic fabulan

m ij

*De regie ablti a qui
busda vbi impersona
libq. ex p̄tinetie sigf
tate p modū vt ab ali
vna impse
nahā*

etiam l' garrimentum magis interesset legere l' lris dare opam q̄ tps ita
fabul' plumeri vlt' terere. Item melius dicimus interest mea q̄ sum toa/
nes legere q̄ interest mea ioannis legere. interest tua q̄ es petri dare lris
opam. q̄ interest tua petri. z h' si ablti z gti intransitiue pstruant. h' est
si eandem rem fnt. qz si transitiue pstruant h' est si fnt diuersa tunc in
vna oꝛōe poni pnt. vt mea z ioannis interest legere. tua z petri refert le
gere. ¶ Sciend' q̄ illa impersonalia personalr posita regunt cosdē ab/
lcos cum nō sūt id nīhil mea interest vtz veniat an maneat. **Comicus**

¶ Si tua nō interest id desine pconctari. Apud **Boetiu**. Si vestes pl/
chae sunt qd id tua refert. Et saepe numero hae yba impersonalia per
sonalr accepta subintelligunt vt qd id mea. quid id vĩa. vbi subaudif
refert. Sape etiam his ybis personalr positis reddunt vlt' iungunt hū
ne pconclungit tanti quanti magni qui. vt id qui refert. p magni mea refert. **Comi**
tus. Quid interest tua. rñ def magni. Alia de natura illoꝝ yboꝝ dicta
sunt in regimine gti. ibi **Inter** z est iunge. zc.

Plenus inops casum dant istū siue scōm

Vini vel vino duo dolia plena videro

Paup egenus inops vino vel panis egebit

¶ **Dictio** pcreta fns plenitudinē inopiam vlt' carētiām regit gtm vlt'
abltm. vt amphora plena est vini vlt' vino. diues agri vlt' agro. **Virgili**
us. Quam diues niuei pecoris q̄ lactis abundans. **Horatius** Satis
diues z auro. Secunda viroꝝ vlt' viris. felix rex vlt' rebus. beatus rerū
oim vlt' rebus oibus. Satur pane panis vini vlt' vino. Ita verba satu
rare z satiare regunt gtm vlt' abltm frequentius tñ abltm. **Virgilius**.
Postq̄ dextra fuit saturata cordis. Satura iram meam tuo sanguine
Saturauit me pane. ¶ Exm de dictionib' fntib' carētiām. paup ege
nus inops rex vlt' rebus. indignis ope l' opis **Virgili**. Naud opis in/
diga nra Immunis crimine l' criminis. Reus mortis l' morte. Exps
rōnis l' rōne. Alia rōnis expertia. i. beluæ siue muta atālia Id atālia
rōnis expertia facerent. ¶ Hæc regla etiam intelligit de ybis vt pz in
textu. z sunt ego indigeo affluo abundo z sitia. **Virgilius** dr **Quin**
tu aliqd saltem poti' quoz indiger vsus. **Uiminibusq̄** paras molli d
texere iunco. Sic refertio etiam regit gtm z abltm. vt vrb' referta sce/
leratoꝝ hoim vlt' sceleratis hoibus. **Licero**. Audiui graciā refertam
esse sceleratoꝝ hoim z nefarioꝝ. ibi tñ refertam potius nomen est q̄ p/
ticipium. Verba frequentius inueniunt cum abltō q̄ cum gto pstru
cta. vt ad **Romanos**. iij. Oēs quidem peccauimus. z egenus grā dei.
Proverbioꝝ. iij. Honora domini de tua substantia z vino torcularia
redundabunt. ¶ Inueniuntur tamen quaddā verba regere gtm morte
græco qui carent abltō. vt apud **Virgilium**. Implent veteris bacchi
pinguisq̄ ferine. Et apud **Titum** liuium. Imple multitudinem quæ se
re semper regenti est simulis religionis iuste impleuit. Et apud **Eccle**

Quid tua no
interest. Des
personalr accep
ta subintelligunt
vt qd id mea.
quid id vĩa.
vbi subaudif
refert. Sape etiam
his ybis personalr
positis reddunt
vlt' iungunt hū
ne pconclungit
tanti quanti magni
qui. vt id qui
refert. p magni
mea refert. **Comi**
tus. Quid interest
tua. rñ def magni.
Alia de natura
illoꝝ yboꝝ dicta
sunt in regimine
gti. ibi **Inter** z
est iunge. zc.

Et expleto sunt digne
 bonum in mattheo in
 iohanne
 implere aut
 iudicium
 iudicium
 iudicium
 iudicium

fiat. istos mos graecorum inuenitur. Ut in euangelio Et repletae sunt
 nuptie discumbentium. In Matheo. In iohanne. Impleuerunt duo
 decem copiosos fragmētorum. latius pro more haec res transitiva quae
 sint plenum facere vel vacuum facere potius regunt ablatum quam actum. ut
 dictum est ibi. Reges carere notans. ut repleo amphoram cereuisia. vino
 aqua aceto. Sic alia composita oppleo depleo expleo ut lachrymis os
 oppleuit rotum. teutonice die tranen liepen hen ouer sine kinnebac/
 ken. Deplere significat niet vol maken dat vol is. Bartholome/
 us depleuit amphoram vino. hi storren daer wat wt. Depleuit vas
 cereuisia. Explere quandoque idem est quod implere. seu replere. Ego
 tuam explebo animam gaudio. Comicus. Ubi nunc cum inueniam
 ut eum liberem metu. atque animum expleam gaudio. Quandoque ex
 plere est extra plenitudinem facere. ut implere plenum facere quod non
 plenum sit. ut expleuit amphoram vino. teutonice hi heeft die kanne
 ledich ghemaker. Expletur lachrymis egeriturque dolor. ¶ Scien-
dum quod hoc nomen plenus apud Licronem semper iungitur genitio.
 Apud alios etiam ablatiuo. Frequens et vacuus semper ablatiuo.
 ut ciuitas frequens populis non populus. vacua incolis non incolarum. Apud
Comicum Plenus romanum est. Quintilianus cum ablatiuo. Al/
 uaria plena sunt melle.

Dignus cum potior fungor vescor fruor vtor

Et careo iungo casu tantum modo sexto.

¶ Hic dicitur quod dignus potior fungor et vescor fruor vtor regunt ablatum
 ut dignus laude. dignior laude. dignissimus laude. Canit ecclesia Felix
 namque es sacra pro maria et omni laude dignissima. Potior victoria. vel
 potius sum victoria. fungor sacerdotio. fungor magistratu placitura
 vescor pace. vescor literis et assis. fruor tua benignolentia. fretus tua benignolentia.
 Ita fido tua benignolentia. ductus spe. qua spe ductus. qua spe fretus
 vtor rebus meis. ¶ Ita apud supos fruuntur deo. Quae omnes dictiones inueni/
 untur regere genitum. quo nobis non est vitandum. ut cuius non sum dignus
 vel soluiam corrigiam calciamenti eius. Et in Matheo et et in Luca
fecit fructum dignum penitentie. Et apud Virgilium. ¶ Magnorum
haud vnquam indignus auro. Sed hoc fit more graeco quod caret ablatio. Inue/
 nitur et careo cum genitio constructum. Comicus. Omnes labores mihi le/
 ues fuere propter quod tui carendum quod est. Nos pro semper his dictionibus dabimur
 ablatum. ¶ Sciendum primo circa litteram quod dignus adiectum quandoque
 constructum cum ablatiuo. ut dignus laude honore. Quandoque cum
 infinitiuo. ut dignus honorari. cantari. laudari. amari. Virgilius.
¶ Et puer ipse fuit cantari dignus. Quandoque constructum cum genitio
 dicitur in d. ut dignus honorandi laudandi. Quandoque et hoc eleganti/
 us constructum cum verbo mediante qui quae vel quod relatiuo ut dig/
 nus est qui ametur ab omnibus. Vel dignus est quem ament omnes.
 et omnes honorent. Ita etiam intelligendum est de suo composito

m iij

indignus. vt indignus honore laude. indign⁹ honorari laudari. indig/
nus honoradi laudandi. indignus qui honoret qui amet. &c. v^l indig/
nus que amet aliquis. **A** dignus venit pbum dignor ar⁹. qd actiue ca/
ptum est idem qd digni iudico siue aestimo. & sic regit post se accm cuz/
ablt⁹. Apud **Virgiliu**. Haud equide tali me dignor honore. Et apd
eundem in bucolicis. Nec de⁹ hunc mensa dea nec dignata cibili e. cu/
bili id est matrimonio siue iungto. **Tu** vir dignaris me familiaritate
tua. **Epitaphiu laurentij**. Nunc postq⁹ manes defunctus valla peti/
uit. Non audet pluto verba latina loqui. **Iuppiter** hunc coeli dignat⁹
honore fuisse. Lenore lingua sed timet ipse suae. **Dignor** qnq⁹ etia
accipitur passiu⁹ & sic idem est quod haberi dignust regit solum abltm
vt dignor societate vestra. ego dignor tua familiaritate. Et apud **Vir/
giliu**. Coniugio anchisa veneris digniate superbo. dignate id est di/
gne habite. **Digno** etia quandoq⁹ idem est quod velle. **E**t canit eccle/
sia. Dignare me laudare te virgo sacrata. hoc est sacrata virgo vel me
laudare te. **Qnq⁹** dignor notat quadam humiliatione apud quosda
Sic nunc vulgo loquunt. Colende venerande pater dignemini me au/
dire famulum seu seruū vestr. **Ecclesia** canit. Deus dignatus est fieri
Indignor quod qnq⁹ fit irasci. & regit datiuū. vt indignatur mihi. **E**t
non indignemini mihi. **Horatius**. Irascor medicis fideis indignor a/
micis. **I**nde indignatio dicta est ira. **D**edignor vero significat contem/
nere. vt Iste dedignatur loqui mihi. semper veniens mihi obliquat vi/
sum. **Sic** canit ecclesia. Qui non dedignaris tangi a peccatrice.
Secundo sciend⁹ q⁹ potior quandoq⁹ est nomen comparatiui grad⁹.
tantum significans quantū melior. vt potior est anima q⁹ corpus **Po/
tiora** sunt bona animae q⁹ corporis. hoc est meliora & pstantiora. **Ho/
ratiu**. Vidisti ne locū potiozem rure beato. id est meliorē quasi dice/
ret non. **Qnq⁹** potior est verbū deponentale terciæ vel quartæ coniuga/
onis sicut orior & morior. & sic habet triplicē pstructionē. **Qnq⁹** regit
istum gtm rex. **E**t lacædemonij longe lateq⁹ rex potit sunt. id est diu
rex imperiū tenuerunt. **Quandoq⁹** regit vel pstruitur cum acco. **E**t
Comiciu. Diseria ego omnē cupio hic potitur gaudio. **E**t apd eun/
dem. Alle alter sine labore patria potitur pmoda. quæ loquendi mod⁹
nunc est absolutus. **T**ercio potior verbum regit abltm vt potius
sum victoria. ick heb ghewonnen. & inde dicit textus. **Quando poti/
or** verbum regit gtm tunc exponitur per tenuit verbum. vt potius ē
rerum. id est rerum imperiū tenuit. **Quando** vero regit ablatiuum ex/
ponitur per obtinuit. vt potius est victoria id est pugnando vel labo/
rando obtinuit victoriam. **Sic** nomē compos est eius simile. **N**am
sum compos mentis. compos animi. ppos rationis. teutonice die syn/
verstant hecft. **Compos** sanitatis id est qui hanc tenet vel habet. **A**t
compos voti. compos victoriæ. compos optati. id est hæc labore obti/
nui. & est potior terciæ coniugationis & quartæ. **I**nde duodecimo me/
thamorphoseos legendum est. Tuq⁹ tuis armis nos te poteremur a/
chille. non potiremur sed a syllaba b: cui non longa. **T**ercio sciendum

vesci p[ro]p[ri]e hoim est z extendit se etiam ad potum. vt carne lacte vescor.
Pascua vero bestiarum. Pascor regit accm. vt capræ pascuntur siluas.
Apes pascuntur flores. Victitare vero est vesci z quasi victu vti siue a
liquo genere victus fere semp vti. vt sythæ victicāt lacte. h[ic] est fere semp
p[ro] victu vtuntur lacte. Quidam p[ro]p[ri]e indix[er]unt vecticant humana carne
Inuenitur vescor regere casum accm apud veteres. vt apud **Leuiticū**
Offerrebant duos passeres quos vesci licitum erat. Sed ille loquendi
mos nūc est aboletus. Alio modo regit abltm vt vescor pane cū sale.
vescor pane butiro obliro. Per trāsumptioem d[icitur] vesci aura. i. viuere.
q[ui]a dum viuimus respiramus z inspiramus **Virgilius**. quid puer asca
mus supat ne z vescitur aura. ¶ Sciendum fungor etiam duplicem
inuenitur regere casum h[ic] est Apud veteres inuenitur p[ro]structum cum
accō. vt Non boni viri fructus est officium Neq[ue] liberalis neq[ue] bōi vi
ri fructus est officium. z iste loquēdi modus est absolutus. Alio mō
regit abltm. vt nō est boni viri fructus officio. Et est fungor idem q[uo]d
officiū munusq[ue] ago. z regit abltm fncem magistratum aliquem vt
dominium. vt fungor magistratu p[re]latura questu. fungor legatio /
ne. fungor officio delegati. fungor munere iudicis. fungor docendi mu
nere. fungor sacerdotio. Quia repulisti sciētiam repellam te ne sacer
dotio fungaris mihi dicit sacra scriptura. Fungor vita. i. viuō. fungor
officio vitæ mihi ab impatore deo concessio. hoc est viuō z ago munus
vitæ. Sed defunctus dicitur quasi p[er]functus munere vitæ. hoc ē mor
tuis vt defunctus vitæ. i. ab hac administratione. ab hoc munere. ab
hac procuratore cessauit. **Virgilius** Defunctaq[ue] corpp[us] vita Apud
eundem. Tandem magnis pelagi defuncte periclis. Apud **Titum**
Liliū. Defuncta morbis corpp[us] salubriora esse incipe. Frui est amo
re alicui rei inherere p[ro]pter se. vel est voluptatem ex aliqua re capere.
Sic sancti fruuntur deo. quia voluptatem in visione dei quæ d[icitur] frui
tio capiunt. Quia teste **Ap[osto]lo**. nec oculus vidit nec auris audiuit nec
in cor hominis ascendit q[uo]d p[ro]p[ri]e deus diligētib[us] se. Et fm theologos
solum fruimur reb[us] diuinis. iō d[icitur] **Augustinus** Res q[ui]b[us] fruimur sunt
pater filius spūs scūs. fm oratores p[ro]p[ri]e et[er]na fruimur reb[us] alijs. Apud
quos est d[icitur] inter fruor z vtor. Nam vti est vsus rei habere p[ro]pter ali
ud. Sed frui est alicui rei inherere p[ro]pter seipsam. De vtor vt vtor do
mo. annis libris. vt ex his postea emolūmēti aliqd bōi p[er]seq[ui]r. Fruor bo
nis meis. fruor tuo aspectu. tuo colloq[ui]o. tuo cantu. h[ic] est voluptatē ex
his p[er]cipio. Jōq[ue] rep[re]hēsus est hānibal q[uo]d cum posset vti victoria frui
maluit. Una z eadem re vnus vritur. alter fruimur. vt si vnus ab focū
sedeat sanitatis causalis dicitur vti calore vel igne. Alter vero solius
voluptatis causa z is frui dicitur calore vel igne. Vtor quandoq[ue] idē
etiam p[ro] quod conuersor. vt **Cicero** in eplā Fabio viro optimo z ho
micō doctissimo familiarissime vtor. Et inde fit vsus id est familiaritas
conuersatio consuetudo. vt vsus mihi est vel fuit cum illo a puero vl
ab ineunte ætate. z in eodem significato vsura inuenitur ab vtor.
Cicero Longa quæ inter nos fuit vsura hoc efficit. Quandoq[ue] vsus
idem est quod vtilitas seu fructus ex aliqua re. z sic venit ab vtor in

De r̄ḡe ablti a pte
indeclīabili. s. a p̄
positioe ex vi p̄posi
tionib

primo significato. & sic dicimus vsu venire p. vtile esse. ex vsu esse. i. vti-
le esse. ponitur vti & abuti. hoc est male vti & dicitur impudice vti. Inuenit
triplex vti. vti infinitiu' ab vtore. vti aduerbium similitudinis. i. sicut & vti
coniectio causalis. i. siue quatenus

Hos casus de pre corā socieq; gubernant

Hic dicitur quod decem et quinque sunt p[ro]p[ri]etates deservientes ablativo. vt a ab abs
ze. **S**ciend[um] quod saepe numero p[ro]p[ri]etates deservientes ablativo solent subtr
ceri. vt apud **Iuvenale**. **R**aro aconita bibunt fictilibus. i. ex fictilibus. **A**co
nita s[un]t vergeriffensile. **I**ta canit ecclesia. **P**rocellis aula regia. i. ex aula
Sciend[um] circa tertium primo quod a quinq[ue] est nomen elementu[m] quod apud
gracos dicitur alpha. **Q**uinq[ue] est interiectio dolens. **I**stupidens **I**l deterrensis
v[er]b[um] phibentis. et sic solet in fine asperari. vt spem greg[um] ab silice in nuda
p[ro]nata reliquit. **A** a d[omi]ne nescio loqui. **A** et[er] est p[ro]p[ri]et[as] deserviens ablativo. et
inde dicitur textus **Alexandri**. **I**st[us] a summo vsq[ue] ad humi[us] **S**ciend[um] quod a
p[ro]ponitur consonantib[us] vt a petro. **A**b vocalib[us] vt ab andrea. **R**epetit[ur] m[od]o
ab duab[us] leidis p[ro]poni. scilicet l et i qu[od] sit consonans. vt ab lege ab legat[is] m[od]o
rege ab re. i. ab s[er]v[us] r[ati]onabili c[ir]ca. **L**aro. **I**raci ab re noli. **E**rm de i p[ro]lo
nante. vt **A**b ioue p[ri]ncipium mulas. **S**ed abs p[ro]p[ri]et[as] p[ro]ponitur et q[uod] **U**t
abs te. **I**n euangelio. **S**i pes tuus scandalizat te abscinde eum et p[ro]ice
abs te. **H**ic est si pes tuus trahat te in petm. **D**e q[uod] abs quouis abs q[ui]b[us]
Comicus. **A**bs quouis hoie b[en]eficiu[m] sumere gratum e[st]. **E**st et alia in
ter a et d[icitu]r q[uod] locum significat. vt **A** theatro venit qui a loco q[uod] iu
sta theatr[um] est venit. **S**ed e theatro venit qui in ipso theatro fuit **H**is
contrarij sunt ad et in p[ro]p[ri]etates. **S**eruius dicit. **I**tem tres ille p[ro]p[ri]etates. a
ab abs sunt locales t[er]rales et personales. **H**ic est notant locum. vt a the
atro. **T**ps a mo nunc. persona a petro a paulo. **S**ciend[um] quod triplex
cum inuenitur. **Q**uinq[ue] cum est aduerbiu[m] significans quando. vt cu[m] ve
nerit sanctus vsq[ue] cessabit vinctio vestra. **E**t inuenitur hoc modo cum
indicatio v[er]bi cum p[ro]iunctio. vt cu[m] faciam vitula p[ro] frugibus ipse veni
to. **C**um venerit scus sc[ilicet] cessabit vinctio v[est]ra. **Q**uinq[ue] cum e[st] p[ro]iunctio.
et sic est idem quod quis v[er]bi q[ui]n et sic iungi solet p[ro]iunctio. vt **C**um mul
ta in te beneficia p[ro]ulurum t[er]ren[is] s[ed] ex p[er]ior ingratum. **C**um quinq[ue] est
p[ro]p[ri]et[as] et sic regit ablatiu[m] significat[um] comitem. vt cu[m] petro paulo cum lum
ma in me beneuolentia. **N**on at iungitur ablatiu[m] instrumenti. **D**icend[um]
est p[er]cussit eum gladio. hasta. **N**on at cum gladio q[uod] hasta. **N**ec v[er]o
p[ro]p[ri]et[as] cum sine calu posita inuenitur. barbare e[st] d[icitu]r vis cum ire. sed vis
ire mecum nobiscum. **S**ape e[st] hac p[re]p[os]itio postp[ro]ponitur suo casuali
per anastropham. vt quicum quoc[um] quacum quibuscum. quide qua/
de quode quibusc[um] de loquimini v[er]bi locuti estis. vt d[icitu]r **Cicero** de amicitia.
Quid ducibus q[ui] habere quoc[um] omnia audeas sic loqui vt tecu[m]. **C**um
vero p[ro]p[ri]et[as] per e[st] scribitur. sed aduerbiu[m] in p[ro]iunctio p[er] q[uod] scribi solent. **L**o
ram quandoq[ue] e[st] aduerbiu[m] p[ro]iunctu[m] sine calu et significat id[em] q[uod] in p[re]
sentia l ad p[re]sentiam. p[ro]struitur e[st] cum verbo significante quietem in
loco vel motum ad locum. **D**e quere. **L**oram quem queritis assium.

Coram mecum loquitur. Quid mihi iam dudum coram recepistis
nunc re ipsa comproberis. Quis pstruitur cum verbo importare mo-
tum ad locum. ut volo petrum coram adducere. hoc est ad pntiam.
Sed non est dicendum pntialr. sed in pntia vel coram est. Coram qñ
qñ est prapō z sic regit ablatiuum. ut coram iudice coram rege. zc.
Clam quandoqñ est aduerbium z ponitur sine casu. ut clam domum
intrauit. Quis est ppo z sic regit ablatiuum. ut perus abiit ex car-
cere clam custodibz. Non te clam est. hoc est non te fugit. du wetest dat
wel. Inde descendit aduerbium diminutiuum clanculum. ut Apud
Lomicum Inuidere omnes z mordere clanculum. Pro quo qdam
dicunt clandestine. ¶ Sciendum q de e ex prapositiones differunt
Nam de z ex differunt ab illis a z ab. Na a z ab regunt ablatiu fntem
causam efficientem. De vero z ex regunt ablatiu fntem causam materia-
lem. quod prz per Plinium in epla septuagesimasecunda. Est liber
tam inepitius vt credas non de puero scriptum sed a puero id est homi-
ne puertili. vbi de dicit causam materialem. Sed apud theologos de z
ex notant causam qñqñ materialem qñqñ efficientem. ut prz p beatum
Augustinum sup illud apli: Om ex ipso z in ipso z p ipsum sunt om-
nia. Ex ipso autem non hoc ft qd de ipso. Ex ipso em celum z terra
qñ ipse fecit ea. Non autem de ipso qñ non de substantia sua. Sicut a
lis homo si signat filium z faciat domum. ex ipso filius z ex ipso do-
mus. Sed filius ex ipso domus de terra z ligno. Vbi secundum expō
nem Augustini ex valet idem quod a vel ab z dicit causam efficientem
de vero causam materialem. Ita dicimus Audiui hoc puer a patre
meo. i. ex patre meo. Contrario quandoqñ de significat causam effici-
entem z ex materialem. Et sic canit ecclā. deum de deo. filius est deus
de deo. Item natus ex spiritu sancto id est de spiritu sancto. Sed na/
tus ex maria p gine ibi notat causam materialem. De cum notat cau-
sam materialem quandoqñ significat totum vt anulus factus de auro
quandoqñ significat partem. ut homo factus est de limo terrā.
¶ Item solet de ppositio quandoqñ in compositione significare priua-
tionem quandoqñ intentionem. z sic significat opposita. vt depracor/li-
beratioem scz vt potiar. sed depracor mortem scz vt vitem. Ita desen/
do meick beschermē mij. sed defendo ictus ardores. i. vryitem askeren
Unde Cicero de senectute Vitis vestita pampinis nimbis solis defē-
dit ardores. Sic despicio idem est quandoqñ quod contemno z etiam
desolum video. sīmaen of neder seyn. Undiqñ despiciere est prouidere
z circumspicere omniaqñ discernere. A quo despicientia dictum est qd
idem est quod circumspectio z prouidentia ac p̄sideratio diligens atqz di-
seretio. Ex prapō pponitur dictionibz ab r incipientibz. vt e republica
pro re publica. e re mea. id est pro re mea. e re tua id est pro re tua. E re
nostra. id est pro re nostra. E re mea idem est quod ad vtilitatem meā
Ita etiam e dignitate ex vtilitate ex vsu. p dignitate vel ad dignitatē
p vsu vel vtilitate Quintilianus Ad hoc nemo dubitabit qñ si nocē-
tes mutari in bonam mentem aliquo modo pnt sicut posse conceditur
saluos eos esse magis cre publica sit qm punit. Sic e regione

[illegible]

Quintilianus *Fiduciam* prae se ferat orator &c. prae se fert innocentia
Ille prae se fert iniuriam. i. accepisse iniuriam. se ostendit. *Ita* etiam
accipi solet prae me duco. i. prae me fero. & p me duco. i. ante me duco.
Præ autem in compositione quandoq; notat intentionem. & e idē qd
valde. vt præpotens prædiues pcellus pclarus. *Est* pdiuitis & præpo
tentis hominis filius. *Præfulgens* prælongus prædurus pclarus. i.
valde clarus. is scz q fulgore gloriæ resplicet. *In* clarissima & præcla
rissima gesta dicuntur. *Nō* vnq; pclarus p bono reperitur. vt luculē p
malo. vt luculentum vulnus. *Præclare* aduerbium fit optime vt pclare
mecum agit laus supis. qñq; prae notat antecessorem temporis. vt p /
uentus præceptus vt præuentus immatura morte. *Palam* quando
q; aduerbium est. i. manifeste vt palam locutus sum. *In secreto* locu
e sum nihil. *Quq;* palam est accusatiu' a nomine pala teutonice cen
schup. *Quq;* est præpositio deseruiens ablatiuo. vt ego id ausim pa /
lam omnibus ingenue fateri vel confiteri. *Sine* qñq; est pbum im /
peratui modi huius pbi sino. vt sine requiescere scilicet *Sine* me dor /
mire. *Quq;* sine est præpō deseruiens ablatō vt sine timore. *Ab*sq;
quandoq; idem est quod sine. *Et* dō sine posse poni p anastropham. &
absq; non posse poni. *Volunt* quidam sub hac præpōne sine comp /
hendi procul. dicentes proculdubio. i. sine dubio. pcul timore id est si
ne timore. *Qui* loquedi modus apud bonos auctores nō est vsurpat'
immo aduerbialiter semper fere ponitur sine casu. *Virgilius*. *Berta*
procul capiti tantum delapsa iacebant *Item* tenus quadoq; est nome
& sic est extrema ps arcus. i. finis vt est apō *Plautus* *In* hactenus. i. fi
nis est siue vsq; huc. *Quq;* tenus est ppo sine idē qd vsq; & postponit
sq; casui & regit ablatiu. vt collo tenus genu tenus mente tenus pube te /
nus talo tenus capulo tenus: *Virgi*. *De*tra coruscum. *Extulit* ac la /
teri capulo tenus abdidit ensē. *Gerboten* hacten' quaten' *Nō* at dō
apō bonos auctores cordeten' mēreten' s; meōriter vt memoriter scio.
Quq; tenus more græco & licentiose regit qm cum res est vel genia
vel numero singulari carens. vt apō *Virgilium* dō. *Et* cruz tenus a
mento palcaria pendēt. id vsq; ad crura. *Semp* em vsq; ad tenus fit.
Sic aurium tenus. i. vsq; ad aures. *De* plurali numero. *Lumarum*
tenus transpadanorum tenus. *Etiā* dicitur vmbelico tenus. i. vsq;
ad vmbelicum *Vmbelicus* fit die nauel &c. *Aliqñ* etiam pro non
vltra ponitur. vt gessit consulum titulo tenus. i. nō vltra q; titulo.
Inuenitur quatenus qñq;. i. qm *Tullius* *Quaten'* regat nobis diu
vivere agamus aliqd q nos vixisse testem ur. & pstruit quatenus cum
indicatio. *Quq;* quatenus est idem quod quātum. vt videndum est
quatenus amicitiae tribuendum est. *Quatenus* p i dō esse coniunctio
causalis idem valens quod vt *Etiā* dñt fm aliquos. ptenus & proi
nus p i. Nam ptenus p e scriptum idem est quod longe. vt en ipse ca
pellas. ptenus æger ago. *Protinus* p i scriptum mox dō vt in hymno.
Hostem repellas longius pacemq; dones. ptenus. *Inuenitur* etiam
eotenus p ita siue adeo. vt in collecta sancti *Michaelis*. da nob' coten'
honore pfitere &c. *Hactenus*. i. vsq; huc vel finis est. vt de his hacten'

nus. i. finis est. et per et scribi dicitur. ¶ **Ultimo** sciendū qd aliqui tenus cum
 abito sub vno accentu pronunciant qsi vna sit dictio. Sed finis scilicet te
 nus pō non pponit quod hinc patet. qd saepe a suo casu remouet. Quāq
 etiam inter casum et pōdem tenus ponit coniunctio. **Quidius**. **Sūma**
pedum talocq tenus vestigia tingit. Sciendū qd sicut pō nonnunq
 subaudiū vt nulla aconita bibuntur fictilibz. Ita et casus pōnis inue
 nitur subaudiū. vt pō. **Nacha. vij.** Et ceciderunt nichanoris fere vi
 ri quinqz millia. h est de exercitu siue de copijs nichanoris. Ita et hac
 locutio defendi potest hoc dicit **Plautus** in captiui duo. valet enim tñ quan
 tum **plautus** in ea comedia q inscribitur captiui duo. ¶ **Sciendū** qd q
 dam pōnes nunq pponunt vt apud ptra aduersum erga ppter secu
 dum **Quada** qñq pponunt et qñq non pponunt. vt ad inter a ab ex
 de e pro pte. **Quada** sp pponunt et dñr insepabiles. vt di di re an se
 co con. ¶ **Circa** quas sciendū qd di et dis pōes insepabiles idem snt. et
 pponit di cum dictionibz incipientibz a c f p t et i psonante cū alijs
 di pponit vt difficulto discussio. **De**ntis tu somnū dissice. Ita dispesco
 Cum di vt dirūpo. et i sp producit in pōne pater dirūno et disertus
Inuenit et dis græcuz et duplt scribitur. Quāq per tota h est i simplex
 et sic idem est quod bis. vt dissyllaba dictio duas hñs syllas. Quando
 qz dñs scribitur p græcum y hoc est per ypsilon. et h in pōne aliquid
 mali exprimit vt dysenteria. i. intestino y vlceratio. **Entera** enī græce
 intestina dñr. **Dyscolus** id est malus et perniciosus et toleratu difficil.
Re insepabil pæpositio qñq in pōe priuat. vt refugio qd fixum erat
 facio non fixum. retego qd tectum erat enudo. **Retexo** qd textum erat
 reddo non textum. **Recludo** qd clausum erat aperio. Reuelo id est vela
 men tollo. **retero** id est seram aperio siue qd clausum erat aperio. **Resi**
 gno qd erat signatum ob signatumve relaxo l patefacio. et mltā hñm
 alia sunt. **Sultra** sunt in quibz non priuat. vt repeto. reposco. renouo
 repñto remoueo remaneo. Et qñ re pō priuationem ft. tunc ob pō
 ei o pponitur. vt reserare opsluyten. **Ob**serare toe sluyten **Recludere**
 opsluyten **Obcludere** toe sluyten. et cjs. ¶ **An** in pōe sp per m scribi
 tur et ft idem qd peri pō græca. vt amplector amputo ambigo **Con**
 insepabil pō pponitur cum verbis et noibz **Cum** verbis pgratulor cō
 doleo pgaudeo. **Cum** noibz cognominis pcolor et hñm que sp regunt
 dñm. **Item** **Conuentus** quod nō est locus puentionis vt domus **Sed**
 hoies qui in vnum locū pueniunt. vt in actibz aploz dñr. **Si** introie
 rit in vñm puentū vir anulum aureum hñs in manu. hoc est si venerit
 inter vos. **Concio** est ppli multitudo p uocata ad audiendū oratorum.
 cuius orō etiam pō dñr **Etiam** dñr iussio magistratus vll sacerdotis. et
 græce dñr ecclia. qd nomen etiā cœtum hoim ft. sic dñr in **Actibz** aploz
Dimisit eccliam. h est p cionem dimisit.

Cum sup est p de sexto decet hanc sociare

Hic dñr qd pō super pro de posita regit abltm. vt **Virgilius**. **Dul**

ta sup pamo rogans sup hectorē multa. h̄ est de pamo ⁊ de hectorē
 ⁊ in euāgelio Lu. ii. Et erat ioseph ⁊ maria ammirantes sup his quā
 dicebantur de puero. ¶ Sciendum q̄ sup qñq; notat locum tūc re/
 git accm vel abltm̄. Accm vt sedeo sup lapidem vel sup lapide. Ut a /
pud Virgilium Hic tñ hac mecum poteris refecere nocte. fronde
sup viridi sunt nobis mitia poma. Lastania molles ⁊ pressi copia la /
cus. Onis supest idem qđ valde. ⁊ sic est aduerbiū nō regēs casum.
Virgilius. Ecce sup mæsti maḡ diomedis ab vbe legati rñsa ferunt
Aliqui ponit sup etiā vt idem sit qđ insup. sed nō est ita loquēdum.
Quiq; neq; apud danaus vsquam locus ⁊ sup ipsi Dardanidae in sen
si penas cum sanguine poscunt. h̄ est insup; ⁊ p̄t er; ibi accipi in priori
 sensu. i. valde infensi. ¶ Sciendum circa lram q̄ qñq; sup p̄ de acci/
 pitur ⁊ sic metaplasmus q̄ d̄z p̄thescos paralange. h̄ est vnus p̄pōnis
 pro p̄pōne alia positio. ¶ Sciendum q̄ aliq̄ dicit sup descendere ab
 antiqua trissyllaba p̄pōne supra p̄ apocopam ⁊ ab eadem supra er; veni
 re p̄ syncopam hñtes pro se hñc. Virgilij p̄ficulum. Torvus. draco
vehit subter superaq; rector quēs.

Medatur casus passiuis ab precunte

Lemitur hic a me qm̄ videbor ab illo.

De r̄gic̄ ablti a v̄bo
 mediante p̄positioe
 a vt ab. ex. tr̄sitiōis

¶ Dicit q̄ p̄ba passiua regunt abltm̄ mediante a vel ab p̄pōne q̄ fr
 cām efficiētem vt petrus diligitur a me In vñū p̄dū excipi solet scz de
 lector qđ regit abltm̄ sine p̄pōne cui p̄t addi comitor aris. vt comitar
 achate. Tencor sitr. Amor tui tenet me. Tencor amore tui D̄ in regu
 la q̄ fr cām efficiētem. qz nō dñs ablatiuus rectus a p̄bo passiuo regit
 mediāte a l̄ ab p̄pōe. Sed solus ille q̄ fr cām efficiētem. h̄ est q̄ p̄t m̄
 cari in n̄m̄ dum p̄bum passiuum mutat in actm̄. vt cum d̄z p̄heroz a
 magistro. qz p̄t fieri resolutio ablti in n̄m̄ ⁊ passiuū in adiectz. vt ma
 gister me verberat. Sed nō dici p̄t p̄uor obrūcor a capite. Spolior a
 rebus meis. a veste. sed p̄uor capite. Spolior veste. Quia nō p̄t sic r̄solui
 caput me obrūcat p̄uat. vestis me spoliāt. ¶ Primo sciēdum q̄ h̄ec
 p̄ba passiua deictor capior frustror ducoz regūt abltm̄ fñtem remi rō
 len vel aiātam cum p̄pōne. vt delector a petro. h̄ est pet̄ me delectat.
Capior a muliere frustratus ab illo. ductus ab isto. a iacobo. Sed ab
 latim rei inaiare regūt sine p̄pōne vt delector carmine capior volupta
 te frustror spe ducoz spe optinōe. ¶ Secdo sciēdum q̄ abltm̄ mediante
 a vel ab dem; p̄ abltō regūt p̄mo p̄ba passiua vt d̄t lra. vt videris a me
 vel videris mihi. Et regunt dum p̄ba deponētia passiue significātia vt
 multa sum passus ab te ab illo h̄ec carmina sunt oblita a me vel mihi
 Nunc fere nulla deponētia significant passiue pr̄ter h̄ec tria patior
 nascor orior. Nascor tamen ⁊ orior regunt ablatiuum non mediante a
 vel ab. sed mediante pr̄positione ex vel de. vt natus ex maria h̄gine.
Natus ex matre serua. ortus ex stirpe regia. Quæ p̄pō qñq; subaudi/
 n i

ri solet vt Apud **Galustium**. **Cat**ilina nobili genere natus. **I**tem im
 personalia in tur regunt istum ablatiuū mediante a vel ab. vt a me do/
 cetur grammaticā. id est ego doceo grammaticā. legitur a iohanne.
Item verba neutrapassiuā. vt etulo vapulo vaneo. vt etulat a cæ/
 sare. vaneit ab illo. **Tu** a me vapulabis. **I**tem verbalia in bilis et in
 diis passiue significantia quæ tamen crebrius inueniuntur regere da/
 tiuū. vt christus est amabilis vel amandus nobis. **N**on est affabilis
 vlli. **U**nde sic dicit **Virgilius**. **N**ec visu facilis ne dictu affabilis vlli.
Item dictio diuerficatis et alietatis. vt differt distat discrepat disti/
 det alius. vt differt ab illo vel illi. teutonice daer is onderscheyt tussche.
 Diffidet ab illo vel illi. **D**iuersus huic diuersus ab illo. alius ab illo.
Ultimo verba suscipere aliquid ab alio significantia. vt didici hoc
 ab illo. **A**ccepi hoc a patre meo. intellexi hoc a fratre meo. **T**ercio
 sciendum q̃ verba passiuā non solum regunt ablatiuū causæ efficien/
 tis. sed etiam omnem casum quem regunt sua actiua. præter accusatiū
 in quem transit actus verbi qui ex vi transitionis regitur. **E**xemplaz
 vt dicitur **Accuso** te furti vel furto. teutonice ick betijē di mīc dieuerpe
Ita accusor te furti vel furto. **D**o tibi libz et dono vel commodato. **L**i/
 ber datur tibi commodato. **E**mi libz tibus solidis. **L**iber est empe/
 tribus solidis. **R**epleo hydriam aqua. **H**ydria a me repletur aqua.
Saturo iohannem pane carne pisce. **I**ohannes saturatur a me pane car/
 ne pisce. **P**ossunt tamen verba passiuā quandoq; regere accusatiū. vt
 passiuā verboꝝ regentium duos accusatiuos. vel illa quæ dicuntur y/
 ba vehementissimæ transitionis. vt sunt docendi rogandi vestendi y/
 ba. **S**icut em̃ dicitur. doceo te grammaticā. ita dici potest doceor abs/
 te grammaticā. **R**ogo te veniam. rogor abs te veniam. **R**egunt etiam
 passiuā accusatiū per synecdochē. vt obruncor caput. frangitur gut/
 tur. **S**ed oratores potius sic loquuntur. **E**i frangitur guttur. **E**i frā/
 gita regula. **U**nde dicit **Galustius**. **L**entulo gulam fregere. **R**egunt
 etiam passiuā verba accusatiū ratione præpositionis cum qua copo/
 nuntur vt traducor pontem. traducor montē. **E**xercitus trahitur rhe/
 num. **I**tem regunt et verba passiuā accusatiū significantē causam
 scdm aliquos. vt **Horatius**. **N**unc satyrz nunc agresta cyclopa moue/
 tur. **D**icunt quidam verba passiuā regere accm per subauditionē ver/
 bi transitiuū propter ista verba pascor depascor euangelizor pascor yba pas/
 siua sed etiam deponentia. vt apud **Matheum**. **P**auperes euangelizā/
 tur. vbi est verbum deponens significans idem quod euangelizant.
Sic capræ pascuntur arbores. id est vorant siue comedunt. **U**nde di/
 cit **Psalmista**. **S**ingularis ferus depastus est eam. **E**t est pascor idem
 quod comedo. **I**psoro regens accusatiū. **P**asco vero sine accusatiō po/
 nitur. **U**nde **Virgilius**. **P**ascentes seruabit tityrus hedos. **E**t ita con/
 fundor etiā videtur esse ybum deponens. **A**pod **Matheū**. vt **Qui** em̃
 me confusus fuerit et yba mea in gnatione ista praua et adultera et filij
 hominis confundetur eū in glā patris sui. **E**t apud sanctum **Ambrosiū**
Qui non fuerit confusus crucem domini. nec christus confundetur eum.

Et apud hieronymum. Non est confusa deum in terris. et iste eam nō
confundetur in coelis.

E Sequitur textus.

Uel si susceptum quod signat siue recessum

Sica tedisco libros a teq; recedo

I hic dicit q; verba significantia actum suscipiendi regunt ab
latium mediante a vel ab præpositione vel etiam aliquando ex. **A**t
didici hoc abs te. hoc audiui puer ex patre meo. **I**ntellexi hoc ab illo
Accapi hoc ab isto. id est intellexi. **F**enozatus sum abs te. **I**nuita/
tus sum ab illo. **S**ustuli filium ex vxore. **S**ecunda regula est. q;
verba distandi recedendi et remouendi etiam regunt ablatiuum. vt re
cessit a dauentria. teutonice hij is van deuenter gheganghen. **D**istat a
dauentria quadraginta milia teutonice veertich milen ist gheleghen
van deuenter. **Q**uamlonge absimus a dauentria. teut. hoe veer zyn
wij van deuenter. **Q**uamlonge distat colonia a dauentria. teutonice
hoe veer is colen gheleghen van dauenter. **T**u abalienasti a me pe/
trum. **D**u hebbest mij peter ontrentend. **A**uertisti a me iacobum. du
hebbest iacob mij al ontwendet. **A**begisti a me volucres. **A**begisti a
me pecus. **R**emouisti. **S**eparasti te a nobis. et multa huiusmodi.
Similiter sba fntia passioem innatam regūt ablatiuum mediante a
vel ab pponē. vt ioannes calet ab igne. macret a tennio. **P**otest tamē
in his ppo subaudiri. vt pallet timore. rubet verecundia madet sudo/
re. **Q**uorum quadam inueniuntur etiam cum præpositione præ. vt
pallet præ timore et vt sup̄ius dictum est. **S**ciendum primo cir
ca litteram q; fenoro tibi dicitur et mutuo tibi. hoc est do tibi fenori.
do tibi mutuo pecuniam. **S**ed fenoro abs te mutuo abs te. id est
pecuniam abs te accipio mutuo vel ad vsuram. **Q**ui enim mutuat et
fenorat ille actiue dat pecuniam ad vsuram. **Q**ui enim mutuatur ille
pecuniam mutuo accipit. **Q**ui feneratur ille pecuniam fenore accipit.
Et differunt mutus et muto. **M**utuare lenen. sed mutare wesselen.
et regit accusatiuum cum ablatiuo. vt commutui aurum argento.
Ita habent se composita pmutare et emutare. vt vile exiguo cominu/
tauit. **S**ciendum secundo q; in eodem sensu dicitur audiui a pa
tre meo audiui ex patre meo et audiui de patre meo. **D**e patre tamen
meo etiam quandoq; alium sensum habet. hunc scilicet. vt alius mi/
hi de patre meo quid dixerit. **S**imiliter idem significant quasiui te
ab hostio. quasiui te ex hostio. quasiui te de hostio. **I**tem similiter
vocalius te a via et via de via. **S**ed de via qñq; aliū quoq; sensum hz.
vt liguo de via. filius sum de via qñ de labore via. **H**ic em̄ via fit iter
hoc est actioem ambulandi. **I**llic locū quo ambula. **T**ercio sciēduz

q̃ hoc p̃teritū sustulit ⁊ p̃teritum tuli sigñtia suscipere regunt ab
l̃m mediante ex p̃p̃oe. vt sustulit filium ex ṽtore. i. filiū habuit. Sed su
stulit filium sine p̃p̃one pl̃azq̃ est idem qđ educavit. q̃ tollere qñq̃ e
ducare s̃t. Comicus. Quicquid peperisset decreuit tollere. i. educare
Et etiā sustulit sine p̃p̃one qñq̃ idem est qđ in altum tollit. Virgilius
Sublatū surgit in ensē. Quāq̃ idem est qđ summouit. wech nomen
Virgilius Tubet ⁊ sublatā reponi Rep̃agula q̃ duo significata h̃ntur
in neronis epigrammate. Quis neget aenea magna de stirpe nerone
Sustulit hic matrē sustulit ille patrē. ¶ Quarto sciendū qđ desecere ē
ab imperio se subtrahere. vt a superiori recedere. vt milites a duce. Po
puli a dñō. discipuli a b opinione magistri quaz prius sequebant. vt in
hac opinione desecio ab alberto magno ⁊ brō thomā astipulor. l̃ econ
tra. Sed desecio ad mortē pertinet. Acisco autē affociare siue adiū
gere. vt dauentrienses siue swollenses socios a sciuerunt ¶ Quinto sci
endum qđ arcere est vetare ne accedant hi q̃ veniunt ⁊ sic Iuno septem
annos arcuit troianos ab italia. Sic globo ludentes arcens se a circu
lo. Transfert hoc p̃būm de corporeis ad incorporea. vt Cicero in para
doris. Que vis q̃ mag̃ arceat hoies ab improbitate. quā si senserit n̄
lum in delictis esse discrimen. Contrariū huic p̃bo est abigere qđ fr̃ a
loco fugere atq̃ expellere. vt a bige muscas a facie mea scribens abig
e canes a popina. abige sturnos a vinea. abige pec̃ a hortis a vine
tis a pratis. Est et̃ abigere pecus gregatim furto aut latrocinio tolle
re. Unde abactores ⁊ abigei vocant̃ pecuarior̃ aīalium fures. Eandē
supradictā drām p̃t prohibere ⁊ inhibere quam h̃nt arcere ⁊ abigere
Nam phibemus ne quis incipiat. inhibemus vt cepto desistat. De
turbare est deorū cum violentia deūcere. Virgilius. Puppi denū
bat alissa. Extrubare est a loco eundē in modū deūcere. Disturbare
est dissipando disijcere. Sic parietes muric̃ dicuntur disturbare.
¶ Inter abhorreo ⁊ exhorreo h̃ interest. Nam exhorreo idem est qđ ex
pauesco ⁊ regis sp̃ accim. vt exhorreo hanc rem. exhorreo eum. Sed ab
horreo regit ab l̃m mediante p̃positione ab. vt abhorreo ab hac re.
id est peralucius sum ab hac re. vt petrus abhorret a studio l̃rāy Item
abstineo absterreo superfedeo etiā regunt ab l̃m mediante p̃rapione
a vel ab. vt abstineo a vino. Apostolus. Abstinete vos a carnalib̃ de
siderijs. Petrus abstinet a litteris ¶ Non leuiter corio canis absteret
ab vincto. Sic superfedeo ab ea re. Sic lacedæmonij supsederunt ab
auxilio ereso ferendo Discedo ⁊ recedo si deīnt a migro ⁊ decedo. quod
migrare ē domiciliū mutare ⁊ alio se ad h̃ndum referre. vt ex vrbē
habitatum migravit. Similia huic sunt emigrare demigrare
migrare. Remigrare at̃ reuerti est in pristinū domiciliū Immi
grare est in domū aliquā habitandū grā ire. Et per transumptionē mi
grare mori s̃t. vt apud Ciceronē sexto de republica. Anteq̃ ex hac vi
ta migro conspicio in meo regno. ⁊ his rectis publiū corneliū sapio
nem. Quintilian⁹ Ad inferas sedes aīa migravit. Decedo is ere quā
tō accipit qđ ē nūq̃ p̃ eo discedere aut recedere. n̄ pp̃ie est a manū
tō loco recedere. Unde consules p̃consules p̃æsides p̃atores dicunt̃

ex puicia decedere. Et p̄sidia de vr̄ibz atq; castellis d̄r. Accipit etiam
decedere p̄ mori. vt decessit. hoc est mortuus. est siue defunctus ibi subin-
telligit vita. Et ybo excedo addit vita ⁊ nō subintelligit vt excessit e vi-
ta. hoc e t mortu⁹ est. ¶ Dcōnes differt alius diuersus etiā regūt abla-
tim mediāte a vel ab vt hō differt ab asino. i. nō est asinus. hō est aliud
ab asino. ⁊ est omnis diuersitas inter res existentes. q̄ h̄c est in p̄pria
locutio. Forres differt a chimera. Chimera em̄ nulla est ⁊ est vna ex/
ponētium falsa est.

¶ Sequitur textus.

**Sunt ablatini plures rectore soluti
Discere discipuli debent doctore legente**

De absoluti^{oe} ablatioz

¶ Dicit q̄ ablati plures hoc est multi inueniuntur absolute positi si/
ne regimine vt sole oriēte dies est. i. dum sol oritur Saluo honore meo
hoc facere nequeo **Iuuenalis**. Quid em̄ saluis infamia nummis. **Pe-
trus** abiit me inuito me absente me ignorante. **Legati** redierūt re infe-
cta. i. nō facta. **Redierūt** re bñ gesta. reur⁹ alle dinc is te goedē pūten
gheraker. **Redierūt** re infecta sij hebbē niet gescicket. **Ille** re p̄gnita
abiit peritatus. eo audito vehemēter incādunt. ¶ Sciēdum p̄mo cir-
ca lram q̄ ablatōz absolute positorum vnus plarumq; est p̄cipium.
vt sole oriēte dies fit. **Agro** legente pueri p̄ficiūt. **Virgilius**. Sole
recens orō. **Qñq; nī** neuter ablati hōz est p̄cipiū. sed vel alter p̄ci-
pij loco pos̄t vel p̄cipium subaudi. vt te iudice **Cicerone** p̄sule. **Vir-
gilius** Pan deus archadie dicat se iudice victum. i. iudicāte. Sic ap̄d
Salustium **Urben** romam sicuti ego accepi p̄diderē atq; habuere
initio troiani. q̄ aenea duce profugi incertis sedibz vagātur. **Te** puero
id noui. **Horatius** de sene. Laudat t̄pis acti se puero **Te** viuo. **De**
viuo id nūq; faciā **Te** dn̄ce h̄ est te ducēte. **Vel** p̄t subaudiri ablati. i.
te ente duce. sic se iudice. i. ente iudice. **Qñq; duo** ablati singlis numeri
poniūtur absolute mediāte p̄iūctiōe respectu terciij plis numeri. vt **Li-
cerone** ⁊ āthoio p̄sulibus factum est bellum theinarium. **Cornelio** ⁊
galba edilibus p̄sulibus acta sunt in theatro fabula. ¶ Sciēdum q̄
illi duo ablati absente ⁊ p̄nte singlis numeri inueniūt ap̄d veteres cū illi
ablati plis numeri nob vob. ⁊c. absolute positi. vt absente nobis ⁊ p̄ntē
te vob. p̄ absentibz ⁊ p̄ntibz nob **Plautus** Adesse h̄c si absente nobis
inuenierit. ¶ Tercio sciendum Saepē ablati casus p̄bi imp̄oalis p̄-
cipij p̄teriti t̄pis absolute positi h̄z dictū vel appellatū loco substāti
vt **Cognito** eum mihi insidias tendere. coepi eum anteuertere cursu.
vel cognito q̄ is mihi insidias tenderet coepi eum anteuertere cursu.
Salustius. Audito regem in siciliam tendere. i. q̄ in siciliam tenderet
¶ Quinto sciendum q̄ aliq̄ p̄ h̄c reglām sic loquūt. salua reuerētia
vī. p̄ q̄ oratores potius sic loquūt. venia vī. bōa venia vī. Pace vī.
id dixerim Id pace omnium dixerim. ita etiam pro illa iōannes venit
se quarto. **Detius** dicitur **Iōannes** tercius venit. quartus venit

Quotus venisti. quotus es. quotus hincas. Inuenit et nūc abli loco
positus. **Apud Eccl. vt Cuius humilitate dñs respiciens** ego pcepit
filiū. **Item** vltimo sciendū q abliū huius lre dr ab aliquib; exponi
per dum p si vel per qz. fm hoc apud dialecticos esse distinguendā orō
nem in qua ponunt abli ab solute penes primū modū amphibologiā
dicunt em talem orōem vel posse esse tpalem vel pdicionalē enunciat
onē vel causalem. **Sed** bona pace cor; videt potius talis locutio sp re
solubilis in tpalem. vt **Sole oriente dies fit. i. dum sol orit.** Agā id pe
tro reuerso. i. postea q; petrus reuersus est. **Sic** petrus relectis reb; oi
bus scholas petijt. hoc est postea q; res oēs reliquit scholas adiit. in p
tento. **Comicus.** Verus me relictis reb; oibus iussit pamphilū obser
uare. vbi p; esse duplex sensus. vnus. Iussit vt relinqrem res oēs et ob
seruarem pamphilū. Alter sensus ē. Cum a me oēs res relictæ cēnt tū
iussit vt obseruarem pamphilū.

Atq; loci nomen qñq; regente carebit.

Roma militia vel humo vel rure domoq;.

Rex venit atq; means normā seruabit eandem.

Roma rothomago vernone meabit athenis

Seruatur idem verbū sine motu dum sociatur

Nomen plurale vel cui sit regula terne

Qui mō rure canit vernone cauit vel athenis

Dicit q; p;ia noia loci pstructa cum pbo fnte motum de loco vt
per locum stabunt in abltō. et si fuerint terciæ declinationis vel plural
numeri stabunt silr in abltō respectu verbi significantis quietē in lo
co fm **Alexandz.** De loco vt venio roma rothomago tiburē athenis ve
necijs. De a ppetiuis. venio militia rure domo. non venio humo sed
furgo humo stolle libz humo. **Exempla de motu p locum. vt** rex faci
et iter roma rothomago. tiburē pnestē athenis venecijs londonijs. De
appellatiuis. faciet iter rure militia. **Exm de verbis fntibus quietem**
in loco et de noibus pluralis numeri terciæ declinationis. vt habito a
thenis venecijs londonijs tiburē vernone pnestē rure. **Vt** Aristoteles
studuit athenis. liber impressus venecijs. **Apollō** dedit oracula del
phis. **Creus** habitabat sardib;. **Est** em sardis pluralis numeri hñs
is in ntō accō et vrō hñsq; sardibus in abltō plurali. **Item** caret sar
dis singulari numero. et est terciæ declinationis. **Quædam** em noia
vrbiū vel oppidoz carent singulari numero in prima declinatione.
vt athenæ thebæ veneciæ. **Et** dr studui athenis. **Quædam** in secunda
declinatione. vt delphī gabij quæ significant vrbes et populos. **Sic** eti
am dicitur fui delphis. **Quædam** carent in terciā declinatione singu
lari numero. vt sardis trallis. **Sic** etiam. **Creus** habitauit sardibus.

Item nota in is terciæ declinationis caret rectore in ablō. vt habitare
neapoli. constantinopoli. teucris. Parthenopoli. Vado eps dedit horren-
dum supplicium. ¶ Sciendum circa trām q̄ qñ abltūs iungit cōpo-
sitū cum ppōne deficiente abltō tūc abltūs nō ponit absolute sed regit
vt iohannes decessit roma decessit domo. Iohannes egressus est domo ro-
ma. exiit roma. In q̄b̄ omibz locutiōibz abltūs regitur rōne ppōnis
vt in nōibz appellatiuis. Sed cum dicit reuertor roma ibi abltūs ponit
absolute. qz reuertor nō p̄t regere abltū. ¶ Secdo sciēdum q̄ p̄ba sig-
nificantia motum p locum sunt meo p̄meo pambulo. Iter facio h̄ com-
plerum. vt qua facis iter. romam. q̄ facis iter. in patriam. Faciam iter
colonia. p̄maēbo zutphania. Colonia Russia Florentia. Pertrāseo
p̄o p̄bum. In p̄struit cum abltō tali. sed semp regit accm̄ rōne ppōnis
trans. vt transiuit iordanem. In baculo meo transiui iordanem. Sic
etiam p̄trāsiuit iordanem dauētriam. Iohannes p̄trāsiuit isslam siccis pe-
dibz. p̄trāsiuit oēs aq̄s q̄ in alimania siccæ sunt.

Ad nomen positum sic sepe relatio fiet

Ut vado romam q̄ menibz eminet altis.

¶ Hic dicit q̄ ad p̄rium nomen loci positum aduerbialiter sepe fit re-
latio. vt vado romam q̄ eminet altis montibz. ¶ Sciēdum q̄ p̄t fieri
duplex relatio ad nomen loci. vna p̄ nomē. vt vado romam q̄ eminet
altis montibz. Altera p̄ aduerbiū relatiue captum vt vado romam quo
tu vadis. Virgilius Urbem quam dicunt romam melibee putauit.
Stultus ego huic nostræ sillem q̄ sepe solemus Pastores ouium tene-
ros deducere fortis. Et talis relatio p̄t fieri ad ocm̄ circūstātiām loci.
vt habitabo romā vbi tu habitas. vel vado romam vbi tu habitas.
vado romam p̄n̄ tu venis. vado romam q̄ tu iter fecisti. i. p̄ quā urbem
Similis relatio potest fieri p̄ nomina z aduerbia ad hæc nomina rus
domus z milicia. Per nota vt vado rus quod iure possideo. Per ad /
uerbia vt vado rus. vnde tu venis. vbi tu habitas. q̄ tu iter fecisti.

Quæsi si possit adiectim sociari

Urdebet doctas bonus ire scholaris athenas

¶ Hic dicit questionem esse an nominibus loci possit iungi adiecti-
uum. vt bonus scholasticus debet ire doctas athenas. litteratam da-
uentriam. hoc est vbi docetur litteratura seu docentur litteræ. vt est
grammatica. Solent etiam adiectiua iungi his nominibus rus do-
mus milicia. vt iohannes iuit rus suum. teutonice op zijn eygen dorp.
Iuit domum suam. teutonice tot zijn eyghen huys. vt apud Quidi-
um in plurali. Quo ruitis vestras quisqz redite domos. Et si sine
adiectiuis dicitur camen subauditur adiectiuum vt iuit domū. hoc est
n̄ iij

domum suā. Et hunc grm domi secundæ declinationis iungunt auto/
res solum cum quinq; grtis meæ tuæ suæ nostræ et viæ. et cum vno noie
alienæ. vt ego fui domi meæ non tuæ. Eram domi suæ. nra non viæ
domi habitare volo. **V**alo esse domi meæ q̃ alienæ. Eramus domi
vestræ. eratis domi nostræ. Non at̃ d̃r fui domi p̃prie priuatæ. nec fui
domi publicæ. Regit et al iquando ille gentiu domi alies gentiuos
vt eram domi illius huius domi petri pauli Et dicitur pater domi non
p̃prie esse aduerbium. q̃ et adiungitur adiecti in eodem genere. quod
aduerbio iungi non potest. Et quāuis domi nonnunq; ponatur sine
gr̃o. intelligitur tñ adiectiuum. vt sum domi hoc est domi meæ. est do/
mi hoc est domi suæ

Per quo qua vel vbi fit questio siue p̃ vnde.

Illuc p̃go foras huc istuc pergis eoq;.

His intro iungas hac illac pone meando

Hic illic istic intus foris est et vbiq;

Hinc illinc istinc remeas foris intus et vnde

Quid sit quatuor esse interrogatiua loci quibus q̃rimus de loco. vt q̃
qua vbi et vnde. **Q**uo q̃rit de motu ad locum siue fr̃ ad locum. **Q**ua p̃
locum. **U**bi in loco. **U**nde de loco. **U**ñ. **Q**uo petit. et. **Q**ua quatuor
or quæstiuua etiā relatiua inueniuntur in illa mundi pars vñ sol orit̃.
otiens nuncupat̃. **Q**uo diuerq̃ occidens. quo decurrit merides
Solent h̃e et alias quasdā acceptiones. **Q**uare sciend̃. **Q**uo q̃nq; ē
p̃nomen a quis abli casus f̃ns instrumentū vt non ē mihi quo emam
non ē mihi quo hauriā. **Q**nq; ē p̃iunctio causalis. vt cædo te q̃ melio/
rem reddā. **D**icunt em̃ q̃ et quod cām efficientē. **Q**uo vero et vt et qui
causam finalē. vt **C**astigo te non quod vel q̃ odio te habeam. sed quo
vel vt vel qui meliorē te faciām. **Q**uandoq; quo valet quanto. **U**t co
sunt hoies deo chariores quo humiliores. hoc est quanto. **Q**uandoq;
quo est aduerbiū loci quærens de loco ad quē erit motus. vt quo diuer
temis. **U**no aduerbiū loci quandoq; capitur relatiue. vt ibo eo quo tu
vadis. **Q**uandoq; infinite. vt nescio quo eam. **Q**nq; interrogatiue vt
in euangelio. **D**ne quo vadis. **S**ecundo sciendū q̃ ad hoc aduerbi
um et interrogatiū quo respondet quandoq; accūs nois loci. vt cum
quæritur quo iuit. r̃ideri potest. **I**uit dauentriā rhotomagū athenas.
delphos rus domū miliciā. **Q**uandoq; r̃identur aduerbia in ue et in o
vt iuit huc illuc istuc. eo eodem illo isto alio intro foras aliquo. **U**ñ
lius. **A**etq; fatas alio vidi tradūcere messes. **Q**uandoq; ad quo r̃idet
supinum in ū. **U**t iuit cubitum in cenatus. **I**uit foras cenatum. **A**/
pud petz. **I**uit ambulatū in parentes campos. **I**uit perconatus de
te an pater domū reuertit. **I**uit de te quæstū ad p̃ceptorē vel magi/
strū. **I**uit ad petz salutari. iuit petro gratulatum. iuit aquatus. iuit
pabulatū. reutonice om̃ voceder. **Q**nq; ad quo r̃idet gerundū acci ca

Interrogatiua
loci sunt quatuor
quæstiuuae
vbi in loco
unde de loco
quo petit
qua quatuor
or quæstiuua
etiā relatiua
inueniuntur
in illa mundi
pars vñ sol
orit̃. otiens
nuncupat̃.
quo diuerq;
occidens. quo
decurrit
merides
Solent h̃e et
alias quasdā
acceptiones.
Quare sciendū
quo q̃nq; ē
p̃nomen a quis
abli casus f̃ns
instrumentū
vt non ē mihi
quo emam
non ē mihi
quo hauriā.
Qnq; ē p̃iunctio
causalis. vt
cædo te q̃ melio/
rem reddā.
Dicunt em̃ q̃
et quod cām
efficientē.
Quo vero et
vt et qui
causam finalē.
vt Castigo te
non quod vel
q̃ odio te
habeam. sed
quo vel vt
vel qui melio
rē te faciām.
Quandoq;
quo valet
quanto. U
t co sunt
hoies deo
chariores
quo humiliores.
hoc est
quanto.
Quandoq;
quo est
aduerbiū
loci quærens
de loco ad
quē erit
motus. vt
quo diuer
temis. Uno
aduerbiū
loci quandoq;
capitur
relatiue. vt
ibo eo quo
tu vadis.
Quandoq;
infinite. vt
nescio quo
eam. Qnq;
interrogatiue
vt in
euangelio.
Dne quo
vadis. Secundo
sciendū q̃
ad hoc
aduerbiū
et
interrogatiū
quo
respondet
quandoq;
accūs
nois
loci. vt
cum
quæritur
quo
iuit.
r̃ideri
potest.
Iuit
dauentriā
rhotomagū
athenas.
delphos
rus
domū
miliciā.
Quandoq;
r̃identur
aduerbia
in
ue
et
in
o
vt
iuit
huc
illuc
istuc.
eo
eodem
illo
isto
alio
intro
foras
aliquo.
Uñ
lius.
Aetq;
fatas
alio
vidi
tradūcere
messes.
Quandoq;
ad
quo
r̃idet
supinum
in
ū.
U
t
iuit
cubitum
in
cenatus.
Iuit
foras
cenatum.
A/
pud
petz.
Iuit
ambulatū
in
parentes
campos.
Iuit
perconatus
de
te
an
pater
domū
reuertit.
Iuit
de
te
quæstū
ad
p̃ceptorē
vel
magi/
strū.
Iuit
ad
petz
salutari.
iuit
petro
gratulatum.
iuit
aquatus.
iuit
pabulatū.
reutonice
om̃
voceder.
Qnq;
ad
quo
r̃idet
gerundū
acci
ca

sus mediante ad. vt iuit ad venandum ad piscandum **I**n it ad bozme
 dum. iuit ad gratulandum petro. **E**t etiam picipium. vt iuit ad sa/
 lutandam mrem ad visitandam matrem. ad salutandos amicos. ad
 salutandas forozes. **I**uit ad curandum corpus. ad curandam natu/
 ram. **I**uit ad iselam vel ad leuandum alium. **R**ndetur p infinitiuu
 ad quo. vt iuit piscari **Q**uqz rndetur ad quo yba in so quae vulgo de
 sideratiue formae dicuntur. vt cum queritur quo vadis. rndetur ac/
 cerso petrum. inuiso parentes meos. **S**ecdo sciendum q etiam om
 nia a q pposita ad locu fnt vt quoq qz qcuqz. **Q**uae sunt sig yba. vt
 cetera interrogatiua pposita cum qz cum cuiqz cu seip sis **S**ed pposita
 cum vis z liber vt oia alia sunt signa picularia vt qz qlibet **S**iq neq
 nuquo equo aliquo **Q**uodā quonam quopā quoqz **A**ioy **A**bi hic
 quouis genū **A**bi hic quis locoz **A**bi hinc qlibet locoz. i. ad quouis
 locorum. **C**laue nequo hinc abreas si quo hinc iueris vapulabis
 nuquo hinc abiturus es. equo iuit. **S**i quopiam iturus es dicit. qz
 qnqz est aduerbiū loci. vt sequar te quoquo ieris z sic ybo iungit **Q**uqz
 quoquo ē nomē z sic iungit ei substantiam abli casus vt quoquo loco. q
 q tpe op allen tiden op allen stede **Q**uoq die alle dagen **T**re qz est qn
 qz aduerbiū loci ppositum a quo tcz valēs idē q qcuqz. sed quocūqz
 z quoquo faciunt hypotetica sz quoqz categoricam ppoēs h est qcuqz
 erigit duo yba. quoqz vnum ybum: qnqz qz sunt duae dictiones vt qz
 sit pinctio enclerica. vt quod me facere voles faciam. quo qz me ire iu
 bebis ibo. **Q**uqz est ables z qz pinctio. vt petz ex aio diligo. qusqz ab
 adolecētia vsus sum familiariter. qz nūc familiariter vtor. qnqz qz
 est ables a noie qsqz z sic iungit suplatio vel nōibz numeralibz. **S**up
 latio. vt iusticia ab optio qz fuatur. i. ab ōni q bon est **L**um nume
 ralibz **T**ercio qz die laboro febriz. qnto quoqz die ieiuno. qnto quoqz
 anno agitur lustrum qnqzgesimo quoqz āno agit iubileus. **Q**uoto qz
 die puras iohannem ieiunare. qsi dicat vel nullo vel paucis qnqz qz ē
 pinctio fns tantum qntum etiam. **U**t apud **C**atonem **T**u qz fac
 simile sic ars deludatur arte. **E**t in hac significatione solet saepe postpo
 ni huic pinctioi verum. vt apud **B**oetium. **N**agno non ad mor/
 bum modo verum ad interitum quoqz cause. quandoqz qz dr causam
 finalem. z est conjunctio causalis non enclerica. vt ego te castigo quo
 non pecces quoqz in virum edoctum citius emdas **Q**uandoqz q va
 let quāto. cui etiam qz enclerica postponitur vt quo maior qz dicitur
 es sis humilior. ybi quo valet qnto eo tāto **E**t solet h vocabulum eo
 etz accipi multis modis. **Q**uandoqz pnoimen est abli casus ab is ca
 lo. z sic qnqz regit gtrū. **S**ic em dr id loci id est is locus. co loci. i. co lo
 co. hoc loci. i. hoc loco **Q**uqz ybum est qrtē pigationis. vt eo is ire
 idem quod vado **Q**uandoqz aduerbiū loci. vt petrus eo iuit q pau
 lus. z in hac significatione ponit abalerādr in textu. **O**mnia em p/
 nomina pmitiua abli casus pnt fieri aduerbia vt illo isto eo. **Q**uqz
 eo est aduerbiū qntitatis valens in tantum. vt eo litteris dat opera
 vt nemini concedat **I**n eadem significatione dicitur vsqz eo vsqz ado
Quandoqz est conjunctio causalis valens tantum quāto. in ideo vel

non recta via introisti **S**ecūre me hac. i. per hanc viam Non sbo ea sed
alia. Nō facturus sum iter ea sed alia. H est nō p cam viam sed p aliam
Nō nūq ad q loco ablti nīdet accūs mediante per pōne vt fecit iter
p pīnēte pīnēs. p cōnētē iter faciā nō mare hoc est cōnētē iter faciā
nō mari Et est omnis terra nō insula een lant dat nīet beuloten en is
mit water Et est continens generis fci Ita dī etiam iui p agy trans/
uersalan teutonice dwers ouer dat lant Juit p viam cōpēdij doer een
voet pat. **E** Secundo qua quandoqz ponitur interrogatiue. **U**t
qua facis iter. quandoqz relatiue. vt **Plautus**. Date viam qua sur
gere liceat. Porcē ibi qua vel nomen esse a quis ablatiui casus vel ad
uerbium. Quandoqz ponitur qua infinitiue. vt saepe stat incertus et ne
scit qua sit eundum. **E**um videt ex omni parte viator iter. Qua com
ponitur et dicimus quaque quaque quacūqz que sunt signa vniuer/
salia. et etiam qualibet et quauis quā apud dialecticos dicuntur pri/
cūlaria. vt vade qualibet id est quauis. Quaque seris te sequar. id ē
p quacūqz viam. **E** Sciendum vbi quandoqz est interrogatū
fms in loco. hoc est quārens vel de quiete vel de motu in loco. **Q**uāqz
vbi ponitur reltiue. vt petrus ibi est vbi paulus. qūqz infinitiue vt nescio
vbi est. qūqz ē postqz et sic iungit pterito pfecto in indicatiuo nōnūqz
etiam plus qz pfecto cum his post vbi et ast vbi id est postqz vt vbi pē/
trus domum rediit vel venit. vel dauētriam **sedet** confectum scholas
addit Simili modo iunguntur indicatiuo dictiones idem significan
tes. cūmō sunt vt vbi postqz posteaqz simulac simulacqz et simul. **I**nue
niuntur tamen nōmūqz cum coniunctio. vt apud **Salustium**. Ac vbi
consulueris et. Ad vbi respondentur hāc aduerbia hic illic istic ibi ali
bi vulgo. vt vulgo nascetur amomum Est etiam vulgo ablatiui ca/
sus. vt vulgo dici solet. hoc est a vulgo. **P**assim vt. **E**strata iacent
passim sua queqz sub arboze poma et significat passim quasi passu di/
stante vel sparsim vt grex passim pascitur. **A**ccipitur etiam passim a
pud ecclesiasticos pro vbiqz. vt apud **lactantium**. **C**reditur em pas/
sim quasi cognite veritati. id est vbiqz. **Q**uandoqz passim significat
vndiqz. teutonice van allen hoecken heer. vt apud eundem **Lactan**/
tium **R**omulus constituit asilum eo passim confugerunt ex finitimis
locis. Ad vbi respondentur humi ruri domi militiā **A**lia nomina in
ablatiue respondentur cum ppositione vt in vrbei agro in mari i por
tu in circo in theatro in templo in foro in terminā reus in den heyten
baede. In publicis lustris in hoeren coren. In ede sacra **S**ub ioue.
Sub dio et nō sub diuo. dicendum est. **O**mnia ista nīderi pnt. ad vbi.

E Sciendum composita ab vbi sunt vbiqz vbiqz vbiubi. qz
vniuersalia signa significantia in omni loco **S**ed vbi libet vbiuis sunt
pticularia signa. Ita alicubi alibi quod est relatiuum. sicut vbi necu
bi nuncubi occubi. **N**uncubiētum vidisti. **V**binam habitat.

E Sciendum qz vnde quandoqz dicit causam siue querit de causa.
et est idem quod quamobrem. vt vnde fit. vnde factum est. id est qua
re vel quamobrem factum est. siue quo fit siue quo factum est. hoc est
quapropter fit vel propterea fit siue quamobrem fit. **Q**uandoqz vn /

de valet tantum quantum vno dempto. Et ego sum vnde viginti anno
 rum siue natus sum annos vnde viginti hoc est natus sum annos de/
 cem et nouē. Ita etiam dicimus natus sum annos duodeviginti hē
 natus sum annos decem et octo. **I**sta propositio etiā fieri potest in de/
 nominatiuis. Quis vnde quærit siue sit de loco. et sic quærit de motu de
 loco. Sic sua responsua sunt illinc istinc. **I**n euangelio. Qui velit
 hinc transire ad vos. et. Respondetur etiā intus et foris vrynde est
 ioannes. venit foris. exit intus. Respondet et inde aduerbiū. Et indeve
 nit vnde tu venisti. istinc et illinc venit vnde tu venisti. Sic in symbo
 lo apłoz. Ascendit ad celos et inde venturus est iudicare viuos et mor/
 tuos. Respondetur sumit vtrinqz ad vnde. et est idem quod ab vtrazqz
 parte. vt. Aper pmineutibus vtrinqz dentibus. Dentes pminent al/
 trinsecus. Ceciderunt vtrinqz viri innumeri. id est ex vtrazqz pte. Cei/
 derunt altrinsecus viri innumeri. van centre seden. Pro vtrinqz dicite
 nonnulli hincinde. Vnde prudentius in libro hymnoz. Stipant eū/
 tem candidi hincinde sanctorz chori. Etā hinc duplicatū videtur ean/
 dem habere significationē. vt. Hinc tibi quæ semper vicino ab limite
 sepes. Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras. Dicit Virgili/
 us. Ad vnde etiam responderi potest a leua. vt ipse me a leua ador/
 sus ē. teus vander luyter hant. **P**roposita ab vnde sunt vndiqz vnde
 cūqz vnde vnde quæ sunt vniuersalia significantia omnia loca. et vnde
 qz huc veniunt doctores. Undeliber vnde vnde aliunde. vt ve/
 nit meditatus aliunde ex solo loco. **C**irca ista sciendū quedam pmi/
 nia qz verbum propositum cū ad præpositione pstruitur cum aduerbijs
 huc illuc istinc. Sed propositum cū ab præpositione pstruitur cū aduer/
 bijs hinc illinc istinc. vt huc ades o melibei. hinc ablis. Afer librum
 huc. afer libz. hinc affer hoc huc. aufer hoc hinc. admove manū huc.
 amoue manū hinc. aduerte faciem huc. auerte faciem hinc. adduc cum
 huc. adduc cum hinc. **I**nuenitur tamen quodqz adsum significa/
 re non solum ad locum sed etiā in loco. Ad locū. vt huc ades. In loco.
 hic adero. **C**omicus. Jam inqz hic adero. Sic verbū absum videtur
 significare de loco non solū. sed etiā ad locum. vt abest dauēria in hol/
 landiam. vt apud Philēphū. Abest aconæ in dalmaciam. Ita apud
 Ciceronem etiam inuenitur. **S**ciendū qz quedam dictiones signi/
 ficiant in loco et de loco. hoc est respondentur ad vbi et ad vnde. vt intus
 et foris dicitur eū intus et intus exit. vt philena est ne hæc quæ intus
 et foris est foris venit. Et hoc ē quod vult donatus vbi dicit. Sed in
 loco eandem significationē hnt. hoc est intus et foris significant in lo/
 co et de loco. **I**ntro vero et foras solum ad locum significant. vt Vado
 intro. vado foras. Nazare veni foras. Neqz dicendum est. a foris ab in/
 tus quia latina non sunt. Sed foris et intus extrinsecus et intrinsecus.
Quadam dictiones snt in loco et ad locū. vt nusquam nusquam vl/
 quam. vt nusquam hinc abibis. Tullius. Neqz vsquam discerebam.
 vbi significat ad locum. In loco Comicus. Ego sum homo in seclis.
 qui primum fratre nusquam inuenio gentiū. Cecidi neqz virgo est vs/
 quā. **C**onstruuntur etiā cum pbo distandi. vt nusquā adero. **I**n intra

z extra habent eandem pstructionem. Significant em in loco. vt Ilia
cos intra muros pugnatur z extra. de Horatius. Ita dici pt est intra
vrbem z extra vrbem. Quis ad locum. vt iuit extra vrbem z iuit intra
vrbem. Item vltra z citra eandem hnt pstructionem. hoc est sint in loco
z ad locum. In loco. habitat vltra rhenum habitat citra rhenum vlt
tra mores citra mores. Ita apud Horatium. Est modus in rebus. sunt
certi deniqz fines Quos vltra citraqz neqz pstitere rectum. h est ptus
est medioctas inter paz z nimis. hoc est inter defectum z excessum
Significant quoqz ad locum vt vado vltra rhenum. vado vltra al
pes. vltra germaniam. Iuuenalis. Vltra sauromatas fugere hinc
libet. Eandem constructionem in habet ppositio. vt curro in ca
po z in campum. Sum in campo z vado in campum. Quadam di
ctiones significant in loco ad locum z de loco. vt tras ppositio. vt cura
queritur quo iuit. respondetur trans rhenum. trans iordanem.
trans alpes. Unde venit trans rhenum. Abi habitas trans rhenu.
Ita constructur prope. vt sto ppe templum. vado ppe templum. ve
nio ppe templum. Quadam construuntur cum verbo significante
motum de loco z etiam distantiam vt hac aduerbia hinc illinc istinc
longe. Abi hinc fuge hinc. abest hinc. distat hinc. abijt longe. abest
longe. distat longe. Quod aduerbium longe iunctum cum quam po
nitur interrogatiue (vt qslonge hinc est) z respondetur in proximo est
vel longe est. perlonge est. longius hinc abest. vel longius est. Qslon
ge interrogarium querit quandoqz de distantia. vt qslonge absum?
dedauentia. Quandoqz querit de motu qui fit de loco vt qslonge
abiturus es hinc tria milia vel tribus milibus. vel tam longe hinc abi
bo quam longe iacobus hinc abiturus est. Ego abibo hinc longius
qz iacobus. ¶ Tercio sciendum hac aduerbia loci hic hinc huc hac
significant locum in quo is est qui loquitur. Sed istinc istue istac sig
nificant locum vbi is est ad quem loquimur. Illuc vero illic illinc z il
lac significant locum vbi is est de quo loquimur. ¶ Habet etiam
ista aduerbia eandem naturam quam habent pronomina hic iste ille.
a quibus deriuantur quam etz hnt alia ab eis deriuata. . vt horsum
istorsum illorsum. huiusmodi cuiusmodi. zc. ¶ Sciendum q
ista interrogatiua quo qua vbi composita cum qz z cum cunqz z cum
seipis faciunt signa vniuersalia. ¶ Composita cum libet z vis z cum
aliquis faciunt signa particularia. Item composita cum aliis faci
unt relatiuum diuersitatis. hoc est alium locum significant. vt alio a
lia alibi aliunde. Unde dici potest. Petrus iuit aliquo nescio quo
Ita faciet aliqua nescio qua ¶ Et alicubi nescio vbi. venit aliunde ne
scio vnde. Dicitur etiam non iuit eo verum alio. non iuit ea verum alia
Non est hic verum alibi. non venit hinc xpm aliude Componuntur z
cum his dictionibus si ne nun. vt sicubi necubi nuncibi. siquo nequo
nunquo. ¶ Ultimo sciendum q saepe p hac interrogatiua z sua re
sponsiua a pueris solent fieri barbarismi. vt cum queritur vnde venit
z mderit venit visu lectu male respondetur. Ultimum em supinum
no pstruitur cum xbis impoztatibz motum de loco. sz cum nobis ad

tectis. vt iucundū au ditu facile dictū. Sic cum qñr quo iuit. ⁊ rñde
tur ex vrbe male rñdet. Ex em rñdendum est ad vñ. vt vñ venit. rñdet
ex vrbe ex agro. Item cum qñtur vbi hñtas. ⁊ rñdetur penes scñ petz
penes scñ iacobum. vsus scñ lebuini male rñdetur. Nam vsus rñde
dum est ad quo siue ad quozum. Et penes non dñ circumstāci loci
sed fr personam cum pñte seu dominio. vt res est penes arbitros. hoc
est in pñte arbitro ⁊. Itē queritur quo iuit. iuit apud pñm male rñ
detur. Apud em ⁊ vbi rñdendum est. vt fui apud frēm. Ita cum que
rietur vbi fuisti. ⁊ rñdetur fui ad frēm male rñsum est. Ad em rñdendū
est ad quo. ergo dicendū ē fui apud frēm. vel iui ad frēm. Etā querunt
pueri vbi vultis. vbi vis. querendū esset quo vultis. Etā meli⁹ dñ
ceretur iui cubiti. iui dñ dormitū. qñ iuit ad lectū. qz quis potest ire ad le
ctum non vt dormiat.

De regimie ob
obliquorum a p
timpio.

Hic vult docere de regimine participiorum. et dicit quod participium in ans vel in ens est prout tempus. ut amans legens. In tus sus rus pterin tempus In rus dus futuri tempus. ut amandus legendus lecturus ¶ Circa tertium primo sciendum quod participium dictum est quasi parte capiens. Caput enim partem a nomine. partes a verbo. ut dicit **Donatus**. hoc est habet quaedam accidentia similia accidentibus nominis. et quaedam similia accidentibus verbis. Caput a nomine genera et casus. hoc est ut nomen ipsum habet genera et casus. ita et participium. Et caput a verbo quia et significatio nes. hoc est ut verbum est alicuius tempus et significationis. ita et participium. Participia enim in ans vel in ens sunt prout tempus. ut amans prout tempus est ut amo. legens ut lego. ut amabo et amabor futuri tempus sunt. Ita amaturus et amandus sunt futuri tempus. Et est participium inueni tum et moditatis causa. et necessitatis causa. Et moditatis causa ut breuius sit omnia copulata vel relatiue vel aduerbijs vel coniunctionibus Nam cum vni supposito danda sunt duo verba. Solent autores aliter phrasas mutare in participium. ut pro illo. Tityre tu recubas et modularis modibus et breuius dicunt tu recubans modularis. vbi ubi breuiter copula. p illa homo currit qui mouetur. breuius homo currens mouetur. vbi omis sum est relatiue et pro ista dicit. Octavianus imperauit vel imperij res nunt natus est christus. dicitur Octavianus imperante natus est christus. vbi omis sum est dicit aduerbium Et illa mutatio potest fieri per oia par ticipia presentis tempus. per participia vel p ista Preceptor qui castigat discipulum non semper eum corrigit. In preteritis. Discipulus castigatus non corripitur. Sic etiam mutantur verba futuri temporis. ut prece ptor qui castigabit discipulum non semper eum corrigit. Dicitur prece ptor castigaturus discipulum. non semper eum corrigit. Et pro ista disci pulus qui castigabitur non semper corrigitur dicit. Discipulus castigandus non semper corrigitur. Ita et in obliquis. ut pro ista. Apprehendit eum capis les et strauit humi dicit. Apprehensum capillis eum humi strauit arces in luto voluauit **Plinius. Junius. Brutus** filios suos qui ad recipiendum

in verbum tarquos p̄iurabant virgis cesos securi percussit. **Comie** Ego te virgis cesum in pistrinum dedam. Nonnunq̃ duo aut tria tempora mutantur in p̄icipio in eadem orōne. vt anima corpus segregata statim aū tribunal iudicis statuitur sententiam receptura quæ post hoc nūq̃ mutabit. Nonnūq̃ et clarior sit fmo cum s̄bum mutatur in p̄icipiū q̃ nō. vt in euangelio. Et agebat in deserto a spū dieb; quadraginta et tē tabatura diabolo quæ clarior sit si sic resoluitur. **Christus** ductus siue p̄erus a spiritu in deserto quadraginta diebus tētabatur a diabolo. ¶ Vel potest etiam verbum nonnunq̃ in ablatiuum mutari abso- luta positum. vt diabolo cum quadraginta dieb; tentare. qz dicta orō n̄ resoluta videtur nescienti significare. christum ductum in desertum q̃ draginta dieb; qd̃ falsum est. sed f̄t **Christus** tentat⁹ xl. dieb; n̄ at xl. die bus actus siue ductus. ¶ Causa necitatis p̄icipium inuēctum est. qz h̄z p̄icipalem nōnūq̃ naturam vt sine ea nō sit plane latina orō vt air cum dedimus castris fossam et valles ne hostes venire possint et nos ex- primere queat. i. q̃si fossa et vallum ideo fiant aut hoc p̄stare queant ne hostes venire possint. Sola em̄ est cautio de opp̄essione. Itaq̃ dicen- dum sic fuit. ne venientes hostes aut ne aggressi hostes nos opprimāt. dedimus litteris opam ne magister nos prenter et s̄gis cedat. melius ne magister nos prentans s̄gis cedat. **Vulieres** ornant se ne vidētes hominē eas derideant. ¶ Circa textum p̄mo sciendum q̃ p̄icipium p̄trahi ad aliud tempus cum iungitur s̄bo p̄teriti vel futuri t̄pis. vt sum legens est p̄ntis t̄pis. **Ero** legēs est futuri t̄pis. **Fui** legens est p̄re- riti t̄pis. vt iohannes recedens hinc mandauit mihi vt tibi ista renūcia- rem. i. dum recederet. Ita p̄ abltōs absolute positos. iohanne recedente hinc petrus hic p̄mansit. i. dum recederet. Et in illis dici p̄t apliatio. Sic in futuro. vt ego ad te veniens de omnib; faciam te certiorē. **Virgilius** Post aliquot mea regna videns mirabor aristas. ¶ Se- cūdo sciendū q̃ p̄icipia in ens substantiuata sunt neutri ḡn̄is vt accūs p̄lequēs accūs p̄tingēs p̄ns p̄ueniēs p̄tines apd̃ veteres pro firmamē- to orōnis. Sed oriēs occidens p̄fluens p̄flumine. p̄fluēs quo duo flu- mina p̄ueniunt sunt generis masculini. Continens s̄o p̄ terra nō insu- la. Consonans pro littera non vocali. **Pregnās** cum s̄bum in vsu. nō habet animās fci ḡn̄is sunt. Nonnūq̃ tamen animās in plurali nume- ro in neutro ḡn̄e inuenitur.

Et sequitur textus.

Tus rus sus dat p̄teritum. rus dusq; futur.

¶ Dicit q̃ participium preteriti temporis terminatur in tus. v̄do et⁹ In sus. vt visus In rus vt p̄rens Itē p̄icipium in ens formatur a p̄- terito imperfecto verbi ham vel bar mutando in ns. vt amabam a / mans ab loquebar loquens. Excipiuntur eo quēo venio quorum p̄aeterita sunt ibam quibam venibam quæ assumpta e littera for / mant participia in ens. vt quiens et veniens cetera. ¶ Item idem intelligendum est de h̄is verbis munio polio insignio mollio quorum p̄- terita terminantur in ibam fm̄ p̄iscianum vt munibam. insignibam

polibam. **E**orū tñ participia non in ins sed in iens terminantur vt mu-
niens poliens insigniens. **S**ed picipium in dus formatur a gō parti-
cipij in us. tis in dus imutata. vt ab amans amatis fit amandus
Participiū preteriti tps in tus sus rus formatur a supino in v addi-
ta lra s. vt ab amatu amatus. a visu visus. a pexu pexus. Participiū
vero futuri tps etiam formatur a supino in v addita rus syllaba **E**t
ab amatu amaturus. visu visurus. pexu perurus. &c. Participia pbo-
rum tertiae ⁊ quartae coniugationis in dus olim terminabant in undus
vt apud **Comiciū**. **H**os gerundus est thaidi. **A**pod eundem. **I**n ope
refaciundo. **E**t ita dicitur. **A**gitur repetundaz. vbi subauditur pecuniarū
Et agitur de pecunijs repetundis nec hz alios casus. **E**t hac accusatio
cadit in eos qui in magistratibz puincia libz aut vi aut dolo qui ppiam
eripuerunt. vt **Licero** agebat verrem. q̄ erat quæstor sicilie repetūda-
rum. hoc est de pecunijs ⁊ alijs rebz vi ereptis accusabatur. **E**t seruat re-
petundus in ea significatione v vt differat a repetendis quod aliud fit
vt **Oratores** missi sunt ad res sublatas. **U**num inuenitur vocabulū
in vndus qd̄ est oriundus hñs significationem p̄teriti tps ⁊ vocem fu-
turi tps. ⁊ hoc interest inter or̄ns ⁊ oriundus. **O**rtus fit locum in q̄
quis natus est ⁊ regit gēn. **S**ed oriundus fit locū vnde parentes origi-
nem duxerunt. ⁊ regit ablatiū cum p̄pōe de vt petrus est ortus romē. hz
oriundus de placencia. **R**eperit tñ nonnunq̄ oriundus cū gō. vt apud
Boetiiū. **S**i em̄ cuius oriundis sis patriæ reminiscare cū gō. vt apud
imperfonale passiue vocis format picipium p̄teriti tps ⁊ futuri tps
in um ⁊ non us terminatū. vt a legitur lēm ⁊ legendum. q̄ p̄struuntur
cum verbo substantiuo. vt lectū est legendum est. **F**utur in dum etiaz
cum dō a parte anteriori p̄struitur. vt mihi transiundum est. **F**laccus.
Si vis me flere dolendū est tibi ipsi. **H**abent ⁊ casum sui verbū a par-
te posteriori. vt docendū est grammaticā. vt dēn̄ est ibi. **H**uncq̄ gerū-
diuis ¶ **D**e p̄structione participij p̄teriti tps apud autores tales ser-
uantur regulæ quaz vna est. Participiū p̄teriti tps p̄struitur cū
his verbis habeo volo facio. ⁊ fnt idem tps cuius tps sunt verba iu-
xta se posita. vt rogatum te habeo. hoc est rogo. rogatū te habui. hoc ē
rogauit. **I**ta ⁊ in plurali rogatos vos habeo. **I**ta fecit me rogatū **V**o-
luit me oratum. i. orauit me. **S**ic etz missum facere saepe legitur. vt e-
go te missum. missamve faciā. hoc est dimittā te in pace ¶ **S**ecunda re-
gula. Participiū p̄teriti tps p̄struitur cum his dictionibz opz ne-
cesse est. vtile est. opere precium ē expedit. ⁊ ponitur loco infinitiui p̄teri-
ti vel plusq̄perfecti infinitiui modi. vñ **Licero**. **I**ta scñi non oportu-
it. **E**t apud eundem. **A**pollinis signū ablatum non oportuit. **Comi-
cus** **N**onne potetum nonne p̄municatū oportuit. **E**t in sceminio gñe
Illā rem melius seruata oportuit. h̄ est seruari vel seruasse. **I**n plura-
li. **N**os abs te irrisos non oportuit. velum **R**es meli⁹ seruare oportuit
¶ **T**ercia regula. Participiū p̄teriti tps acci casus ponitur sepe nu-
mero loco infinitiui p̄bi actiui. **Comicus** **I**amā inuentū tibi curabo
⁊ adductū tuum pamphiliū. hoc est inuenire ⁊ adducere ¶ **Q**uarta re-
gula. Participiū p̄teriti tps ablati casus in o etz ponitur loco infini-

vt ita
participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

participia
non in ins
sed in iens

tini hbi. vt Non ita facto opus fuit. Apud Salustium Priusq; in ci-
pias cōsulito. 7 vbi p̄suleris mature facto opus est. Cicero ad Heren-
nium in quarto de p̄tentione. Tacito cum opus est clamas. cum tibi
loqui puenit obmutescis.

Quere p̄ actiua p̄ns in rusq; futura.

¶ Hic d̄r q̄ ab actiua p̄bo duo veniūt p̄ticipia p̄ns in ns futur. i rus
ab amo amans amaturus. vidēs vīsurus 7c. q̄ nō carēt supis. qz si ca-
reāt supio solum formāt p̄ticipiū in ns. vt a metuo fit solum metuēs a
timeo timēs **¶** Circa lram p̄mo sciēdum q̄ p̄bū actiū nō hēt p̄ticipi-
um p̄teriti t̄pis. sed p̄ eo nōnūq; vtimur p̄ticipio p̄ntis t̄pis. **Cicero in**
bruto Cum sicilia discedēs rodum venissem. vbi p̄ticipiū p̄ntis t̄pis
discedēs ponit p̄ p̄terito. nō em̄ q̄s discedēs applicat. qd̄ p̄bat p̄ aliud
p̄bum cui nō deest p̄ticipiū p̄teriti t̄pis quale est p̄ficiscor. Nō em̄ di-
xisset Cum sicilia p̄ficiscēs sed profectus rodum venissem. **Idem de of-**
ficijs libro tercio. Si exempli causa vir bonus alexandria p̄fect’ ma-
gnū frumeti numez rodum aduexerit. Et licet p̄mūssum est sic loq̄ p̄
p̄ticipiū p̄boz discedo decedo abeo. nō tñ idem p̄mitti credēdū est in oī
b’ Nō em̄ dicēdum est Cum amicos salutās q̄ alexandria erāt rodum
venissem. sed cum amicis salutatis q̄ alexandria erāt rodum venissem.
p̄ abletū absolute positum Nam is q̄ recedit tam diu recedere d̄r q̄ diu
tendit nō dnmq; pueniat. qd̄ nō fit in salutādo **¶** Secdo sciēdū q̄ sic
p̄bum actiū nō hz p̄teriti t̄pis p̄ticipiū. 7 p̄ eo vtimur p̄ticipio p̄ntis
t̄pis. Ita p̄bum passiuum nō hēt p̄ntis t̄pis p̄ticipiū sed p̄ eo vtimur
nōnūq; p̄ticipio p̄teriti t̄pis. vt si dicatur Infestati finitimo p̄ incurtibz
semp in armis sumus Obpugnati resistimus laceffiti obuīam imus.
id est cum infestamur cum impugnamur cum laceffimur Eadē sīma p̄t
eripmi p̄ p̄iūctiō. vt cum ifestamur in armis sumus. cum oppugmur re-
sistimus Cum laceffimur obuīam imus. Aut p̄ p̄ticipia actiua cum q̄
dam flexū sic infestatioēm patiētes semp in armis sumus obpugnati
onem sustinētes sp̄ resistimus Aut sic infestātibz arma p̄tra serimus.
Obpugnātibz resistimus laceffentibz obuīam imus

Que dedit actiū dabit hec eadem tibi neutz

¶ Dicit q̄ a p̄bo neutrali veniunt etiam duo p̄ticipia. p̄ns in ns. fu-
turum in rus. vt a sto stās staturus. a sedeo sedens sessurus Et facit in
litera hoc relatiuum eadem relationem simplicem id est impersonalem
Est enim sensus eadem participia id est talia participia veniunt a neu-
tro quia a verbo actiua. **¶** Sciendum p̄mo circa rectum p̄bum
neutrum duplex est. quoddam absolutum 7 ab illo veniūt solum duo
participia. 7 non regit actiū. vt a sto stans staturus. Quoddam est
neutrum transitivum qd̄ sic regit actiū 7 habet terciam personam in

passiuo. vt bibo. ⁊ ab illa tria veniunt participia vel quatuor. sz em̃ bē
bens bibiturus bibitus bibendus. Sic ab aro arans arando aratur.
aratus Comedens comesturus comestus comedendus. A fleo fletus fle
turus fletus ⁊ flendus. Dicitur em̃ fleo mrem. vt sa ppho. flendo amor
minus est. elegi flebile carmen. Non facit ad lachrymas barbitonilla
meas. Sic a pota potans potur⁹ potus potand⁹. Quidius. Quo pl⁹
sunt pota plus sitiunt aqua. Sic a taceo tacens taciturus tacit⁹ tace
dus. Seneca. Mō tacitum esse vis nemini dixeris. Quidius. Grauis
est culpa tacenda loq. Etiam inuenit⁹ silendus dolendus. q̃ fm aliq̃
dnr noia. Quidius. Leuiter ex merito quicqd patiare ferendū ē. Quae
venit indigna p̃ena doleāda venit. ¶ Itē verba neutropassiuā faciunt
etia p̃icipia. vt audeo audens ausurus ausus. Soleo solens solit⁹ so
lurus. Prandeo prandēs pransus pransurus. Ceno cenans cena
tus. Nistr ista titubo placeo careo taceo liceo quiesco assuesco nubo
nubens supra nuptura. ¶ Scdo circa textum sciend⁹ q̃ p̃būm neutp
absolutum qñqz transiunt ⁊ for̃mat participium p̃teriti t̃pis passiue
significationis q̃uis passiū non habeat. vñ Virgilius. Errata litro
ra. triumphata capitolia. regnata sp̃ arua. Eodem etiam modo apud
Comiciū. Decurso iam spacio. vigilatum carmen. laboratē vestes. re
quiterus ager. lucubrata opera. Item. Et est lucubrare nocte aliquid
componere. vt apud Licerones in paradōis. Accipe hoc opusculum
hīs actionibus noctib⁹ lucubratum. Quidius. Da requiem requiet⁹
ager bene credita reddit. Et item. Attenuant iumentū vigilatē corpa
noces. Sic spiratus anhelatus. ⁊ qdam alia. vt Istet anhelatus non
p̃meditatus in ignes. Improprie tñ sz. Sitis beneuentus. ventus em̃
participiū non inuenitur. Sed dicendū est. gratulor tuo aduentui. vel
gratissimus mihi est ṽ aduentus.

Sunt per passiuā tibi cetera significanda

¶ Dicit q̃ a verbo passiuo duo veniunt participia p̃teritū in us. fu
tur⁹ in dus. vt ab amor amatus amandus. ¶ Circa litterā primo sci
dum q̃ quaedam sunt nomina participijs similia quae non sunt dicen
da participia non em̃ habent verba a quibus p̃nt deriuari. vt tunica
tus rogatus damidatus torquatus loratus caligatus ocreatus sole
atus crepidatus pileatus astutus nasutus cornutus curritus pellicus
crinitus auritus. Asin⁹ ⁊ lepus sunt aialia aurica. Est auritus q̃ ma
gnas h̃z aures. vt iohannes ē aurit⁹. Nummat⁹. Horati⁹. Ac bñ nima
tūm decorat suadela venusqz. Lanceat⁹. Contat⁹. Cristat⁹. Galcat⁹.
Smicat⁹. Capitat⁹. magnū h̃is caput. ¶ Itē sciend⁹ scdo voces in d⁹
terminatē non sp̃ sunt participia. qñqz noia qñqz participia sunt. Cū
em̃ exponuntur per dignus sunt noia. vt hic ob hoc forefactū esset tru
dendus in carcerem. esset obruncandus. esset occocandus. h̃ est dign⁹
trudi in carcerem. dignus obruncari. dignus occocari. In q̃ntum it̃
sunt participia tunc exponunt per p̃būm futuri t̃pis. vt petrus est ca
stigandus. Si sic exponit petrus castigabis participiū est. Si vero

sic exponit. petrus est castigatione dignus nomen est. Ubi sequitur qd si
b' alius legendus est si accipiat participialiter qd non est legend' si le/
gendus sit nomen. **Tercio** sciend' qd participiū futuri tps in dus da
dam verbi passiui dñt a gerundio. Participium em̄ in dus tps ē sine
amministratōe. Gerundium vero p'tra rei amministratōē ē sine
tpe. vt tenet me occupatio iuris discēdi gerundium est. nec tps ē futu
rum. sed rei amministratōes. ⁊ participium futuri tps dictum est ab
alijs autoribus alio noīe gerundiū

Deponens terna tibi dat commune quaterna

Dicit qd a p'bo deponēti tria veniūt p'ticipia. p'ns in ns. p'teritū in
dus. futurū in nus vt loquēs locutus locuturus Sequor sequēs sequu
tus sequimur. ⁊ sic de alijs. **Sciēdum** p'mo circa lrām qd p'ba depo
nētia olim erāt coia. ⁊ ideo adhuc plura deponētia inueniuntur h'c
quatuor p'ticipia vt Sequor sequēs sequutus sequuturus sequendus
vt Nō tibi sic dices phylli sequēdus eram. Inuenitur em̄ sequor cōe p'
bum. vt p'dit p'sequitur in mōtib'. Sic ab obliuiscor obliuiscēs oblit'
obliuiscuturus obliuiscēdus qz olim obliuiscor erat cōe. Inuenit em̄
passiue significare Apud Virgilium Nunc oblita mihi tor carmina.
Ita consolor olim erat commune. Ut in sacris litteris Vox audita in
rama racheel ploris filios suos noluit consolari qz non sunt Ita ⁊ pa
tior inuenitur passiue. vt passus sum abs te multa. Multa paup' fere
nō p'cedē diuitib' ⁊ sic de alijs. **Sedō** sciēdum quādam etiam in
ueniunt deponētia p'ba qd p' eodem significato in o terminātur. vt mī
nito vel tor. naufragō vel naufragor Apl's frēs circa fidem multi nau
fragauerūt. **Elopus Et nūc cum reb' naufragat ipsa fides.** Partici
po vel oz Assentior vel o Consentio vel oz. **Boetius** Tum ego assen
tior inquam Medico vel medicor **Virgilius** Semina vidi eqdē mul
tos medicare serentes Sic m'ereo vel oz **Virgilius** Si bñ qd de te me
rui fuit aut tibi quicq' dulce mecum Depreco vel deprecor Sapientie.
xvi. Tanq' equi depcauerūt. ⁊ tanq' agnæ exultauerūt. Desolor vel
desolo. vt **Ulex** Adducet vētūm de deserto ascendētem ⁊ desiccabit ve
nas terræ quia fontes eius desolabit. Sic zeloz vel zelo. **Maligno**
vel malignor. **Luxurio** vel oz. **Durmuro** vel oz. ⁊ multa h'mōi qd om
nia h' p'cianus in octauo libro.

Lexm̄ est talis qd que caruere supinis

Nō pñt rectum p'rus formare futurum.

Dicit qd p'ba supis carētia carēt ⁊ futuri tps p'ticipio in nus termi
to. Et sunt verba carētia supinis omnia p'ba meditatiua. inchoatiua
impr'sonalia. multa in uo desinentia p'ba scēde coniugatiōis vi in p'ae
terito habentia quæ nō regūt accm̄ p'ater placeo noceo caueo valeo
o ij

pateo doleo pareo liceo oleo taceo careo terreo q̄ hñt supina. **C**aret z supinis oia verba carentia p̄terito. vt **A**mbigo glisco nideo sideo strido liquor medeor vefcor reminifcor. pedo ferueo p̄nuco ambigo fatago & go. &c. **E**t p̄pofita a maneo a in i mutancia vt emineo immineo. **I**g exceptæ actionis z ficticia p̄ba. vt clangit clingit tingit. **C**irca hñm sciend q̄ p̄ba carentia supinis carent p̄cipio futuri t̄pis in rus. z p̄teriti t̄pis in fus tus z rus z futuro infinitiui q̄d soleni circumloq̄ p̄ in finitiui ire vel iri. **C**arent z p̄balibz in toz in trix in inus definentibz. **S**ed q̄dam p̄ba carent participijs p̄ntis t̄pis. vt odi noui cepti me miui. q̄uis apud vetustiffimos memincens inueniat **Q**uædã p̄ba carētia supinis inueniunt formasse p̄cipia irregulariter. vt a calco caliturus. vt **C**aliturus ignibz aras. **Q**uid? **S**ic a morioz carente supino moriturus irregulariter format. **I**ta etiã irregulariter inueniunt for/mata quædam ab hñcibus supina. vt ab irascor irasciturus z non iraturus. ab nascor nasciturus z non naturus. **I**g a sum q̄d caret supino futurus quod p̄modato accepit ab antiquo p̄bo suo. **I**ta z p̄pofita p̄ futurus affuturus defuturus offuturus interfuturus supfuturus **N**i hil vel satis est nobis pfutur. **H**abet em̄ sum vnum solū participium quod est ens p̄ntis t̄pis quo solum vtimur in suppletionibz vel subaudiendo. vt aiãl homo supple ens. **A**nimal hois. i. aiãlis entis hois **I**g inueniunt quædam p̄ba carentia supinis formare de se irregulariter p̄ba frequentatiua. vt a lateo latito. pareo hz parito. aegro hz aegroto. **T**ercio sciend verba hñtia duo supina formant ab vno p̄cipium p̄teriti t̄pis. **A**b altero futur. vt a pario partus z pariturus. z est par tus idem q̄d acquisitus. **L**abif eriguo quod partū est t̄pe longo. **N**on minus est virtus q̄ q̄rere parta tueri. **A** nascor natus z nasciturus **A** ruo rurus z ruiturus. a fruor fructus z fruiturus. **A** ignosco igno? ignosciturus. **A** careo cassus z cariturus. ab orioz orus oritur. **D**o rior mortuus z moriturus. **L**auo lotus lauaturus z loturus. **U**nde. **S**acra lauaturas mane petebat aquas

In verbi genere q̄ sit signatio quere.

Dinctibi multimodū credas regimē referendū.

Dicit q̄ participiū est illius significationis? gñis est p̄bum a quo dñdit. vñ fit q̄ p̄cipium regit illū eundem casum quē regit suū p̄buz a quo dñdit. vt amo actiui est gñis regens accm̄. vt amo lrās. **I**ta sua participia amans a amaturus hñt eandem signationem z regunt eundē accm̄. vt amans lrās amaturus lrās **A**mor passiui est gñis regens ab latium. vt amor ab illo. **I**ta sua participia eandem habent significationē z regunt eundem casum. vt amatus a deo. amandus a deo **S**ed participia p̄bi passiui regentis duos accōs etiã regunt accm̄. vt sunt verba vehementissimæ transitionis. vt doce? sum grammaticā. docendus sum grammaticā. **I**g p̄cipia p̄bi impersonal hñt etiã regimē sui p̄bi. vt em̄ dñ doce? grāmaticā. ita doctū est grammaticā. docedus ē

gramaticam. venditur tanti. venditum est tanti. **¶** Os si descendit a verbo absoluto retinet constructionem sui verbi. hoc est regit accensum. mediate perponit. ut itur ad forum. itum est ad forum. itum est ad arma. vetum est ad verbera. **Comicus** Lum ventum esset ad deyanæ supple eodem. **¶** Et pricipia verborum impersonalium non recipiuntur in nisi nec in a sed solum in um. ut ventum est. cursum erat. sessum est. **¶** Ideo male dicitur sitis bene venit. **¶** Sed aduenit ego vobis plurimum gentium. vel gratissimum mihi est vester aduentus. ibi aduentus est quarta declarationis nomen. **¶** Sciendum primo quod participium regere omnes casus a prepositiori. **¶** Item. ut iohannes est futurus episcopus. est futurus doctor. est euasurus doctus. **¶** Iste est vocatus iacobus. Iste est vocatus episcopus. ut dionysius ex tyranno magister ludis scis est. cum scholemeister. quod ludus latinum schola dicitur. **¶** Iohannes ex omnibus est habitus bonus. hoc est bonus dictus. **¶** Item. Miseris mei. **¶** Item. Fa-nens mihi. **¶** Accensum. Amans lras. **¶** Ablem. Nullo indigens. pane vescens rone vris. Regit et pricipia verbum. ut **Virgilius** Coniugio anchisa veni- n eris dignate supbo. Quod sic exponit. **¶** Anchisa dignate id est habere digne supbo coniugio veneris. ubi pricipium habet copulat in- ter duos veros. **¶** Et sic participium regit verbum in apposito. **¶** Ita potest dici. **¶** Scholastice future docte. **¶** Petre future docte. **¶** Primo circa litteram sciendum quod verbum commune actiue et passiue significans for- mat de se quatuor participia presens in ens futurum in rus. quare so- lum actiue significant. futurum in dus quod solum passiue significat. Solum vero preteritum in tus actiue et passiue significat. ut venerans et veneraturus significant actiue. ut sum venerans illum veneraturus illum. **¶** Venerandus passiue. veneratus actiue et passiue. veneratus sum illum. veneratus sum ab illo. **¶** Secundo sciendum quod parti- cipia quare veniunt a verbo neutropassiuo solum actiue significant. ut prandens pransus pransurus. **¶** Audeo audens ausus ausurus. **¶** Sed pricipia venientia a verbis neutri passiuus ut exulo vapulo et. solum passiue significant. **¶** Ut exulans a re publica. exulans a casa/ re. vapulans a magistro. **¶** Ita omnia participia horum verborum na- scor et orior. preter ceterorum deponetium legem. sunt passiue. ut nas- cens natus nasciturus. ut natus ab illo. Nobili genere natus. **¶** Partes a temulta. passus passurus a te multa. **¶** Alia deponetia cum suis par- ticipijs actiue sunt. **¶** Tercio sciendum quod quadam sunt pricipia quare in voce actiua passiuam habent significatioem. ut **Euidens** ne- gocium illud dicitur quod euidenter et aperte videtur non quod videt et intelli- git. **¶** Indulgens facies cui indulgetur et adhibetur ostia in ornando. hoc est pulchra facies et non quare alijs indulget. **¶** Ita honorifices magnifices et similia a facio deriuata relata ad rem inanimatam passiue sunt. et sic ludi dicuntur honorificentissimi id est honorifice facti et non facientes. **¶** Magnificentissimi ludi id est magnifice facti non facientes. **¶** Si ve- ro eadem participia referantur ad rem animatam actiue significant. **¶** Ut magnificens siue magnificus homo quod magis in usu est. id est qui magnanimitatem facit. **¶** Munificens siue munificus quod magis in usu est. id est **Magnifice** dans munera. o iij

¶ Quarto sciendum. Quædam sunt præcipia quæ sub voce passiua
nis actiue significant siue habent significationem actiuam. vt circum
spectus qui circumspexit. h̄ est prudens ⁊ sagax ⁊ non qui circumspici
tur passiue. quia ille appellari solet ⁊ spicius. Consideratus q̄ agenda
p̄siderat. ⁊ inconsideratus qui agenda non p̄siderat. Disertus qui p̄be
disert non qui discretur. Cautus qui scit sibi cauere non cui cauetur. Tur
tus qui tuctur alios. vt tutus portus. tuta vrbs. non q̄ ab alijs defen
datur. Quis tñ in orationibus passiue p̄t. vt tutus sum ab hostibz. id ē
munitus. Argutus qui arguta sollertia arguit ⁊ inuestigat. non autē
ab alio acute intellectus ⁊ inuestigatus. Falsus qui fallit. Comicus.
Lenses ne me aliquam causam fictam falsam ineptaz saltem potuisse
proloqui. Aliquando tñ passiue inuenitur. vt apud eundem Larinæ
falsus es id est decēptus. Salustius. Nec ea res me fallum habuit.
Contentus qui p̄inet quod animo satis facit non qui p̄inet. Tacit⁹
qui tacet non qui tacet. Virgilius tñ passiue posuit dicens. Quis te
magna cato tacitum aut te colle reliquat. Seneca. Vt tacitum esse
velis nemini dixeris. Profusus id est pfundens. Salustius. Carliua
erat aliena appetens sui profusus. Fluctus id est fluens ⁊ cadens. Ut
apud eundem Salustium. Diuitiaz ⁊ formæ gloria fluxa atqz fragi
lis est: virtus ingenua clara æternaqz habet. Scitus qui scit. ⁊ sic in
terrogationes platonis dñr esse scitæ. hoc est astutæ ⁊ vafre. i. listich
scharp. ⁊ cum magna arte p̄positæ. Comicus. Scitum hom̄ hic pro
fus stultos ex insaniis facit. Defectus qui deficit viribus. vt defecta se
nectus. defecta ætas. Apud Martialem. Dulcia defecta modulatur
carmine lingua. Cantator cygnus funeris ipse sui. Apud Quintili
um. Defectaqz labore senectus magna pars mortis nihil mihi relin
quit. zc. Emeritus qui omnino extra meritum est præ senio. Et ita
quidam milites dicuntur emeriti. Ut ij qui herculis ad postem arma
sua fixere. die den schilt aen die want ghehanghen heeft. Etiam boues
dicuntur emeriti. naues dicuntur emeritæ. quæ sez non valent in ma
ri. Eroletus est adulter. teutonice olt. vt domi reliquit eroletam v̄gi
nem. Eroletus etiā est scortum masculū. Oblitteratus q̄ obliuioni id
q̄d scquit tradidit. Iuratus q̄ iurauit. vt iurati p̄sules. Excretus q̄ ex
creuit. ⁊ dz excretis a cresco. Sunt tñ quædā ex dictis q̄ nonnunqz in
ueniunt actiue. vt hæc scitis crentis fluxus falsus tacitusqz. Ignotus
cau⁹. circumspiciusqz disertus. Argut⁹ tur. pfusus p̄siderat. Discre
tus q̄qz sic hæc sunt tibi p̄cipia. Actum vel passum signantia voce
sub vna. Sæpius ita tñ actum tibi significabunt. **¶** Tercio sciendum
q̄ vna atqz eadem sæpe vox p̄cipij a duobus deducitur verbis. vt pē
dens a pendo vel pendeo. licens a liceo vel liceor. merens a mereo vel
mereor. quærens a q̄ro vel quæror. minans a mino vel minor. Cicero
Dortem singulis horis impendentem cogitans q̄s p̄t æquo aio sub
sistere. Ita impendens æmstaende dñdit ab impendo. Et hæc postē
riora tria. q̄rens merens minans. etiam variant q̄ntitates ⁊ priorē
sollam. p̄ducunt vel corripunt rōne diuersi prumittunt. Ap̄d Virgiliū
Næ plura q̄rentem passa Venus medio sic intersecta dolori est. vbi q̄

rentem porum syllam corripit. **A** deponenti est quor deducit **Sic** inue-
niuntur quidam sub passiva voce ut passus a patior. ut nulla pericla pas-
sus. et a pador. ut passus criminibus. **C**oncretus a crescor et a cernor.
Sullus a mulcor vel mulgeor.

Dum mutat regimen sit participas tibi nomen.

Dum potest tempus dum compat associamus

Ita compositum dum simplex sit tibi verbum

Dicitur quod participium quatuor modis sit nomen. vno quidem modo muta-
tione regiminis sive instructionis cum scilicet alium casum regit quam suum ver-
bum. hoc modo sunt nomina participia presentis temporis et quidam praeteriti tem-
poris. **E**xemplum de presenti ut amans iusticia participium est. sed amans iu-
sticia nomen. **V**erbum enim amare accipit regit non gratiam. **Sic** appetens alii
enim participium est. appetens vero alieni nomen. **A**pus **Salustium**. Ap-
petens alieni sui profusus. **P**ariter aliorum et inedia participium est.
Pariter aliorum et inedia nomen. **E**t est inedia idem quod fames. et sic et
alii participii in lens quibus auctores vbi sunt. non enim omnibus sunt vbi. **D**e pre-
terito exemplum. ut doctus grammaticam participium est. doctus gram-
matica nomen. doceor enim grammaticam dicere. non doceor grammaticae.
Ita indoctus pilae profusus sui apud **Salustium**. **I**ndoctus pilae. apud
Horatium. quod est non propter propositum. **E**t secundo participium sit nomen tem-
poris amissione. hoc est quoniam participium nullum tempus praenotat. **E**t hoc
modo sunt nomina participia praeteriti et futuri temporis et praesentis temporis. ut scilicet omnes
amantes. i. amore capti. docti et eruditi laudantur ab omnibus. **D**e futuro i-
dus ut amandus cum sit non cum qui amabit sed cum qui est dignus ama-
ri. ut merito amanda est pietas. i. digna amari. **M**erito laudandus est
diuus **Hieronymus**. **Sic** participium futurum in rus inuenitur no-
men factum. **E**t apud **Senecam** de naturalibus questionibus. **N**ullam
autem mentionem fecit cometarum non praetermissurus non tempus sit sed
qualitatem hominis et animi voluntatem. hoc est talis qui non praemitteret
Apus **Quintilianum**. **N**ec omnino huius rei meminit vsque poeta
iple spectro non taciturnus de tanta sua gloria. **E**t apud **Plinium**. **C**onse-
ro quinquaginta millia numum plus collaturus. **T**ercio participium
sit nomen praeteriti ut amans amantior amantissimus. **I**ndulges inindulgentior
indulgentissimus. **Sic** pius pius amat accipit inuisus or sumus. **P**aulus est
mihi oim familiaritate vel sanguine pius pius. **Q**uarto participium
sit nomen propositum. hoc est cum proponitur cum dictione cum qua verbum
suum non componitur. ut invocatus id est non vocatus. **P**arasiti in-
vocati solent esse in iuvio. die bouen comen ongherope. **I**lectus on-
ghelchen. ut illectum remisit librum. **I**nfectus nomen quasi non factus
Ende vulgo dicitur. **N**on potest facta pro infectis haberi. dat gheschiet is
dat moet gheschiet bliuen. **O**ratores redierunt re infecta. **A**ristoteles
lecto **E**thicorum. **H**oc solo priuatus est deus quod facta infecta facere

non potest illanotari. id est illaudabilis. Apud Virgilium Aur laudari nescit busindis aris. Inaccessus nomen est pro inaccessibleibus vt hæc inaccessa et inexpugnabilis arx est. Apud Virgilium Dives inaccessus vbi solis lila lucos. hoc est inaccessibilis lucos. quasi periculoso accessu lucos iam ad eos accessissent vixit socij Job xxxix. In petris manet et in prænuptis silicijs commoratur atq; inaccessus rupibus. ¶ Quinto participium dicitur fieri nomen qñ ei iungitur infinitiuis fore. vt credo me amantem tui fore. Non opinor te acceptum illi fore et non ab illis. Licero. Spero amicitiam nostrâ notam posteritati fore. non dicit a posteritate. Spero hunc puer admirandum virum fore. id est amabilem Ibi admirandum nomen est. Fore enim nunq; iungitur futuri temporis participio. Unde dicendum est. Spero te amatorem vel amicum fore. non autem amatur fore sed tantum amatum. Timeo te verberandû fore sed timeo te verberandum. vel adiûm eto infinitiuo verbi substantiuu. vt timeo te verberandû esse. ¶ Sexto participium dicitur fieri nomen cum substantiatur et tunc neutri solet esse generis. vt antecedens consequens accidens contingens decens. conueniens præsens cum tempus significat. Præsens enim quandoq; idem est quod fauens. Unde Virgilius. Hec etiam præsentem alibi co gnosceret duos. Est etiam subitius. vt apud Virgilium. Præsentem q; viris intentant omnia morem. Sic præsens venenum et psentissim um venenû dicitur quod subito occidit psentissima medicina quæ cito sanat. Venire in rem præsentem est in diem iudicij vel in locuz. vbi est aliqua res transigenda venire. Apud Ciceronem. Contra officiû est minus anteponi maiori. vt si constitueris te cuiuspiam aduocatûm rem præsentem esse venturum atq; interea grauitate agrotare filius cœperit non sit contra officiû non facere quod dixeris. ¶ Sciendum et quod eadem vox sit participium et nomen. non tñ vtroq; manet idem sensus. Nā multû interest inter has bibens vini et bibens vinum. A mans iusticiæ et amans iusticiam. Patiens algoris inediæ vigiliæ la boris. et Patiens algoris inediam laborem. &c. Nam ad veritatem illius bibens vini vbi bibens nomen est non necesse est vt in pñti tpe vinum bibat. nec vt amans iusticiam in pñti tpe amet. fr enim illi sine tpe et sufficit eum habere habitum iusticiæ quem et dormiens habere potest. Sed ad veritatem hâz bibens vinû. amans iusticiâ requiritur vt in pñti tpe vinum bibat et iusticiam amet. Sunt enim bibens et amans participia pñtis tēpis in his ordinibus. Unde de dormiente dici potest. Hic iacet bibens vini. sed non bibens vinum. Ita etiâ de dormiente dici pñt Petrus est amans mei. ¶ Est etiam diâ inter istas et similes do ctus grammaticam et doctus grammaticæ. Nam doctus grammaticæ vbi doctus est participiû. potest esse vera de eo quiscuius grammatica et eam nunc oblitus est. de quo ista doctus grammaticæ falsa est vbi doctus nomen est et sic aliquis pñt esse doctus grammaticæ sed non grammaticam. vt is qui eâ grammaticam quâ doctus est oblitus est. Sic alia pñcipia pñterit tēpis faciunt ambiguiû sensum. vt priuatus ab illo participiû est. s; priuata pñsona priuata bona nomen ē. Sic beat qñ idem

est qđ beatificatus p̄cipiū est. vt beatus a deo & aliq̄s. Sz b̄is qñ
idem est qđ felix nomē est. vt br̄is petrus. **Uñ** ista locutio. **De** est be
atus ꝑa est si beatus est nomē. falsa ꝑo si b̄is est p̄cipiū. Ita illd no /
mē calciatus facit ambiguum sensum. **Nā** calciatus cū est p̄cipiū. est
is q̄ fuit ab aliq̄ indutus calcijs. Sz calciatus nomē q̄ h̄z tam calcios
in pedibz. **Uñ** ista locutio iste frater minor est calciatus demōstrando
homiēm nudis pedibz. est vera si calciatus est p̄cipium. falsa est si est
nomen. Similiter dicendum est de illis nomibz caligatus capiciat.
Etiam idem de ā est inter p̄cipium futuri t̄pis in dus terminatum. z
inter nomia in dus terminata facta ex p̄cipijs. vt legendus p̄cipium
vt liber est legendus. Si legendus est p̄cipium fit cum t̄pe z sic resol
uitur p̄ ꝑbum futuri t̄pis liber legetur. Si ꝑo nō est resolut̄ sic. liber ē
legendus h̄ est liber est legi dignus. Unde sæpe hæc est vera liber est le
gendus si legendus est p̄cipium quæ tñ falsa est si legendus est nomē
qz multa legunt̄ nō legēda. z multa docētur nō docēda. immo dedocē
da. In illis orōnibz p̄cipia in dus sp̄ trāsēūt in vim nōis. z sp̄ resol
uēda sunt p̄ dignus. vt æstumaui hanc rem significādam. **Lensui** tibi il
lud significandum. i. dignum significari.

Ca^m nonū est in ge
nerali de q̄structioe

Et post p̄dicta p̄structio iure locanda
In geminas ptes p̄structio scinditur. illi

Transitio debet intransitioqz subesse

Cum ptes p̄ quas p̄stat constructio plena

Signant diuersa p̄structio transeat illa

Judicium fit idem tanq̄ diuersa notando

Hāc in mēbra duo distinguere puenit. eius

Sūt spēs simplex q̄ trāsīt. queqz retransit

Est intransitio tibi p̄ p̄dicta notāda

Per binas spēs hāc distingues qz simplex

Hanc intransitio pariterqz reciproca scindūt

Ecce p̄ exempla tibi res est notificanda

Hic socium supat vel marcum tullius orat

Tullius est marcus. bos est leo. capra iuuenus

Seregir hic. ego me. tu te. nos diligimus nos

Isti se sociant. vos autem diligitis vos.

De q̄structioe tñsitua

De q̄structioe tñsitua si
plur. et q̄structioe tñsitua
retransitua

De q̄structioe tñsitua siplia
7 de q̄structioe tñsitua
ap̄roca.